

ÚSTAV VÝZKUMU GLOBÁLNÍ ZMĚNY AV ČR, V.V.I.

Socioekonomická studie pro založení příměstského parku Soutok, Praha

Souhrnná výzkumná zpráva

**Autorský kolektiv: Jan Daněk, Zuzana V. Harmáčková, Eliška Krkoška Lorencová, Apolónia Sejková,
David Vačkář, Jakub Zelený**

30.11.2016

Obsah

1. Úvod	2
2. Vymezení území	3
3. Cíle výzkumu	7
4. Metodika analýzy v administrativně rozděleném území	7
Obecná metodika zpracování socioekonomické analýzy v administrativně rozdělené oblasti	7
Reflexe postupu výzkumu	12
5. Hlavní hráči a vlastníci	20
Popis aktérů	20
Další důležití aktéři	41
6. Vztahy, zájmy, hodnoty a komunikace stakeholderů v území	42
Mapa konfliktů a příležitostí	44
Mapa komunikace a vztahů	77
Závěr z analýzy konfliktů a vztahů a komunikace v území	99
Mapa hodnot území	106
7. Dotazníkové šetření	110
8. Možnosti vzniku příměstského parku Soutok	116
Možnosti využití existujících nástrojů pro správu a ochranu PP	127
9. Modely sdílené správy území	131
10. Návrh scénářů pro modely správy v oblasti Soutok	138
Lokální orchestrace	138
Adaptivní zahrada	139
11. Závěr	142
12. Literatura	145
13. Přílohy	148
Příloha č. 1: Mapa vlastnických vztahů	148
Příloha č. 2: Protokol polo-strukturovaných rozhovorů	149
Příloha č. 3: Design dotazníkového šetření	153

1. Úvod

Cílem studie je zpracování socioekonomické analýzy oblasti Soutoku Vltavy a Berounky a navržení možných variant řešení sdílené správy příměstského parku (PP) v této administrativně roztržité oblasti. Zpracování socioekonomické studie probíhá v rámci pilotního projektu založení Příměstského parku Soutok, který koordinuje Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy (IPR).

Zmínku o složitém charakteru území, které nabízí několik jedinečných příležitostí, ale zároveň skýtá spoustu překážek a potenciálních konfliktů, obsahují i některé důležité strategické dokumenty: *„Území se silným rekreačním potenciálem s významnými ložisky štěrkopísku, jejichž vytěžením se podstatně promění charakter krajiny a zintenzivní její využití jako celoměstsky významného rekreačního zázemí Prahy s aktivitami vázanými na vodní plochy. Střetávají se požadavky na těžbu, budoucí potřeby návštěvníků oblasti a požadavky a omezení vyplývající z polohy v záplavovém území s vymezenou aktivní zónou.“¹*

Základním specifikem území je poloha v zátopové oblasti se všemi klady i zápory, které k tomu patří.

„Jo povodňová ochrana, tak to je vážná věc.“ + „Je to tady takový bazén, který se napustí, než začne plavat Praha.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

„No tak samozřejmě je to oblast pro nějaký pobyt v přírodě, pro sport, rekreaci. Na tyto účely by to mělo být využité. Není to oblast, kde by se daly stavět nějaké budovy. Někaký supermarket. Je to celé zátopová oblast. Tady nikdo nic takového nedovolí postavit.“ (zástupce samosprávy MČ Radotín)

Zelená infrastruktura v urbánním prostředí

Ekosystémy ve městě (např. parky, sady, stromořadí, zahrady, vodní plochy) stejně jako ekosystémy v blízkém okolí města (příměstské parky a lesy, louky, mokřady) vytváří systém zelené infrastruktury, který poskytuje obyvatelům města celou škálu přínosů ve formě ekosystémových služeb, které přispívají ke zvýšení kvality života jejich obyvatel (MA, 2005). Jedná se například o zásobovací či regulační služby, zejména v oblasti regulace mikroklimatu, kvality ovzduší či kvality vody (Brander, 2011). Urbánní ekosystémy dále poskytují řadu kulturních služeb v podobě prostoru pro rekreaci či sportovní aktivity, estetického požitku a estetické hodnoty krajiny, kulturního dědictví nebo duchovní a náboženské hodnoty (Daniel et al., 2012).

¹ Zásady územního rozvoje hl. m. Prahy (aktualizace říjen 2014).

„...i toho člověka chceme dostat do povědomí, že ministerstvo, tedy sekce ochrany přírody, chrání nejenom živočichy a rostliny, ale mělo by chránit i člověka, který je součástí těch ekosystémů.“ (zástupce MŽP)

Zelená infrastruktura ve městě má často multifunkční využití. Příkladem může být říční niva na okraji města, která funguje jako prostor pro rozliv v případě povodní, může být chráněným územím, poskytovat zelené plochy k příměstské rekreaci, environmentálnímu vzdělávání, či může být využita jako plocha pro pastvu (SurfNature, 2011).

Zelené plochy v urbánním prostředí ochlazují město, snižují efekt tepelného ostrova a plošný odtok, a naopak zvyšují lokální biodiverzitu a atraktivitu městského prostředí (UrbanAdapt, 2015).

Nedílnou součástí městských a metropolitních strategií by měla být podpora udržitelného rozvoje, ochrany a obnovy elementů zelené infrastruktury, jako jsou příměstské parky.

2. Vymezení území

Výzkum byl proveden v území kolem říční nivy při soutoku Berounky a Vltavy. Oblast, která má rozlohu přes 1000 ha, se nachází na jihozápadě Prahy a je administrativně rozdělena mezi pět městských částí (Zbraslav, Radotín, Velká Chuchle, Lipence, Praha 12) a město Černošice. Existuje tu velký počet subjektů a vlastníků pozemků², kteří mají nekoordinované a často protichůdné záměry.

„A tam opravdu hlavním problémem tohoto parku na rozdíl od toho v Troji nepatří městu téměř nic s výjimkou komunikací. To znamená majetkově to je velmi nepříznivé...“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Jedná se o přechodovou oblast mezi centrem Prahy a otevřenou volnou krajinou. Tato příměstská krajina, ležící v zátopové oblasti, je i přes pokračující znehodnocování, které netematizují jenom místní, ale uvědomují si jej i celoměstští úředníci, stále ještě potenciálně atraktivní z hlediska biologického, hydrogeologického i krajinářského.

„...tady na těchhle loukách, vo kterejch já mluvím, a to, co tady prostě bylo, tak tam byl nákej zemědělskej podnik, za komunistů, kde se pásly krávy. To jsem zažil jako kluk. A udržovaný to bylo samozřejmě. A vypadala ta krajina líp než dneska, no. No prostě dneska je to žalostný, říkám, a když tam jsou ty turisté, ty cyklisti, kteří si tam hledají cestu, tak doopravdy si tam vyjíždějí pěšiny mezi těma zarostlejšma...“ (majitel pozemků)

„Tady výjimka z ochranných podmínek významných krajinných prvků není. Významné krajinné prvky se nesmí poškodit, nesmí se zničit, nesmí se ohrozit jejich ekologicko-

² Mapa vlastnických vztahů viz Příloha č. 1.

stabilizační funkce. A to se všechno v tom území děje za němého přihlížení všech možných úřadů, kolik jich tady máme.“ (zástupce MŽP)

„Takže pak vzniká s odstupem času větší a větší tlak, a furt se ta civilizace blížíme do toho koryta, pořád jsme se nenaučili s tou přírodou žít v respektu a respektovat její potřeby. Využívat to, co můžem.“ + „Mě to přijde paradoxní, když si představím, co tam po povodni v roce 2002 vzniklo, co se tam změnilo, tak je to: tady jsou průmyslové haly, tady je nový Hornbach, různé obchody vyrostly, silnice...“ (zástupce Povodí Vltavy)

„Já mám loď, takže já tam občas jezdím, takže vím, že to území pod tím mostem a pod tou čtyřproudovkou a tam dál, že by to bylo něco hezkého, to není.“ (zástupce VÚV)

„A opravdu je to krásnej kus země, kterej se dá využít mnohem líp, než aby se tam těžily štěrkopísky na tak ohromný ploše“. (zástupce zájmového spolku)

Díky své poloze představuje pro obyvatele Prahy vstupní bránu do otevřené krajiny Středočeského kraje.

„Mohl by to být takový přechod mezi urbanizovanou krajinou a těmi výpustmi toho rekreačního zájmu úplně ven, mimo Prahu.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Příměstský park Soutok

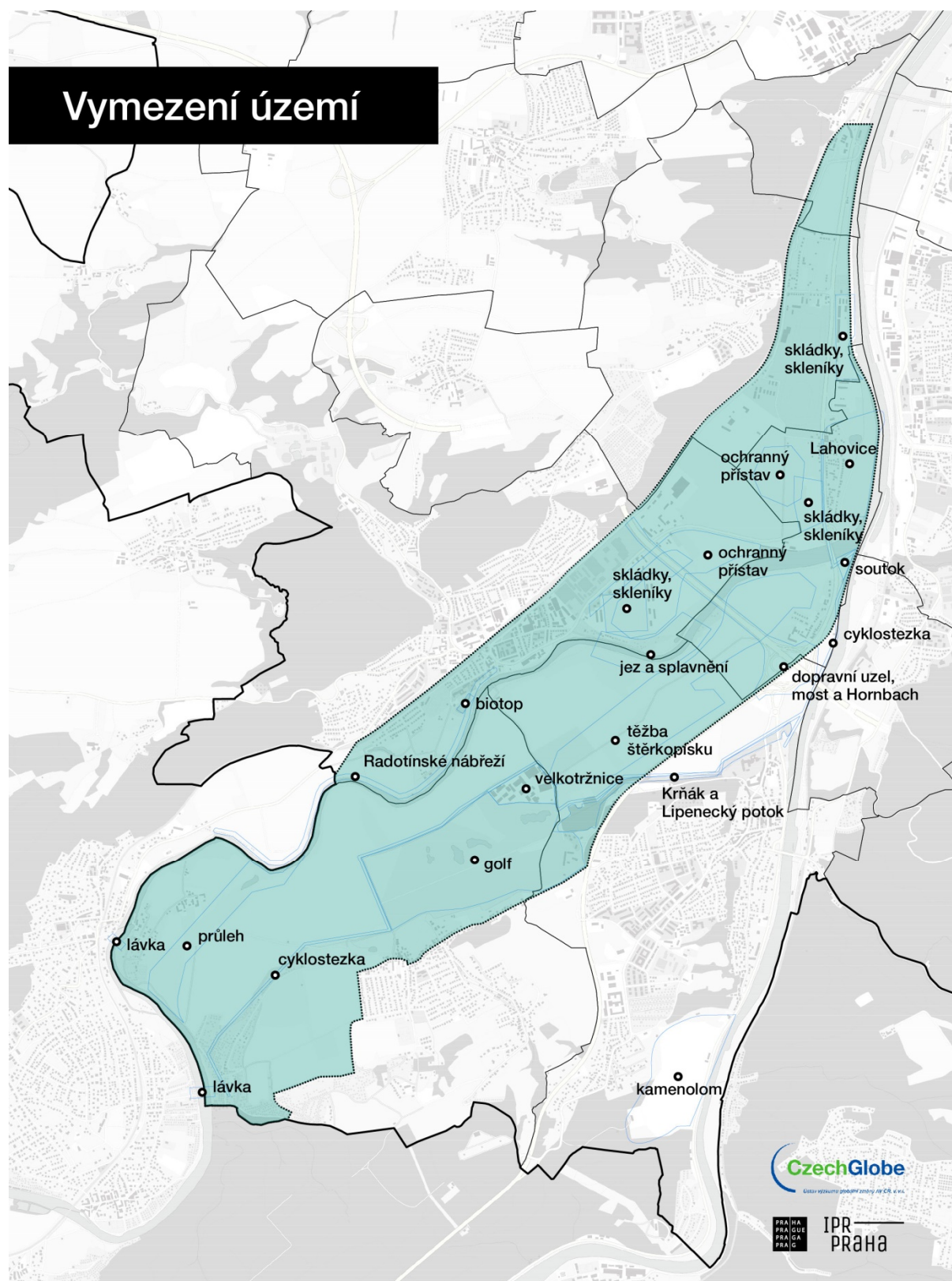
Příměstský park je nástrojem pro správu a integrovaný rozvoj území, který je podporován napříč evropskými městy. Koncepce pražských břehů doporučuje správu této administrativně roztržštěné oblasti formou příměstského parku, který je definován na základě krajinných souvislostí, nikoli administrativního členění, má vlastní management a řídicí orgán se společným cílem podpory environmentálního, sociálního a ekonomického potenciálu oblasti.

„Je to území docela hodnotné podél těch řek. Hodně využívané cyklisté, pěší, kdyby alespoň na těch pozemcích, kdyby se podařilo odkoupit nebo pronajmout, tak by mohly vzniknout třeba louky z nějakými přírodními prvky, hřišti. Máme představu, že by to mohla být taková forma té vyložené příměstské rekreace.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Rada hl. m. Prahy ve svém usnesení č. 162 ze dne 4. 2. 2014 schválila strategický dokument Koncepce pražských břehů, kde je oblast soutoku Berounky a Vltavy vnímána jako území s celoměstsky významným kulturně rekreačním potenciálem, jehož správa a rozvoj by měla být zajištěna jednotným managementem ve formě „příměstského parku“. Jde o nástroj lokální sdílené správy, jehož podstatou je rozvoj území jako jednoho synergického celku.

Jelikož je IPRem přijatý koncept příměstského parku definován evropskými iniciativami Green Link a FEDENATUR, je plánované směřování území zasazené v diskurzu zelené infrastruktury, se kterou tyto „zelené“ organizace pracují. Jak ale ukázal i výzkum, ochrana

přírody je jen jedním z důležitých argumentů, který rezonuje v debatě o budoucnosti daného území. Vyjednání míry „přírodnosti“ území je jednou z klíčových úloh, kterým se plánovači ještě budou muset v průběhu procesu vedoucímu k založení parku věnovat. I tento výskum může pomoci přiblížit, nakolik je vize zeleného pásu pod Prahou vizí sdílenou důležitými stakeholdry.

Obrázek 1: Vymezení území.

3. Cíle výzkumu

- Identifikovat v majetkově i administrativně fragmentovaném území hlavní aktéry (státní správa, ekonomické subjekty, vlastníky pozemků a další skupiny obyvatel),
- analyzovat jejich vztahy a zájmy v území,
- navrhnout variantní modely sdílené správy území.

4. Metodika analýzy v administrativně rozděleném území

Obecná metodika zpracování socioekonomické analýzy v administrativně rozdělené oblasti

Cílem této části je zobecnit metodický postup zpracování podkladové socioekonomické studie pro návrh příměstského parku. Obecná metodika čerpá z návrhu designu studie a zkušeností a závěrů s prací v terénu při zpracování této studie. Základním metodologickým přístupem, široce využívaným při zjišťování socioekonomických struktur ve vybraném území, je tzv. analýza stakeholderů (zúčastněných stran či dotčených aktérů). Analýza stakeholderů představuje proces, jehož cílem je:

1. definovat aspekty společenského a environmentálního systému ovlivňovaného určitým rozhodnutím nebo aktivitou,
2. identifikovat jedince a skupiny, kteří výrazně ovlivňují, nebo jsou ovlivňováni daným systémem,
3. určit prioritu těchto jedinců a skupin vzhledem k jejich zapojení do studovaného rozhodovacího procesu.

Proces analýzy stakeholderů využívá celé řady metod, vyvinutých v rámci business managementu, managementu přírodních zdrojů, rozvojových studií, územního plánování, a řady dalších kontextů (Reed, 2008).

Tyto metody mohou být rámcově rozděleny do tří skupin, na základě jejich cíle:

1. identifikovat klíčové stakeholdery,
2. rozlišit jednotlivé typy stakeholderů a kategorizovat je,
3. zjistit vztahy mezi jednotlivými stakeholdery a jejich priority.

V rámci analýzy stakeholderů jsou obvykle realizovány řízené rozhovory s identifikovanými klíčovými aktéry. Analýza stakeholderů může být doplněna o dotazníkové šetření. Polostrukturované rozhovory probíhají podle jednotného protokolu.

Identifikace klíčových stakeholderů probíhá v případě, že pro daný systém není k dispozici kompletní seznam nejdůležitějších zúčastněných stran. V tomto ohledu je důležité mít možnost jasně definovat hranice zkoumaného sociálně-ekologického systému. Posléze je možné využít řady metod k identifikaci relevantních stakeholderů, jako např. *využití názorů expertů, skupinových diskusí (focus groups), polostrukturovaných rozhovorů, postupný výběr stakeholderů metodou sněhové koule (snowball sampling)*, či kombinace těchto metod. Tyto přístupy jsou většinou aplikovány v rámci iterativního procesu. Pokud jsou hranice studovaného systému jasně definované, může být relativně snadné identifikovat klíčové stakeholdery, v zásadě je ale nemožné zahrnout do analýzy všechny relevantní zúčastněné strany; konečný počet analyzovaných stakeholderů je proto určován z hlediska jejich vlivu na zkoumané území, relevantnosti vůči zkoumané problematice a výzkumných kapacit.

V dalším kroku je k dispozici řada metod ke **klasifikaci a charakterizaci stakeholderů**. Tyto metody se obecně dělí do dvou skupin:

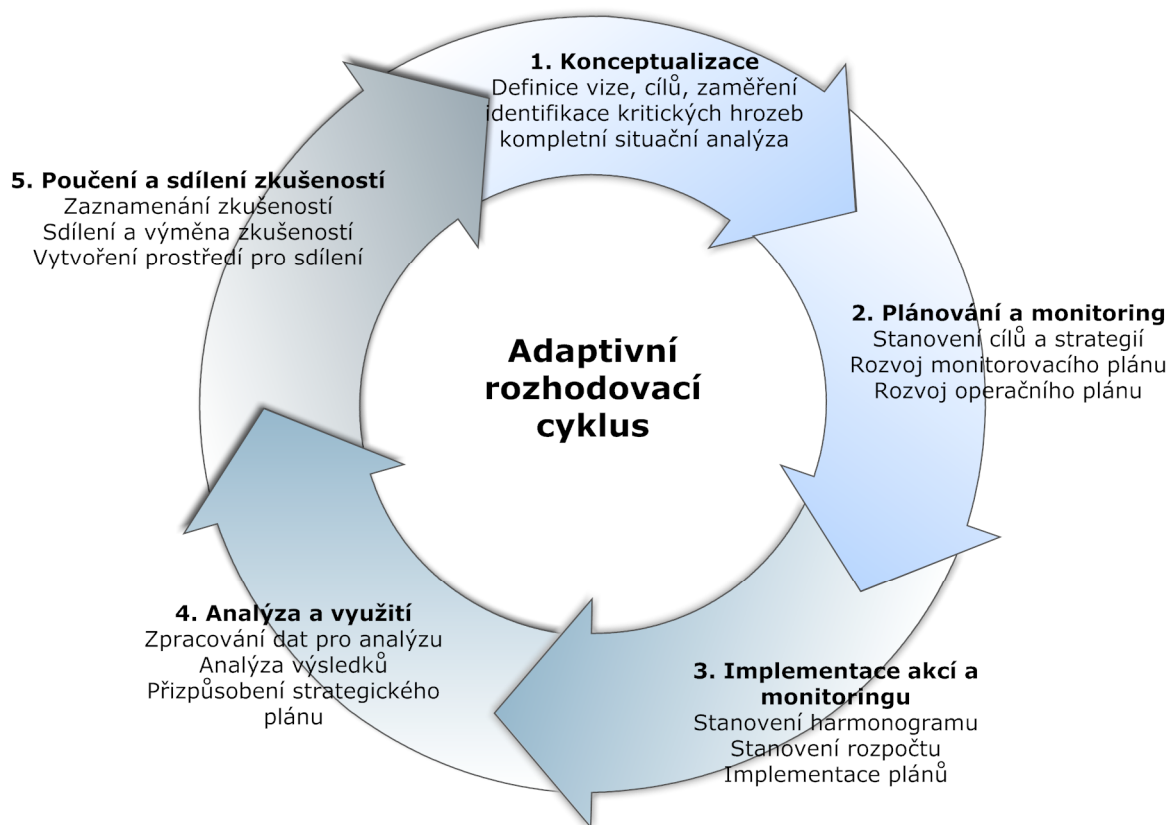
1. Retrogradní metody (*top-down*): tzv. analytická kategorizace, kdy jsou stakeholdery klasifikováni výzkumným týmem na základě pozorování studovaného systému a porozumění jeho struktuře,
2. Progresivní metody (*bottom-up*): tzv. rekonstrukční metody, které nechávají kategorizaci stakeholderů a parametrizaci analýzy stakeholderů definovat samotnými zúčastněnými stranami, takže analýza stakeholderů lépe reflektuje percepci systému stakeholdery samými.

Příkladem kategorizačních metod jsou: *matice zájmu a vlivu* stakeholderů, které charakterizují stakeholdery na základě míry jejich zájmu o daný proces a vlivu, který mají na studovaný proces a území. Další metodou je tvorba *Vennových diagramů*, identifikujících, do jaké míry se charakteristiky a priority jednotlivých skupin překrývají.

Adaptivní cyklus správy administrativně rozděleného území

Příměstský park často nepředstavuje přírodně cenné či jinak výjimečné území, nicméně zde velmi záleží kontextu pohledu. Z hlediska místního významu naopak vyjimečné může být. Hlavní důraz je na sdílenou správu, nalezení vhodných modelů správy a participaci všech dotčených subjektů. Implementací projektů lze však často dosáhnout významné změny a obnovy přírodních i společenských hodnot území.

Pro postup plánování příměstského parku lze využít upravený rozhodovací cyklus, obvykle označovaný jako adaptivní management (Obr. 2, CMP 2013). Důležitou součástí tohoto cyklu je stanovení celkové strategické vize a směřování, která se promítá do konkrétních cílů a akcí. Naplňování těchto akcí je monitorováno a vyhodnocováno, což umožňuje sdílení a výměnu zkušeností a adaptivní správu spočívající v kontinuální úpravě a přizpůsobení stanovených cílů vzniklé situaci.

Obrázek 2: Schéma adaptivního rozhodovacího cyklu.

Základní kroky pro socioekonomickou analýzu území

1. Rešerše odborné literatury

Rešerše literatury je provedena metodou systematické rešerše, která využívá předem definované série klíčových slov a statisticky vyhodnocuje počet výsledných dokumentů, stejně jako závěrečný počet relevantních dokumentů k analýze. Cílem rešerše je definovat příklady správné praxe ze zahraničí, zaměřené na příklady řešení sdílené správy příměstských parků. Využity mohou být jak databáze výzkumných studií (Web of Science, Scopus), tak databáze vědecko-aplikační literatury a tzv. šedé literatury (např. Google Scholar apod.).

2. Řízené a polostrukturované rozhovory

Na základě identifikace hlavních aktérů v území (ekonomická, občanská, vlastnická, politická větev, návštěvníci) jsou vedeny řízené a polostrukturované rozhovory. Cílem řízených rozhovorů je zjištění postojů, názorů, a priorit, definice vztahů mezi

jednotlivými stakeholdery, zmapování přenosu informací a identifikace dalších relevantních stakeholderů.

3. Dotazníkové šetření

Ideálně webové dotazníky zaměřené na obyvatele a návštěvníky území ohledně jejich preferencí a očekávání z hlediska přínosu předmětné oblasti – zahrnující témata jako je *volný čas, rekreace, vnímání hodnoty ekosystémových služeb, názory respondentů na hlavní témata důležitá pro rozvoj území, environmentální vzdělávání*.

Dotazníkové šetření může být zamýšleno i jako doplňková metoda kvalitativních rozhovorů, která mapuje vztah místních k území a jejich názor na konkrétní zamýšlené projekty. Cílem je získat konkrétní obraz o využití a perspektivách ze strany “minoritních” stakeholderů (jedná se o uživatele ale už nikoliv majitele pozemků v lokalitě); konkrétně jsou to školy, rodiče, knihovny, zájmové skupiny (zahrádkáři, architekti) a místní obyvatelé. Jedná se o plošný, kvantitativní sběr pro ověření a doplnění některých závěrů z kvalitativního šetření rozhovory, zejména s ohledem na názorovou typologii respondenta.

Rešerše relevantních koncepčních a strategických dokumentů

V úvodní části pro potřeby socio-ekonomické analýzy je vhodné zpracovat rešerši koncepčních a strategických dokumentů relevantních pro oblast (v podmínkách Soutoku např. Koncepce pražských břehů, analýza stávajícího systému péče o příměstskou krajinu, apod.). Dále je vhodné zpracovat příklady správné praxe ze zahraničí, se zaměřením na příklady řešení sdílené správy příměstských parků. Do území se obvykle promítají i strategické záměry národního nebo regionálního významu.

Poslední krok představuje **zjištění vztahů mezi jednotlivými stakeholdery** (jednotlivci i skupinami) v kontextu daného systému. K tomuto účelu jsou převážně využívány metody analýzy sociálních sítí (*social network analysis*), které umožňují identifikovat vzorce komunikace, spolupráce a vzájemného vlivu mezi jednotlivými stakeholdery v rámci sociální sítě, či metody mapování znalostí (*knowledge mapping*), které analyzují toky informací mezi jednotlivými stakeholdery.

V případě, že je k dispozici existující dokumentace zúčastněných stakeholderů, nebo má výzkumný tým k dispozici expertní názor znalců studovaného území, může analýza stakeholderů proběhnout částečně na základě rešerše a expertních konzultací. Obecně je však participace pro analýzu stakeholderů nezbytná a žádoucí a umožňuje zjistit otázky a problémy nejvíce relevantní pro daný územní systém. Také úroveň participace se může mezi jednotlivými studii značně lišit a variovat mezi pasivními konzultacemi, kdy stakeholdeři poskytují informace pro analýzu, a aktivním zapojením stakeholderů, které obsahuje

obousměrnou výměnu informací mezi stakeholdery a analyzujícími. Tento způsob participace zároveň umožňuje stakeholderům ovlivnit, které další strany by měly být do analýzy zapojeny.

Navržení možných modelů založení a správy Příměstského parku Soutok

V návaznosti na zpracovanou analýzu klíčových aktérů a další předchozí aktivity je nezbytné identifikovat bariéry, příležitosti a zejména variantní modely sdílené správy v kontextu vhodného institucionálního rámce z hlediska realizace plánovaného příměstského parku Soutok. V rámci vymezení strategického směřování a vývoje oblasti lze rovněž pracovat se scénářovým přístupem (MA 2005). Scénáře jakožto variantní vyjádření možných vizí a představ o vývoji území mohou podpořit participaci zapojených aktérů a přispět ke sdílené správě území.

Variantní modely řízení správy jsou navrženy v kontextu celoměstského systému péče o příměstskou krajinu. Modely zahrnují variantní řešení možného managementu příměstského parku, v rámci kterého by vznikl nezávislý řídicí orgán. Tato řídicí a výkonná složka správy příměstského parku zahrnuje lokální aktéry hájící společný cíl udržitelného rozvoje oblasti Soutoku, za podpory environmentálního, sociálního a ekonomického potenciálu území.

Reflexe postupu výzkumu

Už na počátku výzkumu bylo se zadavatelem (IPR) dohodnuto, že klíčovou metodou pro získání dat budou rozhovory, které se budou tematicky zaměřovat na cíle výzkumu. V přípravné fázi před spuštěním rozhovorů se s IPRem vyjasňovalo, co to znamená důležitý aktér pro rozhovor, kdo by jím měl být, a co by mělo být rámcovým obsahem rozhovorů.

Při plánování výzkumu se výzkumníci řídili postupně upřesňovaným zadáním, v rámci kterého působili jako „gatekeepři“ pracovníci IPRu (kancelář Podpory plánu, kancelář Veřejného prostoru), kteří se projektu příměstského parku na Soutoku věnují už minimálně dva roky, kdy ho začali představovat jako součást strategického dokumentu Koncepce pražských břehů.

Gatekeeper je takový informátor, který poskytuje přístup do pole výzkumu, poskytuje informace o tom, co se ve výzkumném poli děje a poskytuje kontext pro prvotní interpretaci dat, které výzkumník získá v neznámém terénu. Tato speciální role však přináší i nebezpečí vytvoření příliš stabilního předporozumění, které může výzkumníkovu citlivost negativně omezovat, existuje hrozba přijmutí definice situace na základě gatekeeprova popisu.

Součástí zadání výzkumu bylo, že se bude výzkumný tým potkávat se zadavatelem na pravidelných moderovaných konzultacích. Prvotní konzultační schůzky, při kterých se CzechGlobe s IPRem dohadoval na následujících krocích výběru komunikačních partnerů a charakteru požadovaných výstupů, by se daly číst jako takovéto rizikové momenty, kdy se mohlo vnímání výzkumníků „kontaminovat“ vizí gatekeeprů, kteří už byli v intenzivním kontaktu s mnohými budoucími výzkumnými partnery. Vědění IPRu, a hlavně jeho hodnocení situace mohlo být přejato výzkumníky, kteří pak vlastně do území vstupovali se stejnými očekáváními, s jakými by do území vstupoval v této fázi zástupce IPRu. Na druhé straně ale vzhledem k mnoha expertním partnerům v rozhovorech bylo přínosné, že se výzkumníci již na začátku výzkumu orientovali v hlavních tématech, která byla často partnery otevírána jako důležitá.

Kromě poskytnutí dokumentace z předchozích informačních seminářů v některých lokalitách předmětného území, na kterých IPR prezentoval ideu vytvoření PP Soutok, byly výzkumníkům poskytnuty i prezenční listiny z těchto setkání, adresáře z miniprojektu Expedice domů a seznam skupin stakeholderů vytvořených IPRem. Na základě všech těchto materiálů, které IPR následně doplňoval, vznikl seznam kontaktů na informátory, se kterými se měly otestovat protokoly pro polostrukturované rozhovory.

První verze protokolů s otázkami pro rozhovory vznikala na základě zadání od IPR³, otázky byly založeny hlavně na postupech analýzy stakeholderů, kterou CzechGlobe IPRu navrhnul

³ *“IPR Praha potřebuje socioekonomickou mapu území s naznačenými vztahy mezi jednotlivými stakeholdery včetně jejich ambicí a očekávání” – zápis ze schůzky dne 16.9.2016.*

v návrhu designu studie před zadáním zakázky. Hlavními tématy rozhovorů měly být *aktéři, postoje k oblasti, projektu a správě území a vztah k ostatním aktérům*.⁴ CzechGlobe tedy vytvořil první verzi protokolu výzkumných rozhovorů, která byla IPRem připomínkována. Hlavní výtkou bylo zaměřování se na budoucnost, ne na přítomnost a minulost oblasti mezi Berounkou a Vltavou, na identifikaci významných vypravěčů příběhů a nalezení lidí, kteří se o téma Soutoku zajímají. Metodologická připomínka opatrného přístupu k času je úplně validní – obecně platí, že je pro výzkumné partnery těžké zamýšlet se nad svými budoucími postoji, navíc jsou tyto odpovědi sporné informační hodnoty, jelikož informanti nemají schopnost předpovídat budoucnost. Otázky tedy byly přeformulovány tak, aby se víc soustřeďovaly na to, co se na území zvažovaného PP Soutok již odehrálo a jaký je stav nyní.

Zadání výzkumu od IPR ale zároveň předpokládalo zaměření se i na budoucnost v podobě ambicí a očekávání stakeholderů, kteří mají ekonomickou, právní a administrativní moc území ovlivňovat. Tady by bylo možné vycítit jemný nesoulad mezi představami výstupu výzkumu jako jasné „cestné mapy“ popisující, kam který mocný či expertní aktér chce a může území směřovat a představou toho, že výzkum se soustředí na prožívání území jeho uživateli, kteří k němu mají až intimní vztah.

Aktéři, kteří mají moc nad územím, totiž často nemusí mít přehled o fyzických detailech území, nemusí mít bezprostřední zkušenost s pobytem v tomto území, mohou ho vnímat čistě jako ekonomickou či administrativní záležitost vyžadující co nejefektivnější vyřešení. Tito aktéři se často nebudou chtít pouštět do debat o remízkách, práci předků, či místě, kde si jako děti hrávali na babu – nemají takovou zkušenost, nebo ji z pozice administrátora nevnímají jako důležitou.

Výzkumní partneři, kteří zase území spíš „žijí“ nežli „řídí“ mohou výzkumníkům v dobré víře, že mají správné informace popsat neexistující administrativní překážky či konání majitelů či správců, které se vlastně nestalo, jelikož jejich přístup k tomuto expertnímu vědění bývá značně omezený. Na druhé straně i tyto „falešné“ příběhy mají svoji výpovědní hodnotu – v případě, že se v datech opakují často u různých lidí, můžeme identifikovat jisté sdílené příběhy o politice území, kterým aktéři věří jako pravdivým, a které tím pádem formují jejich jednání.

Tyto zkeslené informace ale mohou poskytovat i „experti“ - je jasné, že si nepamatují každý detail nějakého úředního rozhodnutí nebo nájemní smlouvy, či nevidí do kuloárů rozhodovacích procesů všech úřadů. Proto je pro výzkumníky ve výzkumu administrativně složité oblasti jako je území zvažovaného PP Soutok důležité ujasnit, nakolik je po nich vyžadováno zjištění „objektivního stavu“ území, aby byli připraveni věnovat nemalý čas na seznámení se se všemi „tvrdými fakty“ administrativy především v úředních dokumentech, které budou spíš jen doplňovány postoji dotčených stakeholderů. Tito stakeholdři by byli v krajní pozici tohoto soustředění se na administrovaný prostor v roli expertních informátorů směřující výzkumníky na další experty a expertní informace.

⁴ Zápis ze schůzky dne 23.9.2016.

Druhou možností je pak soustředění se na interpretaci situace aktéry – když se vzdáme aspirace na popsání „objektivního stavu“ území, můžeme k realitě přistupovat jako k pluralitě realit, kdy si uvědomujeme, že každá interpretace může být pro budoucnost parku potenciálně důležitá a spory o jeho budoucnost jsou vlastně spory o interpretaci jeho přítomnosti. Ke každému výzkumnému partnerovi bychom pak vlastně přistupovali jako k expertovi, jehož informace považujeme za stejně plnohodnotné jako informace jakéhokoliv jiného informátora. Zajímavé je pak hledat v datech opakování některých příběhů, odkazujících na silné vypravěče či příběhy, které rezonují s citlivostí publika a jsou schopny působit důvěryhodně.

Tuto rozdílnost nazírání na území jako na žitý prostor proti nazírání na území jako administrovaný prostor, popsateľný v krajních polohách jako spor pozitivismu a konstruktivismu, sledujeme jako jednu z velkých nástrah zkoumání administrativně rozděleného území, které je spojnicí majetkových, právních, ale i emocionálních vztahů mezi aktéry a územím. V případě, že se na začátku výzkumu jasně neurčí, kde na této pomyslné linii se chápání zkoumané reality nachází, mohou se vyskytnout jistá nepochopení jak v situaci výzkumných rozhovorů (ptaní se státních úředníků na osobní vztah k území vs. ptaní se místního rekreanta na vztahy mezi expertními aktéry), tak třeba v situaci konfrontace starosty–experta čekajícího „reálný popis stavu“ s hodnocením vykácení stromů kolem cyklostezky obyvateli či úředníky z jiných administrativních celků.

V situaci přípravy protokolů a určování aktérů na pilotní rozhovory tato otázka zůstávala spíše nevyjasněna – na schůzkách se probíralo jako hlavní téma „popis konfliktů a vztahů“. IPR podle výběru „silných“ stakeholderů představoval na schůzkách hlas preferující zaměření spíše na výzkum expertního vědění, na druhou stranu zároveň zdůrazňoval i důležitost zjišťování vztahu k místu, potřebu oslovovat drobné zemědělce a ochranáře, hlavně s ohledem na možnosti prosazení přírodnější verze parku. CzechGlobe se tedy snažil zachytit obě tyto roviny nazírání na oblast soutoku, a to hlavně tím, že nerezignoval na snahu vidět v některých expertech i obyvatele a v některých obyvatelích experty citlivé na politické dění ve svém okolí. I proto bylo v rozhovorech zastoupeno několik aktérů, kteří jsou součástí nějakého zájmového spolku – tito aktivní obyvatelé mají autentický pohled obyvatel, kteří se ale s tímto zájmem (čili „stake“ ze slova stakeholder) rozhodli přiblížit k politikům, a takřkajíc jim „koukají do karet“, případně někteří kromě toho působí i jako zastupitelé ve svých obcích či městských částech. Dalším faktem je i to, že není úplně výjimkou, že se do místní politiky dostane občan, který začal svoji „politickou kariéru“ jako občan se silným zájmem a následně se stal voleným veřejným správcem.

Protokoly byly tedy na základě připomínek upraveny tak, aby příliš „nehypotetizovaly“, vzhledem k flexibilitě obsahu polostrukturovaného rozhovoru ale nechávaly možnost vést rozhovor spíše jedním anebo druhým směrem. To se ukázalo jako velká výhoda – jelikož se zadavatel s výzkumníky domluvil, že rozhovory pokryjí i celoměstské a státní expertní aktéry, kteří měli zájem vykládat spíše o oficiálních nařízeních než o vztahu k místu. V takovém případě mohli výzkumníci brát protokol více orientačně a věnovat se administrativně-

technické stránce věci, což mohlo být později využito pro další specifické úkoly v rámci zadání (prozkoumat možnosti vzniku PP a navrhnout modely sdílené správy území, které do velké míry závisí na zákonných a administrativně-správních mantinelech, kterými je nový formát příměstského parku ve specifické oblasti zvažovaného PP Soutoku omezen).

Seznam stakeholderů schválený k pilotáži tedy obsahoval výběr patnácti aktérů napříč správou městských částí a obce, který byl vytvořen na základě seznamů poskytnutých IPRem – ještě před jeho finalizací proběhla speciální schůzka, kde zástupce CzechGlobe procházel se zadavatelem vyčerpávající seznam, ve kterém zástupce IPR podle svých zkušeností s komunikací se stakeholdery vyznačil ty, které považoval za důležité. Tady se ukázal zápal pro projekt a jisté nebezpečí spoléhání se na gatekeepera – zástupce IPR za důležité označil „téměř všechny ze seznamu“, CzechGlobe se tedy při výběru kontaktů snažil pokrýt stakeholdery co nejvíce rovnoměrně – snahou bylo pokrýt alespoň dva úředníky z městských částí (plus město Černošice), ideálně starostu a pak buď dalšího voleného zástupce, nebo nevoleného úředníka a to se nakonec i povedlo.

V čase výběru partnerů na první rozhovory byli vysláni dva zástupci CzechGlobe na vernisáž výstavy semestrálních prací studentů krajinné architektury pod vedením pana architekta Jebavého – práce řešily území říční nivy mezi Berounkou a Vltavou, zároveň zde byl IPRem při té příležitosti prezentován projekt PP Soutok. Výzkumníci tam měli potkat některé ze stakeholderů pro budoucí rozhovory. Podle jejich slov byla však účast dost nízká, ze samospráv přišla jenom starostka Zbraslavi, částečně došlo ke kontaktu s některými dalšími aktéry.

Výsledkem těchto prvních setkání bylo přímo bezmocné konstatování přítomných výzkumníků z CzechGlobe, že IPR vlastně už „všechno ví a s každým se zná“, což bylo matoucí s ohledem na pochopení možného informačního přínosu výzkumu. Bylo proto důležité IPR chápat jako taky jednoho z aktérů v této situaci, kterého vědění je taky nutně omezené a zkreslené, jakkoliv expertními formami podávané. Přínos výzkumu pro IPR může být právě v tom, že mu bude přiosťřena škála způsobu vidění situace.

Společně se tedy vytvořil seznam celkem 125 místních a 37 tzv. celoměstských⁵ aktérů, rozlišených do několika skupin podle druhu vztahu k území, aby se zajistil přístup k různým aktérům:

- městské části a samospráva
- státní správa, regionální instituce, hl. m. Praha
- ekonomické subjekty
- rekreace a místní obyvatelé
- zájmové skupiny (spolky)
- vlastníci a správci pozemků a objektů

⁵ Tzn. stakeholderů s regionální a celostátní působností nebo na území Hl. m. Prahy.

Problémem při získávání kontaktů přes takového klíčového informátora může být i to, že informátor má tendence jako další informátory vybírat lidi s podobným vhladem, s podobným názorem. I kvůli této hrozbě „přítakávání“ dalších a dalších informátorů nebyly výlučným zdrojem kontaktů jen seznamy od IPRu, ale pokoušeli jsme se získávat další různorodé kontakty i od výzkumných partnerů. Tímto způsobem jsme se dostali například kontakt na vlastníka nemalých pozemků rozmístěných různě po území. Zástupce zájmového spolku, který vede v Radotíně na pronajatém pozemku jeden sportovně-zájmový spolek, nechtěl ani rozhovor nahrávat, protože se cítil být „malou rybou“, popsal ale několik zajímavých konfliktů, které vzpomínali i jiní místní aktéři (hlavně se vracel ke „kopám suti“ navezeným nedaleho jím pronajatého pozemku, které mnozí označovali za suť ze stavby metra). Naše otázky se mu zdály být právě příliš zaměřené na vědění a záměry velkých hráčů s rozhodovacími pravomocemi, proto nám dal telefonický kontakt na majitele, se kterým se po nějakém čase rozhovor skutečně uskutečnil. Tento majitel se pro možnost zapojit se do rozvoje území počas výzkumného rozhovoru celkem nadchnul, dokonce se zúčastnil i plánovacích kulatých stolů konference Společně na Soutoku.

Takže i z tohto pohledu je vytváření podobných analýz pro IPR důležité: informační a „agitační“ akce, které organizují, mohou být už po dvou letech nezajímavé, jelikož ti, kteří se o téma aktivně zajímají již na některém představení konceptu PP nejspíš byli, a teď už čekají na konkrétní další kroky. Existuje hrozba, že se akcí zúčastňují hlavně ti nejvíce přesvědčení a spolupracující, případně „známé firmy“ se silným postojem. Právě výzkumná kontaktáž může být u některých aktérů, kteří nejsou přesvědčeni, že jejich hlas bude IPRem či správou vyslyšen, důkazem zájmu o jejich vidění situace, což může být prvním krokem vyvolání zájmu o zapojení se do společného plánování či správy. Nebo může být připomenutím, že se na projektu stále pracuje a „nezapadnul“, jako v případě další aktérky nezahrnuté v prvotním seznamu. Ta byla kdysi společně s otcem v území velmi aktivní a je dokonce bývalou zastupitelkou MČ, nyní také členkou zájmového spolku. V současnosti je na mateřské, naše návštěva v ní ale podle jejích slov po rozhovoru vzbudila zájem o projekt, o kterém si myslela, že „je na bodě mrazu“.

Když se vrátíme ke kontaktování stakeholderů pro první kolo rozhovorů, je zajímavé, že jsou tady vyjmenování starostové dotknutých městských částí – kromě Radotína. V Radotíně byly IPRem jako primární kontaktní osoby doporučení dva pracovníci úřadu. S oběma po telefonické domluvě rozhovory proběhly, úřednice z MČ však byla jedna z nemnoha komunikačních partnerů, která odmítla nahrávání. Z poznámek výzkumníka, který s ní vedl rozhovor vyplývá, že odpovídala krátce, k mnohým otázkám se nechtěla vyjadřovat, s odůvodněním, že nepovažovala dané téma za spadající do svých kompetencí. Tato možnost pochopit rozhovor jako vyhledávání oficiálního stanoviska úřadu je obecnou hrozbou rozhovoru s experty, které jsme se dotkli výše. Na základě této zkušenosti museli být výzkumníci obezřetní při představování výzkumu před samotným začátkem rozhovorů s lidmi, kteří jsou experty (především zástupci samospráv) a zároveň v oblasti bydlí

a předpokládá se u nich nějaký osobní vztah: komunikačním partnerům se vysvětlovalo, že výzkumníky zajímá jak zkušenost experta, tak osobní hodnocení kvalit území.

První tři rozhovory měly otestovat nástroje, tedy jestli protokol rozhovoru „funguje“, a taky se měli výzkumníci soustředit na to, jestli je v pořádku používat počas rozhovorů mapu z Koncepce pražských břehů pro orientaci v tématu a zakreslování konfliktů a příležitostí. Použití této mapy vyvolávalo obavu, že výzkumníci budou příliš spojováni s IPR. Podle výzkumníků, kteří se účastnili prvních konzultačních schůzek se s IPRem hodně řešila otázka spojování výzkumníků z CzechGlobe s IPRem a možná zkreslení, která by do dat toto spojování přineslo. Výzkumníci byli nabádáni, aby se vyhýbali používání názvu „pří městský park Soutok“ jak v rozhovorech, tak v doplňujícím online dotazníku, který měli rozšířit po uživatelích území. Informovanost o tom, že se idea parku na úrovni IPRu řeší je mezi klíčovými stakeholdry hodně vysoká, a tento fakt často v rozhovorech sami zmiňovali, Soutok je tedy něco, co tedy pro aktéry už existuje – to, jestli se k tomu staví konkrétní člověk s důvěrou a jak moc je o detailech projektu informován se už může lišit.

Fakt, že CzechGlobe je narozdíl od IPRu a magistrátu nezávislá instituce, která spadá pod AV ČR, určitě mohl přispět k větší otevřenosti s ohledem na hodnocení procesu vzniku PP i roli IPRu v rozvoji území. Na druhou stranu tím, že mnozí z komunikačních partnerů už byli s IPRem v kontaktu a byli o snaze založit PP dobře informováni, se otevřeně zajímali, v jakém jsou výzkumníci s IPRem vztahu – často chtěli vědět, s kým to vlastně mluví, a na co to bude použito – bohužel tyto debaty probíhaly ještě před zapnutím diktafonu, kdy se výzkumníci představovali. V případě, že se takto otevřeně zeptali, bylo by neetické vymýšlet, že s IPRem to nijak nesouvisí. V těchto případech pomáhalo zdůrazňovat, že IPR je zadavatelem zakázky právě proto, aby výzkumníci přinesli zkušenosti a zájmy nezatížený vhléd do situace – tyto dotazy ukazovaly, že IPR je skutečně vnímán jako jeden ze stakeholderů. Pro IPR tedy výzkum představuje i jistý průzkum o postoji aktérů k jeho vlastnímu působení. Proto to CzechGlobe reflektoval tím, že v datech (kódový atlas aktérů) vytvořil kód IPR, kterým označil všechny výpovědi o Institutu.

Z prvních tří rozhovorů (2 zástupci MČ, zástupce zájmového spolku) nikdo netematizoval fakt, že na doprovodné mapě již jsou nějaké záměry možného využití území jako PP; v mapě se celkem dobře orientovali a proto se schválila jako podklad pro další rozhovory. Zároveň byly IPRu představeny informace, které protokol výzkumu umožnil z prvních tří rozhovorů získat, jak se tedy píše v zápisu *„Byly předloženy 3 strukturované rozhovory pro posouzení a případnou korekci - konstatován soulad se záměrem a potřebami IPR Praha“*.

Přistoupilo se tedy ke kontaktování dalších stakeholderů ze seznamu – bylo odesláno celkem 31 emailů představujících socioekonomickou studii, na které odpovědělo 10 lidí. V některých případech námi oslovení aktéři přeposílali email na své kolegy či podřízené.

Rozhovor se nakonec bohužel nepodařilo domluvit s nikým z vedení lipeneckého golfu. Pan Slabý, nový jednatel, požádal o upřesnění témat rozhovoru, až nakonec odmítl z důvodu jeho nedostatečné znalosti prostředí, kde působil v čase kontaktování jen měsíc: *“v rámci*

probíhající restrukturalizace, sami některé věci a rozvojové projekty napříč mnoha oblastmi společnosti nemáme rozhodnuté a nedokážeme je tedy natož publikovat směrem ven...“. Jeho opatrnost by se dala vysvětlit i tím, že kolem této firmy se dřív řešila legálnost jejich postupu při vytváření třetí jamky, kdy byla firma veřejně obviněna i tehdejším náměstkem Matějem Stropnickým, že vlastně těžila a prodávala štěrkopísek.

S tímto stakeholdem by bylo ještě dobré se zkontaktovat, jelikož je nájemcem velkého pozemku od Dobeníňů, dokonce se plánuje jeho rozšíření. Jeho pohled na možnosti parku by bylo dobré kvůli jeho relativně komformní situaci znát. Většinou majitelé pozemků, rodina Dobeníňů, byli osloveni dodatečně při ukončování výzkumu, na základě obtížnosti získat přímočarý kontakt a domluvě s IPR.

Další výzkumní partneři byli oslovováni telefonicky, a postupně doplňováni tak, aby se zachovalo rovnoměrné zastoupení jak geografické, tak podle druhu vztahu k území. Jako základní seznam se stále používal seznam vytvořený z kontaktů od IPRu doplněný o kontakty některých na území zvažovaného PP Soutok působících ekonomických subjektů, se kterými IPR nemluvil. Jak jsme už psali výše, stávalo se, že jsme byli odkázáni úředníky na někoho jiného v rámci stejného úřadu, finální seznam rozhovorů se tedy od původního liší, i když jde o stejné instituce, nemusí jít o stejné úředníky. To je vlastně taky přínosem, informační přínos lidí, se kterými ještě IPR v kontaktu nebyl je rozhodně vyšší než u úředníků, kteří svůj vhlad už v minulosti poskytli.

Na schůzkách se dál řešily konkrétní rozhovory a jejich obsah, ale také obsah dotazníku. U něj se rozhodlo, že se bude distribuovat hlavně přes školy, knihovny a kulturní centra v městských částech. Obsahové zaměření dotazníku bylo velice podobné jako zaměření rozhovorů (blíží k závěrům v samostatné kapitole). Je jasné, že nebyl reprezentativní, jasná převaha názoru o tom, že největší hodnota v území je pitná voda ale dokazuje sílu narativu ohrožené pitné vody v době globálních klimatických změn. Zajímavé ale bylo, že při telefonickém kontaktování místních institucí, které mohou dotazník šířit, odmítly dotazník mezi rodiče dětí šířit dvě školy (ZŠ Lipence a ZUŠ Radotín) s tím, že se o téma nezajímají, v jednom případě že jde dokonce o inzerci soukromého projektu.

Zajímavým zlomem ve směřování projektu bylo, kdy na konzultační schůzce dne 21.10.2016 byl představen záměr plánovacích stolů. Ty měly být součástí konference, která sice byla IPRem avizována již na začátku projektu, ale jen jako výměna best practice s evropskými zástupci příměstských parků z Fedenatur s prezentací předběžných výstupů průzkumu. Po této schůzce už bylo tedy pro výzkumníky jednodušší odpovídat na dotazy aktérů ohledně konkrétních kroků při zakládání PP – jelikož o tom, že se park už delší dobu plánuje, věděli téměř všichni aktéři už před rozhovorem, zajímalo je, v jaké je příprava fázi a někteří projevíli zájem se schůzky zúčastnit.

V rámci příprav na konferenci se na schůzkách se zástupci IPR, kteří měli vést kulaté stoly, domluvil obsah mapových výstupů, které se měli v rychlosti představit přítomným v prezentaci, a měly být vystaveny na stěnách konferenční místnosti. Na základě cílů průzkumu zvolil IPR s výzkumníky mapu vlastnických vztahů, kterou měl IPR už zpracovanou, jelikož je to dobrým základem pro orientaci v této skupině jednoduše určitelných klíčových stakeholderů. Další mapa byla vymezením území s místně ukotvenými tématy, kterým se výzkum díky výpovědím aktérů věnoval. Další tři mapy byly vytvořeny CzechGlobem na základě konzultací s IPRem a analýzy rozhovorů. Těmto výstupům se věnuje samostatná kapitola zprávy dále.

5. Hlavní hráči a vlastníci

Popis aktérů

MČ Zbraslav

- Současní zástupci MČ Zbraslav preferují odlišnou politickou strategii oproti svým předchůdcům, což jim někdy může ztěžovat pozici. Dřívější radnice se k záměrům jako těžba štěrkopísku nestavěla odmítavě, voliči však dali přednost “zelené” straně.

„Snažíme se mít kontrolu nad těmi věcmi, ale určitě to nemáme v rukou. Jsme v pozici, kdy ty věci monitorujem, ale bohužel jak to zastupitelstvo nemá nějakou kontinuitu, tak se může stát, že se ty názory v průběhu těch střídajících se volebních období mění.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

- Specifikem Zbraslavi je horlivá konzervační politika, negativně zaměřená vůči některým ekonomickým subjektům, zejména místní těžařské firmě. Za tímto účelem vznikla i Komise pro řešení soutoku, s členy původem z Lahovic, Radotína i Zbraslavi. Součástí komise jsou i odborníci ze spolku Život na soutoku. Jistým rysem MČ Zbraslav je i mírně konfliktní způsob komunikace, právě zejména s ekonomickými subjekty a těmi, kteří ekonomické zájmy prosazují.

„Zbraslav dřív bylo královské město, tak tadleta část je taková hodně sebedůvědomá. Myslím si, že tou morfologií, uzavřením mezi dvěma řekami, že to generuje určitou názorovou uzavřenost vůči okolí, což teda není úplně dobře. Myslím si, že Zbraslav na to trochu hřešila dřív, a tak jak se stáhla do sebe tak najednou zjistila, že kolem ní se dějou věci, které nejsou v souladu. Najednou začnete zjišťovat, že ztrácíte to, co jste měli a začnou se objevovat určitý hrozby. Ve chvíli, kdy se začnou objevovat ty hrozby, tak zbystříte a zjistíte, že by bylo dobře se věnovat širším souvislostem. Takže první signál, že se něco neděje správně, bylo otevření diskuze o těžbě štěrkopísku na pravém břehu Berounky. (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„... my tady máme komisi akorát Soutok, pro řešení oblasti soutoku, ta vznikla v 2014, předsedkyně byla paní inženýrka Staňková z Lahoviček, ale protože potom měla mateřský povinnosti, už teďka podruhé, tak musela odstoupit, nějak to nezvládala, tak já jsem v té komisi byl a to předsednictví vlastně padlo na mě. Takže já jsem vlastně předseda komise pro řešení soutoku, nicméně radní jsem pro veřejný prostor, sport mám na starosti, tak my jsme malá městská část, dopravu mám na starosti, takže .. nemám vysloveně, že bych byl radní pro řešení oblasti soutoku, ale ta komise, která je poradním orgánem rady, která vlastně.. ve který se to začalo řešit, resp. jsme dávali dohromady nějaký začáteční texty toho memoranda a hlavně jsme v komisi, kromě jinýho teda je pan inženýr Fencel a pak inženýr (???) z toho Života na soutoku, z toho zapsanýho spolku.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

- Pro některé zástupce MČ je boj proti těžbě velmi důležitou součástí politického působení. Vládne bojová nálada i rétorika. Téma vody a půdy je s pomocí argumentů od obou odborníků ze spolku tlumočeno zástupci samosprávy a používáno jako zbraně v podobě námitek k zpomalení procesu umožňujícím těžbu. Někteří zástupci MČ vidí v memorandu takový prostředek, zejména se však jedná o snahu o společný postup v řešení administrativně rozděleného území.

*„Dalším signálem toho co negativního ta řeka přináší a to znamená povodně 2002 a 2013, kdy jak Zbraslav, tak významná část Berounky byla zasažena a zjistilo se, že jste proti tomu bezbranný. A musíte se chovat tak, aby jste tu bezbrannost trochu obrátil ve svůj prospěch.“
(zástupce samosprávy MČ Zbraslav)*

*„... A tam už je povolení, tam už mají vydaný báňský povolení, to znamená, už vlastně je de facto pozdě na to něco podnikat, ale i právě proto vzniklo to memorandum, který se pokusí, nebo se pokouší zvrátit to pomocí hlavního města Prahy. Protože to vlastně není sice orgán státní správy, který by o tom rozhodoval, ale samozřejmě hlavní město Praha má páky a má územní plán, ve kterém ta těžba je, ale má metropolitní plán, pokud vznikne v tom čase, kdy slibují, 20...2020 v podstatě teďka... Myslím, že 2018, pořád jsem slyšel paní Kolínskou, teďka, že mluvila o dvou letech odsud, ale jo...kdoví. Ale každopádně tam už by tahleta věc měla být jasně popsána a definovaná a díky té koncepci pražských břehů, která.. od IPRu.. která tadyto místo .. tam plánuje ten příměstskej park Soutok. Tak tendle metropolitní plán by měl počítat právě s tímhle tím a zároveň iniciovat změnu územního plánu v tom daným místě a potom, nevím teda úplně pomocí jakých pák, ale donutit vlastně stát tudle to vyhrazený ložisko zrušit a odepsat ty zásoby, což je teda nějaký terminus technicus, to odepsání těch zásob štěrkopísku.. protože bez toho pořád tam bude hrozit riziko, že kdokoliv kdykoliv, protože to je vyhrazený ložisko a ze zákona je vlastně povinnost ho vytěžít.“
(zástupce samosprávy MČ Zbraslav)*

“No a tam se jedná o oblast soutoku, kde v té špičce mezi Berounkou a Vltavou jsou velké ložiska štěrkopísku, který jsou jednak ... tady ta část vepředu je vyhrazena pro těžbu štěrkopísku, je to vyhrazený ložisko a už má báňský povolení. No a zároveň ale je to zásobárna vody, která podle rozboru pana inženýra Svobody, což je hydrogeolog, který v tom pořadu vystupuje (Nedej se), a vlastně je s občanským sdružením "Život na soutoku" z Radotína, tak dali dohromady velkou iniciativu, běží už to několik let, která chce zachránit tydlety zdroje podzemní vody, pitný, protože v momentě kdyby se začalo těžit, tak ty zdroje se zničí, tak to je taková jako velká kapitola a možná nejdůležitější teďka vzhledem k suchu a k práci s vodou v krajině, která vlastně v tomhle tom území se řeší, protože je to buď-anebo. Jakmile se do toho jednou šáhne, těžebně, tak je konec s tou vodou, protože ty štěrkopísky jsou přikrytý asi dvouma metrami těch povodňových hlín, který jsou udušený, a vlastně nedovolej té povrchové vodě kontaminovat tudle pitnou..“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Jižní část Prahy se může pyšnit tím, co tady nemáme. Velká obchodní centra. Bylo by fajn si tohlencto chránit a že ty věci, které se sem hrnou, jsou proti sobě. Lokalita má význam z hlediska rekreačního potenciálu, je tady orná půda a najednou vám do toho běží ty ostatní názory, které jdou proti tomu. Takže tu změnu názoru spustí ty negativní věci. Ty lidi si uvědomí nebo sjednotí je to že jsou proti něčemu a málo kdy ty lidi spojí, že jsou pro něco. I to memorandum se muselo hrozně vyvažovat v tom mít, protože když to postavíte jenom jako že jste proti něčemu, tak neseženete zase ty, kteří mají jiný názor. My jsme se snažili postavit memorandum jako výzvu k diskuzi o těch jednotlivých zájmech, hráčích. Zavazujeme se k tomu, že spolu budeme mluvit otevřeně a akceptovat názory druhé strany a s nim půjdeme k nezávislému arbitrovi (státní správa), která rozhodne který ten zájem je nebo není v souladu se zákony nebo vyššími principy.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

“Celý memorandum a celá tadle ta iniciativa se snaží to zvrátit, protože jednak je to... ta voda, to je nejsilnější argument dneska, ale pak jsou tady samozřejmě další, jako je ekologie území, dopravní zatížení, který je strašný z ty těžby, ty kamiony, který to vozej, tak samozřejmě budou jezdit po ty Strakonický ulici, lom Kámen Zbraslav na druhý straně Zbraslavi v jižní části má svůj provoz, svůj lom, kde má betonárku, takže samozřejmě tam by používali tenhle materiál, takže to, že vám jezdí každých, já nevím, 5 minut takovejhle nákladák sem a tam, celej den... to by zvýšilo prašnost, zvýšilo by to extrémně hluk, protože u ty řeky je to kaňon, tak se to strašně odráží, to hlukový zatížení je veliký už teď a tohle to prostě.. Zbraslav, která má 10 tisíc obyvatel, tak by ležela mezi poměrně dvouma velkejma těžebníma oblastma, což je jako.. další věc je, že v Radotíně je cementárka, což je 3km, ani ne, vzdušnou čarou odsud, takže jako to území a ještě tím, že je to vlastně to mělký údolí Berounky a ostře zaříznutej kaňon Vltavy, tak samozřejmě veškerý hlukový zatížení, prašnost se tady pořád drží. Tak to je druhé takovej zásadní důvod, proč to tam nechcem, no a třetí je, že to území má velkej potenciál zemědělskej, v podstatě i na ekologický zemědělství, protože ty půdy jsou ... ty nivní půdy jsou poměrně dost velký bonity, velice kvalitní, a už teď v těch částech, který jsou víc proti proudu, to znamená to u Černošic, dolní Černošice, ty na Radotínský straně jsou chovy koní, je tam několik stájí, který jednak pořádaj projížďky, ale jednak opravdu ty koně chovaj pro chov koní, takže přesně pro takovejhle model podnikání ta krajina je vhodná, pro nějaký ekologický zemědělství, místní hospodářství, je to poměrně hodně hektarů úrodný země, která by zase přišla pryč, to znamená vyčíslili to na nějaký.. slyšel jsem čísla, nevím jak moc je podložený, 4 miliardy, z toho štěrkopísku, ale to je.. co to je za číslo a kdo vlastně ten zisk potom spotřebuje, to není v podstatě hodnota dneska, vo který by jsme se měli bavit ve městě, kde žije .. na jihu Prahy žije v přímý blízkosti několik set tisíc obyvatel, tak jako kolik z těch 4 miliard budou mít užitek.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

“No... v podstatě díky tomu, že by to zastřešovalo hlavní město Praha, respektive IPR jako plánovač, tak by v zásadě mělo dojít vždycky ke shodě minimálně těch okolních obcí, což je v tomhle případě Zbraslav, Radotín, případně Černošice, Velká Chuchle, ty jsou nejbliž, aby svoje partikulární zájmy podřídily zájmu toho celku.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

“Nebo možná ten projekt je tímhle tím směrem směřovanej a to se nám úplně nelíbí, ale zase, my se musíme shodnout, jinak to dopadne tak, jako to tady bylo doted, že každá ta městská část si řeší svoje a kdokoliv přijde zvenku a ušlápne si to tak vyhraje, protože není shoda na tom území a to území je skutečně teda v několika katastrech, jsou tam Lipence, Zbraslav, Černošice, Radotín, jenom tady vlastně, a pak Velká Chuchle. Všechny tyhle městské části do toho mluvěj, no. Tak zatím .. já jsem docela optimista v tomhle tom, protože za ty 2 roky se povedlo hodně věcí, na to, jak to vypadalo, když jsme po volbách nastupovali, když jsme se vlastně dostali jak ty kauzy vypadaj, jak je to smutně zajištěný...” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

“V podstatě šlo o to... když to tak řeknu, donutit ty reprezentace těch okolních obcí, nebo je prostě přimět k tomu přijmout závažný společný stanovisko.” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

“... přesně, nějaký politický prohlášení, že vedení okolních obcí chce řešit tuhle tu oblast společně, tam nejsou ani.. tam je to tak obecný, schválně, že tam nejsou zmínky právě o ty těžbě, o nějakým přístavu v Radotíně, protože samozřejmě v tom ohledu Radotín by nejspíš to nepodepsal, tak jako .. je potřeba .. nikdo jim nemůže nutit nějaký naše stanovisko, je potřeba aby jsme se na tom vždycky dohodli a zatím to teda to memorandum plní a díky tomu, že ty obce jsou takhle, že deklarují jednotu, tak i tomu IPRu se to líp obhazuje, kdyby měl v tom přírodním parku pět subjektů, který každý říká něco jinýho, tak i ty finance, který potom na zřízení toho parku jsou potřeba se docela těžko sháněj, protože ta městská část to kdykoliv může zablokovat.” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

- Zástupci samosprávy MČ Zbraslav se přiklání k hodnotám domova, komunitního života, lokálního zemědělství. Rekreace je až na třetím místě za povodňovou ochranou.

“...není to něco, co by ostře kontrastovalo tak jako ta tržnice, nebo ta těžba štěrkopísku s filozofií toho přírodního parku.” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„... na straně za soutokem po proudu řeky na levém břehu jsou pozemky, který jsou zčásti soukromý, zčásti patří hlavnímu městu, což je tenhle ten zelený pás, a tam je občanský sdružení, který sídlí ... pánové jsou z Baranova a v Lahovičkách nevím jestli mají sídlo, každopádně tam mají pronajatý tyhle ty pozemky od těch soukromníků a zaměřují se na chov koní a na nějakou hippoterapii s dětma, na alternativní způsoby toho chovu, tzn. koně jsou tam ustájeny nějak normálně, nejsou to žádný adepti na Velkou Pardubickou, všichni tam mají poměrně dost volnosti z místa, který bylo každý 3 roky zaplavený vodou, rostly tam v podstatě jenom kopřivy, pelyněk, byl tam bordel, starý pneumatiky všude, vopravdu takovej ten klasický brownfield záplavovej, tak dokázali svépomocí za pár let udělat pěknou louku, kde mají ty koně, mají to ohrazený, pracují se dřevem, mají včely, zkoušejí nějaký menší biohospodářství, určitě je to věc, na kterou je dobré se zajet podívat, oni jsou to teda

oba dva ty společníci jsou herci, Martin Kubačák a Honza Révay, myslím.. no a že by si člověk řekl, že úplně nejsou ty, který jsou vod začátku schopni něco takovýho vybudovat, ale očividně je to možný, když se na tom dělá denně a tomu území se věnujou, tak asi bysme našli někde fotky jak to vypadalo dřív a jak to vypadá teď, to je nesrovnatelný a skutečně asi možná mají nějak zadotovaný ty svoje projekty, ne vod městský části, ale nevím, možná z nějakých dotačních programů, to nevím, každopádně spoustu věcí dělají svépomocí a je to vidět. Takže ta kultivace, která proběhla tady v ty části je podle mě vzorem pro docela velkou část území toho přírodního parku... takovým hle způsobem bych si představoval, že se ta krajina bude využívat. (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

“Ideální stav toho celého území je maximálně... moje konkrétní je prostě ekologická miska v tom velkoměstě, je to.. přírodní místní zemědělství, to tady strašně chybí, my pořádáme jarmarky, jako spousta dneska městských částí anebo obcí, jednou za 14 dní a je velkej problém dostat sem ty producenty, ty zemědělce, protože prostě i když je to třeba 50-60km cesta, už je to daleko, nevyplatí se jim to, když budou sídlit tady, bude to regionální, bude to kousek, ta doprava toho zboží bude na pár stovkách metrů a ne na stovkách kilometrů, toto je věc, která podle mě v tomhle tom v tyhle oblasti, ještě díky tomu, že ta půda má opravdu velkou bonitu, tak to je ohromnej potenciál. Ta rekreace ano, já úplně nejsem přítelem budování stovek km cyklostezek a inline drah, i když dneska to má své opodstatnění, ale nemyslím si úplně, že takovejhle způsob života v tom městě je samospasitelný, protože je to vidět tam na druhý straně na modřanský cyklostezce asfaltový, prostě ty lidi přijedou autem, na cyklostezku vyndaj brusle, půl dne jezděj, odjedou, ta cyklostezka je široká 3m, je na tom několik tisíc lidí na 10km, tak je otázka, jak je to vlastně rekreační, jestli to splňuje tu původní funkci, pro kterou tam ta komunikace vznikla, to znamená nějaká rozumná bezmotorová doprava z periferie do centra a zpátky, já si myslím, že ne, tak samozřejmě i to tam patří, asi tady klidně může vzniknout nějaký okruh i asfaltovej kolem dokola, na ty brusle, to jako zase ničemu nepřekáží, ale primárně si myslím, že to území by mělo bejt vhodný pro nějakou .. nějaký rozumnej pohyb zvěře, která v tom městě žije a v současný době se prostě na ty periferie stahuje, jednak je tady daleko víc potravy než někde v létě a jednak je uzavřená těma komunikacema, tady a strakonická dálnice, tady je radotínskej okruh, všude kolem řek jsou silnice kapacitní, takže vlastně ta zvěř ani nikam nemůže utéct, tady teda má cestu celkem na bretskej hřeben nějakou, nicméně u těch řek vždycky skončí. Tak je potřeba, aby tady měla nějaký rozumný místo, kde nebude tolik rušena a bude součástí těch biotopů. Tak to je další důležitá věc. A ta rekreace člověka je podle mě až na tom třetím místě, no. Jako ne, že by to nebylo důležitý, ale dneska spoustu lidí... většina lidí je zvyklá bejt hodně mobilní a tu rekreaci, tu si může ... za tou si může dojezt kam chce, ale v místě, kde bydlí, tak tam by mělo bejt hlavně...ten život, by měl mít charakter toho pobytu, toho dennodenního života, jdu tam na procházku, jdu si tam natrhat květy z lípy, jdu si tam koupit rajčata, jedu tam s dětma na kole po nějaký obyčejný polní cestě, to úplně stačí, nemusím budovat kilometry nákladných komunikací...” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

MČ Lipence

- Z pohledu některých zástupců MČ se území soutoku zásadně nemění; přibyl golf, zmizel státní statek a jinak nic. Důležitým tématem jsou samozřejmě povodně.

„Já v podstatě pamatuju i doby, kdy se tady zemědělsky hospodařilo. Ta půda byla úrodná, pěstovalo se tady kdedo, kedlubna, květák.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Obhospodařoval to tuším státní statek, a relativně to území bylo udržované a fungovalo zemědělsky. Po zrušení toho statku se vložil ten golf, z toho statkového dvora se stala velkotržnice Lipence jinak se v tom území se mnoho nezměnilo.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Místo těch plodin který jsem vyjmenoval, se dneska na střídačku pěstuje obilí nebo řepka. To už přecházím k té funkci toho území ve směru k povodním, tak ta řepka je jedna z plodin, která je totálně nevhodná do těch ploch, vzhledem k tomu, že roste poměrně hustě tak to působí jako hráz když se do toho nachytají ty splaveniny.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Retence vody. Podle mě ano a je to myšleno ve vztahu k nějakým záměrům města ohledně těch protipovodňových opatření. Cemuž teda do budoucna by měl odpovídat i ten proces nastavit ten režim tak, aby ta oblast fungovala jak funguje. Zemědělcům asi těžko bude někdo ochraňovat jejich zájmy, tzn. jejich pole, jejich úrodu, ale dělat to s tím rizikem, že přijdou o úrodu.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- Zástupci MČ, se kterými byl proveden rozhovor, se k otázce Lipeneckého golfu staví spíše kladně, naopak zásahy do říčního koryta odmítají. Velkotržnice je vnímaná jako pozitivum, za které je nutné bojovat.

„Co se týká toho golfového areálu, kterej je poměrně rozsáhlý, tak je projektovaný tím způsobem, aby těm rozlivům nebránil.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Co je teda podstatná záležitost v tom území a za kterou stojíme je změna v územním plánu toho fungování tržnice. Stručně řečeno jde nám o její zachování, přestože to znamená problém jak tedy s provozem v době povodní.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Pokud by to území doznalo nějakou změnu pro rekreační účely, tak není problém tu tržnici nějak oddělit zeleným pásem, tohleto pořešit.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- Jejich postoje ohledně směřování území se však v jiných oblastech poměrně lišily. Někdo v území spatřuje nulovou hodnotu kvůli uzavěře, jiný naopak ráj pro zvěř a environmentální vzdělávání.

„Teda jak už jsem řek, ty pozitiva, respektive my na tu obec jako takovou to dopad nemá, protože leží na okraji katastru, jak našeho tak Zbraslavského. Ten zájem tam je celkem nulovej, tam se těžko může něco budovat.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Nejlepší by bylo, kdyby tady vůbec žádný aktivity nebyly; to je prostě můj názor, protože tady je jedna z mála nedotčených lokalit díky tomu, že je to záplavový území. Děláme tady remízky, jsme schopni se dohodnout se zemědělci, jak maj vorat, kdy maj vorat. Tohleto území by mělo zůstat v tom stavu, ve kterým je. Jakmile sem pustíme nějaký cyklisty, nějaký cyklostezky nebo já nevím co ještě jinýho, to jsem taky viděl v nějakých těch projektech, tak to je špatně. Tohle je vopravdu poslední, poslední kousek kde ta příroda má nějakou šanci, zvěř, krom toho ta kvanta lidí co sem chodí na procházky se psem, což mě taky. Je to tady taková oáza nezastavěného území, díky tomu, že to je záplavový, tady jediný co je golfový hřiště, ale jinak, jakoby rybáři všechno, tady je takový přírodní vyžití.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Zachování původního rázu, aby lidi byly schopný vidět, jak by to mělo být. Jak fungují nivy, jak přírodně my jsme schopný vyřešit problémy jako povodně. V tom je to pěkný, že tady je ještě ta „původnost a nedotčenost“, ale stále je to takový místo u Prahy, kam když lidi přijedou, tak potkaj Frantu s traktorem...“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Řek bych opatření na záchranu té původnosti. Při povodni 2013 a teď je 2016 se to tady dává dohromady. My samozřejmě v rámci vlastních aktivit uklízíme věci co vyplavila povodeň, vysazujeme zvěř a daří se nám to vracet zas do rozumný míry, kdy už třeba se už nějaká zvěř začíná vracet. Toto jsou opatření na záchranu původnosti.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- Peripetie ohledně tržnice a názorová kolize s představou jednoho zástupce MČ s tvůrci ÚP (IPR) se možná projevila i v poněkud ambivalentním postoji vůči záměru PP.

„Z mého pohledu je to čirá megalománie pokud někdo má nějakou představu schopen pro tu rekreaci nějak vybavit, nějak udržovat, pak s ohledem na ty povodně prostě držet to tam.. Spíš tady vládne obava, že to území bude vyhlášeno příměstským parkem a začne tam platit nějaký prazvláštní režim, kterej někdo by asi teprv vymejšlel žejo. Když to přeženu, tak támdle za Radotínem tam pokud máte chatu a potřebujete kliku od dveří tak musíte obíhat 10 institucí žejo to přeháním.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„PP ano, ale samozřejmě to má svoje podmínky, PP o takovýdle rozloze by reflektoval to že, nevím, zřejmě si to představoval autor týdletý obrovský věci megalomanský, že 200 000 rodin o víkendu vezme piknikový koše a půjde skotačit do údolí Berounky žejo, to se nestane. Naše představa příměstského parku byla, že oblast od soutoku bude k ulici K Radotínu příměstským parkem, s tím že mezi radotínem a chuchlí ty jezera nějak zanikly, teďka se mluví jen o tom uklidňovacím přístavišti žejo, možná je to škoda možná ne, nevím, existují

studie nejakejch hydrogeologů, že by jezera narušily zásoby spodních vod, který sou pod náma, nevím nerozumím tomu.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„A v ulici k Radotínu směrem k Černošicím by to území fungvalo jak funguje dnes, tedy z části golf s předpokládanou expanzí ještě dále, když zřejmě z finančních důvodů se ta akce zastavuje, plus nějaká ta zemědělská výroba, o těch koních nehovořím, tam by to potřebovalo výraznou redukci, plus obnovení té funkce toho průlehu.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- MČ Lipence se k memorandu přihlásilo, přičemž důraz byl kladen na zachování dosavadních podniků.

„Memorandum o soutoku to byla představa naší obce, myslím že Radotín to má taky tak, když jsem s nima měl možnost mluvit, Černošice jsou do toho zapojeny jen okrajově že, Zbraslav by nejraději ozelenila všechno, jestli sem to dobře pochopil. Chuchle to samozřejmě podporuje, tam sou takový úzký vazby Lipence - Radotín - Chuchle, tam si myslím, že jednáme jednotně, a to memorandum to nějak detailně nespecifikuje. Tam je i věta, že nebudou narušený už zaběhlý funkce, nebo že se nebude bránit rozvoji.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

MČ Radotín

- Radotínská radnice si v reakci na protichůdné tlaky nechala vyhotovit studii, která má být kompromisem mezi různými záměry v území včetně přírodního parku nebo ochranného přístavu.

„Tak já tam mám tady úřadě na starosti změnu územního plánu té oblasti, aby se tam dalo něco postavit smysluplného. Protože současný územní plán tu oblast řeší jako těžbu štěrkopísku, po které vzniknou jezera, a to se tady setkalo s odporem, tak jsme se snažili udělat nějaký kompromis z těch jednotlivých požadavků na tu oblast a nechali jsme zpracovat novou studii. Táhle ji mám. Když si ji přečtete tak to je ono. Zpracovávala to firma D+ a stálo to 400 tisíc. Jsou do toho zahrnuté požadavky, samozřejmě těch orgánů jako ministerstva dopravy, který tam požaduje nějaký ochranný přístav. Jsou do toho zahrnuty představy IPRu, který přišel s představou, že by tam měl být přírodní park. Jsou v tom zpracované i nějaké požadavky na výkupy a nějaká orientační cena.“ (zástupce samosprávy MČ Radotín)

- Představy zástupců MČ Radotín se nijak výrazně neliší od zbytku samospráv, preference jsou hlavně na straně rekreace a sportu. V současnosti je však část Radotína zanedbaná a situaci komplikuje vlastnická struktura.

“No tak samozřejmě je to oblast pro nějaký pobyt v přírodě, pro sport, rekreaci. Na tyto účely by to mělo být využité. Není to oblast, kde by se daly stavět nějaké budovy. Někáký supermarket. Je to celé zátopová oblast. Tady nikdo nic takového nedovolí postavit. Tam mohou stát akorát ty stávající objekty, které samozřejmě se nedají odstranit a oni jsou z velké míry také zaměřené na nějaký tento účel. Ty aktivity, které tam nepatří, tak se musí vymístit.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

“No tak my čerpáme z toho, že to tady dobře známe. Berounku a to. Já jsem vodák, máme vodácký oddíl, tak Berounku znám od mala. Jsem rodák jsme tady vyrostli a z toho my čerpáme. Samozřejmě lidé jsou ovlivnitelní a nemají až třeba takový názor na to, co by v Radotíně, myslím ono se jich to bezprostředně nedotýká. Ono by to mělo spíš sloužit pro celou Prahu ta rekreační oblast, ale hlavní náš cíl je to, aby tam nebylo to co tam teď je. Co je ten brownfield, tam se děje něco o čem nikdo nic neví. Je to uzavřená oblast, kterou je potřeba zkultivovat, aby sloužila lidem.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

“Teď když se na to podíváte. Je to strašné. Tam jsou pozůstatky bývalého státního statku, že jo, který využíval tyto skleníky pro celou Prahu. Dnes v těch sklenících hospodaří nějaký vietnamci nebo co něco tam někdo pěstuje a z části je to využité, že tam jsou sklady plechové, kde je třeba autoopravna. Je to různě pronajaté různým firmám. To si myslím, že by mělo zmizet a mělo by to sloužit nějakému takovému účelů. Té rekreaci.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

- Na rozdíl od většiny aktérů v území je MČ Radotín pro rekreační využití plánované laguny; neznamená to však, že by byl nutně pro těžbu štěrkopísku.

„My tam zase budeme chtít tu vodní plochu, která bude využívána pouze při velkých povodních, že tam vjedou nějaké parníky a nějaké lodě a uvážou se tam a budou zajištěné, aby je nějaká velká voda a jinak se to využívat nebude, tak to chceme využít pro nějaký sport, nějakou rekreaci v té oblasti. To si myslím, že se to tam nakonec i hodí.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

- Komunikace ze strany samosprávy s majiteli pozemků i s odborníky ze spolku Život na soutoku je komplikovaná: jedni nejsou schopni pochopit, že pravomoce jsou omezené a druzí pro změnu nekomunikují nebo sídlí v daňovém ráji.

“My jsme se v té studii snažili, co nejvíce ty jezera umenšit, protože pro nás by to bylo také složité, aby tady před Radotínem na vstupu do Radotína někdo těžil štěrkopísek 30 let.

Potom to třeba opustil, protože se mu to nebude rentovat. A vznikne tam nějaké bahniště, se kterým nikdo nic neudělá, proto jsme tu studii také začali dělat. A proto jsme také trochu vyslyšeli ten názor odborníků hydrologů a geologů, ale zase to má nějaké podmínky. Ta změna územního plánu má nějaký proces a třeba neopomenutelná organizace, která se k tomu vyjadřuje a která to může zablokovat, tak je ministerstvo dopravy. A pokud ministerstvo dopravy řekne, že s tím nesouhlasí a řekne, že tam ten přístav chce, tak ho tam prostě musíme dát, protože jinak by nevzniklo vůbec nic. Je to takový kompromis.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

“No na tý Zbraslavské straně je to jednoznačně Kámen Zbraslav, který tam má právo těžit. Báňský úřad, který jim to povolil. Na té naší straně je to ministerstvo dopravy a firma Brudra, která tam vlastní většinu pozemků. Takže tyto subjekty mají největší vliv na tu tvář toho soutoku. Určitě. No a samozřejmě tady je nějaká ta firma, která má někde na Srí lance nebo kde. Kde to mají tu základnu. Myslíš tu skládku. To je nějaká firma, která je někde v zahraničí a je neprůhledná. “ (zástupce samosprávy MČ Radotín)

Město Černošice

- Ačkoliv město Černošice leží administrativně mimo ostatní samosprávy, geograficky jsou spojeni v jeden celek. Jednota názoru byla potvrzena i v nedávno podepsaném memorandu.

“.. města Černošice, které přímo navazuje na oblast, o které se budem bavit. Přestože neleží ta oblast v mém katastru, tak myslím, že je důležitým prvkem, který utváří město Černošice a dává okolí jeho charakter.” (zástupce samosprávy města Černošice)

“Ten vliv je maximálně nepřímý, protože celé to území, jak je zakreslené. To co je za řekou leží na území Prahy, tam můj vliv není žádný, jen v rovině konzultací a společných memorand apod., kde jsme v kontaktu s ostatními obcemi, kterých se to týká, například jsem podepsal s vědomím širšího vedení města, zastupitelstva a rady memorandum, které iniciovala starostka Zbraslavi, paní Vejvodová, které volalo po tom, aby tahle oblast byla zachována ve svém přírodním charakteru a ochráněna před nějakou budoucí zástavbou nebo změnou na průmyslové využití.” (zástupce samosprávy města Černošice)

- Obyvatelé města Černošice by pravděpodobně uvítali posílení rekreační funkce údolní nivy s tím, že zejména sportovní vyžití zde hraje velkou roli. Přírody mají dost v lesnatých kopcích, trápí je zcela jiné problémy než její nedostatek.

“Takže se ještě posílilo to využití pro přijíždějící cyklisty z Prahy i odjinud. Občas tam někdo i projede Praha - Vídeň, myslím, že to je součástí té trasy. A samozřejmě i černošičtí sportují, využívají toho, jezdí tam na kolech a koloběžkách. Černošice jsou velmi malé město se

spoustou rodin s dětma, a to aktivních rodin, takže se tady docela hodně sportuje. Využívají toho místní, že tady je ta možnost, chodit na procházky, jezdit na kole na výlety apod. Zároveň je asi důležité říct, že pro tuhle zelenou oblast, což jsou zemědělská pole mezi námi a Radotínem, jsme v roce 2012 udělali společně se dvěma oblastmi nahoře nad Černošicemi referendum, které skončilo schválením, pozitivní odpovědí na otázku, která zněla: Souhlasí lidi s tím, aby do budoucna nebylo možné tyto plochy změnit na zastavitelné. Takže jsme udělali referendum jako takovou pojistku, aby se nějaké příští zastupitelstvo nezbláznilo a ty pole nezměnili na zastavitelné. Protože, to je důležitý, tahle zelená oblast nás vlastně odděluje od Prahy, od městské části Radotín, ale i od Prahy jako celého hlavního města. To se domníváme, že utváří charakter Černošic, že vyjedete z té Prahy, dejchne na vás čistej čerstvej vzduch a zeleň, tady přejedete ten kilometr a půl po poli a vjíždíte do Černošic. A to je jejich tvář, ta příjezdová cesta, to je důležitý a nechtěli bychom to ztratit. A vlastně podobnou logikou se díváme na celou oblast příměstskýho parku” (zástupce samosprávy města Černošice)

“My máme té přírody směrem nahoru tolik, že to není pro nás ta jediná možnost rekreace a ani ne ta nejzajímavější. Takže bych řekla, že to, co tu vznikne - rádi bychom, aby to tu bylo hezké, ale určitě to není náš nejpalčivější problém. Teď se po Černošicích řeší, že se bude rušit přejezd a překládat silnice, takže to je určitě problém číslo jedna, který tohle dává do pozadí podél trati se tam moc nevejde, a to znamená nějaké domy bourat nebo něco tam dělat, nějaký ten tunel. Plus to, že odtud jede skrz Černošice jedno auto za druhým a kolikrát se tam nedá ani přejít.” (zástupce samosprávy města Černošice)

- Představa o budoucí podobě území je jednoznačně pro zachování přírodního charakteru s minimem zástavby a důrazem na otevřenou krajinu. Podpora pro vznik PP Soutok je také evidentní.

“Já bych spíš tu oblast, to co je zelený bych nechal zelený. Můžu vám to všechno zelený obtáhnout modrou fixkou. Asi bych se bránil slovu rozvoj, protože ponechat pro mě není rozvoj. Tady nic, to jsme zakázali referendem, ale i tady v těch částech dneska probíhá nějaká těžba štěrkopísku a podobně, tak prostě co je na týhle mapě zelený, klidně vám to, vezmu to takhle. Co už je zastavěný, tam se nic měnit nebude. Tuhle oblast, kterou jsem vyřadil, tím nemyslím, že by se měla zastavět, ale tohle bych definoval jako oblast, kterou má smysl zachovat jako co nejpřírodnější. Minimum zástavby, nebo jenom tu, čistě určenou pro to odpočinkový a turistický využití.” (zástupce samosprávy města Černošice)

“Tady označím tu zanedbanou průmyslovou oblast. To jdou podle mě dvě hlavní vady na kráse té oblasti, když jsem se opřel do Hornbachu, tak ho klidně zakroužkuju, ale to už nezměním, ale ten je možná mimo mapu. Takže tady je. Žádnou velkou krásou není ani radotínský přístav, tady. Je to přístav, takže tuším, že se asi nezmění. Nicméně taky to okolí tam není kolem mostu u soutoku. Tohle může zůstat zaškrtnutý, protože tam jsou skladový

haly Staropramenu a ta průmyslová oblast v Radotíně prostě není žádná velká krása, ale to si můžeme jenom říct, na tom se nic nezmění, jsou tam fungující firmy, je to prostě průmyslová zóna na okraji Prahy, s tou jsme smířený, asi nikdo neočekává, že by se změnila, ale hlavně ať se nerozšiřuje. ... hlavně, aby se ta zástavba nerozšiřovala a nestalo se tohle jednolitý území, ve kterém přestane být rozhled, přestanou to být plochy zelený, případně pro využití, nemusí být každá zelená plocha, nemusí tam být všude stromy. Z mého pohledu je v tom chyba krajinotvorby a zahradnického pohledu, že se všude hrozně moc sází. Když se podíváme na tuhleto fotku, tak to je dneska, kde je hrozně moc stromů, pořád máme pocit, že pokácet každé strom je špatně. Já jsem taky ekolog a ochranář, ale v tomhleto mám pohled, že spousta krajiny byla hezčí, když byla otevřenější, tak si hlídáme to, co dneska je, nějaký rozhledy do krajiny. Tak s tou těžbou v malém rozsahu, jak probíhá dneska, který nezatěžuje tu krajinu, jsem smířenej. Možná že na jednom z pěti výletů potkáte nákladák. To si myslím, že je překousnutelný, pokud bude zajištěný, že na konci je návrat k přírodě, nikoli změna na průmyslovou zónu.” (zástupce samosprávy města Černošice)

“Tohle záplavové území je část, kde je aktivní zóna a tohle vedle bychom byli rádi, kdyby soutok vzniknul, ale samozřejmě víme, že tam je hodně právních problémů, povolená těžba písku, výhradní těžiště písku.” (zástupce samosprávy města Černošice)

- Město Černošice vidí možné řešení nezvyšování dopadů inenzivní dopravy právě ve zvýšení atraktivnosti území tak, aby dosud projíždějící lidé měli důvod se zde zastavit.

“Myslím, že jak je celý to údolí Berounky dneska už hodně zatížený turistama, ať už přijedou vlakem, na kole nebo autem, by se nemuselo do budoucna zhoršovat, pokud by tahle oblast toho nabízela víc. Ona je dneska příjemnou zelenou nevyužitou oblastí, která ale kromě toho golfu moc nenabízí, proč by se v ní lidi měli zastavit. Takže prostě projedou Černošicema a v přírodě jsou až dál, třeba do brdskejch lesů. Dneska tou oblastí spíš lidi projížděj, než že by v ní trávili čas, a to by bylo dobrý změnit, aby to opravdu začalo fungovat jako příměstskej park.” (zástupce samosprávy města Černošice)

- Ideální představa o tom, jak by mělo širší území v údolí soutoku vypadat, nesouhlasí s vývojem za poslední dekádu.

“Vzal bych všechno průmyslový, všechny sklady a továrny, od mostu Inteligence až po Černošice, v celé oblasti, která je dnem toho údolí, čili z té roviny. Takže kouzelná hůlko, příjezd do Radotína není průmyslová zóna, okolo Vltavy k Barandovskému mostu nejsou průmyslový haly, není tam velkoobchod Lipence, to jsou asi hlavní tři věci.” (zástupce samosprávy města Černošice)

- Město zdůrazňuje roli rozlivového území, kdy jakékoliv překážky v rozlivu budí v místních oprávněnou obavu o vlastní obydlí. Skeptický názor panuje na výstavbu protipovodňových valů. Podobně se setkal se silnou nevolí projekt splavnění Berounky.

„Pro nás je to hodně důležité rozlivové území, protože samozřejmě Černošice, které jsou tady sdružený skálou, tak v okamžiku, kdy je velká voda, tak tohle území je proto důležité, aby se voda rozlila na volné území, protože v okamžiku, kdyby tady něco stálo, by se něco navezlo. Proto říkám, že ty keře jsou problematické. Všechno, co tady tu vodu zhorší tak o to my pak máme horší povodeň v Černošicích. To samé je obráceně, když je velká Vltava tak stoupá proud Berounky. Byla i velká povodeň, která nebyla z Berounky, ale obráceně tím údolím to stoupá sem, takže pro nás je to důležité území pro hospodaření s vodou. Samozřejmě to Černošice používají k rekreaci, procházkám, i když myslím si, že to není celé území nejhlavnější. My máme možnost dojít nahoru na kopec na Třebotov.“ (zástupce samosprávy města Černošice)

“Nemyslíme si, že by to území šlo ochránit, žádný protipovodňový valy tady nenavrhujeme, naopak naštěstí je shoda napříč tím údolím až po Beroun a možná i jinde v odborných kruzích taky, ty protipovodňové valy to jenom zhoršují. Pošlou to dolů a tam je to potom o to větší. Ony ty protipovodňové opatření můžou bejt kontraproduktivní, nic neočekáváme a nemyslíme si, že by něco bylo možný. Ani bychom nechtěli, aby na dvou kilometrech řeky Černošicema vznikl nějaký protipovodňový val, změnilo by to charakter toho břehu. Dneska tam toho prostoru moc není. Mezi plotem chaty a řekou je někde pět a někdy dvacet metrů, udělat tam nějaký val by to změnilo. Město se od té řeky oddělilo, my se spíš dneska snažíme tu řeku vtáhnout do města, ono není moc míst, kde by k ní lidi mohli přijít, tak chceme, aby se víc stala součástí volného času. Což se stalo tady, kde vznikla pláž, ta je docela hodně používaná, snažíme se o to i tady pod tím jezem, to chceme přiblížit.”(zástupce samosprávy města Černošice)

“.. co tady vnímám jako rizika. Projekt splavný Berounky. Tečka a vykřičník. Na tom je taky shoda, že ho nechceme. Vyznačím červenou takhle čarou. Vybudovat takovejhle kanál by možná zásadně nevadilo téhle oblasti, protože by to přivedlo vodní plochu, ale rovnou a ošklivou a se zdymadlem, to by se možná cyklisti rádi zastavili. Projekt splavnění by měl být riziko hlavně kvůli tomu okolí, protože pokud by měly lodě dojet až na Karlštejn a do Berouna, tak by se ta řeka musela zničit, nehledě na to, že ta řeka nemá většinu léta tolik vody, aby tam vůbec něco mohlo jezdit.” (zástupce samosprávy města Černošice)

Spolek Život na soutoku

- Vznik tohoto spolku souvisí zejména s dlouhodobě plánovanou těžbou šterkopísku. Jeho zástupci díky soustavné agitaci u politických reprezentatnů a aktivizaci občanů významě přispěli k zavržení plánu tzv. Radotínských lagun.

“Takže, o situaci na soutoku Berounky s Vltavou se zajímám, jak jsem už vlastně uvedl, více než dvacet let. Cítil jsem se k tomu jaksi poněkud zavázán, protože jsem byl dvacet jedna let držitelem autorizace pro posuzování vlivů na životní prostředí podle zákona sto lomeno atakdale. A kromě toho jsem inženýrem chemie a kandidátem věd a kromě toho bydlím na Zbraslavi. Takže to bylo několik okolností, které mne přiměly k tomu, že jsem se tenkrát ještě jako jednotlivec, a pak dlouhou dobu pořád jako jednotlivec, než jsem se spojil s organizací Život na soutoku, což je podle nové nomenklatury zapsaný spolek, je to nevládní organizace, a pod její hlavičkou se pokoušíme zabránit nevhodným, destruktivním investičním záměrům, které jsou na Berounce nyní asi čtyři.” (zástupce zájmového spolku)

“Život na soutoku vznikl právě v roce 2012, kdy jsme se tady dali dohromady taková skupinka obyvatel a začali jsme dělat kroky. Původní masivní těžba, kdy tady měla být čtyři velká jezera tak vlivem různých kroků to zkrátka spadlo pod stůl a teď tedy hrozí ještě výstavba toho jednoho jezera, a to je ochranný přístav mezi estakádou a Výpadevovou ulicí. Celý ten projekt je ještě zakreslen v územním plánu, tak to je potřeba, aby to z toho ještě vypadlo. Dějí se ještě různé další kroky v tom našem spolku a zatím existuje studie naší městské části, kde by tedy místo čtyř velkých jezer bylo to jedno.” (zástupce zájmového spolku)

„Je potřeba nezapomenout na petice. Byla tady petice, která měla asi 1500 podpisů. Já jsem tenkrát skoro rok chodil tady po Radotíně a sbíral jsem je. Nevynechal jsem skoro žádnou ulici, a to se povedlo. Rok to trvalo, co jsem to tady sbíral.” (zástupce zájmového spolku)

- Sdružení v minulosti napadalo mimo těžby i plán splavnění Berounky.

„Tato regulace je skutečně brutálním technokratickým pokusem zlikvidovat přírodní charakter toho území a všechny jeho produkční a mimoprodukční funkce.” (zástupce zájmového spolku)

- Zatímco část členů se orientuje na získávání podpisů, jiní provádějí měření na vlastní pěst a dodávají přesvědčivé důkazy o kvalitě vody. Argument „střet zájmů” v souvislosti se zásobami pitné vody, půdou a těžbou, je obzvlášť v oblibě.

„No právě ty střety zájmů je ta voda. Tady byla v podstatě ta lokalita, o které mluvím tak ta podle výpočtu našich odborníků by dokázala zásobovat až 100 000 obyvatel pitnou vodu. A v podstatě ta dnešní doba, kdy i vláda vyhlásila boj proti suchu a ta opatření na tu adaptaci na ty klimatické změny tak to dává za pravdu, že je v rozporu s nařízením vlády. Pak je to ta orná půda. Tady v podstatě máme i historické území naproti Zbraslavskému zámku, tam jsou archeologické vykopávky. Ale klíčová je ta voda, ta půda. Samozřejmě, že ta údolní niva má i ekologické funkce. Území ekologické stability...” (zástupce zájmového spolku)

„Od prvopočátků jsem upozorňoval na střety zájmů mezi těžbou štěrkopísků a ztrátou významné kapacity podzemních vod vysoké kvality, nebo řekněme vodárenské kvality, což je dáno jaksi existujícím dlouhodobým, tisíce let existujícím uspořádáním toho území, kde jsou velmi silné vrstvy štěrkopísků, mluvím teď speciálně o pravé straně, dosahující až dvanácti metrů.“ (zástupce zájmového spolku)

- Na vině je dle zástupců spolku lobbying, proti kterému je veden boj.

„Já bych řekl, že jsou zde pořád vazby mezi klienty, podnikatelskými subjekty, politiky a bývalými politiky. Určitě existuje klika i v tom současném zastupitelstvu hlavního města Prahy, tak to si myslím, že bude to klíčové, co padá, jak se to nedá uskutečnit.“ (zástupce zájmového spolku)

- Komunikace mezi odborníky a těžební firmou, a potažmo i některými zástupci samosprávy, selhala. Na vině je nesmlouvavý přístup odborníků; z jejich perspektivy jsou však názorové oponenti lhostejní k jasným argumentům, které neustále předkládají.

„Zúčastnil jsem se nejdříve před více léty, když jsem byl pozván jednou na Zbraslav a jednou do Radotína, abych v rámci těch rozhodovacích procesů a posuzování těch dokumentací a posudků a atd., v rámci procesů EIA se k tomu vyjádřil, jednou jsem vystupoval příliš kriticky a poukazoval jsem na rozpory i v té dokumentaci, protože já jsem byl jediný cvok, který ty stovky a posléze tisíce stránek přečetl .. Ano, a proto jsem také přestal být zván na další schůzky.“ (zástupce zájmového spolku)

„Ne. Tenkrát s tím správcem zámku jsem se pokoušel komunikovat, a ten nasadil jaksi nevlídnou tvář. Jako, slušně, ale vytrvale (smích), ale...“ (zástupce zájmového spolku)

„Považovali nečinnost v této věci, pasivitu, za nejlepší způsob, jak se chovat v dané situaci.“ (zástupce zájmového spolku)

- Představa o poslání území je však opět zatížená na rekreaci, zmiňují se koně, ovce, přírodní charakter řeky.

„Já si myslím, že to ten IPR i dobře zpracoval vcelku. Samozřejmě turistické stezky, cyklostezky. Nejsme proti rekreačnímu využití – nějaké skateboardové dráhy, pastviny to se nám velice líbí, pastviny ovcí, koní. Takže nějaké šetrné využití, aby tam právě byla i část lužního lesa, aby nebyly dotčené břehové porosty. Pokud dotčené tak k spíš k té rozmanitosti, druhové. Prostě s vyloučením těch činností, jak jsme mluvili předtím, aby to bylo využité

šetrně k území, aby nebyl porušen ten plášť, těch povodňových hlín, který kryje ty ložiska těch štěrkopísku.” (zástupce zájmového spolku)

Asociace poškozených povodní

- Asociace poškozených povodní vznikla za účelem společné akce proti povodním; současně se jedná o aktivitu směřující ke zkulturnění a využití lokality Lahovic a Lahoviček přírodně blízkým způsobem.

“Jasně naše aktivity za prvé to byla vlastně komunikace s městem. V podstatě, tak abysme se sdružili a nechodili jednotlivci na úřad a tam nějakým způsobem vyřizovali to, co je trápí, ale abysme tam chodili společně. Ty globální věci nás trápily úplně všechny. Proto sme vlastně založili to sdružení. Primárně to je stále a bylo zaměřeno na nějakou protipovodňovou ochranu nebo na nějaký určení toho území. V podstatě ten důvod, proč se tady scházíme je dneska to, že jsme to kdysi nějakým způsobem vykopli, že jsme za tím magistrátem šli a tlačili jsme je do toho, že chceme nějakým způsobem určit to území. Někakým způsobem vydefinovat co se v něm bude a nebude dělat, co vlastně tam můžeme dělat my a jaká bude naše role v rámci toho území.” (zástupce zájmového spolku)

“My vlastně tady nepodnikáme, jenom tady vytváříme prostor pro nějaký setkávání lidí na základě našich zájmů, tzn. zájmu o koně, o přirozenější život, vzdělávání dětí a možnosti udržitelnosti života v krajině. Věnujeme se rekultivaci toho území, kterému se nikdo od té největší povodně nevěnuje. Momentálně my vlastníme 1,5 ha týchle půdy, a zbytek celkem máme asi 9,5 ha ve správě, máme od majitelů ve formě zápůjčky s tím, že se věnujeme obnově tak, aby to fungovalo jako celek. Jako celek, kterej nám vyhovuje v tom našem hospodaření. Máme tady nejen koně, máme tady vysázený přírodní les, a ten zbytek slouží jako pastvniny, plus produkční část tzn. dřevní hmotu, co my používáme doma plus pastviny pro včely a seno pro ostatní zvířata.” (zástupce zájmového spolku)

- Určitá konkrétní skupina využívá některé pozemky se svolením majitelů. Ti alespoň nemusí platit za údržbu pozemku, který jim nepřináší žádný zisk. Tento druh obhospodařování funguje překvapivě dobře a úspěch vidí i ostatní aktéři.

“Ale místně to asi funguje, protože kromě pana Macháčka, tak nebyl ani metr čtvereční téma majitelama udržovanéj. Kdežto dneska je to teda 10ha, další metry přibýly, další sousedi se zapojili do toho, že má smysl pěstovat mrkev doma a slepice nebo jiný možnosti. Zapojil se do toho na začátku i pan majitel golfu v Lahovicích, který tu chtěl mít golfové hřiště. To se nerealizuje, protože vlastníci, který nám zapůjčili pozemky je nechali nám a nedali mu je na tenhle účel.” (zástupce zájmového spolku)

“My máme takový oddíl, kam chodí děti jezdit na koni, jsou to děti našich spolužáků, spolužáci našich dětí, plus chodí i třeba místní některý. Takže se to daří, jsme teďkonc členy sdružení poškození povodněmi. Je to vlastně sdružení lidí co tady žijou, my na téhle straně břehu řeky jsme členy v tom sdružení a podílíme se na nějaký činnosti a na některých činnostech co se chtějí rozvíjet a oni se zase věnujou tomu, co je pálí..” (zástupce zájmového spolku)

- Dobré vztahy panují zejména s MČ Zbraslav, která dokázala prosadit jejich memorandum.

„My jsme vlastně podepsali - my jsme připravili to memorandum a pak teda paní starostka Zbraslavi vlastně zařídila, aby se k nám připojily ty městské části ostatní okolní a podepsaly to.“ (zástupce zájmového spolku)

“.. to spíš takový opravdu jenom jako o tom, že to budeme spravovat jako celek a že ty kroky budeme dělat v součinnosti. No ale potřebujem tady to posvětit ze strany toho magistrátu a získat od nich tu podporu. Která díky jako IPRu tady je, je tady nějaká podpora dílčí, ale ještě furt to není prostě to, co bychom potřebovali.” (zástupce zájmového spolku)

- Obavy jsou zejména z hrozby pramenící z rozvojových aktivit. Rozhořčení panuje nad zanedbanými pozemky. Touha těchto občanů je zůstat v klidu a moci se věnovat svému životnímu způsobu.

“Ale mění se to takovým nepříjemným strachem z toho rozvoje z toho možného ekonomického chtění to území využít díky té blízkosti toho, že se tam něco postaví, nebo že udělaj most, nebo že se vytěží štěrkopísek a zůstane tam velká díra, takže tedlencten tlak těch lidí..” (zástupce zájmového spolku)

“Takže každý rozvoj, kterej sem přivede víc lidí je pro mě jenom komplikací, to je jasný.” (zástupce zájmového spolku)

“Mě by stačilo, kdyby se každý staral o své pozemky tak, jak se má správnej hospodář starat o své pozemky, to znamená, aby je nějak obhospodařovali nebo se věnovali nebo aby je věnovali tomu, že se můžou nějak obhospodařovat tzn. byli tak vstřícní jako jsou tidleční místní, kteří nám to umožňujou a ví, že ty náklady jsou dneska velký proto jsou velmi vstřícní, že se to nějak zachovává.” (zástupce zájmového spolku)

- Zejména obyvatelé domů bezprostředně ohrožených povodněmi žijí v nejistotě, jejich odhodlání zůstat je však zřejmé.

R1: *"Ano, my vlastně vůbec jako nevíme".*

R2: *"Vakuum. A lidi vocad' nechtějí. Některý vodešli hned, po dalších povodních tady zůstal, někdo neodešel po dalších povodních, všichni tady zůstali. Většinou vodešli hned v roce 2002, ted'ka 2013, který byly nižší, nikdo neodešel".*

R1: *"Hlavně všechny ty nemovitosti jsou plně obsazené".*

R2: *"Jo, všechno je to obsazený".*

R1: *"Co teda magistrát vykoupil po těch povodních v roce 2002, ted'ka znovu pronajal, něco jsou soukromníci, něco jsou neziskové organizace, ale není tady opravdu jeden prázdný barák a není to ani jako situace v Lahovicích, kde teda většinou jsou nějaké firmy, to my tady nemáme, my jsme tady prostě běžní obyvatelé a neziskovky." (zástupce zájmového spolku)*

- Negativních vlivů, které trápí obyvatele Lahoviček a Lahovic je hned několik. Obavy o další aktivity s možným negativním vlivem na kvalitu života v jejich území tak berou velmi vážně.

"Takže furt něco. (smích) Ale za příměstský park jinak jsme moc rádi, protože štěrkopísky, to už byla takový jako bych řekla poslední rána, co jsme si dokázali představit, že by tady začali ještě těžit. Sice jako né přímo za náma, jak se to týká Lahovic, ale stejně prostě to dopravní zatížení, ten hluk, teda prašnost, to jsme říkali teda jako to už je moc. Už je tady toho hodně. Je tady pražskej okruh, je tady Strakonická, jsou tady povodně, už toho je dost. (smích) Nepotřebujeme ještě štěrkopísky. A opravdu je to krásnej kus země, kterej se dá využít mnohem líp, než aby se tam těžily štěrkopísky na tak ohromný ploše". (zástupce zájmového spolku)

Majitelé pozemků

- Někteří majitelé mají k pozemkům na soutoku historický až citový vztah, už z toho důvodu se je snaží udržovat a využívat. Vadí jim, že tak nečiní všichni.

*"A ještě historii vám řeknu: tam, na tom soutoku kdysi pěstoval můj děda rajský a okurky a byly tam pařníky. Takže to zahradničení tam bylo, můj táta to jenom obnovil, no, já myslím, že v tom budu pokračovat, ale.. jaksí.. ta konkurence v jahodách... to vozej vodevšad z Holandska a z teplejch krajů, takže to přestalo bejt zajímavý no a vlastně co s tím pozemkem dál, když jsem to zdědil. No, protože to mám rád, tak musím říct, že já se o ten soutok starám tak jako pečlivě a dneska tam chovám koně. Já jsem fanda do velkejch zvířat, dříve kvůli údržbě jsem tam měl ovce, no a postupně jsem přešel na ty koně. Takže dneska tam máme 4 koně, mám tam pro ně nějaký zázemí a ... samozřejmě... no tak asi takovej vztah. Prostě myslím, že srdcovej. Pro mě to je srdcová záležitost a i přesto, že jsem tam přežil ty velký vody, tak jsem fakt patriot a ani ta velká voda mě tam odsud nevymetla. *smích* Takže buď*

čekám na třetí, anebo na žádnou, věřím, že už žádná nebude. Ale to jsem věřil už za první.”
(majitel pozemku)

- Dle některých se situace v území soutoku liší pro obyvatele a pro vlastníky pozemků.

A: “Lidi, který tady žijou, ale nic tady nevlastněj”.

B: “Jak se to liší, tenhle pohled?”

A: “Z mé praxe dost zásadně, já tady mám ještě v Černošicích nějaký lesy a zatímco na jedné straně jsou to lesy hospodářský, tak na druhé straně ta veřejnost si zvykla, že je užívá jakoby to patřilo všem. A pak je tam zvláštní místo, kde to město asi neví, jak se k tomu postavit, protože na jedné straně jsou voliči a na druhé straně je soukromé vlastnictví. Z toho pramenějí různé názorové neshody.” (majitel pozemku)

- Ohledně stavební uzávěry mají vlastníci pozemků i mnozí uživatelé velmi špatné mínění; jsou přesvědčeni, že jim překáží v nakládání s majetkem a vede k jejich zanedbávání.

B: “Tu stavební uzávěru vidíte jako velkou překážku?”

A: “Určitě. Tady je jeden z těch pozemků je pod stavební uzávěrou řadu let jenom proto, že se čeká na zpracování územního plánu. Nepřijde vám to jako extrémní zásah do soukromého vlastnictví?” (majitel pozemku)

Velkotržnice

- Vedení velkotržnice se cítí být důležitým článkem v obsluhování velké části hlavního města. Jsou hrdí na své úspěchy, zároveň se však cítí být ukřivděni ze strany státu, který tržnici nijak nepodporuje, ale i ze strany magistrátu z hlediska začlenění tržnice do ÚP.

„Prezident Zeman mi napsal dopis k 25. výročí tržnice, kde je spokojen, že to tady existuje. Jinak všichni ti primátoři ministři přišli, všichni pokejvali.” (zástupce velkotržnice)

„Síť velkotržnic v každém státě Evropy. Cíl tržnice je svlíknout denně 50 kamiónů a přeložení do 300 vozů. A né že po Praze budou jezdit kamiony.” (zástupce velkotržnice)

„... tydlency všechny tržnice mají podporu státu, města, prostě jsou vítány formou pozemku nebo spoluúčastí finanční. Kdežto u nás, my od státu nedostaneme ani korunu! V Německu a Francii jim stát platí odpady, to je obrovská položka, taky služby. To u nás nic takového, to my si musíme všechno platit, a my jsme soukromej podnik, takže zrušit soukromej podnik, to je myslim dneska trošku problém. A že bysme se hájili až u ústavního soudu, to můžete vzít na to jed. Tak takle se stojí u nás.” (zástupce velkotržnice)

„...svým způsobem jsme to nebyli schopni dotáhnout z hlediska tvorby územního plánu a tvorby nového metropolitního plánu. Já si myslím, že největší chyba je na straně magistrátu.“ (zástupce velkotržnice)

- Vedení ospravedlňuje existenci tržnice i navzdory ohrožení povodněmi.

“Pokud jde o ty povodně, tak jsme tu zažili už několik těch větších vod; Ty dvacetiletý necháme být, dneska to mám vohrázovaný. Ta povodeň 2002 byla špatná, ale ani jedna stavba se nepoškodila, pouze zboží ... za měsíc a půl jsme vyklidili a prodávali. Největší problém byl ten, že se všichni ptali kde je zelenina, kde je ovoce? Pač když tržnice nefunguje, my děláme zhruba 50% Prahy, všechny ty velký řetězce od nás berou“. (zástupce velkotržnice)

“Tam chtěli pískovnu velikou, chtěli tam udělat koupaliště velikánský, všecko padlo. A já si pamatuju, pač jsem dřív tady dělal ředitele statku, tak když jsme stavili Radotín, tak sme museli dát 20 milionů na účelovej fond, kterej se skládal na to, aby se mohl v Plzni zahájit ten atomovej program a že se splavní Berounka. Čili už tenkrát se počítalo s tím, že ta Berounka bude vohrázovaná u nás a ta voda bude jako kanál jezdit vokoło tržnice. Tam měla být přehrada u Berouna, ta tam nemůže být, pač je tam stavební uzávěra a dneska je tam kdejaký funkcionář s chatou a tím končí všechno.“ (zástupce velkotržnice)

- Ačkoliv nejsou vlastníky pozemků, mohou se provozovatelé tržnice díky plné moci chovat jako majitel.

“Ale zatím mě dali absolutní plnou moc, takže já můžu všechno krom prodeje. Já se tady můžu chovat jako majitel“. (zástupce velkotržnice)

- Delegáti tržnice již mnohokrát jednali za její zachování, celá věc se už táhne relativně dlouho.

“Já jsem o tom mluvil s panem Entem, kterej svým způsobem je na IPRu pro tuto lokalitu, ale vo tom se dá povidat půl dne, protože na tom děláme 4 roky intenzivně, takže těch materiálů je mraky. To vopravdu je náročná práce, ale já beru, že to je normální život, někdo je pro někdo je proti, ale to vše si můžeme vykomunikovat.“ (zástupce velkotržnice)

Kámen Zbraslav

- Těžba štěrkopísku na zbraslavské straně je dle společnosti Kámen Zbraslav jen otázkou času.

„Nemáme víc co říct než jak bylo rozhodnuto, máme veškerá povolení a těžba začne. Je to jen otázka času, nyní už nám chybí jen důlní technologie, 1/3 už máme koupenou.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„Vlastník těch pozemků s nimi má svý úmysly, který pomáháme naplnit; se zámek jsme v symbióze už 20 let. Bez jejich souhlasu by to (těžba) nešlo.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

- Kontroverznost těžby štěrkopísku se projevuje na vztazích s dalšími aktéry.

„Ne, oni nepovažují za nutný s námi komunikovat, my jednáme vždycky s každým, oni s námi nemluví, ale hledají způsob jak záměr (těžby) negovat ... Očekával bych, že z MČ to přijdou prodiskutovat sami; místo toho hledají důvody jak to za našimi zády zmařit.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„Pro současnou garnituru zákon nic neznamená, je to ryzí populismus, snaha o postup do vyšších politických pozic.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„Máme o diskusi zájem.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„S radnicí Radotína máme nadstandardní vztahy, protože radotínská strana komunikuje, zatímco zbraslavští nekomunikují.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„Radotín je zářný příklad, nejprogresivnější MČ, je to skvělý .. basketbalová liga, lidi se tam znaj (choděj spolu sportovat) .. Cementárna to podporuje (jsou tam zaměstnaný, podnik přispívá do MČ), zatímco Zbraslav nekomunikuje, proto (na rozdíl od Radotína) nic nemá.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

- Kámen Zbraslav považuje spolupráci ekonomických subjektů a samospráv za součást prosperity. V tomto ohledu měli zástupci firmy výrazně lepší vztah s minulým zastupitelstvem.

„Zbraslavská garnitura chce žít z výstav, galerií, soch .. z toho se nedá žít navěky .. (Zbraslav) potřebuje infrastrukturu.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„S předchozíma garniturama Zbraslavi nebyl problém, dokonce jsme se dohodli, že převezmeme patronát nad jeslemi na Zbraslavi. Oni respektovali nás a my je, povedla se nám forma soužití, vzájemná koordinace.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

Golf Lahovice

- Podnikatel a majitel golfu v Lahovicích působí v oblasti omezené stavební uzávěrou. Jeho četné projekty, směřující k ekonomickému využití pozemků a jejich zkvalitnění se zatím nepodařilo realizovat.

“Začal jsem tady podnikat v r. 1995. Původní úmysl bylo provozovat hotel, měli jsme tu sádky a chov makrel. Pak přišla povodeň a došlo k zákazu veškeré stavby. Území tím pádem ztratilo možnost si na sebe vydělat a majitelé pozemků se o svůj majetek přestali starat. Chtěli jsme tu umožnit rozvoj veřejného prostoru, za tímto účelem jsme založili OPS Združení pro rozvoj povodí. Nechali jsme pořídit drahé studie zahrnující cyklostezky, in-line brusle. Šlo o zkvalitnění okolí. Bohužel se nám nepodařilo dát koncepci dohromady, nepodařilo se ty plány prosadit ani shora (chyběl ekonomický základ) ani zdola...” (zástupce golf Lahovice)

- Důraz je kladen zejména na ekonomickou udržitelnost pozemků, stavební uzávěra je samozřejmě překážkou. Podnikatel je celkově nakloněn kooperovat ve společné správě, jeho trpělivost s magistrátem a neúspěch s prosazováním svých studií se však podepsala na jeho důvěře v koordinovanou budoucnost soutoku.

“Lidi jsou netrpěliví a situace ze strany magistrátu je stále nejasná. Chtějí alespoň nějaký profit ze svých pozemků. Areál Tradeco je jediný legální areál a musí být vkomponován do plánu veřejného prostoru jako zázemí pro mobilní zařízení, jejich uskladnění. Svoje pozemky jsme ochotni dát do veřejného prostoru bez nájmu, pokud budou jasná pravidla jak území ekonomicky spravovat. Park nemůže být udržitelný bez zisku, samotný protest proti těžbě veřejný prostor (zde už mluví s významem VP přechází k tématu vzniku PP) nevykouzlí. (zástupce golf Lahovice)

Další důležité aktéři

Během rozhovorů bylo výzkumníkům doporučeno obrátit se na několik dalších aktérů, především expertů, kteří by měli být v rámci procesu zřizování PP rovněž konzultováni.

„Aby to bylo alespoň trochu komplexní za to MMR. Tady je důležitá i ta koordinace i toho územního plánování regionální politiky a z toho socioekonomického pohledu, tak to vždy míří k nim.“ + „My to máme rozdělené, historicky, my sice říkáme, kde co a za jakých podmínek, ale už neříkáme tu realizaci za jaké peníze a podobně, proto vás odkazujeme na kolegy z odboru regionální politiky.“ (zástupce MMR)

6. Vztahy, zájmy, hodnoty a komunikace stakeholderů v území

„Je to obrovský kus krajiny. Naprosto unikátní v Praze. Žádná jiná taková možnost neexistuje. Je to tak rozsáhlé území, že se tam vejdou všechny zájmy.“ (zástupce zájmového spolku)

Klíčovým výstupem socioekonomické analýzy jsou následující 3 mapy, které zobrazují konflikty, hodnoty a dosavadní komunikaci stakeholderů v území. Identifikace těchto styčných ploch a možných společných hodnot je zásadní pro nalezení konsenzu ohledně formy budoucí správy, ale i pro formulaci společného jazyka v takto široce administrativně a vlastnický rozděleném území.

Přiložené mapy jsou snahou o pochopení socioekonomické dynamiky výzkumné oblasti pomocí vizualizace, reflektující subjektivní percepci fenoménů jako jsou konfliktní témata nebo vztahy. Mapy tedy reprezentují subjektivní, nikoliv objektivní skutečnost; nejedná se o výpovědi jednotlivců, ale o metodicky abstrahované spektrum postojů.

Metoda propojení doslovných citací ukazuje jednotlivé sociální aspekty v kontextu chápání zúčastněných stran. Citace byly vybrány jako reprezentativní zástupci různých názorových táborů a hodnotových světů.

Mapování oblastí konfliktů a příležitostí

Konflikty a příležitosti odrážejí nejčastější narativní témata, která se vyskytla v průběhu rozhovorů. Informátoři prezentovali široké spektrum témat od vyložených hrozeb přes spíše neutrálně zabarvená témata, a často se také shodovali na tom, co lze zlepšit, kde se nacházejí příležitosti.

Nejsilnějším tématem je bezesporu těžba štěrkopísku. Většina obyvatel ji vnímá jako hrozbu a tak společnost názorově rozděluje. Tyto konfliktní názorové osy, vycházející z konfliktu zájmů, efektivně překážejí v možnosti naleznout konsenzus a společně pečovat o území.

Analýza vztahů a komunikace

Obdobně jako analýza konfliktů a příležitostí je koncipována analýza vztahů a komunikace. Do této množiny spadají výpovědi, jejichž tématem byla participace a spolupráce s lokálním partnerem. Jedná se o vztahy mezi hráči stejného druhu (samospráva se samosprávou), nebo interakce napříč (spolky s vlastníky). Výběr aktérů do značné míry reprezentuje i relativní důležitost, kterou v sociálním terénu mají z hlediska ovlivňování místního dění.

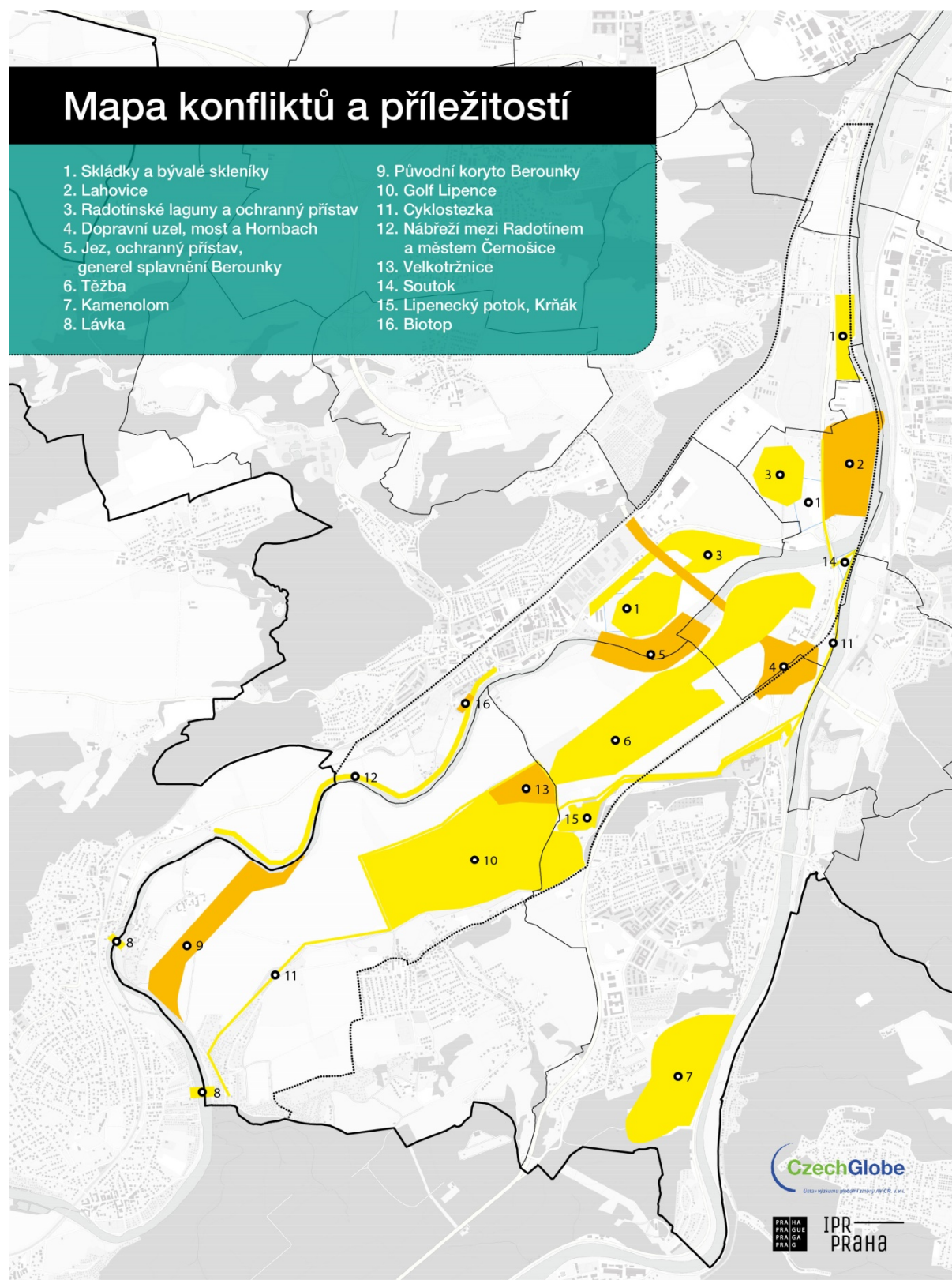
Analýza pomocí mapové vizualizace klasifikuje výpovědi, vztahující se ke komunikaci a participaci, jako dobrý, ambivalentní a špatný vztah. Zvláštní vyznačení má stav, kdy partneři z důvodu názorového odklonu nekomunikují, nebo nekomunikují dostatečně.

Vytvoření „mapy“ sdílených hodnot

Mapa sdílených hodnot usazuje argumentaci aktérů do hodnotových rámců, které vztahuje ke konkrétním sporným místům na území soutoku. Na základě vytvoření čtyř kódových kategorií byly výroky aktérů roztříděny do čtyř kategorií hodnot: tržní hodnota, občanská hodnota, hodnota domova a přírodní hodnota. Tyto kategorie vychází z teorie francouzské pragmatické sociologie, která chápe aktéry jako jedince uvědomující si sdílené hodnoty „společného dobra“ a jejich situační platnost. Uvědomění si, že i názoroví oponenti vlastně argumentují odvoláváním se na stejnou hodnotu, přináší možnost udělat společně analytický „krok bokem“ od svého postoje, což může být přínosné pro následné hledání postupu ke konsenzu či kompromisu.

Mapa konfliktů a příležitostí

Na základě analýzy rozhovorů bylo identifikováno několik konfliktních oblastí a příležitostí.

Obrázek 3: Mapa konfliktů a příležitostí.

1. Skládky a bývalé skleníky

- Jedno z velkých témat zejména v oblasti Lahovic a Radotína je zanedbanost některých pozemků, (nejen) místním vadí skládky a haldy suti.

„Tudleto co je tu navežený tu nikdy nebylo; to sem navezli po rekultivaci, samozřejmě je to zločin, bordel, nikdo nikdy to neodstraní a někdo si vzal peníze za rekultivaci a utekl.“ (zástupce zájmového spolku)

„Já se třeba divím, že pokavaď spadáme a rozhoduje někdo o tom, že my tam nemůžem postavit plot, tak se divím, že nejsou páky i na to, na magistrátu, aby tady někdo zakázal v lokalitě, kde vy nemůžete postavit plot, navést tisíce kubíků netříděného odpadu ... , já bych řek, že tam je kus Blanky, kus nějaký sutě někde něco.. to je divočina, já mám pocit, že sem to vůbec nepatří... řek bych, že to je magistrát, jako viník, z mého pohledu..“ (majitel pozemků)

“Pak se tam tady objevili ty jezera žejo, tak podle mne to co tam je, ty hromady, které jsou z Blanky podle mně a z Pankráce přivezeny, mají sloužit tomu, aby se pak, až se ty jezera postaví, aby se tím dosypali. Ty jezera se přehrabou a pak se tam nasype tohleto a čeká to tam na tuhleto dobu. A policie se pokoušela a úřady se pokoušeli a nic s tím neudělali a teď už tam jsou sedmý rok ty hromady. Tak to vidíme jako poměrně velký problém” (zástupce Povodí Vltavy)

- Pozemek se skládkou vedle Strakonické ulice s nevolí snášejí občané Lahovic a Lahoviček a Radotína; objekt vlastní společnost Rekreační oblast Radotín.

„Pozemek a skládku vlastní firma z Kypru (právnicky krytá). Je to uzavřená oblast, brownfield.“ (zástupce samosprávy MČ Radotín)

R2: „Jo, tadyhle to navazuje. A tadyhle je Strakonická tohle, jo? Tak je to tadyhle takhle a je tam takovejch tři čtvrtě milionu kubíků. A tadyhle když to vezmete, já nevím, to se lidi nikdo neopovážil, ale byly výkupní ceny, který jsem já dostal na magistrátu dokonce, co chtěli peníze za to. Když se to spočítá, tak je to tři čtvrtě miliardy tam uložený. To někdo inkasoval. Jestli platili daně, ta logistika?“

R1: „A došlo to právě do vlastně úplně mrtvého bodu, že magistrát taky říkal, že vlastně nevědí, jak se k tomu postavit. Že nemají, že je to kyperská firma.“

R2: „Larnaca. A první jednatelkou je nějaká Petra Janoušková. První jednatelkou tadyhle tý rekreační zóny.“ (zástupce zájmového spolku)

- Území bývalých skleníků v Radotíně je rovněž zanedbané a vyžaduje revitalizaci. Pozitivní změně však překáží majetkoprávní obstrukce.

„Těžba v Radotíně i narazila na majetkoprávní obstrukce. Půlku skleníků koupil magistrát, druhá připadla panu Růžičkovi (firma Brudra).“ (zástupce samosprávy MČ Radotín)

„...aktivita, které tam nepatří se musí vymístit.“ + „Hospodaří tam nějaký vietnamci, je to strašný. Myslíme si, že by to mělo zmizet.“ (zástupce samosprávy MČ Radotín)

- Dojem zanedbanosti je jedním z obecněji vnímaných témat v celém území.

B: „A kam myslíte, že to území teď spěje?“

A: „No když se projedu, tak vidím, že jsou všude ty černé skládky.“

B: „A to se horší?“

A: „Že se to horší. Já se tu snažím podnikat platím daň z nemovitosti, poplatky ubytování, práci pro lidi a snažím se to území využít. Dokud to jde. Přejde doba a skončí to. Dokud to jde, tak se snažím to využít, protože jak to tady opustím, tak nastane situace jako jinde. Začnou sem lidé vozit nepořádek. I když v dnešní době se dívám. Docela dobře fungují ty sběrné dvory všude. Tam berou všechno. Já také hodně třídím a vozím to. A nevím, proč to ty lidi vyhazují pneumatiky, lednice. Nevím.“ (majitel pozemků)

2. Lahovice

- Status záplavového území pojící se se stavební uzávěrou klade majitelům pozemků v Lahovicích a Lahovičkách nemalé překážky v nakládání se svým majetkem a v důsledku potom viní magistrát hl. m. Prahy.

„...obecně problém tam je, že tam je stavební uzávěra a lidi, když si tam chtějí přistavět třeba vchod před domem, tak to nedostanou, povolení, a podle mě rozhoduje v té oblasti, jestli na tohle se ptáte, ano, je tam problém s magistrátem, co se týče, že nám tam nedovolili doopravdy ani plot...“ (majitel pozemků)

„... na tom území nesmíte udělat nic. Tam nesmíte mít ani potraviny, tam nesmíte mít ani hospodu. Tam nesmíte udělat nic.“ (zástupce zájmového spolku)

“.. ale od rybníka směrem do Chuchle, to je taková bordel zóna podél té řeky, tam je to rozkouskovaný do několika různých soukromých parcel. Ti majitelé se samozřejmě čas od času snaží napsat nějaký projekt, nějaký mariny, nějaký parkoviště, to je samozřejmě jim vždycky zamítnuto, ale faktem zůstává, že to tady není vůbec udržovaná část.“ (zástupce zájmového spolku)

„Pro mě je zásadní, že nerozumím tomu, proč by se mělo něco omezovat, když to nikoho neohroží. A jestli to ohroží něčí investici, tak je to jeho problém. Mě tyhle zásahy těch institucí do soukromého vlastnictví přijdou neúměrný.“ (majitel pozemků)

B: „Tu stavební uzávěru vidíte jako velkou překážku?“

A: „Určitě. Tady je jeden z těch pozemků je pod stavební uzávěrou řadu let jenom proto, že se čeká na zpracování územního plánu. Nepřijde vám to jako extrémní zásah do soukromého vlastnictví?“ (majitel pozemků)

„Najednou choděj lidi s velkejma vočima, tady se asi tři pozemky prodávaj, myslej si, co se tu všechno může, ale vono se nic nemůže, nic se nesmí, to je strašný omezení“ (zástupce zájmového spolku)

- Četné jsou výskyty skládek a hromadění odplavitelného materiálu. V oblasti mezi Lahovičkami a Lahovicemi a Velkou Chuchlí jsou také objekty, které brání rozlivu a které by tam neměly být.

R1: „Černá skládka. To tady máme za Lahovičkama.“

R2: „No a druhá věc je teda, že pan Vlk, já ho беру, dělá tady recyklaci materiálu a to jsou všechno odplavitelný materiály, já když jsem dělal ve stavebnictví, tak jsem měl obrovský problémy s materiálem. Že v záplavovém území něco vůbec mít, to byl problém.“

Tazatel: „A on tam má čo?“

R2: „No všechno, skládka, skládka, má tam šterky, písky, ale zrovna jsem jel, tam vyklápěli sutiny se dřevem se vším jo. A to je odplavitelný. Když půjde Berounka, tak je to tady. A to není jenom v tom přístavu a to je pod mostem má další tam, dělá recyklaci a to samý. To je, já tomu nerozumím teda, že městská část Praha-Radotín, která se bije do prsou tak tohle to, jak to mohla povolit?“

R1: „To vůbec není pohlídaný.“

R2: „Není to pohlídaný a zároveň v tom jede i magistrát teda, protože souhlas k recyklaci v těhleť dává magistrát.“

Tazatel: „A vy teda víete, či on to má povolené?“

R2: „No to určitě.“

R1: „Povolený to má no, ale je to nesmyslný a na to my tady jako strašně doplácíme, že vlastně Lahovičky nebo v rámci našeho katastrálního území Lahoviček je všechno zakázaný, tady si prostě udělat jezírko, nesmíte si tady přistavět nějaký skleněnej přístřešek před dveře, my opravdu nesmíme nic. Tady je kompletní stavební uzávěra jsme tady hlídání, ale všude kolem nás se to smí.“ (zástupce zájmového spolku)

“.. ale co se týká prostorů toho jezu, tam je velký problém když se posuneme do Chuchle, kde jsou ty haly, které tam dávno neměli být, to jsou původně zařízení staveniště vodních staveb, pak to koupili nějaký pánové, kteří to teď vlastní, město s nimi dlouhodobě od povodní jedná. Až tady pod jezem je pravý soutok Berounky s Vltavou, vždycky vysvětlují, že až tady se ty vody stečou, protože část té vody z Berounky proteče tady skrz závodíště a pak se až tady vrací, tam je takový velký propustek a vrací se pod Strakonickou do Vltavy. Hned za tím

propustkem stojí ta hala, takže v roce 2002 si voda prorazila skrz tu halu cestu, a pak v dalších letech si majitel nenápadně tu halu zazdil, že už ji ta voda neprorazí.” (zástupce Povodí Vltavy)

- Dle místních je přísná regulace příčinou zanedbávání pozemků; lidé o ně podle mnohých respondentů z území ztratí zájem, protože na nich nemohou nic dělat.

„Nejpřirozenější by bylo, kdyby alespoň v tomhle území, které nemá žádnou jinou možnost si na sebe vydělat, bylo povolený dělat nějaký občerstvení, ale i s tím je velká potíž. Protože ti majitelé by mohli aspoň něco. Tak by tu měli aspoň občerstvení tak jako to maj na druhý straně a můžou si vydělat něco na to, aby se o ten pozemek postarali.” (zástupce zájmového spolku)

„Tadydle chybí zprůchodnění, tadydle má bejt cesta, ale je tam jen to co si lidi vychodili.” (zástupce zájmového spolku)

“Jsem ochotný to prodat. Znovu opakuji. Pro mě také z toho mám nějakou korunu. Když to opustím, tak tady budu do půl roku řešit, že tady je vzniklá černá skládka. Kdo to bude uklízet.” (majitel pozemků)

- Budoucnost obyvatel Lahovic a Lahoviček je tedy nejistá, mnozí ale zůstávají.

Tazatel: „Takže vy jste vlastně celkom v prechodovom období.”

R1: „Ano, my vlastně vůbec jako nevíme.”

R2: „Vakuum. A lidi vocaď nechtějí. Některý vodešli hned, po dalších povodních tady zůstal, někdo neodešel po dalších povodních, všichni tady zůstali. Většinou vodešli hned v roce 2002, tedka 2013, který byly nižší, nikdo neodešel.” (citace - zástupce zájmového spolku)

- Kromě neustálého rizika povodně čelí dalším nepříjemným vlivům.

„Tohle je špunt nad Prahou, a najednou se na lidi, který tady povodně nikdy neměli, tak najednou maj baráky pod vodou, ale není to jejich vina, je to vina samozřejmě tý výstavby tam nahoře, kterou zase někdo zosílil, protože povolil stavbu až k řece, že tu řeku zrychlil.” (zástupce zájmového spolku)

„...mají z jedné strany řeku, která jim zaplavuje vesnici. I na místech, kde se to nestávalo. Díky tomu jakým způsobem jsou obě řeky obhospodařeny. Z druhé strany mají tu nesmírně frekventovanou výpadočku na Příbram, ze třetí strany mají dálniční okruh, ještě na pilířích, takže ten hluk..” (zástupce zájmového spolku)

„Problém lidí Lahoviček je ten, že jsou nedostatečně... maj pocit, že jsou nedostatečně ochráněni od Prahy, že platěj daně stejně jako lidi v jinejch lokalitách, a že teda pro ně by tam teda něco měli udělat v tomhle směru...” (majitel pozemků)

- Lidé, kteří už teď bydlí mezi městským okruhem a Strakonickou v záplavovém území celkem pochopitelně nevitají plány těžby štěrkopísku na nedalekých pozemcích.

„... tam totiž vznikla taková diskuse ohledně tý těžby.. a ty lidi tam byli strašně pobouřeni .. prostě maj pocit, že Praha pro nás nedělá dostatečně, jaksi co se týče zabezpečení tý velký vody, no.. tak to je asi problém místňáků největší, kdy ty lidi tam prostě nemaj šanci ani tam vodsad' vypadnout, protože ty baráky tam se dědí a každej neni ekonomicky nebo finančně na tom, aby prostě to.. a ještě jim za to nikdo nic nedá, protože je to v takový blbý lokalitě, že to nikdo neprodá, aby se přestěhoval na kopec.” (majitel pozemků)

“No tak naprostá většina občanů na tý besedě byla proti té těžbě štěrkopísku, hlavně obyvatelé Lahovic a Lahoviček, ti byli doslova šokovaní z těch záběrů. Bylo jasné, že to prašno a také těžce nesli to poškození té krajiny. Hlavně Lahovice a Lahovičky přišli. A tito příznivci vodních sportů tak tam také samozřejmě zazněli, pamatuji si dva hlasy, ale naprostá většina hlasů, co tam byly, tak byly proti tomu záměru tady na té Berounce.” (zástupce zájmového spolku)

3. Radotínské laguny a ochranný přístav

- Záměr výstavby tzv. Radotínských lagun byl zamýšlen v souvislosti s plánovanou těžbou štěrkopísku, tedy jak využít vzniklé prohlubně ku prospěchu MČ.

„...někdo tvrdí, že to je jenom mrkev na konci klacku před oslem, aby byl důvod tu těžbu dotáhnout do konce...” (zástupce samosprávy města Černošice)

„Vybudování rekreační jezer, ale to je jenom eufemistický název, pro těžbu štěrkopísku. Protože udělat z těch těžebních jam jezera by stálo miliardy korun. Ty nemají ani ty městské části ani Hlavní město Praha, takže je to hezký příběh bez konce. Se smutným koncem, takže zůstaly by tam ty díry a nemá to žádné řešení.” (zástupce zájmového spolku)

„tzv. Radotínská jezera, která tam měla vznikat a nikoliv kvůli tomu, že by tam jezera vznikala kvůli plavbě, ale protože tam z nějakého jiného důvodu, který mělo asi město, tak měla vznikat ta jezera, aby se ta jezera dala revitalizovat, tak se ukázalo jako nutné tam postavit jez, který by zvedl hladinu podzemní vody, protože pokud by tam ten jez nebyl, tak ta jezera by byla suchá...” (zástupce ŘVC)

„...když už tam tedy bude postaven jez, když už se kvůli tomu bude stejně upravovat koryto, no tak proč tam potom nevypustit plavbu a nevyužít to jezero také pro plavební účely a tehdy byla idea, že by tam mohl být i přístav pro malá rekreační plavidla, že je pravda, že přístavů pro malá rekreační plavidla v Praze není mnoho, ta kapacita je v současnosti 100% vyčerpaná a tím pádem možná ten potenciál by zde byl...“ (zástupce ŘVC)

- Významné části místních se záměr vybudovat laguny vůbec nezamlouvá, občanské spolky aktivně vystupují proti jeho realizaci. I díky jejich intervenci je už v plánu jen jedno jezero, v současnosti se čeká na změnu územního plánu, která by Radotínské laguny zredukovala. Dle některých je důvodem plánů vytváření přístavu tlak lobbistické kliky prosazující rekreační plavbu.

“... ale při představě, že nám tady budou jezdit skútry, že tady bude záchytný přístav tak to mi přijde docela šílený.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Původní masivní těžba, kdy tady měla být čtyři velká jezera, tak vlivem různých kroků to zkrátka spadlo pod stůl a teď tedy hrozí ještě výstavba toho jednoho jezera, a to je ochranný přístav mezi estakádou a Výpadovou ulicí.. Zatím existuje studie naší městské části (Radotín), kde by tedy místo čtyř velkých jezer bylo to jedno.“ (zástupce zájmového spolku)

„ .. ten ochranný přístav je v úplně stejném bodě jako ta naše 4, ten dobývací prostor, zase jsou tam ty štěrkopísky, zase je tam podzemní voda a zase by došlo k vybagrování těch písku, teda těch štěrku kvůli tomu přístavu, byť je těžení a ten ochranný přístav z našeho pohledu není úplně šťastnej, ale zase ..a jsme u toho. Jsme na jednom území, je to radotínskej katastr a Radotín tlačí ten přístav a tu funkci rekreační, která by byla jedna z několika, ta ochrana těch lodí při povodni je poměrně velice spekulativní záležitost, protože všichni dotčení, se kterejma jsme se bavili a kdo se tím zabývá, Povodí Vltavy, Ředitelství vodních cest, já vím kdo všechno, tak zmiňovali, že to tady v tomhle případě není nutný a že se to dá udělat úpravou toho stávajícího přístavu Radotín, což je tady na začátku toho soutoku nějakým zvýšením těch vazovacích míst atd., to znamená, tam je to hlavně podle nás kvůli ty rekreační části, nějakému podnikání v rekreaci, já nevím, jachty, skútry, motorový čluny, takovádle..“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Těžaři, Ministerstvo dopravy, pak jsou ty, co mají ty lodě, chtěli by tady provozovat sporty, motorové čluny. Možná vodní lyže, skútry, tak ano to je taky taková sorta lidí, kteří by si to (splavnění) třeba taky přáli.“ (zástupce zájmového spolku)

- Plánovaný ochranný přístav nemá dle některých odborníků ze státní správy za současné situace žádné reálné využití.

„Ten radotínský přístav je pro nás pořád ochranný, nemá úplně příliš velký smysl, protože nevíme, kdo by se tam odkud chránil. Samozřejmě přes léto jezdí linky na Slapy, jednou za víkend, v neděli myslím že jezdí linka na Slapy, ale jinak tady nahoru nejezdí žádná nákladní plavba, vůbec se tady nic nevozí.“ + „Není tady v tuhle chvíli potřeba dalšího ochranného přístavu.“ + „takže ono ten přístav spíš chápeme jako rekreační, pro rekreační plavidla, s tím, že by tam samozřejmě při povodni mohli zůstat, že by to bylo jako jejich mateřská marína, tomu rozumím, ale že by se tady musel budovat ochranný přístav pro nějaké velké lodě, to nám opravdu nedává příliš smysl.“ (zástupce Povodí Vltavy)

- Účelnost využití ochranného přístavu se ale evidentně liší od úřadu k úřadu.

„Ten ochranný přístav a rozšíření funkcí toho současného přístavu, tak se týká vlastně Vltavy, i když je to na Berounce, ale týká se přímo plavby na Vltavě a je čistě jenom kvůli plavbě na Vltavě, protože tam to má svůj význam a je to právě nejenom tedy ochranný přístav, ale je to i posílení dalších přepravních možností v tom existujícím přístavu v tom existujícím přístavu, protože přístav Radotín upřímně řečeno má z pražských přístavů absolutně nejlepší polohu z hlediska dopravy. Z hlediska dopravy teď myslím pozemní obsluhy přístavu... ta je v tomto místě naprosto optimální.“ (zástupce ŘVC)

- Je však zřejmé, že téma rezonuje napříč celým územím říční nivy.

„...konkrétně v tom Radotíně narážíme na takové nesmysly jako laguny, který jsou odsouhlaseny. To se spíš týká problémů Radotína, ale je to problém širšího území. Nás (Lipence/město Černošice) ty jejich jezera budou stoprocentně ovlivňovat.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

4. Dopravní uzel, most a Hornbach

- Strakonická estakáda je dominantou údolí s nezanedbatelným vlivem na estetiku svého okolí. Stavba výrobních a prodejních hal v minulosti měnila tvář soutoku směrem, který hodnotí negativně nejen místní.

„Ale víte jak to je, 2002 byla povodeň a co se tam od té doby stalo, nic. Udělalo se tam to šílený betonový přemostění, zastavělo se to tam, udělaly se tam ty obchodáky...“ + „Teď si vezměte, že ta kulturní památka, která byla významnou dominantou, je dneska upozaděná tou dopravní infrastrukturou, takže nějakého zámku si tam nikdo nevšimne, každý se zděsí toho betonového monstra tam.“ (zástupce MŽP)

*„Celý ten uzel dole směrem na Zbraslav .., což je vlastně těsně u toho soutoku. Celá ta oblast, já nevím, kolik to je, asi kilometr čtvereční, tak tou silnicí je to naprosto znehodnocené.“
(zástupce zájmového spolku)*

“.. kromě jiného tam je 5 let ta velko úrovněová křižovatka okruhu, která to poměrně narušila, tu oblast, i když vlastně nezasahuje úplně přímo do toho území.. tak je na jeho okraji a je to věc zase, se kterou, pokud se tam bude řešit park, tak se musí nějak vyrovnat, protože samozřejmě je to ohromná dopravní stavba, která vám limituje spoustu řešení, tak to je na těch projektantech, aby se pokusili to negativní, co ten komunikační uzel způsobuje, tak to kompenzovat nejlíp v tom blízkém okolí, aby se třeba ten hluk nešířil moc daleko a to úplně... nevím, jak si s tím dokážou poradit.” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

- Avšak i přemostění má své zastánce

“Ještě vlastně je docela dobré, když se stavělo předmostí, tak se toho všichni děsili, že to bude ohromný most a že to zkazí celé údolí. Teď jsou všichni docela příjemně překvapeni, že ten most je tak vysoko, že tomu údolí vlastně skoro nevadí. A naopak je to propojené na všechny strany, takže i řeka. Byli jsme překvapeni, že ta stavba ta, jak se jí všichni děsili, je docela dobrá, ani ten hluk. Ty lávky jsou dobré, já jsem si sama říkala, to bude vypadat...Ale ani ten hluk, jak je to vysoko, tak to není ani nijak daleko slyšet. Takže bych tady kladně udělala celé tohle propojení, protože díky tomu se člověk, aniž by tady se musel tady tím územím, dostane na druhou stranu Vltavy” (zástupce samosprávy města Černošice)

- Místem, které obyvatelům soutoku vadí je i prodejna Hornbach.

*„... Vpravo barandovský skály, vlevo Vltava a najednou ta velká šedivá krabice tam, kde předtím byly jenom malé rodinné domy. To je přesně ten typ zásahu, co by tahle oblast neměla dovolit. Aby tady nevznikaly haly, jako jsou na výjezdu na Karlovy Vary a na Brno.“
(zástupce samosprávy města Černošice)*

- Nacházejí se zde průmyslové haly, dvory a areály, které překáží odtoku vody při povodni a rovněž působí odstrašujícím dojmem.

„Chceme, aby se to celý vrátilo do nějakýho původního stavu, protože ty stavby, který tam jsou v tuhle chvíli velmi negativně ovlivňují ty průtokové vlastnosti, který tam v tuto chvíli jsou.“ (zástupce zájmového spolku)

*„...kouzelná hůlko, příjezd do Radotína není průmyslová zóna, okolo Vltavy k Barandovskému mostu nejsou průmyslové haly, není tam velkoobchod Lipence, to jsou asi hlavní tři věci.“
(zástupce samosprávy města Černošice)*

„To je to samý jako tady dole pod Chuchlí ten Bauhaus nebo co to je. Nasypali tam metr a půl, do rozlivového prostoru umístěj těleso, který zabere x stovek nebo možná tisíc kubických metrů retenčního prostoru za a) a za b) tam vytvořej překážku těm průtokům a prostě ty průtoky musejí jít někudy jinudy.“ (zástupce MŽP)

“A my jsme třeba měli i rozjednaný vlastně s původním vedením, že jsme žádali o odstranění hal ve Velké Chuchli. To je taky jedna z věcí, která nám přijde úplně jako další jako šílenost a to jako začalo už to minulé vedení řešit, že vlastně nabídli panu Červenému nějaké nové pozemky výměnou, mělo se jednat o nějaké pozemky někde nahoře na Zličíně a že by právě došlo k vykoupení těch hal, mělo se to uvést úplně do původního stavu, to by znamenalo sanace a vytěžení zhruba o ty dva metry, který tam byly navezený pod ty haly, aby teda vznikl prostor pro odtok těch osmi kanálů, kterýma většinou teče Berounka při povodních.” (zástupce zájmového spolku)

„Důležitý je, aby se tam nepokračovalo v tý exploataci nejprimitivnější, to znamená ta stavba. Když se to jenom zastaví, tak je konec, to se s tím nedá už dělat potom nic.“ (zástupce MŽP)

5. Jez, ochranný přístav, generel splavnění Berounky

- Stavba Radotínského jezu je jedním z dalších konfliktních témat, které jsou vnímány jako hrozby pro současný charakter soutoku. Se splavněním však ministerstvo stále počítá.

“Byl ustanoven generel splavnosti, který nám tady určuje působnost. Jedná se o regulaci územní rezervou, uplatňuje se jen do ÚP. My nemáme v plánu jeho realizaci, generel slouží jako pojistka pro budoucí splavnění, o kterém rozhodne ekonomická návratnost současně probíhajícího splavnění Vltavy.” (zástupce MD)

„...generel obecně jakékoliv vodní cesty a konkrétně této vodní cesty je obecně územně plánovací podklad a byl vytvořen nikoliv jako podklad k tomu, aby se podle toho ta stavba stavěla nebo ta akce stavěla, ale byl vytvořen pro to, aby se vytvořil podklad pro jeho zahrnutí do územního plánu, který by vytvořil podklad, aby se někdy vůbec stavět mohla.“ + „když se i podíváme na formulaci, která je v současnosti v koncepci lodní dopravy, tak tam ta koncepce uvádí, je třeba prověřit účelnost a efektivnost tohoto splavnění, takže současná koncepce nehovoří o tom, že se bude splavňovat Berounka...” (zástupce ŘVC)

“Vůči tomu vystupují i ty ostatní městský části, jak Radotín, tak Zbraslav, nejsem si teď jistě hlasy těch dalších, jako jsou Modřany nebo Chuchle. Od nás nahoru všechny obce od Černošic po Tetín jsou součástí svazku obcí Horní Berounka, dneska jdu na schůzku, shodou okolností. Tenhle svazek vydal společné stanovisko, kde zásadně nesouhlasí se splavněním Berounky. Podepsali to všichni starostové s výjimkou jednoho, jehož rada mu k tomu nedala

mandát, protože v radě převládl nějaký procentem u nich názor, že by rekreační využití mohlo být dobrý. Ale každopádně jedenáct ze dvanácti je proti splavnění. Myslíme si, že to je i technicky nereálný a nesmyslný” (zástupce samosprávy města Černošice)

- Dle MD je plán jezu řešen v reakci na záměr stavby Radotínských lagun. Ačkoliv se od původního plánu těžby a stavby rozsáhle soustavy lagun upustilo, v současnosti je otázka jezu znovu otevřená v souvislosti s plánem stavby ochranného přístavu pod Radotínem. Dle ŘVC ale je ale otázka jezu spíše u ledu.

“.. v roce 2007 se přišlo že se v ústí začne těžit štěrk, v této souvislosti zde byl plán následného využití v podobě jezer, nějaká rekreace. Řekli jsme dobře, ale bez jezu to nejde, protože je potřeba zvýšit hladinu o 1,5 m nebo 2 m.” (zástupce MD)

„Ten jez na Berounce, tak on v podstatě ten jez tam není a není v současnosti žádná iniciativa připravujte ten jez uvažujte o tom jezu, protože zase bez těch radotínských jezer ten jez neměl svůj smysl ani ten svůj plavební smysl, protože jenom na to, aby ta loď dojela do Radotína upřímně řečeno ten Radotín není zas taková terno z hlediska rekreační plavby.“ (zástupce ŘVC)

- Realizace této stavby se opět stala aktuální v roce 2015 v souvislosti s obnoveným zájmem MČ Radotín o rekreační využití současně plánovaného ochranného přístavu. Dle některých odborníků je ale nesmyslné dělat takové zásahy kvůli rekreační plavbě. Zde je zajímavé, že ačkoliv se většina respondentů domnívá, že ochranný přístav prosazuje MČ Radotín, dle slov zástupců této samosprávy si stavbu vymýnilo MD.

“..V roce 2015 přišli radotínští, že by jezera zase oživil. Město rekreační lodě nebo vyplazování nezajímá, chceme mít přístav pro dopravu materiálu apod. v rámci city logistiky .. Když radotínští řeknou ne jezu, zakážeme laguny. Dříve v roce 2015 byli proti jeho stavbě, ale dnes už nejsou a navázali jsme spolupráci. MČ nám vyšla vstříc a nyní máme jez v ÚP.” (zástupce MD)

“.. na druhé straně mezi okruhem a mezi Lahovicemi, tam si ministerstvo vymýnilo ten ochranný přístav. To si myslím, že je záležitost ministerstva dopravy a ředitelství vodních cest, potom co jsem jim psal asi před měsícem nějaký dopis, kde jsem je požádal, aby se touto lokalitou začali zabývat, protože dle informací zase mají dostatek finančních prostředků, aby tuto záležitost mohli zrealizovat. Samozřejmě bude to asi nějaký konglomerát mezi ministerstvem dopravy a magistrátem, protože oni tam budou mít ten přístav budou tam mít nějaký dál. My tam zase budeme chtít tu vodní plochu, která bude využívána pouze při velkých povodních, že tam vjedou nějaké parníky a nějaké lodě a uvážou se tam a budou zajištěné, aby je nějaká velká voda a jinak se to využívat nebude, tak to

chceme využít pro nějaký sport, nějakou rekreaci v té oblasti. To si myslím, že se to tam nakonec i hodí.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

„Tady to nemá jiné opodstatnění než jako maximálně rekreační plavba a dělat takové zásahy kvůli rekreační plavbě je podle mě naprosto nesmyslné a nemá šanci to projít přes orgány ochrany přírody podle mě.” (zástupce VÚV)

„...určitě se nebude dělat přístav nebo nebude se tam těžit díra kvůli tomu, aby se udělal rekreační přístav, ale ta iniciativa vycházela z těch lagun a z těch jezer a to všechno, co se tam kdy plánovalo.” + „Tím pádem se k tomu ochrannému přístavu ministerstvo (MD) oficiálně hlásí, že to bude, ale stále je to příliš nahoře, ale stále se to ještě nedostalo do té diskuse s vlastníky za jakých podmínek by se to dalo vykoupit atd. To ještě tak daleko nejsme.” (zástupce ŘVC)

- Dle některých zástupců samosprávy je toto vnímáno jako jistý druh tlaku ministerstva na Radotín směrem k splavnění. Samo ministerstvo toto popírá.

„Ono to v podstatě není špatný záměr, ale podle mě oni akceptují vstupy, které nejsou vlastně dobrý, a já si myslím, že tímhle tím postupem těm ne zrovna dobrým záměrům pořád ustupujete. Oni (MČ Radotín) dostali takový pokyn, že pokud tam ten jez nebudou mít, tak nebudou mít ten rekreační areál. Takže ten jez vlastně generuje splavnění Berounky. Tak oni tam ten jez vlastně nechtějí, ale na druhou stranu jsou o té variantě s jezem ochotni uvažovat.” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Tak třeba ten jeden jez dole je to první kolečko salámu, které by rádi ukrojili ze splavnění celé Berounky, což je tedy hloupost.” (zástupce AOPK)

“Město Černošice mělo problém a podepsalo memorandum proti splavnění jako protest. Odpověděli jsme, že se splavnění neplánuje, přesto však zrušení generelu nevidíme jako možné, je to v zákoně. O splavnění budeme uvažovat až podle finanční návratnosti Vltavy, kterou v současnosti splavňujeme pro rekreační plavidla.” (zástupce MD)

“Pak jsou tady zájmy Ministerstva dopravy, které chtějí splavnit Berounku a v podstatě ten ochranný přístav by byl první krok toho splavnění. Oni teda říkají, že je to plán na mnoho desetiletí dopředu ale ten ochranný přístav, který by byl vedle toho stávajícího velkého přístavu na soutoku, tak to by byl první krok toho splavnění.” (zástupce zájmového spolku)

- Zajímavá je i interpretace, že ministerstvo s realizací splavnění nepočítá, ale chce ho udržet jen v rovině plánů kvůli vyjednávací výhodě.

“Já to tedy považuji za něco jako kanál Dunaj - Odra - Labe, takže to je něco, co tam visí jako zátěž na tom území. Pravděpodobně se nikdy nezrealizuje a pokud se zrealizuje pravděpodobně nikdy nepřinese nějaký ekonomický efekt... Prostě to je něco co se považuje za vybojovanou kótu. I kdyby to třeba v tuto chvíli vypadalo jako nesmysl, tak je lepší ji držet a případně v budoucnu vyměnit za něco jiného. Nemyslím si, že by to mělo reálný smysl a reálnou budoucnost. Nejsem tomu nakloněn v žádném případě. Nijak, ale nemám zkušenosti s tím jak se toho zbavit.” (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

- Ačkoliv existují lidé, kteří by (za jistých podmínek) umožnění rekreační plavby přivítali. Někteří pak nevnímají záměr splavnění Berounky protichůdný proti záměru PP.

„Bavíme se o území, kde byly zbožná přání splavnění velké části Berounky. Já patřím třeba k extrémistům, kteří by nebyli proti. Pokud by to přineslo nějakou jinou kvalitu života a nedošlo by k nějakému zásadnímu narušení krajiny.“ (zástupce zájmového spolku)

“Berounka vypadá nádherně; ta oblast má potenciál, ale potřebuje zatraktivnět. Co dneska? Jsou tam pole, louky, tím to končí, kdo tam půjde?” (zástupce MD)

„Myslím si, že se s ním dá relativně dobře pracovat, i s tím, že když tam budete mít louku v místě, kde by měl někdy být plavební kanál, tak se nic nestane. I kdyby tam někdo vysadil stromy, ty se dají vykácet vždycky. Takže myslím si, že to splavnění tady není opravdu to, co by ten záměr parku nějakým zvláštním způsobem ohrožovalo.“ (zástupce Povodí Vltavy)

- Naši respondenti byli z velké části proti zásahům do koryta divoké Berounky.

„Projekt splavnění by měl být riziko hlavně kvůli tomu okolí, protože pokud by měly lodě dojet až na Karlštejn a do Berouna, tak by se ta řeka musela zničit, nehledě na to, že ta řeka nemá většinu léta tolik vody, aby tam vůbec něco mohlo jezdit.“ (zástupce samosprávy města Černošice)

„Máme tady představy nějaké o tom, že ten dolní úsek Berounky by potřeboval nějaké zlepšující opatření, ne ovšem toho druhu, který vymýšlí Ředitelství vodních staveb stavbou jezu. Naopak my bychom tam rádi zachovali nějaký ten fenomén proudné vody, který tam dnes ještě je zajímavý.“ (zástupce AOPK)

“.. tam jsou s tím spojeny další problematické záměry, a sice že tam má být vystavěn jez, který zvýší asi o metr a půl hladinu vody, což zase ohrozí stavby směrem proti proudu na radotínském břehu, který taky stojí na písku a podobně.“ (zástupce zájmového spolku)

“.. se tady všechny obce snaží, aby ten zákon byl zrušen, ale zákon o splavnění Berounky, jestli jste viděl ten projekt o zesplavnění Berounky tak tady dělá kanál, který tím územím jde.

Berounka v létě má tak málo vody, že se bojím, kdyby tady vznikl plavební kanál, řeka by byla skoro bez vody. To je záměr Ministerstva dopravy, který jsme dostali před rokem, a ty se pořád aktualizují a zkreslují. “ (zástupce samosprávy města Černošice)

- Odpůrci těžby z řad zájmových spolků vidí za celým projektem splavnění Berounky dobře promyšlené soustrojí vzájemných vazeb. Neměnnost zákonů jako je zákon o vnitrozemské plavbě chápou jako zástupný důvod.

“To ovšem neznamená, že ten zákon je něco posvátného a neměnného, prostě mění se i zákony, ty se mění nepřetržitě, územní plán se mění kdykoliv nepřetržitě. Čili to vůbec nic neznamená. Samozřejmě jsou tady různé zájmy, například kdo vydělá na splavnění Berounky - ten, kdo bude majitelem pozemků, kdo prodá tu svrchní zemědělsky využitelnou půdu, tu skrývku, kdo vytěží štěrkopísek a prodá ho, kdo bude dodávat na zpevnění břehů beton, stavební konstrukce, atp., kdo tu stavbu bude provádět, atd. Čili vidíte, jak se to skvěle snoubí, ty nejrozumnější zájmy dodavatelských firem, které se třesou na to, aby se tyhle ty nesmyslné záměry začali uskutečňovat. Takže vidíme to i na chování těžaře - to je firma Kámen ze Zbraslavi, tak ta si koupila pozemek, na kterém má být vybudován nový ochranný přístav, o kterém jsem se zmiňoval. Ta firma kupuje další pozemky, a předpokládám, že nemá v úmyslu zemědělsky podnikat, ale má zájem těžit štěrkopísek, protože z hlediska, že to v tom režimu územního plánu ten levý radotínský břeh, je to usnadnění těch záměrů, podle předchozí zkušenosti s magistrátem to vůbec nemuselo být nesnadné. “ (zástupce zájmového spolku)

Tazatel: “Nevíte, kdo za tím třeba stojí, za tou skupinou? Kdo konkrétně?”

R: „Ano, ano, moment...Teď se mi přímo nevybavuje ten název, ale stojí tam Jančík – bývalý starosta Prahy 5 a ten tady měl nějakou firmu. Teď se přestěhoval do Chuchle tak to je další subjekt, o kterém vím. Má tam podíl Jančík.“

Tazatel: „Chápu to správně, že vlastně ty skútry a podobně nějakým způsobem nějak souvisí s tím ochranným...?“

R: „Ano, ano. To by bylo pro hlavně ně ano.“

Tazatel: „Vlastně ten ochranný přístav ale Ministerstvo dopravy, jestli se nemýlím taky.

R: Taky, taky.“ (zástupce zájmového spolku)

A. „Já bych řekl, že jsou zde pořád vazby mezi klienty, podnikatelskými subjekty, politiky a bývalými politiky. Určitě existuje klika i v tom současném zastupitelstvu hlavního města Prahy, tak to si myslím, že bude to klíčové, co padá, jak se to nedá uskutečnit .. Já bych řekl, že hodně škody došlo za primátora Béma, kdy jsme se dozvěděli z těch poslechů, kdo přímo řídil Prahu, a to byli kmotři. Tady Janoušek, pak vlastně dělal náměstka i ten starosta Prahy 5 Jančík. Mám dojem, že nějakou dobu byl náměstkem toho Böhma. Ta klika ODS propojená s ČSSD, kdybych měl jmenovat další...Já vím, o co asi jde.“

B: „Já se trochu snažím zjistit ty komunikační vazby, jak to je. Ten pán, starosta Prahy 5.“

A: „Jančík.“

B: „Ten byl zapletený tady s nějakými sportovci.“

A: „Ano, ten měl tady nějaké „blafy“, to si nemůžu vybavit. Které tady měly podíl a měla zájmy v území. Týkalo se to těch jachet a jmenovalo se to Aqua* (pozn. Aquatis) nějak. Víím, že sídlila tady kousek u nás v areálu Brudry on se pak přestěhoval do Chuchle. Nevím, proč jako, to jsou dohady.“

B: „Takže ta firma Aqua byla napojena na někoho nebo s někým spolupracovala?“

A: „To byla ta klika na magistrátu. Jenom Janoušek. Já jsem měl více těch jmen k dispozici. Ted' nevím z hlavy.“ (zástupce zájmového spolku)

- Strach místních je zejména ze zhoršení povodňových poměrů.

„... ministerstva se musej dohodnout jestli upustí od záměru splavnosti Berounky, protože nám to tady zasahuje do území. Ten kanál by nám tady měl bejt vedenej podél tý údolnice, je to v nějakym záhrabu projektovaný a s nějakějma 2,5 m stěnama, což zase znamená narušení rozlivovejch poměrů a z Černošic by to udělalo ostrov. To by ty poměry v té říční nivě úplně obrátilo naruby. Já si myslím, že dnes jako každý rozumný člověk už to bere jako odbytou záležitost, ale ten jez tady dole, ten z nich ze všech je nejreálnější, protože má vazbu tady na řeku. Byl míněný proto, aby hlavně zlepšil nějakou lodičkářskou obslužnost těch štěrkových jezer, které by zde vznikly. Na tom Ředitelství vodních cest vnímají jako, že ten jediný z celého nesmyslu, že by byl nějak reálný.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

My se furt bojíme toho, že zaprvé Berounka vlastně, když je povodeň, tak dost často se rozlívá tak, že jde právě zadem, jde kolem přístavu, jak minule ted'ka toho pana Vlka a jde tam zadem, jde přes závodistiš a tam vlastně potom pod Strakonickou je osm kanálů, který jsou ted'ka, nebo byly pročištěný po roce 2013 a tudy by se měla vlévat pod, vlastně pod Modřanským jezem zpátky do Vltavy. To je ta ideální rozlivová cesta Berounky. No samozřejmě když tam budou další překážky ať už v podobě lodí nebo nějakějch těch (nesrozumitelné 12:29) nebo jak se tomu říká, na kterým to tam bude upevněný, musí tam, něco tam musí být postavenýho, aby se oni k tomu mohli dostat, aby to mohlo bejt ukotvený, tak je to další zbytečná překážka, to my fakt nepotřebujem.“ (zástupce zájmového spolku)

- Splavnění se možná v dohlednu nekoná, ale nařízení respektovat generel a nebránit splavnění v budoucnu komplikuje stavbu např. přemostění.

„... budeme žádat, aby se vypustilo to využití Berounky pro vodní dopravu. Protože pokud to v zákoně je, tak se to automaticky přenáší třeba do strategie rozvoje dopravy, kterou dělá ministerstvo dopravy a tito úředníci nemají jinou možnost, než se snažit to naplňovat, takže třeba i zadává aktualizaci generelů a mimo jiné i nutí všechny, který budou chtít postavit

lávku, ať ji postaví vysokánskou, čili o to ošklivější, kvůli budoucímu podjezdu lodí, nejen kvůli povodním. Takže to má nějak dopad, takže splavnění je ohrožení v širším smyslu.“ (zástupce samosprávy města Černošice)

„Zase na druhou stranu, tady se to splavnění trochu shoduje i s povodňovým kanálem, čili kromě toho, že to má negativní dopad třeba na lávku, která musí být vysoko, aby tam v budoucnu projeli ty lodě, ale na druhou stranu se tam musí vejít i ta povodeň, a většinou ty výšky sobě relativně odpovídají.“ (zástupce Povodí Vltavy)

“.. je to vlastně závaznej předpis, tzn., už třeba věc, že už když chce Radotín stavět novou lávku, tady, protože ta stará je v havarijním stavu, tak se musí držet nějaký podjezdní vejšky, nevím kolik to je, 7m, nad tím ???, protože to údolí té řeky má 3m, takže vy jste nějaký 4m ještě nad tím údolím, tu lávku překonávat je ohromnej oblouk, tzn. vám to stavebně narůstá do strašný hydry a takový věci se prostě musíte respektovat, pokud žádáte o stavební povolení ..“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

“Tahle lávka zase naráží na to, že Berounka musí být splavná a kdyby se tam měla stavět lávka tak by to bylo monster dílo, protože musí být nad záplavovou zónou nad aktivní zónu a musí pod ní projet loď. Takže nějaká dřevěná lávka neprojde a když bude muset splnit všechny tyhle předpisy, tak bude drahá, že na ní Černošice nikdy nebudou mít. Tady kdysi lávka byla, taková dřevěná, která se stavěla jen na léto, protože při povodních byla rozebraná, aby jí voda nevzala. Přesto ji vzala voda a už se nestavěla, všechno to dřevo skončilo někde v Praze.“ (zástupce samosprávy města Černošice)

- Nastínit řešení by mohla právě projednávaná koncepce vodní dopravy.

„...se projednává koncepce vodní dopravy, která ještě není schválena, ale která by měla přinést nějaký návrh na to, jakým způsobem se budou vodní cesty u nás dál vyvíjet, a samozřejmě tohle je legislativní problém, a pokud by se mělo uvažovat o tom, že se Berounka nebude splavňovat a tenhle záměr se dál nebude objevovat, tak je to potřeba, aby hlavní město nebo Středočeský kraj uplatnil svou legislativní funkci a požádal o změnu.“ (zástupce Povodí Vltavy)

„...bezkonfliktní silniční napojení a to je obrovskou předností tohoto přístavu a tím pádem je i vyplývá to i z dopravní politiky respektive z momentálně projednávané koncepce vodní dopravy, že je třeba posílit využívání Radotínského přístavu, jako impuls k většímu využívání Vltavy, pro nákladní dopravu, protože toto je cesta.“ (zástupce ŘVC)

- Radotínský přístav má dle zástupců Ředitelství vodních cest velký potenciál, například za účelem rozšíření na nákladní přístav v připravovaném projektu City Logistic.

„To znamená z hlediska dopravní a podle našeho názoru i jako urbanistického a vůbec i životního prostředí pro Prahu je ten Radotín dobrou výzvou pro nákladní dopravu a druhým otevřeným tématem je možné posílení pro obsluhu města jako v charakteru city logistiky...“ + „...z našeho pohledu by se ten prostor měl využít a měl by se využít ten jeho potenciál.“ + „ten přístav lze udělat tak, že tu povodeň s klidem přežije“ (zástupce ŘVC)

„je to jediné místo, kde by se v Praze dal postavit nákladní přístav.“ + „V současné době se schvaluje koncepce vodní dopravy, jejíž součástí je i rozvoj lodní dopravy v Praze ať už osobní nebo i nákladní s tím, že další využití a další konkrétnější infrastruktura v Praze, co se týče nákladní a osobní dopravy by měla být součástí dalšího projektu City Logistic, který v současné době připravujeme.“ + „...samozřejmě součástí tohoto projektu bude i rozvoj přístavů nákladních včetně Radotína.“ (zástupce ŘVC)

„Ten přístav tak jak jste diskutovali to je ten nákladní to je ten přístav ten současný nákladní přístav, který by mohl být rozšířen o tu ochranou část směrem k mostu toho dálničního okruhu. To znamená, že teď ten přístav je takový trojúhelník a je tam nábřeží je tam přístavní zeď vysoká a pak ten trojúhelník končí a ten trojúhelníky by mohl být prodloužen do toho pole nebo to co tam je v současnosti.“ (zástupce ŘVC)

6. Těžba

- Těžba štěrkopísku na obou stranách Berounky je velkým záměrem s potenciálem změnit tvář velké části území, na druhé straně je to ekologická zátěž. Někteří viděli ve vzniku lagun po vytěžení v údolí spíš příležitost k rekreaci než hrozbu.

“Tady na tom území je to složité, protože tady už má Kámen Zbraslav povolenou těžbu štěrkopísku, která podle mě bude dost dlouhodobá. Záleží na tom, jak štěrkopísek budou prodávat. Mají tam stavět nějakou úpravnu štěrkopísku a v celé této lokalitě je celé jedno jezero. Je tam v současné době v územním plánu.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

„Lidi se těšili na koupání“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„... představa, že pojedou na koni okolo hezkýho jezera a bude tam nákej život, prostě pohyb lidí, byť náká loďka rybářská, já nevím, asi by mi vůbec nevadilo.“ (majitel pozemku)

“Ale tam opravdu to je věc, kterou nepochopí ani novináři, že každý ten břeh Berounky je jiný. Na Zbraslavské straně to je výhradní báňské ložisko. Paradoxně tam došlo k tomu, že před 10 lety zastupitelstvo Zbraslavi souhlasilo s těžbou a rozběhl se ten proces, kdy došlo k tomu, že tam došlo k povolení těžby. To je první etapa. Teď když se tam dostali zastupitelé, kteří u toho byli, tak se to snaží zvrátit. To je cesta, která už asi nemá šanci.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

“K tomu by třeba vodní plochy, ať už laguny za čtvrt století, mohly pomoci.” (zástupce samosprávy města Černošice)

- Jiní jsou s těžbou smířeni a věří, že je účelná a prospěšná pro ekonomiku státu. Navíc firma, která se nyní chystá štěrkopísky těžit, již investovala značné prostředky a nebylo by férové jí v tom bránit.

„... je potřeba občas něco postavit a štěrkopísek je stavební materiál, netěží se jen tak zbůhdarma, takže je potřeba v tomhle být rozumně a prakticky, stát se potřebuje rozvíjet, pokud tam jsou naleziště, tak jsem osobně smířena s tím, že se asi budou využívat dle potřeby.” (zástupce samosprávy města Černošice)

„Víte, co já k tomu můžu říct, pro ně je to investice, která se jim musí vrátit, takže jestli někdo investoval do nějakého území, kde očekával, že z toho bude těžit, tak by dneska nebylo fér mu říct, že to nemůže udělat.” (zástupce zájmového spolku)

- Dle některých by se s těžbou dalo smířit, pokud by území bylo pak upravenější a materiál použit ke stavbě protipovodňové ochrany.

„... nemám na to jasný názor, ale možná, že ta těžba v nějakém rozumném rozsahu by třeba byla tím nejmenším zlem, pokud by tam to území někdo chtěl jaksi využít. Možná by se dala využít ta půda na nějakou potřebou krajiny tvorbu včetně napojení na protipovodňovou ochranu, ale to je otázka.” (zástupce MŽP)

- Na straně odpůrců těžby se argumentuje zejména zachováním krajinného rázu (např. významných krajinných prvků, které jsou ze zákona chráněny), přírodních hodnot a zásoby podzemních vod. Argumenty se dle některých mohou měnit podle toho, jestli se na problém dívá očima pražana nebo z pohledu celé ČR.

„Tady výjimka z ochranných podmínek významných krajinných prvků není. Významné krajinné prvky se nesmí poškodit, nesmí se zničit, nesmí se ohrozit jejich ekologicko-stabilizační funkce. A to se všechno v tom území děje za něměho přihlížení všech možných úřadů, kolik jich tady máme. Kdybychom jenom dobře využívali všechny ty nástroje, které v zákoně máme a dobře jsme je dělali, tak nikoho ani nenapadne, možná by někoho napadlo tam říct s dálnicí nebo s těžkou, ale okamžitě by mu někdo řekl ne, tady ze zákona je to vyloučené. Směřujte své aktivity jinam nebo je dělejte tak, aby nedošlo k tomu poškození.” (zástupce MŽP)

„Když udělaj ten projekt Lahovic, těch jezer a to, tak tam vznikne neskutečnej tlak lidí, budou tam lodě, bude tam všechno a celý se to naruší.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Najednou začnete zjišťovat, že ztrácíte to, co jste měli a začnou se objevovat určitý hrozby. Ve chvíli kdy se začnou objevovat ty hrozby tak zbystříte a zjistíte, že by bylo dobře se věnovat širším souvislostem. Takže první signál že se něco neděje správně, bylo otevření diskuze o těžbě štěrkopísku na pravém břehu Berounky.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Když se mě zeptáte jak se na to díváte jako pražan, tak vám odpovím: jako né na mé zahrádce, né na mém dvorku, ale když to vezmu z pohledu celý České Republiky, tak si myslím, že, že jo ta těžba štěrkopísku vždy bude probíhat v podobnejch lokalitách kvartérních sedimentů a myslím si, že z ohledu ochrany přírody a krajiny prostě ty území někde jinde, kde by ta těžba připadala v úvahu budou jistě cennější než zrovna soutok Vltavy a Berounky.“ (zástupce VÚV)

- I když je strach o zásoby pitné vody obzvlášť silný (jak dokládají i výsledky námi distribuovaného dotazníku)⁶, objevují se i opačné názory, že tam pitná voda není nebo že i kdyby byla, není to dostatečný důvod ochrany neboť Praha má zásoby zajištěny nadkapacitně.

„Když jsme se dozvěděli, že se někde v soutoku mají dělat jezera a těžit štěrkopísky, tak jsme se zhrozili. My si myslíme, že nikdo není schopen nám korektně říci, co se stane s podzemní vodou, co se stane s tím tokem, protože víme, že všechno souvisí se vším.“ (zástupce zahrádkářů)

„Potom tady na soutoku bylo donedávna chráněný pásma pitný vody, kde jsou do dneška obrovský zásoby pitný vody, kde zemědělci nemohli a nepoužívali prostředky. Tak najednou nikomu nevadí, že tady se vytvoří laguna, která tohleto všechno zničí.“ (zástupce zájmového spolku)

“Od prvopočátků jsem upozorňoval na střety zájmů mezi těžbou štěrkopísků a ztrátou významné kapacity podzemních vod vysoké kvality, nebo řekněme vodárenské kvality, což je dáno jaksi existujícím dlouhodobým, tisíce let existujícím uspořádáním toho území, kde jsou velmi silné vrstvy štěrkopísků, mluvím teď speciálně o pravé straně, dosahující až dvanácti metrů.“ (zástupce zájmového spolku)

„... v rámci těch návrhů těch studentů, co teďka vlastně byly prezentovaný na Zbraslavi je spolupráce s IPRem, tak tam měl student jeden jezero vedle Strakonické ulice nebo přes, přes tu Strakonickou naproti Zbraslavskému zámku, tak to taky ne. My opravdu bychom byli rádi, aby do té půdy vůbec nebylo zasaženo, aby se jednalo o nějaké terénní úpravy, o nějakou rekultivaci ano, opravy, co tam jsou, budov, odchod lipenecké tržnice ano, ale aby se tam

⁶ Viz kapitola Dotazník.

opravdu netěžilo. Protože jsou tady furt ty návrhy nebo i důkazy nebo že tam opravdu je kvalitní voda.“ (zástupce zájmového spolku)

„Já jsem o tomto mluvila fakt s několika vodohospodáři a oni říkali. Není tam pitná voda, kde by se tam vzala. No takže to téma je tam hodně vyhrčené v této oblasti. Já dám teda na Aquatest, aby mi dali vyhodnocení. Protože mi to oficiálně poslal ... Tyto analýzy, aby to vyhodnotili slovně to, co tam vyšlo jestli to je pitná voda nebo ne.“ + „Jako jiná věc, že voda jako taková je hodnota sama o sobě. O tom nikdo nepochybuje, ale pitná není.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

„Protože to není zapotřebí, jako jestliže by tam měl být nějaký důvod ochrany, pak musí být jiný než právě ten, který je zmíněný. rozhodně se neuvažuje s tím, že by se budovali nové území odkud by se zásobovalo 40 - 50 tisíc obyvatel. Prostě zásobování Prahy a středních čech je nějakým způsobem zajištěné nadkapacitně a není sebemenší důvod, budovat další ty. Takže tam je zapotřebí najít jiný institut ochrany toho. Ne argumentovat tím, že je tam úžasná pitná voda.“ (zástupce VÚV)

- Silným tématem je také dlouhodobost těžby a s ní spojený provoz. Dle současné situace je řešením snad jen vyhnout se této lokalitě, vše ale závisí na jednání s Kamenem Zbraslav.

„... pak tady hrozil samozřejmě stavební ruch, který by vlastně provázel tu těžbu. Prach. Na té levé straně se mělo těžit 15 let a na pravé 30 let.“ (zástupce zájmového spolku)

„Jako, že já proti ní v zásadě nic nemám, ale ta těžba by tam byla 2 - 3 generace 40, 50, 80 let.“ (zástupce zájmového spolku)

“Ne, ne, ne, ne. Tak jak je to připraveno, tak absolutně ne, protože to je na 30 let plánovaná těžba a vlastně ta revitalizace nebo ty krásné obrázky, které tady myslím ještě kdysi prezentoval pan Bém, jak to tady bude krásný, jezírka rybářský a tak, tak to vlastně vůbec v tý projektový dokumentaci není, oni se k ničemu nezavázali, že po tom, co tu oblast budou rekultivovat, je to opravdu zatím jenom o tom, že oni si to vytěží a 30 let je 30 let. To je jako kus života, kterej my tady prožijeme v prach, s odpuštěním ve smradu z těch aut, protože nevím, kam by to potom všechno odváželi, budou to muset tahat přes okruh přes Strakonickou a ne. Ne, myslím, si, že to uškodí té krajině. Ted' už s tou krajinou můžeme zacházet lépe, můžeme tam udělat ty pastviny, ten přírodní park. Je tady určitě spousta projektů, které by se tam daly realizovat a mohly by sloužit lidem ted' a ne někdy výhledově. Co si budem povídat, za 30 let, nikdo neví, co bude. Vymění se vedení, to už jsme tady taky zažili několikrát. Změní se smlouvy a nám tady zůstanou díry a drtičky.“ (zástupce zájmového spolku)

„Takže to samozřejmě dost ovlivní ten příměstský park. Nicméně na druhou stranu jsou tam i lokality, které jsou mimo tuto oblast. Tak samozřejmě pokud oni začnou těžit, tak bychom se této oblasti museli nějakou dobu vyhnout a předpokládám. Oni to vždy vytěží kus a tam už by se dalo třeba něco dělat.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

- Dnes už se uvažuje o těžbě zejména na pravém břehu Berounky, na levém břehu už “hrozí” jen jedna laguna.

“.. protože tam jednak narůstal ten náš tlak do určité míry, a to se shoduje jaksi s tvrzením pana kolegy Vojíře, ale nakonec se zjistilo, že není nikdo, kdo by na tom radotínském levém břehu investoval do tak rozsáhlé těžby, výstavby, atakdále, ten počátečně nutný provozní kapitál. Tak prostě na magistrátě usoudili, protože to je v gesci územního plánu, a můžou o tom rozhodovat, že tam taková jezera nebudou, že to bude silně zredukováno na to jedno, atakdále.” (zástupce zájmového spolku)

- Jistý podíl na zmizení většiny lagun z radotínské strany mají četné intervence zástupců jednoho zájmového spolku - určitě je můžeme označit za nositele silného příběhu, který rezonuje v části veřejnosti. Důkazem může být i směřování debaty u kulatého stolu „Identita“ z 25.11.2016, kdy argument záchrany pitné vody u části diskutujících jasně vítězil nad právem v současnosti stojícím na straně Kámene Zbraslav.

“.. uvidím, jak dopadne ten můj návrh obeslat všechny městské části v Praze, protože svým rozsahem toho bezproblémového zásobování s minimálními investicemi, protože to je zdroj na území hlavního města! Ale ono na území hlavního města je taky kamenolom a cementárna v Radotíně, takže tyhle ty tři body toho trojúhelníku se skvěle doplňují, žejo, písek, kámen, cement i vápno - ideální! Je to na území hlavního města, čili přepravní náklady, atd., v Praze a nejbližším okolí, jsou minimální. To všechno hraje roli při posuzování, jak se na to dívají investoři” (zástupce zájmového spolku)

“Vývoj je určitě pozitivní. To, že to spadlo z toho stolu, ty 4 jezera, které měly celkem tak to je velký úspěch si myslím. Zůstalo tam to jedno, které zmizelo z té studie. Ty podpisy, kdy občané dali najevo svoji vůli, těch 1500, to je také síla. My jsme si také nechali udělat vzorky té vody. Je tady asi 5 vrtů tak právě geolog pan Jiří Svoboda odebíral ty vzorky a máme výsledky z akreditované laboratoře, kde skutečně to potvrzuje, že ta voda je tady velmi dobrá” (zástupce zájmového spolku)

“Ono to ještě podléhá schvalování, jsou 3 kolečka. Prošlo to 1 kolečkem, takže se nám podařilo sem převést pozornost České televize pořadem Nedej se, tak to je taky velký úspěch ve vývoji té kauzy.” (zástupce zájmového spolku)

7. Kamenolom

- Obyvatelé Zbraslavi žijící poblíž kamenolomu si stěžují na otřesy a rozrůstání jeho hranic.

„Už máme celkem problém, tady ta velká díra, ten kamenolom se vedle nás soustavně rozrůstá, nám samozřejmě klesá hladina ve studních. Když zapomeneme na obrovskou prašnost a otřesy, tak co nám přijde tak lidsky zvláštní, je, že ve dvacátém prvním století je na území hlavního města má těžišť. Tady ti ubožáci v Borovičkách jsou úplně nešťastní. My to máme aspoň za kopečkem. Ale občaní horní Zbraslavi.. A má to těžit taky zbraslavský kamenolom, takže jsou to spojené nádoby.“ (zástupce zahrádkářů)

“Kamenolom otřesy jsou značné, kamenolom nás všechny přesvědčuje, že ne, že nálože jsou v limitech, všechno je v pořádku. To poznáte podle toho, že z pěti odstřelů dva sundají hrnky z police. Tady na té silnici do Štechova, i na naší straně od Vranské přehrady s ezačala ta skála odlamovat. Zajímavé bylo resumé, že je to proto, že se zvýšila doprava na silnicích. Kdo chce, ten ať věří, ale my si tady o tom myslíme všichni své. Protože ten kamenolom se nám zakusuje do kopce. A to nemusí být člověk geolog, aby chápal, že když se to tady povolí, tak tady to bude padat. Na druhé straně u nás se dá jinudy, ale tam ty vesnice můžou jen tudy. Tohle kdyby zmizelo z území hlavního města Prahy, tak asi ne majitelé, ale občané tady celého území Prahy by se zaradovali. A radost by byla až do Štěchovic, a hluboko za Černošice.“ (zástupce zahrádkářů)

„Zajímalo by mě, kolik evropských hlavních měst má tolik rozrůstajících se kamenolomů na svém území. To trápí asi všechny Zbraslaváky. A žádný sponzorský dar nemůže být tak velký, aby uzurpovali tolik toho prostoru.“ (citace - zástupce zahrádkářů)

8. Lávka

- Lávka mezi městem Černošice a Lipenci je v havarijním stavu a je potřeba ji opravit kvůli evakuaci v případě povodní.

„...ta vzdálenost z těch jejich obydlí na tu stranu černošickou je kratší žejó, tzn. že je potřeba kvalitní lávku aby při vyhlášení toho stavu se dostali bezpečně pryč.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- Úřední předpisy však nařizují nákladnější lávku respektující generel splavnění Berounky a přísnější normy protipovodňové ochrany, což oběma samosprávám komplikuje situaci mj. i kvůli ceně lávky.

„... a právě si tady nadiktovali pochozí šíři 5,6m a to nechceme my ani Černošice, chceme obyčejnou turistickou lávku, kterou přejdou dva cyklisti proti sobě žejó. Vejde se tam kočárek

atd., protože pokud by se to dalo přejet, tak by se tohleto krásný území dalo úplně zabít tou dopravou.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„No protože zase generel splavnění reguluje stavby, které je možné stavět na řece. Zase to těm obcím dělá velké problémy. V podstatě je to nutí stavět mosty nebo ty lávky v takových dimenzích, aby tam mohl být regulérní provoz. + To bude lávka, jak ty čínské můstky přes to, protože právě kvůli tomu, aby tam mohli jezdit a nejen kvůli tomu. I kvůli protipovodňové ochraně ty dnešní normy jsou daleko přísnější než. Takže by ty lávky nevyhověli, takže by se měli rekonstruovat, aby se mohli udělat v té výškové podobě, v jaké jsou teď. Jinými slovy mezi těmi Černošicemi a Prahou ta lávka to řešení je zrekonstruovat.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

- Dle zástupce Ředitelství vodních cest je problém s lávkou otázkou spíše neporozumnění a vše je otázkou technického řešení.

„...může se udělat opravdu lehká konstrukce, která potom umožní s tím pracovat. Jo to si myslím, že s tím se dá operovat a dá se najít řešení, že nakonec to pro ty městské části i kdyby ta realizace byla s nějakým časovým odstupem, takže by to nebylo nepřekonatelné a že by to nakonec nemusel být ten odpor, tak velký, který je myslím spíše z pozice neporozumnění než jako z odporu apriori vůči tomu projektu.“ (zástupce ŘVC)

9. Původní koryto Berounky

- Obnova původního koryta Berounky u Černošic je součástí místních protipovodňových opatření.

„... pracujeme na tom, aby se uvedlo do původního stavu to koryto, který fungovalo někdy před staletími a v sedmdesátých letech bylo zavážené. De facto ta řeka když nastoupá do toho koryta, tak narazí a všude se rozleje kam nepotřebujete. Matematické modely ukázaly, že obnovou toho průlehu se rapidně snížej hladiny v té zastavěné části.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- Dle některých je však lokalita zatížena nadměrným chovem koní, znečišťujících vodu a tvořících překážky pro zvěř i povodeň.

„V tomhleto území je ten režim poměrně přísnější nebo daný tím pásmem, tady podél tý Černošický začíná 2. vodárenský pásmo, což nás trochu trápí. Hlavně to trápí obyvatelé Dolních Černošic. Tam si zastájili asi 50 - 60 koní, to je dost přehnaná zátěž na to území.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Obrovská doprava, znečištění jímek, znečištění okolí. Ohrad, protože to zabraňuje migraci vysoké zvěře. Pak si tady lipenečtí stěžují, že jim chodí prasata přes Lipence místo nivou. Že tady bydlí lidi, kteří stále mají studně. Jsou napojeni, ale snaží se nepoužívat chlorovanou vodu, snaží se pít tady tu kvalitní štěrkopískovou, která měla kvalitu kojenecké vody, což už samozřejmě nemá, teď už ji musíme brát z vodovodního řádu.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

10. Golf Lipence

- V nedávné době došlo ke stavbě jezírek na území golfu v MČ Lipence. Pro některé představují vhodné místo pro rozvoj přírodní rozmanitosti.

„Ale tyhle jezera jsou malá a to není takovej zásah, protože je to v tom areálu golfovýho hřiště a ta voda tam „patří.“ Jsou tam ryby, je tam ptactvo a je tam vlastně bezzásahový režim. Že tam projde pár lidí, který si tam vodpálí holema..“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- Většina lidí však bere Lipenecké golfové hřiště jako kompromis: sice je území méně prostupné kvůli ohrazení, ale alespoň je upravené. Nicméně neprostupnost této části území byla jako negativní charakteristika zmiňována častěji.

„Co se týká toho golfovýho areálu, kterej je poměrně rozsáhlý, tak je projektovanej tím způsobem, aby těm rozlivům nebránil.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Mě se líbí ta idea toho, že by to bylo vlastně něco mezi parkem, který není zastřižený jako křoví ale prostě volný kus přírody, kde se dá volno pohybovat. Tady třeba golfový klub, je to sice příroda ale v podstatě uzavřená. Nemůžete tam projít s dětmi, by Vás tam trefil míček nebo Vás tam vůbec nepustí.“ (zástupce zájmového spolku)

„Tak je to upravenější, protože dřív tam byly takové černé skládky. Na druhou stranu je méně prostupný, protože dřív se tam mohlo projet kudykoliv. Teď ten golf se tam může projít jen tou hlavní, páteřní.“ (zástupce samosprávy města Černošice)

„... z mého pohledu osobního golfový hřiště nejsou něco, co by tý krajině něco přinášelo, hlavně v našich podmínkách a podmínkách nastávajícího sucha už vůbec ne. Nicméně to tam je a není to asi věc, která... díky tomu, že oni mají vybagrováno docela dost, tak jsou právě vidět, jak vypadají ty jámy po těch štěrkopískách, tak asi s vodou v místě nemají problém, se zásobováním vodou, se zalejvali pitnou, to asi jako v tomhle případě pravda nebude, tak tam teoreticky ... když hodně přimhouřím voči a ta krajina by se nahradila, vlastně to, co oni sekají, rovnají, měňej, tak v nějakých partiích přírodní krajinou, nechali tam kus něčeho, kde

bude mít zvěř útočiště a kde byl nějaký původní biotop, tak se dá říct, že ano, to do toho parku patří taky...” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

- Kontroverzní je stavba tzv. “3. jamky” která ve všech ohledech připomínala těžbu štěrkopísku.

„...za okolností podpisu toho memoranda tady byl na návštěvě Matěj Stropnický. No a na kolech jsme jeli tady okolo a tam vlastně je povolená stavba, jmenovalo se to stavba třetí golfové jamky, nebo něco takovýho. No a bylo tam vidět jezero prostě 100m v průměru, u toho 3 třídící věže a prostě hromady těch štěrků a ty nákladáky tam jezdily co deset minut, tak z toho bylo hrozný haló a nakonec co se stalo, nic, prostě stavební úřad to přikryl, že je to v pořádku..” + „No ne v podstatě, ono to bylo prodáváný, normálně tam měli buňku, měli tam na tom napsaný ceník štěrkopísku, normálně tam jezdili dopravci z širokýho okolí, ty velký nákladáky 12-ti tunový tam prostě jezdily po komunikacích, který na to vůbec nejsou... a bylo to braný, bylo to posouzený potom, díky tomu, že tam ten Stropnický byl, rozvířil to, bylo to v novinách, články, tak se to potom začlo řešit, dostali podnět na stavebním úřadě v Radotíně, kterej to povoloval a po měsíci z toho vyšlo, že je to všechno v pořádku, že je to v souladu s vydaným povolením a...” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

11. Cyklostezka

- Cyklistika je v údolí soutoku řek velmi populární, území je však paradoxně špatně propojené cyklostezkami.

„...tady když se podíváte, na ten výjezd z toho průmyslového přístavu, nechci to přivolávat, ale to je otázka času než tady bude nějaký smrták. .. zastaví tam auto proti svahu do kopce, za ním nákladák a ty cyklisti mezi nima prolezaj.” (majitel pozemků)

„Je to křižovatka cyklostezek okolo Prahy, kde nejhorší místo je samotná Zbraslav, protože je to tam o život. Úplně o život. Nejsou tam cyklostezky, ty lidi se proplétají mezi autobusy a auty a kamiony. Je to o život. Proč ale mluvím o tom kole a golfovém hřišti. Tam je vymíněno, že přes to hřiště bude moci dál vést cyklostezka, kterou se dají objet Lipence, kde je poměrně úzká cesta. A když tam jede autobus a proti němu auto, tak cyklistovi jde o život.” (zástupce zájmového spolku)

„No prostě dneska je to žalostný, říkám, a když tam jsou ty turisté, ty cyklisti, kteří si tam hledají cestu, tak doopravdy si tam vyjíždějí pěšiny mezi těma zarostlejma..” (majitel pozemků)

“A cyklostezka kdyby byla protažená. Protože vlastně končí žejzo v Chuchli, tady potom vede už jenom cyklotrasa a ta cyklotrasa končí tady někde. A když chcete jet na Zbraslav, tak

musíte projet Lahovicema po silnici, tady vlastně potom musíte přejet ty sjezdy z toho pražského okruhu a potom po silnici. Není tady vlastně, tady by byla, krásně by se dalo dobudovat podél Vltavy další cyklostezka a to se taky nepodařilo. To nám vlastně chybí - pěší a cyklo propojení na Zbraslav.” (zástupce zájmového spolku)

“Protože tady ta zelená plocha není. Tady když se chcete jít někam projít, tak my můžeme akorát k řece a tam nejsou žádný udržovaný stezky, to není jako naproti v Modřanech, my tady můžeme akorát kroužit kolem Lahoviček. To samý v Lahovicích, taky tam kroužej a Zbraslav, ta může jít žejzo někam nahoru a pak teda do Brd.” (zástupce zájmového spolku)

“... když mluvíme pořád o těch cyklostezkách, tak my teďka jedeme projekt cyklostezky po levým břehu řeky, protože my se nedostaneme bezmotorově nikam tady rozumně, musíte vždycky tady po nějaký kapacitní komunikaci.” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

- Výstavba cyklostezek napříč údolím, společně se záchytnými parkovišti pro návštěvníky je rozhodně příležitostí, jak přilákat rekreanty v mezích daných možnostmi záplavové oblasti.

“.. no tak jako po teoreticky úspěšným jednání s majitelama pozemků by se mohla vybudovat v podstatě celým tom území infrastruktura cest, která v současný době je nějak funkční, ale rozhodně to není ideální stav, ty cesty jsou bez pevného povrchu, což je dobře, ale jsou ve stavu, kdy je to prostě nějaký štěrkovej zásyp, není to asi to, co by patřilo do té krajiny, tady zrovna, co vidíte, tak ta cesta je taková přímá rovná linie, je okolo toho stará alej z jabloní, což není špatný, ale asi by neměli to bejt takovýhle koridory, který vypadají jak na letišti, nejspíš by tam měl fungovat nějaký systém cest pro cyklisty, pro pěší, daleko bohatší, než je tam teď”.. “ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„...v podstatě i jako samostatnej okruh, Radotín Černošice Lipence by byl pro některý ty rekreační cyklisty docela zajímavěj a to území je docela pěkný.” (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Ještě by to chtělo nějaký to parkoviště poblíž tržnice třeba, který by pobralo tu potřebnou kapacitu, protože horská kola naježdí nejvíce km na střechách aut, to ví každý.” (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- Pátevní cyklostezka by také odlehčila současně nadužívané komunikace.

„... skrz to území může vést pátevní cyklostezka, která by směřovala právě na tu zamýšlenou lávku Kazín-Mokropsy, čímž by podstatně ulevila jak už těm chatařům na té černošický straně, kde vede zcela brutálně chatovým územím, kde ty lidi mezi chatou a Berounkou maj

cyklostezku, kde projede denně 5 tisíc lidí. Dochází tam ke konfliktům atd.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Ty lidi to hodně využívaj, je to skutečně cyklistickej Václavák o víkendech, nebo když je hezky, to tady proudí davy lidí.“ (zástupce zájmového spolku)

“No je tam vlastně ta cyklotrasa, to tam přes léto je vlastně hojně využíváný. Tady je obrovskej provoz, ne tak jako na tý modřanský straně, ale cyklistů tady taky jezdí hafo. I vlastně inlajnistů, protože tady není tolik cyklistů, tak jezdí víc inlajnistů a je tady strašnej problém, protože to je vlastně komunikace, ti lidi si to neuvědomují ani cyklisti ani ..” (zástupce zájmového spolku)

“Ještě možná zmíním, že dneska je skoro až přetížený to vedení cyklostezek tady po levým břehu Berounky, k tý stávající cyklostezce, kde je to vyasfaltovaný a kde přeci jenom jezdí víc lidí než když to vyasfaltovaný nebylo, což se dá vnímat pozitivně i negativně, ale myslím si, že člověk na kole je spíš pozitivní věc. Ale třeba proto v územním plánu Černošic je zamalovaná možnost výstavby lávky přes Berounku ještě o kousek výš než je dneska, někde tady, pod Kazínskou skálou, kde dneska funguje přívaz obnovenej. Aby v budoucnosti větší část cyklodopravy, která projíždí Černošicema mohla z nich vyjet nebo přijet už tady v tomhleto místě. Zaprvé, trochu se víc rozložit z levého břehu Berounky na pravej a za druhý tady ve městě neprojíždět částí, kde není cyklostezka, ale kde jezdí normálně po místní ulici, relativně úzký, kde se musejí vejít dohromady s chodcema a s autama. S tím parkem to souvisí tak, že by se propojil dalším místem a právě ten pravej břeh je dneska míň využívanej, přestože je širší, jak je tady vidět. Cyklostezka je dneska už přes pravej břeh vedená taky, ale musíte se proplést Černošicema, přejít přes lávku tady u nádraží, která je zatím ve špatným stavu. “ (zástupce samosprávy města Černošice)

- V rozhovorech vyskytly i opačné názory, které masivní rozvoj cyklistiky vidí jako problém.

„Jakmile sem pustíme nějaký cyklisty, nějaký cyklostezky nebo já nevím co ještě jinýho, to jsem taky viděl v nějakých těch projektech, tak to je špatně. Tohle opravdu poslední, poslední kousek kde ta příroda má nějakou šanci, zvěř, krom toho ta kvanta lidí, co sem chodí na procházky se psama, což mě taky..“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

12. Nábřeží mezi Radotínem a městem Černošice

- Stavební úprava levého břehu Berounky mezi městem Černošice a Radotínem poskytuje rekreační vyžití cyklistům i chodcům. Nedávná nehoda však dala podnět k rozsáhlé redukci břehových porostů

„Pozitivum je samozřejmě postavená cyklostezka podél řeky. Postavili jsme (Černošice) ji společně s Radotínem.“ (zástupce samosprávy města Černošice)

„... tam vede i cyklostezka, kterou využívám. Je to taková výletní cesta.“ (zástupce zájmového spolku)

“Ta další oblast, která je od chatové oblasti Na Výrku po Radotín, tak podle ní nedávno musela být pokácena topolová alej, jestli jste to zachytili v médiích, protože to trvá dlouho, jako na spoustě jiných míst republiky, šedesát let starý topoly byly na konci životnosti, bohužel to nakonec došlo i k úrazu se smrtelným následkem. Takže v srpnu 80 stromů šlo k zemi, 20 tam zůstalo, kvůli netopýrům byly ořezány a připravuje se tam na konci měsíce nová výsadba, tak aby tam opět byla nějaká vzrostlá zeleň ve výhledu několika let. Ta cyklostezka vede až po Radotín. Radotín na ní navázal na svém území, udělali další, tam kde dřív byl jenom štěrk už je taky zpevněná plocha. Takže se ještě posílilo to využití pro příjíždějící cyklisty z Prahy i odjinud.” (zástupce samosprávy města Černošice)

“.. dneska je to podél řeky celé propojené a dojedete do Černošic po cyklostezce, ale teď bohužel máme tragickou událost a jsme z toho takoví trošku nervózní, protože tam došlo k úmrtí cyklisty pádem větve v létě, takže řešíme poměrně intenzivně, proběhlo tam masivní kácení teď v létě. Když jsme ještě u toho, tak před třemi léty proběhla bouřka v Praze, popadalo tam taky spousta stromů, takže se teď aktuálně hodně věnujeme údržbě těch, říkáme tomu břehových porostů.” (zástupce Povodí Vltavy)

- Podle některých její výstavba souvisela s příliš razantní úpravou stromořadí podél břehu a sama stezka není vhodně navržena a umístěna. Proti kácení se ozval spolek Život na soutoku.

„Radotín vykácí staletý stromy kolem Berounky, nehorázně to tam zdevastuje..“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

“..Tady sou takový betonový navigace který jsou absolutně nesmyslně postavený, zničili tam veškerý stromy, je tam velká eroze, je to nekvalitně provedený a to je špatně. Naopak čím víc logicky stromů tím víc jsem schopen rozbít ten proud řeky žejo. Ti předci věděli, proč máme kolem řeky všude topoly. Tady na té radotínské straně vykáceli 80% topolů, protože to jednomu pánovi spadla větev na hlavu, zabila ho... je to drsný já to chápu, ale v tu chvíli když něco vykácím, tak v tu chvíli já logicky musím vysejt nový strom. Nebo dobře, udělám nějakou selekci, ale dělám to postupně. Jako nikoliv že vykácím celej holej břeh, vždyť to přece nejde. A přijde povodeň, eroze a ty břehy se rozpadají. Tady se dějí katastrofy Radotín Černošice, a to už je věc pana Kořínka a Radotína, a že třeba jim to přijde normální, že to tak má být. My se tady snažíme zachovat tu původnost a jediný orgán se kterým tady komunikujeme je IPR ..” (zástupce samosprávy MČ Lipence).

“Stavěli jsme se taky proti kácení topolové aleje mezi Radotínem a Černošicemi. Tam rostou topoly. Ta kauza původně začínala tak, že chtěli pokácet všechny, hlavně teda ten Černošický starosta.” (zástupce zájmového spolku)

„...asi z těch Dolních Černošic, tam kde končí ta chatová osada, tak tam ten úsek do Radotína. A s tím přišel ten Černošický starosta a mělo se to celé oholit od těch topolů a my se tenkrát proti tomu vystoupili v průběhu té kauzy. Byla petice, kdy jsme nasbírali asi 700 podpisů. Pak jsme se dozvěděli, že topol kanadský se dožívá jenom 70 let, zasázeli ho tu někdy v 60. letech, hodně hustě vedle sebe, takže tu koruny jsou hodně asymetrické. Byly tady i články v různých denících jako třeba Černošický zpravodaj i noviny pro Prahu 16, takže jsme se zabývali touhle kauzou. Tady v Radotíně zatím došlo teda ke kácení těch havarijních topolů, došlo k redukci koruny hlavně tady u toho biotopu – koupaliště našeho. Dosáhli jsme toho, že to stromořadí se obnoví nějak průběžně, že to nepůjde najednou. Co se týče Černošic, tak tam už došlo ke kácení, zvláště po tom, co tam byl ten těžký úraz, kdy větev spadla na cyklistu. Tak tam jich pokáceli asi 80, zůstalo asi 31 topolů, ve kterých sídlí netopýři. Tak tam proběhl i biologický výzkum a plánuje se tam opravdu perfektní výsadba. Projekt zpracoval Výzkumný ústav v Průhonicích – Silva Taruce, takže tam místo těch topolů, případně vrb bude asi 8 druhů stromů a 5 druhů keřů. Přesně to, co patří do toho nížinného luhu.” (zástupce zájmového spolku)

„Shodou nějakých okolností přišli ti, co tam vybudovali tu cyklostezku s návrhem na vykácení těch stromů. To jsou břehové porosty povodí Vltavy, .. shodou náhod tam při nějaké větrné situaci na nějakého cyklistu spadla větev tak, že ho zabila. Takže nerespektování toho prostoru pro tu přírodu, krajinu, přírodní procesy, to nacpání té cyklostezky do toho nejnevhodnějšího místa, je to na břehu, může tam dojít k nějaké erozi a tak dále, vedlo za a) ke zničení těch stromů, za b) ke zničení toho života, celkem si myslím zbytečně.” (zástupce MŽP)

- Cyklostezka na břehu Berounky dle některých neprospívá ani z hlediska ochrany před povodněmi.

„... prostě transformace je jednou ze základních funkcí nivy a když do toho postavím cyklostezku na nějakým vyvýšeném náspu, no tak pochopitelně je problém.” (zástupce MŽP)

13. Velkotržnice

- Velkotržnice zaměstnává stovky pracovníků z okolních MČ a zásobuje značnou část Prahy. Dle některých plní v rámci údolí plní nezastupitelnou funkci.

„Tady okolo není nic, což pro mnoho místních znamená krom toho zaměstnání i možnost nákupu.” (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- Ohledně tržnice však panuje představa, že je zanedbaná a plná cizinců.

„Pro oči neznalých, když se řekne tržnice, tak si představěj Sapu plnou Asiatů, ale tady sídlí 90 procent českých firem a už dlouho dobu provozují tenhle obchod.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Další je vlastně ta Lipenecká tržnice, tam je taky takový „bordel“ i když stále více méně pořád funguje.“ (zástupce samosprávy města Černošice)

- Její současný stav tomu do značné míry odpovídá, tržnice potřebuje obnovu.

„Ten problém je v tom jak naučit tu tržnici fungovat. My jsme si vědomi toho, že to není žádná hitparáda, že je to strašný.“ (zástupce velkotržnice)

„Pokud by to území doznalo nějakou změnu k rekreačnímu účelu, tak není problém tu tržnici nějak oddělit zeleným pásem, tohleto pořešit.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- Ačkoliv jsou její majitelé motivováni k činu, brání jim v tom nejistý ÚP, kdy z části hrozí návrat ke koncepci bez velkotržnice, z čehož by vyplývaly jisté problémy.

„Tržnice není problém, to je pozitivum, ale vzhledem k tvůrcům nebo k budoucímu metropolitnímu plánu se z toho problém stává. Tam ty nájemci ruku v ruce s vedením a vlastníky počítají, že budou muset zajistit infrastrukturu. Ve chvíli kdy se to změní, tak byly docela obavy stran města, nebo konkrétně bývalého náměstka Stropnického, že pokud to město schválí, tak bude muset veškerý tyhle záležitosti zafinancovat. To samozřejmě nikdo nechce.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- Hrozily by soudní pře s vlastníky a v případě zrušení provozu by dle některých zástupců velkotržnice v současných objektech mohla vzniknout noclehárna.

„Jsou tu dočasné a trvalé stavby. Některé stavby dokonce prodalo město tudíž.. také by se město mohlo dostat do .. protože kdyby se řeklo: „všecko pryč tady je záplavovka, tady už nikdy nic nebude, zelená louka.“ Teďka to budou hrozně dlouhé spory právní, drahý hrozně, vyrovnaní nebo tak pokud k nim vůbec dojdou. Ale hlavně, tady by byl slum.“ (zástupce velkotržnice)

„V případě že by se tržnice rušila, oni mají souhlasný stanovisko jen do roku 2018, tak Lipence by se definitivně změnila v noclehárnu.“ (zástupce velkotržnice)

„Znamenalo by to, pokud by se ta tržnice vymístila, tak by to znamenalo asi velkej problém vzhledem k bezpečnosti, pořádku, protože by tam zůstalo mrtvý město v podstatě.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- Proti setrvání velkostržnice se staví část obyvatel, včetně zástupců MČ Zbraslav a magistrátu hl. m. Prahy. Mezi slabiny tržnice patří nejen intenzivní doprava a překážení v rozlivu při povodni, ale především její existence v rozporu s právními předpisy.

„...a na tom lipeneckým katastru to je prostě ta velkostržnice Lipence, což je ten objekt, kterej dopravně to zatěžuje, není to v tom území úplně šťastný.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Ty občasné záplavy některý ty budovy už reflektují, už proto, že tou podlahovou rovinou odpovídaj těm nákladovému prostoru těch kamionům takže voda jim tam nezasahuje. Jsou to paradoxně budovy provizorní, nově stavěný. Ty stálý budovy co pocházej ještě z dob státního statku tak tyhle opatření taky respektují, ale některý se nepovedly, když to tak řeknu (úšklebek).“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„Bohužel nový metropolitní plán tam tu tržnici má a teď tam nemají vodu nemají kanalizaci, že jo. Je to tam staré. Oni by samozřejmě rádi nějakým způsobem zlepšili tu kvalitu toho prodeje, ale ono to tam nemá co dělat.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

“.. opravdu bychom byli rádi, aby do té půdy vůbec nebylo zasaženo, aby se jednalo o nějaké terénní úpravy, o nějakou rekultivaci ano, opravy, co tam jsou, budov, odchod lipenecké tržnice ano, ale aby se tam opravdu netěžilo.“ (zástupce zájmového spolku)

„...jedna věc je ta, že spousta objektů je tam trvalých, jsou zkolaudovány, nemají vůbec problém a jsou tam historicky. Druhá věc jsou dočasné objekty, kterým se neustále prodlužuje dočasnost, a protože se stále opakuje to, že se někde tržnice přestěhuje a ona se pořád někde stěhuje.“ + „Zase o vymístění tržnice se mluví dvacet let ve městě, ale nic se zatím nestalo.“ (zástupce Povodí Vltavy)

14. Soutok

- Špička soutoku Berounky a Vltavy je magickým místem, lidé k němu mají velmi osobní vztah a vidí zde nějaký potenciál.

„A tohle je vlastně takový magický místo, protože dneska se na ten soutok nikdo nedostane, tam nikdy nikdo pomalu nepřijde, a přitom je to úžasné místo ze kterého můžete jít jak proti té Berounce, tak proti té Vltavě.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Já jsem se tam narodil, tak je to takovej ten mateřskej, navíc jsem teda přímo dnes majitel toho soutoku, kterej na mě přišel dědictvím. Přímou tu špičku a říkám, že od dětství jsem vyloženě na tý špičce vyrostl...No, protože to mám rád, tak musím říct, že já se o ten soutok starám tak jako pečlivě a dneska tam chovám koně. Takže dneska tam máme 4 koně, mám tam pro ně nějaký zázemí a ... samozřejmě... no tak asi takovej vztah. Prostě myslím, že srdcovej. Pro mě to je srdcová záležitost a i přesto, že jsem tam přežil ty velké vody, tak jsem fakt patriot a ani ta velká voda mě tam odsud nevymetla.“ (majitel pozemků)

„Pak mi přijde, že tady zrovna přímo místo toho soutoku má větší potenciál. Je tam větší most, jsou tam sice dvě rozhledničky, které vždycky pozoruji z auta, ale ještě se mi nestalo, abych tam zastavil a šel se tam nahoru podívat, a přitom tam místo toho soutoku mi přijde něčím...“ + „No jasně, tak to si myslím si o to říká, že jestli tohle si o něco říká, tak ten akupunkturní bod je tady.“ (zástupce zájmového spolku)

- Samotný soutok je však z části v zanedbaném stavu, někteří vidí příležitost toto místo zkrášlit a zpřístupnit pro rekreaci.

„Ona to byla orná půda, nebo možná je to i dneska vedený jako orná půda, ale oni tam samozřejmě udělali staveniště, betonárka, drcení nějakých... takže zůstalo tam po nich staveniště, který dneska... oni ho urovnali, ale z pole se staly.. stala zarostlá džungle.“ (majitel pozemků)

„A potom kolem přírodní památky Krňák a vlastně opravdu jako hezkou krajinou, říční, by bylo fajn dojít pěšky až sem nebo na kole na ten soutok. Pak tady přeskočíte tu Berounku a vlastně se můžete dostat až sem. Že to je taková na jednu stranu vycházková část ale i komunikační propojení těch jednotlivých částí té MČ.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

15. Lipenecký potok, Krňák

- Lipenecký potok a tůň Krňák by po revitalizaci sloužily jako přírodní prvky, jejich obnova je velmi žádoucí.

„Lipenecký potok, kde se uvažuje o prohloubení, a tady by měla být retenční nádrž, která by při vysokém stavu pochytila nějakou vodu .. je to taková dobrá vize co se týká vlastně toho jak to tady bylo a fungovalo to.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„A Lipeneckej potok by měl nějak regulovaně natejkat do uměle vytvořeného koryta, který tu dneska není. Tady podél toho golfu by měl týct tady na Zbraslav do toho slepého ramene a nějak ho oživit. Takže celým tím územím by měl vést revitalizovaný potok, kterej bude mít nějaký umělé zátočiny, ostrůvky, prostě krása.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

“.. původně ústila Berounka tady v Krňáku.” (zástupce Povodí Vltavy)

16. Biotop

- Radotínský biotop je příkladem úspěšného projektu vytvoření přírodně-blízkého koupaliště. Takových by mohlo být v údolí víc.

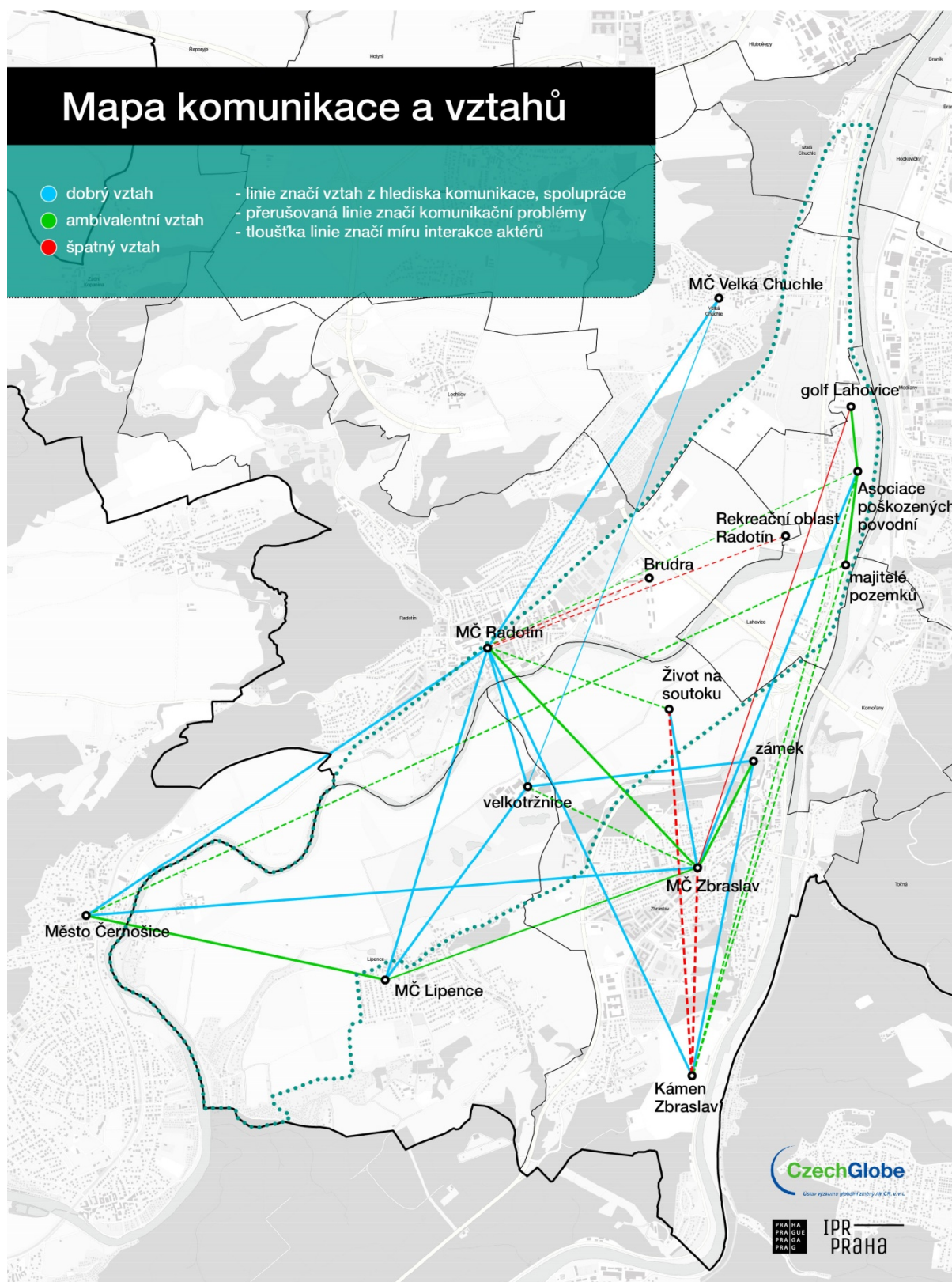
“Radotín vybudoval za peníze EU biotop, o který je obrovský zájem, naplněná kapacita. Poslední dva roky se Radotínští raději jezdí na černo koupat do golfových lagun, protože biotop je plný.” (zástupce Kámen Zbraslav)

„Radotín tady udělal biotop, který je ohromně populární, mohlo by jich tu být osm dalších. Je to udržitelný, samosprávný, zatopitelný, je to přírodní, nevím, proč to nerozvíjej v týdle části.” (zástupce zájmového spolku)

“.. když v Radotíně vytvořili biotop, přírodní koupaliště, tak pokud je hezky, tak pravidelně v deset hlásí, že mají plno a dovnitř pouští max. na dvě hodiny. Ten zájem o trávení času v přírodě a u vody blízko Prahy výrazně převyšuje kapacitu toho, co Radotín nabízí. Takže ti jsou přetížení a část toho rozložit sem, určitě tam potenciál je.” (zástupce samosprávy města Černošice)

“Aby tam nevznikl nějaký koupací biotop jako je v Radotíně, tak to je už trochu příliš. I když je pravda, že ten biotop je v létě tak přečpaný, že ho museli zavírat.” (zástupce samosprávy města Černošice)

Mapa komunikace a vztahů

Obrázek 4: Mapa komunikace a vztahů.

Město Černošice

Vztah s MČ Lipence: ambivalentní, silný

Zbraslav a Radotín: dobrý, silný

1. MČ Lipence

- Podle slov starosty Černošic jsou kontakty s Lipenci spíše menší, silným hráčem je spíše Praha, pod kterou Lipence spadají. Příklad neshody při řešení odpovědnosti za lávku mezi městem Černošice a Lipenci jsme na mapovém podkladu označili jako ambivalentní, což starosta Černošic rozporoval – je tedy vidět, že kategorizovat vztahy politických entit jako dobré či špatné je potřeba s větší opatrností, přestože k takové kategorizaci výroky některých aktérů značně nabádají.

“.. menší kontakty s Lipencema, kde tam jsme moc spolupráce nedokázali dohodnout. Ani jsme se nedohodli na tom, že bychom společnými silami tu lávku opravili. Lipence jako městská část Prahy mají vlastní rozpočet, výrazně menší než kdyby byly samostatnou obcí kousek za Prahou, takže asi je to i o penězích, možná i o vůli a schopnostech. Myslím si, že Dolní Černošice jsou pro městskou část Lipence, takovou debandací trošku. Z Dolních Černošic má pan starosta Popek z Lipenců největší počet opozičních oponentů a nějaká velká spolupráce tam není, nicméně ono ani nebylo jasné, čím ta lávka vlastně je, protože dříve spojovala Horní a Dolní Černošice v době, kdy Černošice byly jednou jednotkou. Poslední vývoj událostí je takový, že jsme se dohodli o tom, že tu lávku převedeme na Prahu, protože ji používají hlavně dolnočernošičtí, čili pražští obyvatelé. Bude součástí cyklostezky pro pražské turisty, tím pádem se pro lávku blýská na lepší časy, že se na ni nějaké prostředky najdou, pokud ji Praha přijme do svého majetku a správa komunikací se o ni postará líp než zatím se o ni nepostarala nedohoda Lipenců a Černošic.” (zástupce samosprávy města Černošice)

„Skutečnost je taková, že jsme se na úrovni starostů dohodli, že budeme společně usilovat o to, aby lávku převzala do svého majetku Praha a to se také blíží realitě - v říjnu převzetí lávky do majetku schválilo pražské zastupitelstvo. Logika byla taková, že hlavními uživateli lávky jsou obyvatelé Prahy (ať už obyvatelé Dolních Černošic a Lipenců nebo (ve velké míře) projíždějící pražští cyklisté a procházející turisté. Že kolem toho byly nějaké peripetie, Lipence nechávali péči na nás, padaly nějaké argumenty, čím lávka vlastně je atd., to mi nepřipadá tak zásadní, jako že původní dohoda a záměr se postupně naplňují.” (z komunikace se zástupcem samosprávy města Černošice)

„Tam je totiž ještě problém s tou černošickou lávkou, protože Černošice nejsou schopné s Lipenci se domluvit. Všichni tvrdí, že lávka je v havarijním stavu, a při povodni v r. 2013 se ti starostové báli, že když na ní někdo vlezne a teče tam tolik vody, tak by se mohlo něco přivodit, takže ti Černošičtí zavařili takové vrátka, a ti z Lipenců pak nemohli přes silnici ani přes lávku! To jsou takové paradoxní situace...” (zástupce Povodí Vltavy)

- Situace kolem lávky je však už vyřešena intervencí magistrátu hl. m. Prahy, o kterou oba starostové společně požádali. Rozhodnutí Prahy zasáhnout však trvalo dlouho, což je podle černošické úřednice důkazem nezájmu magistrátu o problémy Černošic.

“.. bylo to tak, že jsme se starostou Lipenců domluvili (!), že touto cestou půjdeme a následně to domluvili s Prahou a já jsem to prosadil ve svém černošickém zastupitelstvu. (Peripetií bylo snad jen trochu lavírování lipeneckého starosty, který nejdříve chtěl, aby to Černošice převedly na MČ Lipence, ale pak změnil názor, že Lipence na to vlastně nemají peníze, aby se o ni staraly, a mělo by to jít přímo na hlavní město. A za druhé, že od chvíle, kdy jsme se k lávce účelově v rámci této dohody nejdříve formálně přihlásili, abychom ji vůbec mohli pak převádět, tvrdil, že když jsme se tedy přihlásili, že nám patří, tak že teď už se oni máme starat sami. Ale to byla asi jen jeho vnitřní obrana před domácí opozicí, která ho tlačila, aby se pro opravu lávky nějak aktivněji zasazoval, protože proces s Prahou trval dlouho a prosazoval jsem to tam hlavně já.)” (komunikace se zástupcem samosprávy města Černošice)

“Nám se rozpadá lávka, která se využívá námi k rekreacím. Praha k nám chodí na k nám na vlak, ta lávka je v havarijním stavu. Černošice nemají na to jí opravit. Už 2. roky jednáme s Prahou, jestli by s lávkou nemohla něco udělat. Pro Prahu je to samozřejmě směšný peníz, pro Černošice zásadní investice ale donutit Prahu, aby lávku postavila nebo opravila...a to je jen jedna lávka.” (zástupce samosprávy města Černošice)

2. MČ Zbraslav a Radotín

- Se Zbraslaví je město Černošice zajedno, co se týče představy zachování přírodního charakteru území.

„Je to o lidech, myslím, že jsme podobně naladěni s paní starostkou Zbraslavi, i když to máme daleko, tak na téma příměstského parku jsme nějaký jednání měli. Jsme v úzkém kontaktu se starostou, místostarostou Radotína.” (zástupce samosprávy města Černošice)

Asociace poškozených povodní

Kámen Zbraslav: ambivalentní, slabý

MČ Zbraslav: dobrý, silná

MČ Radotín: Ambivalentní, nekomunikují

MČ Lipence a Velkotřžnice: drobná dílčí neshoda

Golf Lahovičky: ambivalentní, slabý

1. Kámen Zbraslav

- Obyvatelé Lahovic a Lahoviček založili v reakci na trvalou hrozbu zájmový spolek Asociace poškozených povodní, prostřednictvím něhož se snaží mj. čelit záměrům ohrožujícím jejich domovy (zejm. těžba).

„... jsem mluvil potom s ředitelem vlastně toho Zbraslavského kamenolomu a bavili jsme se právě o těch možnej rizicích a on říká jo jasně jako vím, že tam jako ty rizika, že je to vlastně celý nanesený písek, že jo.“ (zástupce zájmového spolku)

“Takže furt něco. (smích) Ale za příměstský park jinak jsme moc rádi, protože štěrkopísky, to už byla takový jako bych řekla poslední rána, co jsme si dokázali představit, že by tady začali ještě těžit. Sice jako ne přímo za náma, jak se to týká Lahovic, ale stejně prostě to dopravní zatížení, ten hluk, teda prašnost, to jsme říkali teda jako to už je moc. Už je tady toho hodně. Je tady pražskej okruh, je tady Strakonická, jsou tady povodně, už toho je dost. (smích) Nepotřebujeme ještě štěrkopísky. A opravdu je to krásnej kus země, kterej se dá využít mnohem líp. Než aby se tam těžilo štěrkopísky na tak ohromný ploše“. (zástupce zájmového spolku)

2. MČ Zbraslav

- Zastání se jim dostalo zejména u MČ Zbraslav, což ale někteří vidí jako snahu o politický vzestup.

„Spojenci, teď jako v tuhle chvíli jsme v celku řek bych za dobře se Zbraslavským městským úřadem. Ty se snažej bejt teďka hodně otevřený.“ (zástupce zájmového spolku)

„Volební program sdružení 100 pro Zbraslav sliboval místním (Lahovičky), že omezí nebo vymaže pískovny a s tím šli do voleb, což je ryzí populismus, protože ta ložiska jsou chráněná zákonem.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„My jsme vlastně podepsali - my jsme připravili to memorandum a pak teda paní starostka Vejvodová vlastně zařídila, aby se k nám připojily ty městské části ostatní okolní a podepsaly to.“ (zástupce zájmového spolku)

3. MČ Radotín

- Někteří z asociace viní MČ Radotín z kolaborace s těžaři, neshoda panuje ohledně plánu stavby ochranného přístavu. Absence dialogu dále komplikuje vztahy.

“Co se týká ochranného přístavu v Radotíně, co tam plánuje pan starosta Hanzlík, proti tomu my se taky od začátku stavíme, ale je pravdou, že tady v tom městská část Radotín má trošku jinej přístup než Zbraslav, protože pan starosta Hanzlík se vyloženě nestaví proti těžbě

ani proti kámenu Zbraslav a ochranný přístav tady v Radotíně, aby nám tady zaparkovali, já si myslím, že vždycky je dost času, aby se ti lidi dokázali vrátit na Smíchov, a není potřeba, aby tady ještě něco stálo.”

“Radotín si s odpuštěním hrabe na svém písečku a furt ještě tam plánuje ty svoje aktivity, Lipence jsou jak v čem s námi za jedno.”

“Ale teď je to strašně těžký. I když máme vlastně podepsaný to memorandum, tak ideální situace nenastala, že bychme jako tady v tom jednali ve shodě. Hlavně jako s Radotínem.”

„Radotín, ten připravil žejo tu studii toho ochranného přístavu, kterou teda my jsme vlastně se, ona byla prezentovaná jenom vesměs aktivitě tam místního sdružení (pozn. Život na soutoku ?), kteří svým způsobem donutili pana starostu to prezentovat. Není to vlastně s náma nijak konzultováno, přestože se jedná tady o tu plochu hnedka za řekou. Tak tady dokonce mělo vzniknout taky žejo ta těžba a v těch plánech bylo, že tady bude nějaká lávka, protože drtičky by měly být za Lahovicema, takže přes tu lávku by se ty štěrkopísky tahaly na druhou stranu a drtilo by se to všechno v Lahovicích. My jsme řekli, že teda těžbu nechceme, snažíme se teďka v rámci v stavebních jakoby povolení to všechno blokovat, ale Radotín to vlastně furt jakoby vidí jako správnou možnost. Tady to odtěžit, udělat tam to jezírko, ten ochranný přístav, nějakou, jez tady snad dokonce chtěli, nebo já ani nevím, co tam vlastně oni všechno potom ještě měli v plánu a chtějí tady dělat terénní úpravy. To taky víme. No, ale to prostě diskuse nefunguje. Oni tady to si zadali, oni mají svoje projektanty, oni si to tlačí na magistrátu, oni si získávají dotace a my se k tomu dostáváme vlastně šťastnou náhodou k těm informacím.” (citace - zástupce zájmového spolku)*

4. MČ Lipence a Velkotržnice

- Neshoda s MČ Lipence se týká jen setrvání velkotržnice; toto přesvědčení rezonuje s přáním asociace umožnit rozliv povodně a chránit svá obydlí před povodní.

R1: „Tady s Lipencema je akorát taková jakoby rozpor třeba co se týká té lipenecký tržnice. Kterou my taky... dočasná stavba, která už tam dávno neměla být, my bychom taky žádali, nebo žádáme, aby ta lipenecká tržnice byla přesunutá tady z té oblasti.”

Tazatel: „A kvůli čemu? Kvůli těm povodňovým, kvůli tomu rozlivu?”

R1: „Protože je to dočasná stavba, to povolení teďka nevím, na kolik let bylo, to už dávno vypršelo. Oni teďka žádali vlastně, aby tam myslím byla nějaká nová komunikace, aby tam byly udělaný odpady a vlastně tady ta všechna jakoby tady ty věci a to my jsme řekli, že ne. Že když to bylo dočasná stavba, tak ty majitelé věděli, s čím do toho jdou a tady v tom území rozlivovým nemá stát žádná stavba. Takže jsme prosazovali nebo prosazujeme, aby se ta lipenecká tržnice přemístila někam nahoru ke Strakonický, aby odešla tady z toho pásma dole.” (zástupce zájmového spolku)

5. Golf Lahovice

- Provozovatele golfu a vlastníka významné části pozemků asociace nekontaktovala; na vině je pošramocená pověst a nesouhlas se snahou o rozvoj podnikání.

„S ním jsme se nespojili. Přiznávám, že ani moc o zájem nemáme, protože to je taková zvláštní organizace, kolem níž je hodně kouřmo.“ (zástupce zájmového spolku)

“Určitě bych nechtěla, aby se tam budoval nějaký stadion nebo nějaký obrovský sedadla pro nějaký, jako třeba tady by měl být nějaký beachvolejbal, no tak to ne, prostě cokoli, že ta zeleň je vzácná a myslím si, že je potřeba ji zachovat.” (zástupce zájmového spolku)

Spolek Život na soutoku

Kámen Zbraslav: Špatný, nepřátelství

MČ Zbraslav: Spojenci

MČ Radotín: Ambivalentní, komunikace vážne

1. Kámen Zbraslav

- Spolek Život na soutoku vznikl jako občanská aktivita bojující za zachování přírodního rázu území, tedy zejména z důvodu pocitu nutnosti boje proti těžební společnosti Kámen Zbraslav a záměru splavnění Berounky, včetně stavby lagun na radotínské straně Berounky. Jejich intervence však byla úspěšná jen na levém břehu.

“Takže vidíme to i na chování těžaře - to je firma Kámen ze Zbraslavi, tak ta si koupila pozemek, na kterém má být vybudován nový ochranný přístav, o kterém jsem se zmiňoval. Ta firma kupuje další pozemky, a předpokládám, že nemá v úmyslu zemědělsky podnikat, ale má zájem těžit štěrkopísek, protože z hlediska, že to v tom režimu územního plánu ten levý radotínský břeh, je to usnadnění těch záměrů, podle předchozí zkušenosti s magistrátem to vůbec nemuselo být nesnadné.” (zástupce zájmového spolku)

“Tak pan Vojíř má obrovské zásluhy, on je na to přímo specializován, na ten kontakt s veřejností, on má na to ten správný přístup. Čili podařilo se do jisté míry, to souhlasím, změnit ty záměry na tom levém břehu. Ale naprosto se nepodařilo změnit záměry v dobývacím prostoru na pravém břehu, na Zbraslav.” (zástupce zájmového spolku)

- Komunikace spolku Život na soutoku s těžařskou firmou Kámen Zbraslav se omezila prakticky jen na jednu zásadnější konfrontaci na besedě.

A: Kámen Zbraslav, když byl panem režisérem pořadu požádán, aby se k tomu vyslovil, tak to odmítl. Pan starosta z Radotína, Hanzlík, byl také požádán, aby se k tomu vyslovil, ten byl

nemocen, pak nám bylo sděleno, že za tři dni bude zdrav, ale za tři dny byl opět nemocen, takže jsme vzdali další úsilí ho kontaktovat. Tedy, to vyřizoval pan režisér pro Českou televizi. Tam probíhají ještě další podezřelé aktivity na pravém břehu výše proti proudu, v areálu golfového hřiště, když se těží, podle mně načerno, významné množství štěrkopísku s tím, že je to kamuflováno dosud nejasně definovaným záměrem, a odbor výstavby v Radotíně situaci, kterou jsem vám popsal, organ státní správy vs. samospráva, kdo dominuje, kdo je submisivní, tak vydal souhlas s tím, čemu oni neříkají těžba, ale úprava terénu a já nevím, to není úplně jasno.

B: Ale prostě, Kámen Zbraslav šel k dialogu, aspoň někdy?

A: Ne, ne. Zúčastnil jsem se nejdříve před více léty, když jsem byl pozván jednou na Zbraslav a jednou do Radotína, abych v rámci těch rozhodovacích procesů a posuzování těch dokumentací a posudků a atd., v rámci procesů EIA se k tomu vyjádřil, jednou jsem vystupoval příliš kriticky a poukazoval jsem na rozpory i v té dokumentaci, protože já jsem byl jediný cvok, který ty stovky a posléze tisíce stránek přečet. Můžu vám říci, jak se vydávají hodnocení, nebo jak se k tomu vyjadřují některé tzv. odborné orgány. Uvnitř textu maximálně napíšu v podstatě jako pravdivý pohled na ten záměr. Ta práce je různě dlouhá, a každý čte jenom závěr, kde on napíše, že tento investiční záměr je proveditelný bez ohrožení zájmů ochrany přírody a krajiny atd. atd., jestliže budou splněny určité předpoklady. Ovšem ty předpoklady nemohou být ze zásady splněny, protože jsou v příkrém rozporu s investičním záměrem. Čili takto to chodí. (citace - zástupce zájmového spolku)

“No tak naprostá většina občanů na těch besedě byla proti té těžbě štěrkopísku, hlavně obyvatelé Lahovic a Lahoviček a ti byli doslova šokovaní z těch záběrů. Bylo jasné, že to prašno a také těžce nesli to poškození té krajiny. Hlavně Lahovice a Lahovičky přišli. A tito příznivci vodních sportů tak tam také samozřejmě zazněli, pamatují si dva hlasy, ale naprostá většina hlasů, co tam byly, tak byly proti tomu záměru tady na té Berounce.” (zástupce zájmového spolku)

“Ještě další věc, která tady byla. Byla zde série takových panelových diskuzí. Proběhly na Smíchově, Radotíně a Zbraslavi. Tam byli přítomni zástupci Kamene Zbraslav, který by to měl těžit, takže byly tam a opakovaně.” (zástupce zájmového spolku)

2. MČ Zbraslav

“Nám by velmi pomohlo, kdybychom získali nějakého poslance, nejlépe více, který by interpeloval příslušným ministrům i předsedovi vlády, že je tady jednak nevyřešený střet zájmů a taky střet zájmů mezi záměry vlády ČR a projekty, které ještě neproběhly, a je možné jim zabránit. To není žádný problém! Horní zákon přesně definuje, jakým způsobem kdo může požádat o odpis zásob” (zástupce zájmového spolku)

„Praha má 57 městských částí a podle mého názoru je potřeba získat ke spolupráci všechny městské části. Protože už ta první fáze zajišťuje zásobování vodou statisíc ekvivalentních obyvatel, a to nemluvím o vlivu celého území 1050 ha, které se táhne podél celého toku až k Černošicím.“

“.. je to stanoveno tak podle zákona, který vzniknul jaksí v době předlistopadové a nese všechny znaky technokratického myšlení, kde prostě kdo se zajímá o ochranu přírody a krajiny, tak je ekoteroristou a je minimálně podezřelý z nekalých úmyslů, které směřují proti hlavnímu proudu usilování, to jest zvýšení blahobytu obyvatelstva.“ (zástupce zájmového spolku)

- Jejich hlavním spojencem v boji je MČ Zbraslav a její současné zastupitelstvo, MČ Radotín naopak chápou jako spojence těžařů.

“.. ke spolupráci podařilo získat starostu Zbraslavi a několik zastupitelů, tam vznikla komise pro soutok, která tam dodnes zasedá. Změnilo se tam složení zastupitelstva, myslím, že se to jmenuje Zbraslav pro, ty vyhrály volby a je tam starostka Vejvodová a spolu s ní jsme napsali dopis premiérovi vlády, předsedovi vlády, takže s tou je také dobrá spolupráce“. (zástupce zájmového spolku)

“..vítám změnu postoje magistrátů, přece jenom pod tíhou těch fakt a pod tíhou toho, jak jsem napsal - říkám napsal, ale bylo to posíláno pod hlavičkou Úřadu MČ Zbraslav a našeho zájmového sdružení Život na soutoku - nakonec nejvyšší panu předsedovi vlády, který asi po dvou měsících odpověděl obsáhle skrze kancelář Dr. Špidly, šéfpodradce pana premiéra. Nicméně oni sesbírali to, co jim jednotlivá ministerstva sdělila bez možnosti kriticky posuzovat, protože chápu, že není v jejich silách jaksí rozebírat míru pravdivosti poskytnutých informací, to беру. Takže já si na to připravil obsáhlou odpověď, teďkom budeme mít schůzku té komise s paní starostkou a komisí pro soutok a naším zapsaným spolkem Život na soutoku.“ (zástupce zájmového spolku)

B: Vy jste řekl, že je tady Život na soutoku a komise pro soutok, to jsou současná radnice, a popisujete, že jsou ve velmi dobrém stavu, že se to mění?

A: Došlo k neuvěřitelnému zlepšení, protože městská část Zbraslav byla v minulosti opakovaně žádána, aby vyslovila svůj názor jako dotčený orgán v tom posuzovacím procesu. Já jsem dodal spoustu materiálů, které byly zkopírovány, redukovány, účelově změněny, protože ta jistá předpokálenost zastupitelů a lidí, kteří usilovali o další funkční vzestup, byla natolik významná, že nebyli připraveni uvádět argumenty, o kterých celou dobu mluvím já.

B: Číže předchozí radnice vám nebyla moc nakloněna?

A: No, vůbec. Ale to se změnilo, já jsem udělal takový pokus, že jsem napsal paní starostce takový mail na ozřejmění situace a požádal jsem ji, aby do toho šla s naším spolkem Život na soutoku, a ona to udělala. To bylo jedno z nejpříjemnějších překvapení za mnoho let. Už v té době to byla starostka, paní Zuzana Vejvodová. Vystupuje také v tom pořadu natočeném Českou televizí. (citace - zástupce zájmového spolku)

3. MČ Radotín

B: jak to, že se k té vaší iniciativě nepřipojil třeba Radotín?

A: Podívejte se, to je velmi správná otázka, za kterou vám téměř děkuji. S panem dlouholetým starostou Mgr. Hanzlíkem z Radotína je taková, že ten zcela bagatelizuje všechny, my jsme zvali několik shromáždění občanů, to jsme si všechno platili, pan magister Hanzlík má svolávání zadarmo, nic si neplatí. Můj kolega Svoboda dokonce zaplatil patnáct tisíc za příslušné analýzy podzemních vod, o kterých pořád mluvíme, v akreditované laboratoři firmy Aquatest, my děláme všechno za vlastní peníze, a jaksi ve svém čase na základě toho, co víme, co chceme, atd. Pan starosta Hanzlík je zcela nedobytný, nebudu tady teď mluvit o spekulacích, které prosakují, jako proč to vlastně dělá, jaká je jeho motivace, že: buď to odmítá, nebo to zlehčuje, nebo to vůbec neslyší, nebo to vůbec neslyší a střet zájmů je mu cizí jako mnoha jiným institucím. Čili tam jsme velmi tvrdě narazili, od samého počátku.

B: Byla snaha koordinovat tu aktivitu s jinými MČ, se starostmi Lipenců, Černošic, s Chuchlí například?

A: Ta snaha tam byla, ale musel bych jenom opakovat to, co jsem řekl o panu starostovi městské části Radotín - prostě nezájem, nevstřícnost, řekl bych, to co se občas dávalo do posudků na vojně - stával se hloupým. Takže nepochodili jsme. Lipence, Radotín, Velká Chuchle...

B: Neměli vůli to ani zkoumat, ani vás poslouchat, ani o tom diskutovat...

A: Ne. Považovali nečinnost v této věci, pasivitu, za nejlepší způsob, jak se chovat v dané situaci. (citace - zástupce zájmového spolku)

- Nutno podotknout že komplikovaný vztah s MČ Radotín se týká více odborníků ze spolku; jeho předseda se současnou vizí MČ Radotín, deklarovanou v nedávno provedené studii, souhlasí.

„Pak se mi ještě líbí, že vznikla studie (MČ Radotín), která místo těch 3 jezer počítá s tím jedním. To byl zase náš starosta, a díky němu vznikla studie, ve které se počítá s pastvinami – koně a ovci tady mají být, soustava dalších cyklostezek, nějakých rekreačních areálů, kdy by při těch záměrech nebyl poškozen ten plášť, který chrání ty štěrkopískové vrstvy.“ (zástupce zájmového spolku)

Majitelé pozemků

Samosprávy: ambivalentní, nespolupracují

Asociace poškozených povodní - ambivalentní, silný

Kámen Zbraslav: ambivalentní, slabý

1. Samosprávy

- Území údolní nivy a vlastního soutoku je typické roztroušenou vlastnickou strukturou; vedle majoritního vlastníka rodiny Bartoňů mohou i majitelé menších pozemků ovlivňovat co se zde uskuteční. Jejich problémy však hlavně souvisí s asymetrickou pozicí vůči úřadům a samosprávám, vymáhajícím plnění předpisů bez patřičné kompenzace.

“Černošice. Pokud by to město akceptovalo, že by tam mohl být nějaký lesopark nebo něco jiného nebo by do toho dal nějaký podmínky. K těm podmínkám A by zřejmě muselo počítat i s tím B, pokud budou chtít regulovat způsob hospodaření, tak musí počítat s tím, že to třeba něco bude stát. Dopadlo to tak, že město to nic nestojí a já tam mám hospodařit jako v hospodářském lese. Proto se snažím tohle téma s váma otevřít, protože to je takový neskutečný paradox. Protože na jedné straně to využívá spousta občanů města, na druhé straně město říká, my do toho nic dávat nebudeme, ať si všechny náklady nese ten vlastník na hrbu. Ale kdyby měl vlastník udělat něco, co by se nám nelíbilo, co by těm občanům nepasovalo, tak mu to zarazíme.” (majitel pozemku)

R: „Řešíme to tady se stavebním úřadem s obcí Chuchle, ale na můj názor nikdo nedá. Chceme vědět, co dál. Jsou dvě varianty. Buď zachovat nebo ať mi magistrát vykoupí. Dvě varianty. Třetí variantu nevím.”

Tazatel: „A vy když jste se dostal k tomuto pozemku tak jaká byla situace?”

R: „Situace byla úplně stejná jako teď. Bezvůle. Nikdo neví nikdo nic neřekne.” (majitel pozemku)

2. Asociace poškozených povodní

- Jedním z dnešních problémů soutoku jsou zanedbané pozemky, některé však majitelé propůjčili bezplatně k užívání, když shledali, že jim majetek není k ničemu. Tato forma soužití se velmi osvědčila, jak dokládá působení členů asociace v Lahovicích. Někteří však obviňovali tyto vlastníky z prospěchářství, když souhlasili s těžbou na svých pozemcích.

„Ty kluci to celý vyčistili, udělali z toho louku a dneska tam maj taky koně. Takže s těmahle klukama jsem jako ve vztahu dobrým, tohle jsem jim nechal ty pozemky a tam je taky lána asi 6000 metrů.” (majitel pozemku)

„... ale to bylo vlastně těma lidma, co nemaj ty pozemky, tak jsme byli označeni za zlatokopy a za to, že my to zhoršíme ještě tím, že se bude těžit, a že se to zhorší, navíc se veme.. zničí se spodní vody, vybagrováním těch jezer, že se budou ničit spodní vody, že ... že se bude prášit 30 let...” (majitel pozemku)

„... náč jsem tomu (Spolek Postižení povodněmi) nevěnoval pozornost, mě to přišlo spíš takové jako ... takovej výkřik do tmy, spíš než že se o něco jako snažej že se tam někdo chce na tom... určitý lidi, který to zakážou, že se na tom nějakým způsobem chtěli zviditelňovat, jakoby tam, co se týče obce ...” (majitel pozemku)

3. Kámen Zbraslav

- Místní těžební společnost si účelově svolala dotčené vlastníky do restaurace kde je žádala o svolení vyjednávat o jejich majetku.

„... nebylo vůbec řečeno kde, pouze bylo žádost o podpis a o svolení vyjednávat na mých pozemcích s jednak... báňskéj úřad? .. od tý doby se nikdo neozval, samozřejmě ..“ (majitel pozemku)

Kámen Zbraslav

Zámek: symbióza, silná

MČ Radotín: dobrý, silná

MČ Zbraslav: špatný, nekomunikují

Spolek Život na Soutoku: špatný, nekomunikují

1. Zámek

- Největším spojencem zbraslavské těžební společnosti je rodina sídlící na zámku, se kterou se cítí být v dlouholeté symbióze.

„Vlastník těch pozemků s nimi má svý úmysly, který pomáháme naplnit; se zámkem jsme v symbióze už 20 let. Bez jejich souhlasu by to (těžba) nešlo.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„Se starým Bartoňem jsme uzavřeli smlouvy, dnes je to 2. až 3. generace..“ (zástupce Kámen Zbraslav)

2. MČ Radotín

- Radotínskou radnici dává podnik za příklad dobré spolupráce a vzájemného porozumění,..

„S radnicí Radotína máme nadstandardní vztahy, protože radotínská strana komunikuje, zatímco zbraslavští nekomunikují.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

3. MČ Zbraslav

- ..zatímco se současnou radnicí Zbraslavi jsou v ostré opozici. Viní zástupce samosprávy z populismu a z neochoty vést konstruktivní diskuzi.

„Ne, oni nepovažují za nutný s námi komunikovat, my jednáme vždycky s každým, oni s námi nemluví, ale hledají způsob jak záměr (těžby) negovat .. Očekával bych že z MČ to přijdou prodiskutovat sami; místo toho hledají důvody jak to za našimi zády zmařit.“

„Pro současnou garnituru zákon nic neznamená, je to ryzí populismus, snaha o postup do vyšších politických pozic.“

„Radotín je zářný příklad, nejprogresivnější MČ, je to skvělý .. basketbalová liga, lidi se tam znaj (choděj spolu sportovat) .. Cementárna to podporuje (jsou tam zaměstnaný, podnik přispívá do MČ), zatímco Zbraslav nekomunikuje, proto (na rozdíl od Radotína) nic nemá.“

„Máme o diskuzi zájem.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

4. Spolek Život na soutoku

- Vedení firmy se ostře vyhrazuje proti odborníkům ze spolku Život na soutoku, kteří velmi aktivně bojují proti veškeré těžbě. Vidí je jako účelné nástroje ve službách zbraslavské radnice.

„Oni říkají jen “my to tu nechcem”, což je argumentace se kterou se nedá nic dělat. Na jedné besedě jsme je dostali do odborné diskuze, kdy už po pěti minutách neměli argumenty. V Radotíně s nimi ztratili trpělivost, tak je uvítali ve Zbraslavi. Radnice si z Ing. Fencla účelově udělala štít.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

Velkotržnice

MČ Lipence a MČ Radotín: dobrý, silný

MČ Zbraslav a město Černošice: ambivalentní, nespolupracují

Zámek: dobrý, silný

1. MČ Lipence, Radotín a V. Chuchle

- Samosprávy Lipenců, Radotína i Chuchle chápou velkotržnici jako velké pozitivum, zejména s ohledem na zaměstnanost.

„Lipence? Ti jsou absolutně pro.. dyť těch lidí z Lipenců co je zaměstnanech od Radotína a navíc, likvidace sněhu, už jsme tam že jo, pomáháme si, s hasičema jsme kamarádi, se všema, takže nemáme problém s nima.“ (zástupce velkotržnice)

„Starostu Radotína, ten je naprosto pro nás nebo starostu Lipenců, tam nemáme problémy žádný, naopak. Dyť my jim pomáháme, vemte si že ta tržice zaměstnává 600 lidí, to není žádná sranda.“ (zástupce velkotržnice)

2. MČ Zbraslav a město Černošice

- Zbraslav společně s městem Černošice stojí proti setrvání velkostržnice, zejména ze strany Zbraslavi není ochota vést dialog.

„Já bych to takle nebral, že by nás chtěl nědo vymístit. To je nápad tý starostky, ta starostka je jenom v oponentuře rozumíte, má nějaký návrhy ale svým způsobem jsme to nebyli schopni dotáhnout z hlediska tvorby územního plánu a tvorby nového metropolitního plánu Já si myslím, že největší chyba je na straně magistrátu.“ (zástupce velkostržnice)

„Starosta Lipenců a celá rada maximální podpora, starosta Radotína maxmální podpora tohodle, starosta Chuchle máme písemně. Jedině já nechci říkat, starostka Zbraslavi se vyjadřovala tak jak se vyjadřovala, je to demokratický, každý si může říct svůj názor. Ale ve finále já si myslím, že nejsme vůbec proti, protože ta symbióza je strašně důležitá.“ (zástupce velkostržnice)

„... jsme otevřeni každým rozumnejm diskuzím, protože si uvědomujeme, že my nechceme vystupovat, že tady to bude takhle a tady to bude takhle.“ (zástupce velkostržnice)

3. Zámek

- Ředitel velkostržnice má plnou moc nad pozemky, které patří šlechtické rodině, tudíž se kromě prodeje může chovat jako majitel.

„... já jsem vypořádal ty Bartoňe už v roce 1991, a ty mě to celý nabídli k pronájmu na 30 let. On vždycky Bartoň přišel a říkal: “pane řediteli, tadyhle máte splátku, jinak je to vaše.” Bartoňovi to jsou..., oni zemřeli ty starý, a s tou paní Evou máme velmi dobrý vztahy.“ (zástupce velkostržnice)

MČ Zbraslav

Velkostržnice: špatný, Zbraslav v opozici

Golf Lahovice: špatný, slabý

Město Černošice: dobrý, silný

MČ Lipence a Radotín: ambivalentní, silný

Asociace poškozených povodní: dobrý, silný

Spolek Život na soutoku: dobrý, silný

Kámen Zbraslav: špatný, nepřátelství

Zámek: ambivalentní, silný

1. Velkostržnice

- Zbraslavská radnice se jednoznačně staví proti setrvání velkotržnice a nepřipouští zde žádnou diskuzi.

„Dílčí problém, který je tady v té Lipenecké tržnici; je tam nějaký dočasný provoz a dneska je snaha ten dočasný provoz překlopit v trvalý provoz a poměrně obtížně se argumentuje proti snížení zaměstnanosti v tom místě a ekonomickými zájmy těch subjektů. Ale podle mého názoru, když si někdo na něčem provizorním postaví byznys, tak si musí být dobře vědom, že to jednou skončí.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Tam panuje silně nejednotnej názor dotčených městských částí, což je Zbraslav, Lipence a Radotín, na provoz a vůbec další setrvání velkotržnice. Mám takovej dojem, že pánové z Lipenců a z Radotína jsou spíš pro to, aby to tam takhle zůstalo a my to tam nevidíme úplně rádi.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

“... je to jako s tím stejným těžebním ložiskem, ta velkotržnice tam je, má to nějaký parametry provozu, je potřeba potom hledat pro ni nějaký jiný místo.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

2. Golf Lahovice

- S většinou podnikatelů jsou zástupci samosprávy také rozhádání, a někdy je berou jako své protivníky.

„Celkem máme problém s těmi co tady mají ekonomické zájmy, ať už je to tady Kámen Zbraslav, Tržnice Lipence nebo pan Dr. Kavalírek, co tady maj ty sádky. Tak oni se cítí dopředu ohrožený ve svých zájmech .. spousta lidí si myslí že si prosadí ten svůj zájem bez ohledu na to co se děje okolo.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

3.-4. Město Černošice, Radotín a Lipence

- Politika Zbraslavi se po posledních volbách výrazně přeorientovala na prosazování rekreační funkce území a obdobně jako město Černošice postupovala ve směru proti setrvání ekonomických aktivit. K jejich snahám se ostatní obce staví poněkud odtažitě.

„Nám se dobře spolupracuje s Černošicema.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Trošku hůř je to s těmi Lipenci a s tím Radotínem, ono v Praze je takový trošku konkurenční prostředí mezi těmi městskými částmi a vždycky to tak bylo.. ty MČ byly nuceny se na úkor těch ostatních se prosazovat, a vzhledem k tomu že my jsme obklopeni těmi co už jsou dlouho na těch radnicích, tak u nich nevidíme tu správnou míru pochopení protože oni nás berou jako takový snílky a že to ještě moc neumíme. A proto, že to území je velký a mělo by

tam dojit k nějakým kompromisům, tak si myslím, že pro ně je to takový neuralgický a oni by se raději zabývali tím co se děje u nich a dál už asi ne.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„... Chuchle se se Zbraslaví nedomluví, s Radotínem se Zbraslav taky nedomluví..“ (zástupce zájmového spolku)

- S úmyslem zachovat současný stav věcí v údolí soutoku Vltavy a Berounky podepsaly místní samosprávy tzv. “memorandum o soutoku”, které bylo vedeno právě Zbraslaví. Radnice tak získala sympatie všech, kteří se cítili být plánovanými zásahy do krajiny ohrožováni.

„... tu změnu názoru spustí ty negativní věci. Ty lidi si uvědomí nebo sjednotí je to, že jsou proti něčemu a málo kdy ty lidi spojí, že jsou pro něco. I to memorandum se muselo hrozně vyvažovat v tom mít, protože když to postavíte jenom jako že jste proti něčemu, tak neseženete zase ty kteří mají jiný názor. My jsme se snažili postavit to memorandum jako výzvu k diskuzi o těch jednotlivých zájmech, hráčích. Zavazujeme se k tomu, že spolu budeme mluvit otevřeně a akceptovat názory druhé strany a s tím půjdeme k nezávislému arbitrovi (státní správa), který rozhodne, který ten zájem je nebo není v souladu se zákony nebo vyššími principy.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

5. Obyvatelé Lahovic a Asociace poškozených povodní

- Současní zástupci MČ Zbraslav vychází naopak velmi dobře s obyvateli Lahovic, a snad i jejich volební úspěch vychází z politiky zaměřené na reprezentaci podobných nespokojených hlasů.

„V tuhle chvíli se nám celkem dobře dělá s tou skupinou Občané Lahoviček a Lahovic. Oni jak žijí v tom permanentně ohroženém území povodněmi, který je na druhou stranu jako odepsaný. Je tam stavební uzávěra, oni se tam nemůžou rozvíjet. Na druhou stranu oni tam hodně chtějí zůstat. Oni vždycky byli takový uzavření, proti Zbraslavi byli takový ostražití, až negativní a celkem se nám daří na tohle téma dobře spolupracovat.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

“... na straně za soutokem po proudu řeky na levém břehu jsou pozemky, který jsou zčásti soukromý, zčásti patří hlavnímu městu, což je tenhle ten zelený pás, a tam je občanský sdružení, který sídlí ... pánové jsou z Baranova a v Lahovičkách nevím jestli mají sídlo, každopádně tam mají pronajatý tyhle ty pozemky od těch soukromníků a zaměřují se na chov koní a na nějakou hippoterapii s dětmi, na alternativní způsoby toho chovu, tzn. koně jsou tam ustájeny nějak normálně, nejsou to žádní adepti na Velkou Pardubickou, všichni tam mají poměrně dost volnosti z místa, který bylo každý 3 roky zaplavený vodou, rostly tam v podstatě jenom kopřivy, pelyněk, byl tam bordel, starý pneumatiky všude, vopravdu takovej ten klasický brownfield záplavovej, tak dokázali svépomocí za pár let udělat pěknou

louku, kde mají ty koně, mají to ohrazený, pracujou se dřevem, mají včely, zkoušejí nějaký menší biohospodářství, určitě je to věc, na kterou je dobrý se zajet podívat, oni jsou to teda oba dva ty společníci jsou herci, Martin Kubačák a Honza Révay, myslím.. no a že by si člověk řek, že úplně nejsou ty, který jsou vod začátku schopni něco takovýho vybudovat, ale očividně je to možný, když se na tom dělá denně a tomu území se věnujou, tak asi bysme našli někde fotky jak to vypadalo dřív a jak to vypadá teď, to je nesrovnatelný a skutečně asi možná mají nějak zadotovaný ty svoje projekty, ne vod městský části, ale nevím, možná z nějakých dotačních programů, to nevím, každopádně spoustu věcí dělají svépomocí a je to vidět. Takže ta kultivace, která proběhla tady v ty části je podle mě vzorem pro docela velkou část území toho přírodního parku... takovýmhle způsobem bych si představoval, že se ta krajina bude využívat.” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

6. Spolek Život na soutoku

- Členové spolku Život na soutoku iniciovali v minulosti četné akce proti těžbě štěrkopísku ve Zbraslavi i v Radotíně. Součástí spolku jsou i velmi aktivní odborníci, kteří velmi důrazně varují před plánovanými změnami v údolní nivě. Jejich nesmlouvavý přístup však komplikuje dosažení shody.

„... ta komise, která je poradním orgánem rady, která vlastně.. ve který se to začalo řešit, resp. jsme dávali dohromady nějaký začáteční texty toho memoranda a hlavně jsme v komisi .. No, pohlo se to rozhodně, je to teda především díky pánům z Života na soutoku, protože ty to neustále táhnou, ty se snažej to skutečně hrnout dopředu.” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„On je to trošku takovej smutnej příběh .. Je tady taková dvojice, pan Ing. Fencel a pan Dr. Svoboda, kteří jsou takový srdcový bojovníci za zachování říční nivy.. Ale ten jejich hlas bohužel nikdo neslyší, protože oni mluví hrozně odborně. Oni kromě toho, jak bijí na tu obranu, tak vlastně nemaj žádný přesah, kterým by zaujali další lidi pro svůj zájem.” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

7. Firma Kámen Zbraslav

- Hlavním nepřítelem zástupců samosprávy je těžařská společnost Kámen Zbraslav, která provozuje místní kamenolom a již dlouhou dobu plánuje vytěžit štěrkopísky. Těžební záměr vidí jako hrozbu a podle toho s firmou MČ jedná.

„V podstatě existence vydaných povolení umožňuje Kamenu Zbraslav těžbu, i díky tomu, že je to výhradní ložisko. Ta hrozba tu je a asi jediné, co dneska ještě brání je asi ekonomická situace Kamenu Zbraslav a poptávka po tom materiálu. Druhá věc je, že asi nemají nějaká ta

následná povolení k těm zařízením, co s těžbou souvisí, takže hrozba je velmi, velmi reálná.“
(zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

“Paní starostka rozhodně.. v podstatě i oni iniciovali několik jednání, protože taky nevěděli, co se bude dít, byli tu v tom roce 2015, ten jejich zástupce, asi 2x, v podstatě město s nima, protože jsou na našem katastru, tak s nima samozřejmě se snažíme se dohadovat, jednat, ale co se týče tohodletoho, tak samozřejmě ostřej spor... o nějaký alternativě k těžbě se vůbec nikdo nechtěli bavit tady v tom prostoru, ani třeba v nějakých financích, nic takového tam neproběhlo.. my jim samozřejmě nic nabídnout nemůžem, ale prostě.. mohli by sedět u společného stolu a bavit se o tom území a ... tak jsou to těžaři, no...” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

A: „Přišli s tím, že v podstatě se chtěli dozvědět, co se děje. Protože...okolo toho byl docela poprask, zvlášť po tom, co jsme začli vlastně, nebo co jsme se přihlásili k tomu konceptu těch pražskejch břehů a začal se řešit ten přírodní park, tak si myslím, že se o tom dozvěděli a přišli si pro informace, co to znamená pro ně, ale vzhledem k tomu, že jsme jim blokovali nějaký ty povolení pro vodovodní přípojku, snažili jsme se napadat ty právní rozhodnutí, že tam nebyl zásadně vyřešený ten rozpor mezi tím veřejným zájmem ohledně vody a přírodního parku a tou těžbou, tak jsme napadali ty správní rozhodnutí o vydání těch povolení, aby měli tu nějakou dočasnou vodovodní přípojku, dočasnou elektrickou přípojku, tak pak jim to ten úřad neprodloužil, díky tomu, že jsme se k tomu takhle negativně vyjádřili, tak takovýhle věci tam proběhly a to rozhodně... to není nic konstruktivního pro ně, ale pro nás není konstruktivní těžba štěrkopísků v tyhle oblasti...”

B. „Nicméně tržnice Lipence i Kámen Zbraslav se snažili iniciovat nějaký dialog teprv až po tom, co přišel IPR a zjistili, že se něco děje...”

A: „Jasně jasné, tak do té doby, proč by něco řešili, když nemuseli.” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

8. Zámek

- Největším majitelem pozemků se štěrkopísky je rodina sídlící na zbraslavském zámku, která však dává přednost ekonomickému zhodnocení svých majetků, což se na radnici nesetkává s pochopením.

„...velkou většinu pozemků na našem katastru vlastní rodina, která tady vlastní zámek, Bartoňové. S paní hraběnkou a s jejím správcem samozřejmě jsme v podstatě v denním kontaktu, co si budeme povídat.. je to záležitost .. teď jsou tam pole. Oni z toho maj nějaký pronájem, asi to zas tak finanční rána není, že by to byly peníze, který by byly opravdu významný. No a s těžbou štěrkopísku by to bylo řádově víc, takže...” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„... (povzdech) s tím zámek kolem sebe chodíme po špičkách, že tam umíme najít věci, kde si vzájemně vycházíme vstříc a o některých věcech příliš raději nemluvíme v tuhle chvíli.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

MČ Lipence

Velkotržnice: dobrý, silný

Město Černošice: ambivalentní, silný

MČ Radotín: dobrý, silný

MČ Zbraslav: ambivalentní, střední

1. Velkotržnice

- Zástupci samosprávy MČ Lipence vidí tržnici jako jednoznačné pozitivum z hlediska zaměstnanosti, zásobování a bezpečnosti. Aktivně se zasazují o její zachování a stojí v názorové opozici vůči zástupcům samospráv města Černošice a MČ Zbraslav.

„Co je teda podstatná záležitost v tom území a za kterou stojíme, je změna v územním plánu toho fungování tržnice. Stručně řečeno, jde nám o její zachování přesto, že to znamená problém s provozem v době povodní..“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

2. Město Černošice

- Téma neshody na opravě lávky mezi městem Černošice a Lipencemi rezonuje na obou stranách. Obě strany si problém přehazovaly jako horkou bramboru a ve výsledku se dohodli na předání lávky do správy hlavnímu městu.

„Oslovili jsme Černošice, ti někde dohledali účty asi padesát let starý, a zastupitelstvo se k tomu vlastnictví přihlásilo. Takže my jsme je oslovili s tím, že jako vlastníci majetku mají určitý povinnost a měli by ji trošku dát do pořádku. A oni se na dalším zastupitelstvu dohodli, že nám ji předají, aby za ní nemuseli platit.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

3. MČ Radotín a V. Chuchle

- MČ Lipence je v zásadě ve shodě s Radotínem i V. Chuchlí, což je patrné např. z důrazu, který tyto samosprávy kladly na zachování ekonomických aktivit v Memorandu o soutoku. Někteří zástupci samosprávy ale se všemi kroky MČ Radotín rozhodně nesouhlasí.

„Memorandum o soutoku, to byla představa naší obce, myslím že Radotín to má taky tak, když jsem s nima měl možnost mluvit, Černošice jsou do toho zapojeny jen okrajově. Chuchle

to samozřejmě podporuje, tam jsou takové úzké vazby Lipence - Radotín - Chuchle, tam si myslím, že jednáme jednotně, a to memorandum to nějak detailně nespecifikuje. Tam je i věta, že nebudou narušeny už zaběhlé funkce nebo že se nebude bránit rozvoji.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

“Jestli jako negativní tak tam klidně můžeme napsat městské úřady, jo protože my jako Lipence se snažíme, ale pak tady máme Radotín a Zbraslav jako nadřazený a konkrétně v tom Radotíně narážíme na takové nesmysly jako laguny, které jsou odsouhlasené. To se spíš týká problémů Radotína, problém širšího území. Nás ty jejich jezera budou 100% ovlivňovat.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

“Tady na té radotínské straně vykácí 80% topolů, protože to jednomu pánovi spadla větev na hlavu, zabila ho... je to drsný, já to chápu, ale v tu chvíli když něco vykácím, tak v tu chvíli já logicky musím vysejt nový strom. Nebo dobře, udělám nějakou selekci, ale dělám to postupně. Jako nikoliv že vykácím celý holej břeh, vždyť to přece nejde. A přijde povodeň, eroze a ty břehy se rozpadají. Tady se dělí katastry Radotín Černošice, a to už je věc pana Koříňka a Radotína, a že třeba jim to přijde normální, že to tak má být. My se tady snažíme zachovat tu původnost a jediný orgán, se kterým tady komunikujeme, je IPR ..“ (zástupce samosprávy MČ Lipence).

4. MČ Zbraslav

- .. čímž se mírně vymezují proti konzervativní politice současné Zbraslavi.

„Zbraslav by nejraději ozelenila všechno, jestli sem to dobře pochopil.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

MČ Radotín

Život na soutoku: ambivalentní, nekomunikují

Firma Brudra: špatný, nekomunikují

Firma Rekreační oblast Radotín: špatný, nekomunikují

- MČ Radotín se obecně dívá na území jako na místo pro přírodní rekreaci a s touto vizí si nechala vypracovat studii pro změnu budoucího ÚP; na rozdíl od MČ Zbraslav se však nestaví proti stavbě rekreačních lagun a zčásti ani proti těžbě samotné.

„My tam zase budeme chtít tu vodní plochu, která bude využívána pouze při velkých povodních, že tam vjedou nějaké parníky a nějaké lodě a uvážou se tam a budou zajištěné, aby je nějaká velká voda a jinak se to využívat nebude, tak to chceme využít pro nějaký sport,

nějakou rekreaci v té oblasti. To si myslím, že se to tam nakonec i hodí.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

„Z našeho pohledu. Z pohledu Radotína to negativní není. Z pohledu Zbraslavi to asi negativní je, protože proti tomu bojují. I když můj názor na to je, že oni. Radotín je tím zasažen daleko více než Zbraslav. Zbraslav tady ještě má Strakonickou, za tím ještě má nějaké louky pole, potom tam je krňák, že jo. Ta lokalita je od nich hodně daleko.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

- Čelí za to kritice ze strany odborníků ze spolku Život na soutoku, se kterými se v minulosti názorově rozešli. Jiní členové spolku na druhou stranu radotínskou studii schvalují jako úspěch.

“Tady se do toho vložili samozřejmě hydrologové, kteří bojují za to, že tu je ložisko pitné vody. A že by se nemělo znehodnotit. Na to jsou také různé názory. Někdo říká, že to není pravda, že to je spíše voda z Berounky, někteří zase tvrdí, že to je pitná voda a že se to musí zachovat.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

“Dochází tady už tak 3 - 4 roky ke střetu představy, že se v té oblasti nemá vůbec nic dít, že to má zůstat, tak jak to je a že to je zásobárna pitné vody s představami třeba ministerstva dopravy, že tam je potřeba udělat ochranný přístav pro Pražskou flotilu, tam ty střety s ochránci přírody s těmi hydrology se už táhnou nějaké tři roky. My jsme tady měli toho jednoho, takového hlavního protagonistu pana Svobodu jsme tu měli v komisi životního prostředí. To jsme mu trochu. Já teda alespoň, co se týkalo soutoku, tak jsem mu naslouchal a vždy, když jsme psal nějaké vyjádření, tak jsem to s ním konzultoval. On, ale potom se přiklonil spíš na to extrémističtější stranu, že tam nemůže být vůbec nic, že každá díra do země je zničení zásobárny pitné vody a že se tam nemůže udělat nic. My jsme mu samozřejmě argumentovali, aby tam vůbec něco vzniklo, tak tam musí být nějaký kompromis, protože ministerstvo dopravy je neopominutelné a nemůžeme bez něho něco udělat. A na to konto vznikla tato studie, že jsme se snažili to nějak udělat, tak aby tam bylo co nejméně té vody a zároveň, aby to sloužilo k tomu, k čemu máme představu, že by to mělo sloužit. A tyto střety jsou tady furt, co já vím. Mezi těmi hydrology oni teď byl to pan Svoboda a jak se jmenuje ten druhý Vencl. Oni jsou teď na Zbraslavi na úřadě v nějaké komisi, že tam se snaží tu Zbraslavskou stranu nějak ovlivnit. Já jim přeji, aby se jim to podařilo, ale z praktického hlediska to nevidím příliš reálně, protože opravdu, tam by muselo dojít k změně horního zákona a přemluvit nějaké poslance, aby předložili nějaký návrh. Nevím, třeba se jim to povede. Z naší pozice je to. Z naší pozice to můžeme těžko ovlivnit z pozice městské části.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

“Tak my jak jsem vám říkal my jsme třeba s panem Svobodou, pan Fencl to je odborník přes půdu, ten zase říká, že to je orná půda a říká my té orné půdy máme málo atd. Pan Svoboda zase zastává stanovisko hydrologa. Já jsem s ním byl tady tři roky v komisi. Tak jsem s ním

komunikoval všechny kroky týkající se soutoku na konec nabytí dojmu, že pro to tady děláme málo, tak odešel z té komise. A teď se dostal na takovou pozici, že by chtěl, aby se tam vůbec nic nedělo. Aby se to území vyčistilo a zůstalo tak jak je. A podle mého názoru jsme se v té studii snažili, aby to maximálně tam tak bylo. To je opravdu na celém tomto území byly jezera. No a my jsme to podle mého názoru zmenšili, jak to je možné zmenšit na maximální míru, protože to ministerstvo dopravy tam má ten požadavek a bez toho by tam ta změna územního plánu nevznikla. Oni k tomu dají zamítavé stanovisko a nic se s tím nedá dělat.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

- Na vině je zřejmě konfrontační styl pánů ze spolku a neschopnost vidět situaci z perspektivy samosprávy.

“Tam je veškerá komunikace žádná, tam došlo k nějaké prezentaci na té prezentaci jsme měli prezentaci my a oni a tím to skončilo.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

“Spíš je takové to nepochopení, že městská část těžko může měnit to území, když nemáme možnost změny územního plánu nemáme možnost měnit stát jehož plány jsou dané. Jsou dané zákonem nějakou vyhláškou a ono se jim to jako nepozdává a mají pocit, že musíme více bojovat, ale my jsme udělali to základní, co šlo, že se udělala základní studie, udělá se z toho přírodní park...” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

- Zástupci MČ vidí jako nejvlivnější aktéry na území soutoku zmíněné odborníky ze spolku, firmu Brudra, Rekreační oblast Radotín a MD společně s ŘVC. Jejich pozice se nachází mezi těmito velmi protichůdnými tlaky, přičemž je na nich, aby vyhověli všem legitimním zájmům a pravidlům.

“Ochránci přírody, hydrologové, ochránci půdy a proti tomu samozřejmě. My jsme tady měli veřejnou diskusi, kam jsme si pozvali nějakého odborníka hydrologa. Ten se tam střetl s panem Svobodou hydrologem, kde tvrdil, že tam není tak jak on tvrdí, že by to byla voda, která by byla pitná. Samozřejmě jsou tam nějaké vrty, ze kterých on čerpal nějaké vzorky. Pan Svoboda tvrdí, že to není pravda, že ty ostatní vrty, že vypadají jinak, ale kde je ta pravda. Ale myslím si, že vždy to musí být nějaký kompromis, že nejde prosazovat nějakou svou pravdu ad absurdum, aby někdo tvrdil, že jakákoliv díra do země znečistí. Tady ta voda proudí, ta odtéká, že by se v tom stahovali všechny nečistoty, ona proudí směrem k Berounce je tam pohyb. To není, tak, že by se to tam shromažďovalo a tím, by se to znečistilo. No a řekněme ta druhá strana je to ministerstvo dopravy. Ředitelství vodních cest. A samozřejmě. To je hlavně ta splavnost Berounky a oni chtějí ten ochranný přístav.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

“...tak tady je problém firma Brudra + výkup pozemků. Firma Brudra, která tam chtěla těžit ty šterkopísky a co já vím, tak oni dokonce se chtějí soudit s magistrátem, že tam. My jsme s tou firmou tady měli problémy. Oni tam provozovali kotelnu dnes už jí neprovozují. Přiváželi tam nějaké oleje ze zahraničí a občané si nám stěžovali na smrad a to. S tou firmou asi problémy budou pro tento záměr.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

“No a samozřejmě pak tady je nějaká ta firma, která má někde na Srí lance nebo kde. Kde to mají tu základnu. Myslíš tu skladku. To je nějaká firma, které je někde v zahraničí a je neprůhledná.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

“Na naší straně to není výhradní báňské ložisko. Je tady množství soukromých majitelů. Od soutoku směrem ke stakádě je to Kámen Zbraslav, dřív to bylo dnes už Kinských a potom je to území od estakády k nám. Tam jsou možná stovky. No to asi ne. Tak desítky majitelů. Tam když se podíváte, to je věc, kterou v podstatě nikdo z nich ani nechce slyšet, když jim říkáte, že se s tím nedá nic dělat, že do dnes nejsou vykoupené pozemky, takže podél výpadevové jsou takto nasáčkované ty políčka, na kterých je 5 - 10 majitelů načez je tam velký flek, kde je Brudra, pak je tam HlmP, a v tom stojí skleníky v tom jsou nějaké budovy, kdy ty lidi nemají přístup na ty pozemky. Jsou tam soudní pře mezi majiteli pozemků a Brudrou. Nikdo jim za to nic nedává. Oni ty lidé, kteří jsou majiteli těch pozemků platí daň z nemovitosti. No nám jenom trvalo tři roky než jsme se s Brudrou, že zaplatí za ty pozemky. A teď, když to chcete vysvětlit pánům jako je pan Svoboda a pan Fencel, že je takováto situace, že to je neprůstřelné, tak oni o tom nechtějí slyšet. A tak to je.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

“No a samozřejmě pak tady je nějaká ta firma, která má někde na Srí lance nebo kde. Kde to mají tu základnu. Myslíš tu skládku. To je nějaká firma, které je někde v zahraničí a je neprůhledná.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

Rekreační oblast Radotín

MČ Radotín: Nekomunikuje

- Společnost, která je nejčastěji zmiňována v souvislosti s hromadou sutí poblíž Radotínského přístavu. Se zástupci nikdo nikdy nehovořil, firma jedná spíše zákulisně.

“Pozemek se skládkou vlastní firma, která sídlí na Kypru. Skládku? I pozemek? Já myslel, že to je pozemek někoho. Oni to pronajímali nějaké firmě, která to. No pronajímali. Po tom to i prodali. Potom se dokonce ta firma odvolala vůči ní, a v podstatě nemá žádný majetek, takže to je právnicky připravené.” (zástupce samosprávy MČ Radotín)

„... to koupila ta Radotínská rekreační, což je firma, která má sídlo na Kypru a je absolutně neprůhledná.” (zástupce zájmového spolku)

Firma Brudra

MČ Radotín: špatný, nekomunikují

- Prodejna pracovních oděvů resp. firma, která prodejnu provozuje, měla v minulosti v úmyslu těžit štěrkopísek na radotínské straně. Její profil je z hlediska MČ Radotín problematický.

„S tou firmou asi problémy budou pro tadyten záměr (zřejmě Příměstský park), vlastní většinu pozemků v té oblasti bývalých skleníků. V čele je pan Růžička .. kolem něj jsou lidi se kterými se špatně jedná .. poslali jsme tam komisi ŽP a vůbec je ochranka nepustila do areálu.“ (zástupce samosprávy MČ Radotín)

Závěr z analýzy konfliktů a vztahů a komunikace v území

Na základě provedených rozhovorů a obsahové kategorizace výpovědí jsme vytvořili vizualizace pomocí map, které popisují komunikační dynamiku v soutoku podle toho, jak ji v rozhovorech popisovali samotní aktéři. Tyto mapy měli sloužit jako podklad pro diskuzi u kulatých stolů, kde seděli často sami respondenti.

Z námi získaných výpovědí se zdá, že území soutoku je rozdělené na dvě strany, jedna je reprezentována MČ Zbraslaví s pevnými vazbami na občanské spolky a naopak komplikovanými vztahy s ekonomickými subjekty. Na druhé pomyslné straně stojí MČ Radotín, který s občanskými spolky naopak dobře nevychází, zato však komunikuje s podnikateli jako Kámen Zbraslav nebo Velkotržnice. Obsah podepsaného memoranda jakoby reflektovalo odlišné pozice zúčastněných samospráv, kdy strana vedená Zbraslaví prosazovala přírodní a rekreační charakter, zatímco Lipence, Radotín a Chuchle jsou spíše za zachování ekonomických aktivit v území.

„... tu změnu názoru spustí ty negativní věci. Ty lidi si uvědomí nebo sjednotí je to, že jsou proti něčemu a málo kdy ty lidi spojí, že jsou pro něco. I to memorandum se muselo hrozně vyvažovat v tom mít, protože když to postavíte jenom jako že jste proti něčemu, tak neseženete zase ty, kteří mají jiný názor. My jsme se snažili postavit to memorandum jako výzvu k diskuzi o těch jednotlivých zájmech, hráčkách. Zavazujeme se k tomu, že spolu budeme mluvit otevřeně a akceptovat názory druhé strany a s tím půjdeme k nezávislému arbitrovi (státní správa), který rozhodne, který ten zájem je nebo není v souladu se zákony nebo vyššími principy.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Memorandum o soutoku, to byla představa naší obce, myslím že Radotín to má taky tak, když jsem s nima měl možnost mluvit, Černošice jsou do toho zapojeny jen okrajově. Chuchle to samozřejmě podporuje, tam jsou takový úzký vazby Lipence - Radotín - Chuchle, tam si myslím že jednáme jednotně, a to memorandum to nějak detailně nespécifikuje. Tam je i

věta, že nebudou narušený už zaběhlý funkce nebo že se nebude bránit rozvoji.“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

- Současná radnice MČ Zbraslav má silné vazby na spolky Asociace postižených povodní a Život na soutoku, volební úspěch zástupců samosprávy souvisí s volebním programem respektujícím hlasy místních.

„V tuhle chvíli se nám celkem dobře dělá s tou skupinou Občané Lahoviček a Lahovic. Oni jak žijí v tom permanentně ohroženém území povodněmi, který je na druhou stranu jako odepsaný. Je tam stavební uzávěra, oni se tam nemůžou rozvíjet. Na druhou stranu oni tam hodně chtějí zůstat. Oni vždycky byli takový uzavření, proti Zbraslavi byli takový ostražití, až negativní a celkem se nám daří na tohle téma dobře spolupracovat.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Spojenci, teď jako v tuhle chvíli jsme v celku řek bych za dobře se Zbraslavským městským úřadem. Ty se snažej bejt teďka hodně otevřený.“ (zástupce zájmového spolku)

„Volební program sdružení 100 pro Zbraslav sliboval místním (Lahovičky) že omezí nebo vymaže pískovny a s tím šli do voleb, což je ryzí populismus, protože ta ložiska jsou chráněná zákonem.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

- Spolek Život na soutoku představuje hnací motor celého úsilí, jeho členové zasedají ve zbraslavské Komisi pro soutok.

„... ta komise, která je poradním orgánem rady, která vlastně.. ve který se to začalo řešit, resp. jsme dávali dohromady nějaký začáteční texty toho memoranda a hlavně jsme v komisi .. No, pohlo se to rozhodně, je to teda především díky pánům z Života na soutoku, protože ty to neustále táhnou, ty se snažej to skutečně hrnout dopředu.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

- I když samotní zástupci samosprávy uznávají, že konfrontační styl odborníků ze sdružení není zcela ideální při hledání konsenzu.

„On je to trošku takovej smutnej příběh .. Je tady taková dvojice, pan Ing. Fencel a pan Dr. Svoboda, kteří jsou takový srdcový bojovníci za zachování říční nivy.. Ale ten jejich hlas bohužel nikdo neslyší, protože oni mluví hrozně odborně. Oni kromě toho, jak bijí na tu obranu, tak vlastně nemaj žádný přesah, kterým by zaujali další lidi pro svůj zájem.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

- Co se týče vztahů mezi ostatními samosprávami, jistá dichotomie mezi Zbraslaví a zbylými MČ je patrná ať už ze slov zástupce samosprávy MČ Zbraslav, nebo zástupce samosprávy MČ Lipence, když mluví o prosazení ekonomických aktivit v memorandu (viz. výše).

„Nám se dobře spolupracuje s Černošicema.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Trošku hůř je to s těmi Lipenci a s tím Radotínem, ono v Praze je takový trošku konkurenční prostředí mezi těmi městskými částmi a vždycky to tak bylo.. ty MČ byly nuceny se na úkor těch ostatních se prosazovat, a vzhledem k tomu že my jsme obklopeni těmi co už jsou dlouho na těch radnicích, tak u nich nevidíme tu správnou míru pochopení protože oni nás berou jako takový snílky a že to ještě moc neumíme. A proto, že to území je velký a mělo by tam dojít k nějakým kompromisům, tak si myslím, že pro ně je to takový neuralgický a oni by se raději zabývali tím co se děje u nich a dál už asi ne.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

- Nesouhlasný postoj MČ Zbraslav s podnikatelskými aktivitami je patrný z následujícího vyjádření.

„Celkem máme problém s těmi co tady mají ekonomické zájmy, ať už je to tady Kámen Zbraslav, Tržnice Lipence nebo pan Dr. Kavalírek, co tady mají ty sádky. Tak oni se cítí dopředu ohrožený ve svých zájmech .. spousta lidí si myslí, že si prosadí ten svůj zájem bez ohledu na to co se děje okolo.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

- Jedním z příkladů je téma velkotržnice, na kterém vyvstává pocit názorového nesouladu mezi zmíněnými samosprávami.

„Tam panuje silně nejednotnej názor dotčenejch městskejch částí, což je Zbraslav, Lipence a Radotín, na provoz a vůbec další setrvání velkotržnice. Mám takovej dojem, že pánové z Lipenců a z Radotína jsou spíš pro to, aby to tam takhle zůstalo a my to tam nevidíme úplně rádi.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Dílčí problém, který je tady v té Lipenecké tržnici; je tam nějaký dočasný provoz a dneska je snaha ten dočasný provoz překlomit v trvalý provoz a poměrně obtížně se argumentuje proti snížení zaměstnanosti v tom místě a ekonomickými zájmy těch subjektů. Ale podle mého názoru, když si někdo na něčem provizorním postaví byznys, tak si musí být dobře vědom že to jednou skončí.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

- Majitelé pozemků, na kterých k ekonomickému využití dochází nebo se to plánuje, jsou za dobře spíše s podnikateli než se Zbraslaví, kde sídlí.

„... (povzdech) s tím zámkem kolem sebe chodíme po špičkách, že tam umíme najít věci, kde si vzájemně vycházíme vstříc a o některých věcech příliš raději nemluvíme v tuhle chvíli.“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„...velkou většinu pozemků na našem katastru vlastní rodina, která tady vlastní zámek, Bartoňové. S paní hraběnkou a s jejím správcem samozřejmě jsme v podstatě v denním kontaktu, co si budeme povídat.. je to záležitost .. teď jsou tam pole. Oni z toho maj nějaký pronájem, asi to zas tak finanční rána není, že by to byly peníze, který by byly opravdu významný. No a s těžbou štěrkopísku by to bylo řádově víc, takže..“ (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

„Vlastník těch pozemků s nimi má své úmysly, který pomáháme naplnit; se zámkem jsme v symbióze už 20 let. Bez jejich souhlasu by to (těžba) nešlo.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„... já jsem vypořádal ty Bartoňe už v roce 1991, a ty mě to celý nabídli k pronájmu na 30 let. On vždycky Bartoň přišel a říkal: “pane řediteli, tadyhle máte splátku, jinak je to vaše.” Bartoňovi to jsou.., oni zemřeli ty starý, a s tou paní Evou máme velmi dobrý vztahy.“ (zástupce velkostržnice)

- MČ Radotín je co se týče komunikace s podnikateli zdá se otevřenější.

„Starostu Radotína, ten je naprosto pro nás nebo starostu Lipenců, tam nemáme problémy žádný, naopak. Dyť my jim pomáháme, vemte si, že ta tržice zaměstnává 600 lidí, to není žádná sranda.“ (zástupce velkostržnice)

„Co je teda podstatná záležitost v tom území a za kterou stojíme, je změna v územním plánu toho fungování tržnice. Stručně řečeno, jde nám o její zachování přesto, že to znamená problém s provozem v době povodní..“ (zástupce samosprávy MČ Lipence)

„S radnicí Radotína máme nadstandardní vztahy, protože radotínská strana komunikuje, zatímco zbraslavští nekomunikují.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„Ne, oni nepovažují za nutný s námi komunikovat, my jednáme vždycky s každým, oni s námi nemluví, ale hledají způsob jak záměr (těžby) negovat .. Očekával bych že z MČ to přijdou prodiskutovat sami; místo toho hledají důvody jak to za našimi zády zmařit .. Pro současnou garnituru zákon nic neznamena, je to ryzí populismus, snaha o postup do vyšších politických pozic.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„Radotín je zářný příklad, nejprogresivnější MČ, je to skvělý .. basketbalová liga, lidi se tam znaj (choděj spolu sportovat) .. Cementárna to podporuje (jsou tam zaměstnaný, podnik přispívá do MČ), zatímco Zbraslav nekomunikuje, proto (na rozdíl od Radotína) nic nemá.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

- Téma těžby a stavby lagun se stalo kolbištěm mezi firmou Kámen Zbraslav a spolkem Život na soutoku, který sám vznikl za účelem zamezení těžbě. Jejich vzájemný kontakt je minimální a v minulosti se omezil jen na ostrou konfrontaci. Je zřejmé, že konfliktní styl pánů ze spolku celou situaci ještě eskaloval, což se mohlo projevit na vztahu firmy ke Zbraslavské radnici.

„Oni říkají jen “my to tu nechcem”, což je argumentace, se kterou se nedá nic dělat. Na jedné besedě jsme je dostali do odborné diskuze, kdy už po pěti minutách neměli argumenty. V Radotíně s nimi ztratili trpělivost, tak je uvítali ve Zbraslavi. Radnice si z Ing. Fencla účelově udělala štít.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

„Ne, ne. Zúčastnil jsem se nejdříve před více léty, když jsem byl pozván jednou na Zbraslav a jednou do Radotína, abych v rámci těch rozhodovacích procesů a posuzování těch dokumentací a posudků a atd., v rámci procesů EIA se k tomu vyjádřil, jednou jsem vystupoval příliš kriticky a poukazoval jsem na rozpory i v té dokumentaci, protože já jsem byl jediný cvok, který ty stovky a posléze tisíce stránek přečet. Můžu vám říci, jak se vydávají hodnocení, nebo jak se k tomu vyjadřují některé tzv. odborné orgány. Uvnitř textu maximálně napíší v podstatě jako pravdivý pohled na ten záměr. Ta práce je různě dlouhá, a každý čte jenom závěr, kde on napíše, že tento investiční záměr je proveditelný bez ohrožení zájmů ochrany přírody a krajiny atd. atd., jestliže budou splněny určité předpoklady. Ovšem ty předpoklady nemohou být ze zásady splněny, protože jsou v příkrém rozporu s investičním záměrem. Čili takto to chodí. (citace – zástupce zájmového spolku)

- Někteří občané, např. ze spolku Asociace postižených povodní nebo Život na soutoku pana starostu Radotína osočují z benevolence k projektům jako je těžba nebo stavba rekreačních lagun. Obviňují Radotín z neochoty vést diskuzi. S občanskými spolky má tedy MČ Radotín poněkud komplikované vztahy a komunikace zde vázne.

“Samozřejmě jsou tam nějaké vrty, ze kterých on čerpal nějaké vzorky. Pan Svoboda tvrdí, že to není pravda, že ty ostatní vrty, že vypadají jinak, ale kde je ta pravda. Ale myslím si, že vždy to musí být nějaký kompromis, že nejde prosazovat nějakou svou pravdu ad absurdum, aby někdo tvrdil, že jakákoliv díra do země znečistí.“ (zástupce samosprávy MČ Radotín)

A: *„Podívejte se, to je velmi správná otázka, za kterou vám téměř děkuji. S panem*

dlouholetým starostou Mgr. Hanzlíkem z Radotína je taková, že ten zcela bagatelizuje všechny, my jsme zvali několik shromáždění občanů, to jsme si všechno platili, pan magister Hanzlík má svolávání zadarmo, nic si neplatí. Můj kolega Svoboda dokonce zaplatil patnáct tisíc za příslušné analýzy podzemních vod, o kterých pořád mluvíme, v akreditované laboratoři firmy Aquatest, my děláme všechno za vlastní peníze, a jaksi ve svém čase na základě toho, co víme, co chceme, atd. Pan starosta Hanzlík je zcela nedobytný, nebudu tady teď mluvit o spekulacích, které prosakují, jako proč to vlastně dělá, jaká je jeho motivace, že: buď to odmítá, nebo to zlehčuje, nebo to vůbec neslyší, nebo to vůbec neslyší a střet zájmů je mu cizí jako mnoha jiným institucím. Čili tam jsme velmi tvrdě narazili, od samého počátku.“

A: „Ta snaha tam byla, ale musel bych jenom opakovat to, co jsem řekl o panu starostovi městské části Radotín - prostě nezáměr, nevstřícnost, řekl bych, to co se občas dávalo do posudků na vojně - stával se hloupým. Takže nepochodili jsme. Lipence, Radotín, Velká Chuchle...“

B: „Neměli vůli to ani zkoumat, ani vás poslouchat, ani o tom diskutovat...“

A: „Ne. Považovali nečinnost v této věci, pasivitu, za nejlepší způsob, jak se chovat v dané situaci.“ (zástupce zájmového spolku)

“Co se týká ochranného přístavu v Radotínu, co tam plánuje pan starosta Hanzlík, proti tomu my se taky od začátku stavíme, ale je pravdou, že tady v tom městská část Radotín má trochu jiné přístupy než Zbraslav, protože pan starosta Hanzlík se vyloženě nestaví proti těžbě ani proti kámenu Zbraslav a ochranný přístav tady v Radotíně, aby nám tady zaparkovali, já si myslím, že vždycky je dost času, aby se ti lidi dokázali vrátit na Smíchov, a není potřeba, aby tady ještě něco stálo .. Radotín si s odpuštěním hrabe na svém písčku a furt ještě tam plánuje ty svoje aktivity, Lipence jsou jak v čem s námi za jedno .. Ale teď je to strašně těžké. I když máme vlastně podepsané to memorandum, tak ideální situace nenastala, že bysme jako tady v tom jednali ve shodě. Hlavně jako s Radotínem.“ (zástupce zájmového spolku)

- I když nedávná iniciativa v podobě studie MČ Radotín směrem k rekreačnímu využití má sympatie i mezi členy spolku Život na soutoku. Situace tedy rozhodně není černobílá.

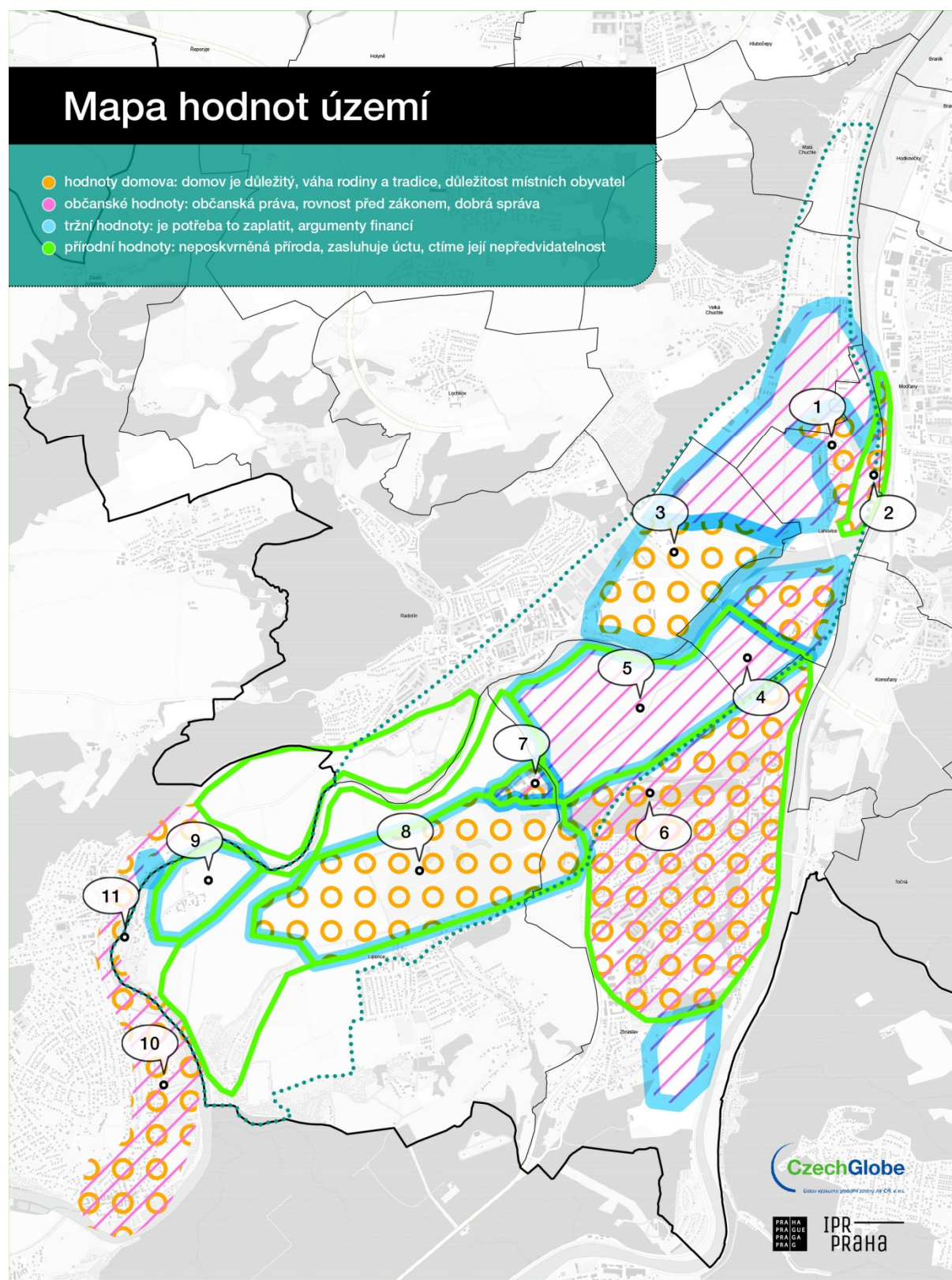
“Pak se mi ještě líbí, že vznikla studie (MČ Radotín), která místo těch 3 jezer počítá s tím jedním. To byl zase náš starosta, a díky němu vznikla studia, ve kterých se počítá s pastvinami – koně a ovce tady mají být, soustava dalších cyklostezek, nějakých rekreačních areálů, kdy by při těch záměrech nebyl poškozen ten plášť, který chrání ty štěrkopískové vrstvy.“ (zástupce zájmového spolku)

Závěrem je nutné říct, že komunikační prostředí ve studované oblasti není nijak zvláště konfliktní, jak vyplývá i z dotazníkového šetření. Ačkoliv jmenované dvě MČ se z analýzy jeví jako odlišné, k žádnému rozkolu mezi nimi přímo nedochází a ani ony tam vážnější překážky

cítit nemusí. K domněnce o rozdělení Zbraslavi a Radotína nás vede zejména jejich vztahy a komunikace s a) důležitými místními občanskými spolky a b) s ekonomickými subjekty. Na základě této charakterizace popisujeme MČ Zbraslav jako lišící se od MČ Radotín, nejde zde o výrok, že tyto samosprávy mají přímo konflikt, ani že by situace byla krizová.

Mapa hodnot území

Dále byly výpovědi respondentů rozlišeny do 4 základních skupin podle toho, které hodnoty prosazovali nejvíce (přírodní, tržní, občanské a hodnoty domova).

Obrázek 5: Mapa hodnot území.

Překryv hodnot domova a občanství

(1, 10) Tyto hodnoty se váží hlavně k obyvatelům soutoku, kteří mají domovy v území, kde platí stavební uzávěra. Na jedné straně stojí zákonné nařízení, snaží se proti jeho tvrdosti ale bojovat a vyvíjejí různé občanské aktivity k jeho zjemnění.

„Problém se všemi stavbami v záplavovém území – v případě, že by se mely řeky volně rozlévat, domy by tam být neměly, proto platí stavební uzávěra. Ti, co tam ale už nějaké stavby vlastnili před uzávěrou, se ze svých domovů nechtějí stěhovat.“ (zástupce samosprávy města Černošice)

“Lidi nechtějí pryč. Některý odešli hned, někdo neodešel ani po dalších povodních, všichni tady zůstali. Ti, co chtěli odejít odešli hned v roce 2002, teď po těch 2013, který byly nižší, nikdo neodešel.” (zástupce zájmového spolku)

Překryv hodnot občanství, domova a přírody

(2) Pronájem pozemku pro chov koní a drobné pěstitelství respektuje přírodní i historický ráz krajiny, který by tady působící drobní farmáři rádi zachovali. Po dohodě s majiteli pozemku poskytují místním i kulturní vyžití, zapojují se do občanských aktivit.

“Ale místně to asi funguje, protože kromě jednoho souseda tam nebyl ani metr čtvereční téma majitelama udržované. Kdežto dneska je to už 10ha, další metry přibýly, další sousedi se zapojili do toho, že má smysl pěstovat mrkev doma, chovat slepice, nebo jiný možnosti.” (zástupce zájmového spolku)

(6) Městská část dotknutá potenciální těžbou vnímá hlavně přírodní kvality domácího prostředí, a je rozhodnuta je chránit odkazováním na objektivního rozhodčího – právo státu chránící občany, kteří se cítí poškozeni. Na občanských hodnotách stojí jejich Komise pro řešení soutoku, jimi iniciované memorandum o záměru vytvořit příměstský park, nebo starostkou zadaná právní studie situace kolem záměru splavnění Berounky a těžby štěrkopísku.

“A tam už je povolení, tam už mají vydaný báňský povolení, to znamená, už vlastně je de facto pozdě na to něco podnikat, ale i právě proto vzniklo to memorandum, který se pokouší zvrátit to pomocí hlavního města Prahy.” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

“Jižní část Prahy se může pyšnit tím, co tady nemáme. Velká obchodní centra. Bylo by fajn si tohleto chránit.” (zástupce samosprávy MČ Zbraslav)

“Chtěl jsem, aby byl někde názor i těch, kteří tam žijí, nějak se sdružují, mají nějaké zájmy, aby bylo slyšet i je.” (zástupce zájmového spolku)

Překryv hodnot občanství, financí a domova

(3, 7, 11) Zvětšený radotínský přístav, se může podle mnohých využít pro přilepšení místních s ohledem na výtěžky či rekreační aktivity. Takto postavené argumenty jsou přítomny na mnohých místech potenciálního příměstského parku, kde se pro větší investiční plány argumentuje kromě závazných zákonů či územně plánovacích dokumentů i přínosem pro místní obyvatelstvo.

“Radotín je tomu z nějakýho důvodu nakloněnej, z nějakýho důvodu tady tu lagunu chce, chce mít přístav, kam bude schovávat nějaký lodě. Mě přijde jako územím, kterým vede dálnice budovat nějaký jezera, který mají mít rekreační funkci, což je nesmysl, nevím jak pod těma pilířema budou dělat laguny. Mě to přijde blbost, chápu že ten investor má ekonomický zájem.” (zástupce zájmového spolku)

Pěší lávka je konfliktním objektem na hranici tří hodnotových světů: domácí hodnoty akcentují její význam pro místní v každodenním životě, či v případě záplav. Občanský rozměr se týká její katastrální příslušnosti – užívají ji obyvatelé z Lipenců, Černošic i pražští rekreanti. Velkým kamenem úrazu je i nezanedbatelná otázka peněz:

“Důležitý je rozvoj těchto přístupových bodů. Jenom kdyby na to byly peníze. Praha, kdyby na to dala peníze. Třeba městská část Lipence. To je chudá městská část má asi 2500 trvale hlášených obyvatel a roční rozpočet je asi 8,5 mil. korun a pak ještě dostává účelové dotace od magistrátu, od státu a pro ně třeba dát milion na opravu lávky, která tady je. To je pro ně hodně peněz.” (zástupce zájmového spolku)

“Nám se rozpadá lávka, která se využívá námi k rekreacím. Praha k nám chodí na k nám na vlak, ta lávka je v havarijním stavu. Černošice nemají na to jí opravit. Už 2 roky jednáme s Prahou, jestli by s lávkou nemohla něco udělat. Pro Prahu je to samozřejmě směšný peníz, pro Černošice zásadní investice ale donutit Prahu, aby lávku postavila nebo opravila...a to je jen jedna lávka.” (zástupce samosprávy města Černošice)

Překryv hodnot financí, přírody a občanství

(4) V případě, že by se revitalizovaná oblast po vytěžení štěrkopísku nevyužila jen k rekreaci, mohla by se podle slov investora ale i části odborné veřejnosti použít k prospěchu místní krajiny.

„Podívejte se na štěrková jezera v Evropě – to jsou přeci hodnotná přírodní místa. Takže až se bude dělat ta rekultivace, tak určitě nějak hezky, aby tady tem lidem zůstalo i něco hezkého. Klidně do toho parku.” (zástupce Kámen Zbraslav)

(5) Investor schválené těžby štěrkopísku se odvolává hlavně na platné právo, dvakrát byla těžba povolena vládou a dvakrát městskou částí, těžbu upravuje báňský zákon. Takže proti sobě stojí občanské hodnoty ze strany odporujících obyvatel a městských částí a ze strany investora.

„Naštěstí už nejsme ve stalinismu, my jsme to normálně pronajali a máme na to všechna povolení. Nevím, jestli to teď chtějí vyvlastnit, nebo jak to chtějí udělat.“ (zástupce Kámen Zbraslav)

Překryv hodnot financí, přírody a domova

(8) V záplavovém území nivy by hřiště nevadilo ani mnohým z těch, kteří vidí území jako primárně hodnotné přírodně. Zdůrazňování fyzické prostupnosti soukromého podnikatelského záměru odkazuje na hodnoty domovské krajiny pro běžné uživatele.

„Umíme si představit, že v případě, že by se respektoval ráz krajiny, by mohlo být hřiště součástí přírodního rázu parku. Musela by se ale zachovat či zlepšit prostupnost i pro místní, protože uzavřený areál by byl zas jen pro zákazníky za plotem.“ (parafráze - zástupce samosprávy města Černošice)

Překryv hodnot financí a přírody

(9) Chov koní je mnohými vnímán jako k přírodě šetrná aktivita, někteří místní se znalostí území chápou ale chov jako pro místní přírodu nepříznivý – jde o střet přírodních hodnot v „neposkrvněné formě“ a hodnoty přírody využívané člověkem k podnikání. Tento střet je v soutoku velice častý, jelikož majitelé pozemku hledají různé způsoby pro využití svých pozemků, čímž určují více či méně přírodní charakter území.

„Ty ustájené koně sem přivedly moc velkou dopravu, znečistili jímky a celé okolí. Jejich ohrady dokonce zabraňují migraci vysoké zvěře.“ (zástupce MČ Lipence)

„Možná i ta těžba že by byla prostředkem k nějaké cílové podobě toho území, o které si netroufám říct, jaká bude, ale jenom tak spekujuju, že to asi nebude čistá příroda, protože je tam to hlavní město.“ (zástupce MŽP)

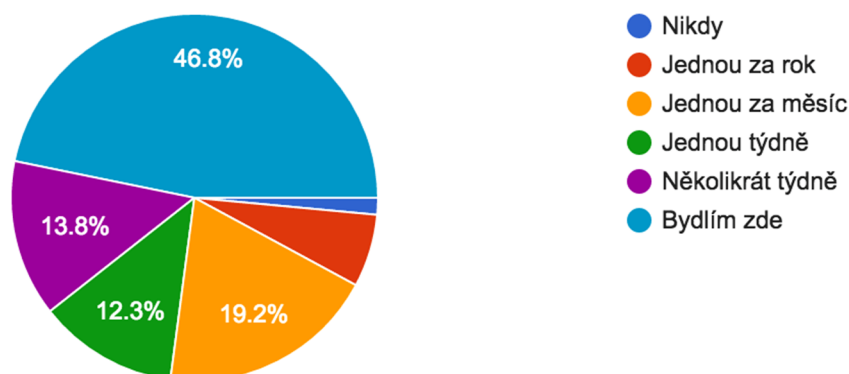
„...je třeba zvážit průnik ekonomiky a ekologie. Ty kružnice... Vždycky jsem byl pro to, aby se těžily menší ložiska, a aby zásobovali menší kružnici. Vláčit na Vysočinu kámen z Luhačovic, to je nebezpečný, neekonomický, neekologický. Takže jsou potřeby a nenahraditelný štěrkopísek, ale mělo by to fungovat na menší kružnici a menší objemy. A tam jsem to konzultoval s našimi geology a tam jsou ty stanoviska podloženy tím, že je to to výhradní ložisko, a že se ty materiály čerpají pro Prahu a okolí. A souvisí to s plánem silničních okruhů. Takže je potřeba porovnat ty hodnoty.“ (zástupce MŽP)

7. Dotazníkové šetření

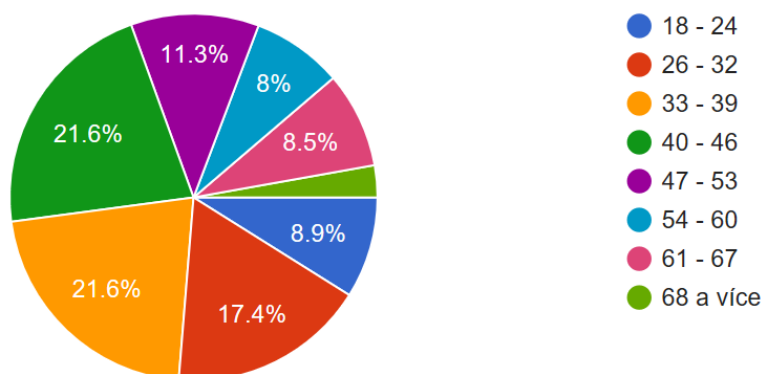
Dotazníkové šetření bylo zamýšleno jako doplňková metoda kvalitativních rozhovorů, která měla mapovat vztah místních k území a jejich názor na konkrétní zamýšlené projekty v území.

Dotazník byl distribuován jednak rozesláním na emailové adresy aktérů, o kterých jsme předpokládali zájem o problematiku a také vzhledem k možnosti šíření mezi další občany (hlavně školy, knihovny, úřady MČ... - kontakt byl navázán i telefonicky). Úspěšná byla také distribuce skrze skupiny spojené s městskými částmi na platformě Facebook. Z grafických zobrazení demografických charakteristik respondentů je zřejmé, že se jedná a nereprezentativní vzorek. Lze říci, že dotazník vyplnili zejména aktivní místní obyvatelé, kteří se o problematiku zajímají, mají vysokoškolský titul, patří do věkové kategorie 26 - 50 a jsou zaměstnaní nebo živnostníci. Celkem se vrátilo 216 dotazníků.

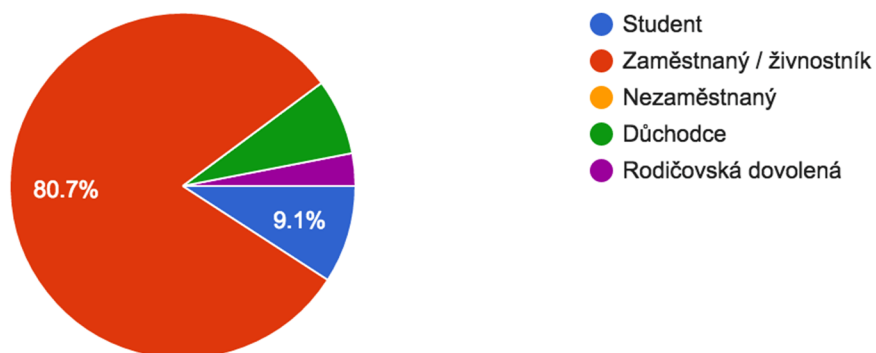
Obrázek 6: Jak často navštěvujete oblast nivy Vltavy a Berounky?

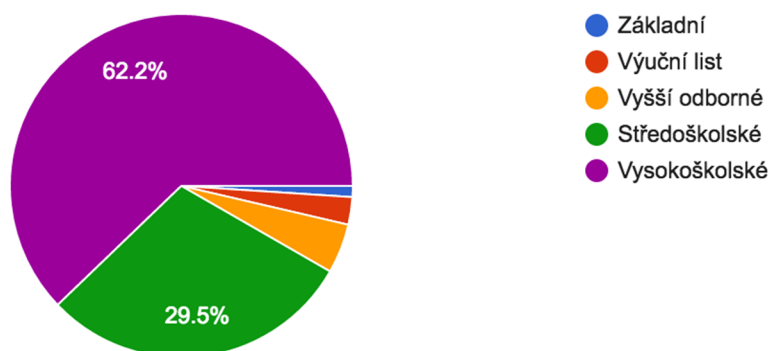
Obrázek 7: Věk respondenta.

Obrázek 8: Status respondenta.

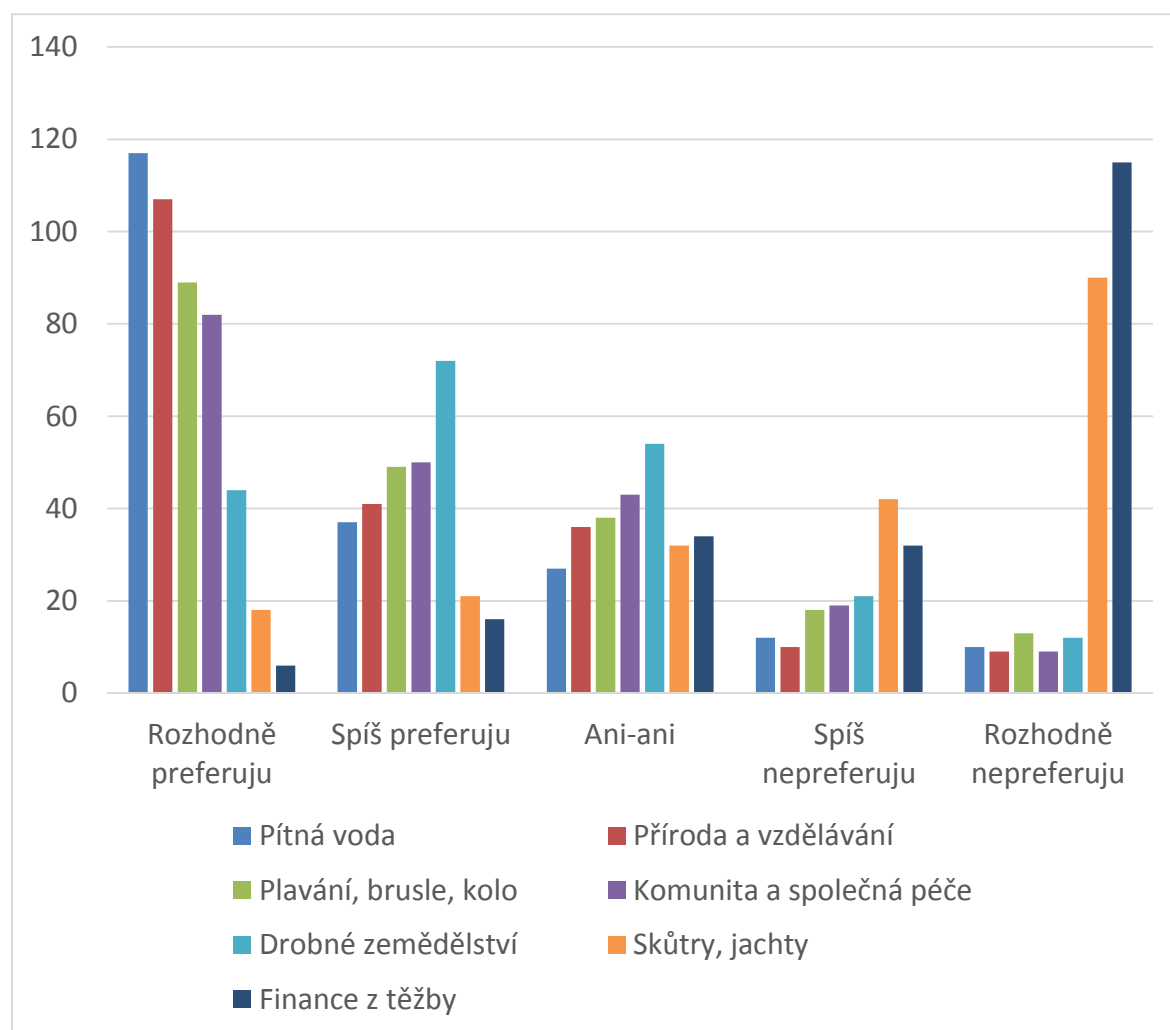

Obrázek 9: Vzdělání respondenta.

V žebříčku priorit jednoznačně vede pitná voda, příroda a vzdělávání, rekreace jako je plavání a cyklistika a pocit komunity, společné péče o okolí.. Naopak rekreační plavba a těžba obývají samotné dno preference. Vyvodit by se dalo, že aktivní občané slyší na argumenty o pitné vodě, které jsou hlasně protlačovány přírodovědci-aktivisty Fenclem a Svobodou, kteří se účastní téměř všech schůzek o budoucnosti území a například se k tématu vyjadřovali i v pořadu ČT Nedej se. Argument ochrany pitné vody v území je mnohými označován za neplatný, jelikož existují odborníci, kteří její kvalitu popírají. V tomto kvantitativním šetření jednoznačně převažují informátoři, kteří si vodu v území cení jako pitnou a těžbu společně s rekreační plavbou naopak odmítají. Hodnota lokální zemědělství a samozásobitelství se umístila na středu mezi těmito dvěma skupinami, zaujímá pomyslné číslo dvě v prioritách za číslem jedna rekreací, přírodním charakterem a pitnou vodou.

Obrázek 10: *Jaké krajinné hodnoty území soutoku jsou dle Vás nejdůležitější a jaké nejméně?*⁷

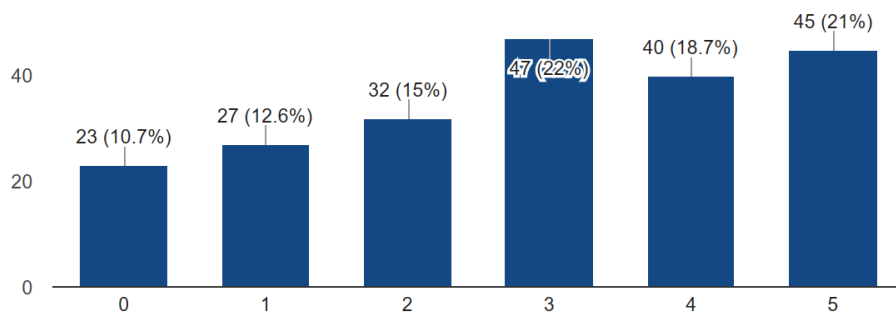

Ze série sedmi otázek mířených na ověření problémů zmiňovaných v rozhovorech vyšly tři jako obecně problematická témata. Jedná se o otázku žádající hodnocení výroku o přetížení stezek rekreanty, nedostatku koupacích míst a záchytných parkovišť. Zejména koupání a parkování pro návštěvníky považuje většina respondentů za problém nehledě na to, zdali se jedná o místního či návštěvníka. Další tři otázky se ptaly ohledně zanedbanosti pozemků, privatizaci území a stavu stezek. Tyto tři otázky vyšly vesměs s normálním rozložením, tedy že na téma není vyhraněný názor.

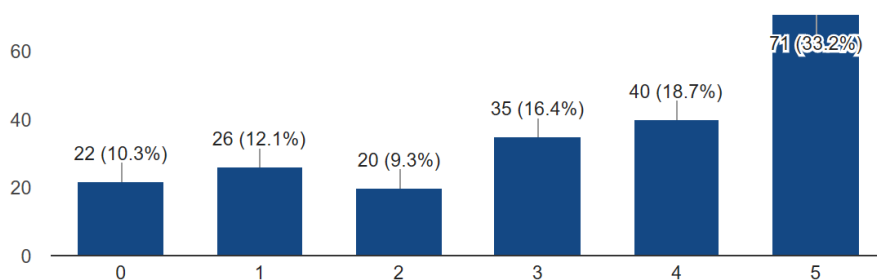
⁷ Přiřadte každé kategorii v řádku hodnotu 1 - 5 dle priority (1 - nejvíce preferovaná, 5 - nejméně preferovaná).

Ohodnoťte sérii výroků dle pravdivosti: (0 - zcela nepravdivé, 5 - zcela pravdivé)

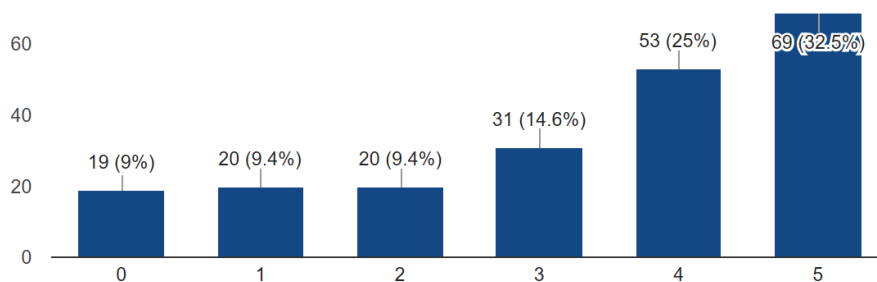
Obrázek 11: *Existující komunikace jsou přetíženy návštěvníky, zejména o víkendu.*
(214 odpovědí)

Obrázek 12: *Je zde málo míst ke koupání, ty stávající trpí nedostatkem kapacity.*
(214 odpovědí)

Obrázek 13: *Chybí zde záchytná parkoviště pro návštěvníky z širšího okolí.*
(212 odpovědí)

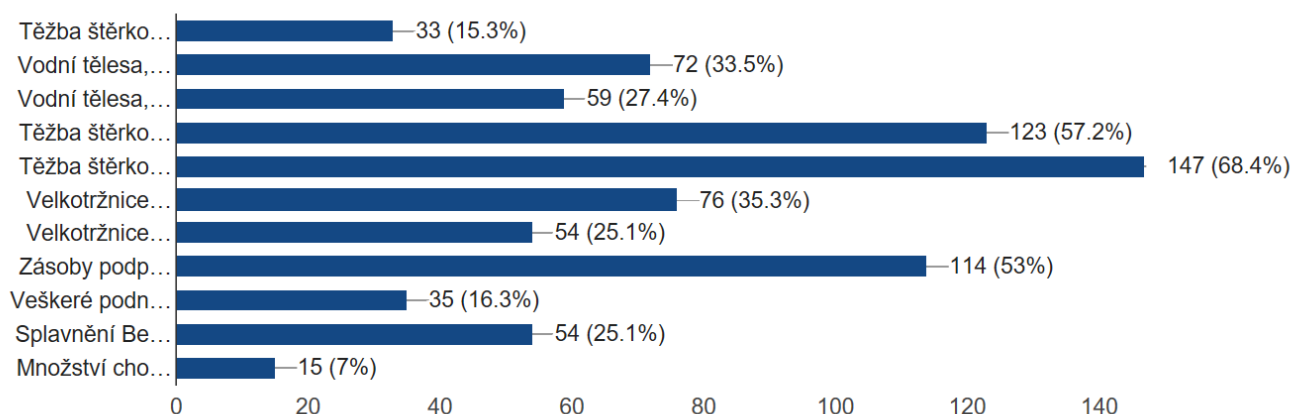

Následně byla testována sada stanovisek, rozvíjejících výše popsany žebříček priorit. Jednalo se o výroky mapující názory ohledně hrozeb a příležitostí v území. Smyslem bylo mapování postojů ke konfliktním tématům, která vyplynula z rozhovorů. Největší emoce vzbuzuje těžba, konkrétně její dlouhodobost (č. 3) a dopad na krajinný ráz (č. 4) (147 a 123 hlasů z 215), společně se zásobami pitné vody (č. 8) (114), které s těžbou souvisí. Respondenti ale zjevně nebyli proti setrvání některých ekonomických aktivit v území ohroženém povodní (35), nejedná se tedy o extrémní názorovou pozici.

1. Těžba štěrkopísků přinese prostředky a umožní rozvoj MČ
2. Vodní tělesa, vzniklá po těžbě, by znamenala vznik vhodných lokalit pro koupání
3. Vodní tělesa, vzniklá po těžbě, by znamenala vznik vhodných lokalit pro přírodní rozmanitost
4. Těžba štěrkopísků znehodnotí přírodní ráz krajiny
5. Těžba štěrkopísků zatíží okolí nákladní dopravou na desítky let
6. Velkostržnice Lipence je žádoucí pro rozvoj MČ z hlediska zaměstnanosti
7. Velkostržnice Lipence je žádoucí pro rozvoj MČ z hlediska zásobování místních obyvatel
8. Zásoby podpovrchové vody jsou strategické proto by se neměly ohrozit těžbou
9. Veškeré podnikatelské aktivity by měly být vymístěny kvůli rozlivové funkci území (Tržnice, Golf, Těžba)
10. Splavnění Berounky a stavba Ochranného přístavu umožní lepší rekreační využití údolí řeky Berounky
11. Množství chovaných koní je nadměrné a zatěžuje krajinu (např. znečištěním)

Obrázek 14: Označte libovolné množství stanovisek, se kterými se ztotožňujete.

(215 odpovědí celkem, číslo/procento za sloupcem udává počet hlasů pro jednotlivé stanovisko)

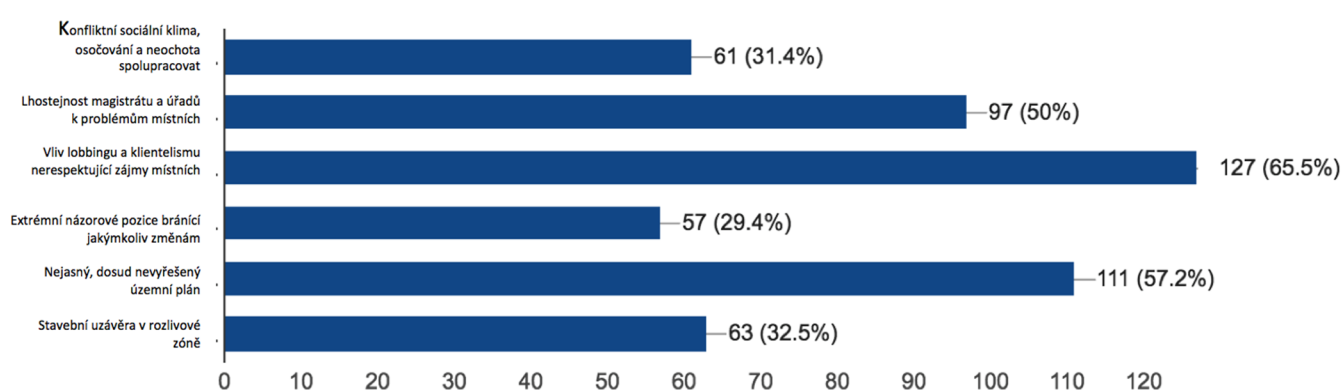
Poslední sada výroků se týkala subjektivně reflektovaných překážek v pozitivním rozvoji území. Je zajímavé, že respondenti viděli největší problém v klientelismu, kterým ekonomické subjekty obcházejí místní obyvatele v rozhodování. Na druhém místě je lhostejnost úřadů a nejasný ÚP. Konfliktní sociální klima, stavební uzávěra a názorové extrémy jsou až na posledním místě. Vzhledem k faktu, že data reprezentují zejména vybrané místní obyvatele lze usoudit na možnost, že respondenti spatřují největší hrozbu v ekonomických aktivitách ohrožujících ráz krajiny a zásoby pitné vody. Zdá se, že respondenti viděli spojitost mezi vysokými státními úředníky a ekonomickými subjekty jako problém č. 1. Naopak konfliktní sociální klima, tedy že by byli místní v komunikační krizi a nechtěli spolupracovat, respondenti příliš nereflektují, i když jisté množství hlasů i tyto výroky získaly.

Je zřejmé, že výsledky nemusí reprezentovat skutečné problémy v území, jelikož respondentům nebyla dána možnost „Jiné“. Toto riziko výzkumník nesl s odůvodněním, že otevřené otázky obecně snižují „response rate“ tedy počet odpovědí a nejsou dost dobře kvantifikovatelné bez předchozí klasifikace.

1. Konfliktní sociální klima, osočování a neochota spolupracovat
2. Lhostejnost magistrátu a úřadů k problémům místních
3. Vliv lobbingu a klientelismu nerespektující zájmy místních
4. Extrémní názorové pozice bránící jakýmkoliv změnám
5. Nejasný, dosud nevyřešený územní plán
6. Stavební uzávěra v rozlivové zóně

Obrázek 15: Označte libovolné množství stanovisek, se kterými se ztotožňujete.

(215 odpovědí celkem, číslo/procento za sloupcem udává počet hlasů pro jednotlivé stanovisko)

8. Možnosti vzniku příměstského parku Soutok

Z územně-správního hlediska se zvažovaný PP Soutok nachází z větší části na území hl. m. Prahy, pouze část připadá na město Černošice, tedy Středočeský kraj. Jedná se o kombinaci záměru místního (Praha) a nadmístního významu (Praha ve smyslu kraje + město Černošice jako Středočeský kraj). Jednou ze základních klíčových podmínek realizace PP Soutok je samozřejmě politická vůle.

„Vždy tady musí být politická vůle, musí být rada přesvědčená, že to chce. Někdo musí přijít a musí to udělat dobře. Někdo musí přijít za politikama a dát jim to takové, aby věděli, že to bude fungovat, že se na tom proslaví a že to bude fungovat brzy. Jo tak to je.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Základní nastavení pravidel musí být provedeno tak, aby bylo především pro ty stakeholdery, kteří budou reálně rozhodovat, výhodné.

„Musí být ty pravidla zabalené do nějakého zisku pro někoho. Pro někoho, kdo pak o tom bude o té implementaci rozhodovat.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Vzhledem k dosavadní neexistenci podobné instituce v ČR je nutné hledat jiná řešení pro vhodný institucionální rámec z hlediska realizace plánovaného příměstského parku Soutok. Zkušenosti ze zahraničí z již fungujících příměstských parků ukazují na několik podstatných právních a plánovacích aspektů při zřizování a správě příměstských parků, které se dají shrnout do několika oblastí (PERIURBAN PARKS, 2012):

1. Ukotvení PP v právním systému

Instituce, které zřizují a spravují PP, by měli hrát aktivní roli v požadavku začlenění PP jako specifické právní entity do právního řádu i v případě, že to současná politická situace nebo nastavení právního systému neumožňuje. Zde záleží na zvoleném modelu správy, která instituce by měla mít tuto roli. V této pilotní fázi je na zvážení, zdali by tuto roli neměl mít ještě před zvolením modelu správy IPR.

Neexistence právní úpravy pro příměstský park znamená hledat jiné formy ustavení parku v českém právním řádu. Jako jedna z možností se nabízí vznik právnické osoby, jejíž úprava je obsažena v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Zde připadá v úvahu spolek (asi nejvhodnější) nebo ústav.

Spolek⁸ a jeho základní charakteristiky:

§ 214 - Alespoň tři osoby vedené společným zájmem mohou založit k jeho naplňování spolek jako samosprávný a dobrovolný svazek členů a spolčovat se v něm.

⁸ § 214 – 302 v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

§ 216 - Název spolku musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí však zkratka „z. s.“.

§ 217 - (1) Hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost spolku být nemůže. (2) Vedle hlavní činnosti může spolek vyvíjet též vedlejší hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, je-li její účel v podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárném využití spolkového majetku (3) Zisk z činnosti spolku lze použít pouze pro spolkovou činnost včetně správy majetku.

Účelem spolku mohou být buď vzájemně prospěšné cíle, tedy společné aktivity zaměřené jen na členy spolku (sportovní kluby, myslivecká sdružení apod.), nebo veřejně prospěšné cíle směřující vůči veřejnosti (poskytování sociálních služeb, vzdělávací a informační aktivity apod.), případně cíle smíšené.

Tento spolek může být založen např. Řídícím výborem (jak jej definuje Akční plán PP Soutok) a členství by mělo být nabídnuto všem stakeholderům. Jako vhodná platforma pro rozšiřování členů a šíření informací o PP Soutok se jeví zamýšlené Fórum pro Soutok (jak jej definuje Akční plán PP Soutok).

Ústav⁹ a jeho základní charakteristiky:¹⁰

Ústav je právnická osoba ustanovená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených. Ústavy na rozdíl od spolků ale nemají žádné členy, mají pouze zaměstnance. Statutárním orgánem je ředitel, který rozhoduje direktivně, jeho rozhodnutí podléhá kontrole správní rady. Členové správní rady jsou jmenováni zakladatelem ústavu.

2. Začlenění koncepčních a strategických nástrojů pro PP do existujících nebo vznikajících (územně) plánovacích dokumentů a politik pro místní rozvoj

Strategické územní plánování v příměstských oblastech by mělo propojit plánování, rozhodování a implementaci a vytvořit tak více koherentní a koordinovanou dlouhodobou logiku pro využití území se zaměřením na samotný proces, sociální inkluzi a víceúrovňový přístup napříč různými sektory. Ze socioekonomického hlediska je zároveň důležitá koordinace územního plánování a regionální politiky.

⁹ § 402 – 418 v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁰ Jeho právní úprava připomíná o. p. s., a to zejména tím, že může být založen jen za účelem provozování společensky nebo hospodářsky užitečné činnosti.

První krok byl v této oblasti již učiněn a to díky dokumentu Koncepce pražských břehů (2014), kde je doporučeno tuto oblast spravovat zvláštní formou ekonomického nástroje, který je ve vyspělých evropských zemích označován jako „příměstský park“. Dalším důležitým dokumentem je připravovaný Master plán Příměstského parku Soutok, jak jej definuje Akční plán PP Soutok (červenec 2016)¹¹.

Mezi koncepční a strategické dokumenty,¹² které se působností překrývají územně nebo věcně se zamýšleným PP Soutok patří především:

- Strategický plán hlavního města Prahy (aktualizace 2016)
- Prognóza, koncepce a strategie ochrany přírody a krajiny v Praze (2008)
- Koncepce péče o zeleň v hlavním městě Praze (2010)
- Koncepce rozvoje cyklistické dopravy a rekreační cyklistiky v hl. m. Praze do roku 2020 (aktualizace 2014)
- Krajská koncepce environmentálního vzdělání, výchovy a osvěty hl. m. Prahy 2016-2025
- Zásady rozvoje pěší dopravy na území hl. m. Prahy (2010)
- Zásady dopravní politiky hl. m. Prahy (1996)
- Politika územního rozvoje ČR ve znění Aktualizace č.1 (2015)
- Plán oblasti povodí Dolní Vltavy
- Plán oblasti povodí Berounky
- Koncepce vodní dopravy (projednává se, ještě není schválena)

Zásadní jsou zde především závazné územně plánovací dokumenty:

- Územní plán sídelního útvaru hl. m. Prahy¹³
- Územní plán města Černošice
- Zásady územního rozvoje hl. m. Prahy¹⁴
- Zásady územního rozvoje Středočeského kraje

¹¹ Impulesem ke vzniku akčního plánu příměstského parku Soutok byl podpis „*Memoranda o spolupráci na rozvoji a budoucím využití území kolem soutoku Berounky a Vltavy*“ z června 2015, ve kterém se signatáři (Hl. m. Praha, Praha - Zbraslav, město Černošice, Praha - Lipence, Praha 16, Praha 12 a Praha - Velká Chuchle) dohodli, že chtějí tuto oblast společně spravovat formou příměstského parku. Cílem akčního plánu je nastartování procesů a zřízení následujících institucí s konečným cílem založení PP Soutok.

¹² <https://www.databaze-strategie.cz/cz/pha/strategie>

¹³ <http://www.iprpraha.cz/platnyplan>

Územní plán je všeobecně závazný, v určitých případech je možné provést jeho změny či úpravy. Změny územního plánu se týkají především funkcí jednotlivých lokalit, vymezení hranic ploch s rozdílným způsobem využití či stanovení závazných podmínek využití. Vzhledem k přípravě nového územního plánu je nyní přijímání podnětů na změny omezeno s výjimkou nezbytných celoměstsky významných změn.

¹⁴ Hlavní město Praha má výjimečné postavení, protože je současně krajem podle zákona 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších samosprávných celků, a současně obcí podle zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů. Zásady územního rozvoje tvoří souhrn požadavků celoměstského významu, které lze současně označit za požadavky na podrobnější územně plánovací dokumentaci. Proto bude nutné je respektovat jak v územním plánu obce hl. m. Praha a jeho změnách, tak v případných územních plánech pořizovaných pro vymezenou část hlavního města a v dalších podrobnějších dokumentacích.

„...z Ministerstva pro místní rozvoj se přiznali, že ta krajina jim za posledních 25 let unikla a že územní plány moc krajinu jako takovou neřešily. A ty problémy, se kterými se dneska setkáváme, jsou toho výsledkem.“ (zástupce MŽP)

Platný **Územní plán** sídelního útvaru hl. m. Prahy plní roli dokumentu stanovujícího koncepci rozvoje města. Závazná část územního plánu je podkladem pro rozhodování stavebních úřadů. Projektanti jej musí respektovat při tvorbě svých návrhů. Majitelé nemovitostí v něm naleznou důležité informace o využitelnosti pozemku a předpokládaném rozvoji dané lokality či jejího okolí. Platný územní plán byl schválen v roce 1999 s účinností od 1. 1. 2000. V současné době na IPR vzniká nový územní plán hl. m. Prahy - tzv. Metropolitní plán. Zde by IPR mohl využít výhodu „domácího hřiště“ a minimálně začít připravovat půdu pro vznik PP Soutok v rámci přípravy Metropolitního plánu. Díky memorandu o Soutoku může v těchto snahách zřejmě pomoci i tato, již jistým způsobem institucionalizovaná skupina zainteresovaných MČ a města Černošice.

„Takže když územní plán tam vymezí veřejně prospěšnou stavbu třeba kanálu, tak ještě neznamená, že ten kanál tam bude. Je to, že pokud někdo přijde třeba Ministerstvo dopravy s tím, že tam chce vybudovat kanál, tak ho tam může vybudovat, ale také se může stát, že Ministerstvo dopravy na to nebude mít peníze a přehodnotí to. A tím pádem ten kanál tam třeba za 8 let se ukáže, že není na to financování a přehodnotí se koncepce a zase se z toho území vyjme. Né všechno co je v současném územním plánu musí nutně být realizované, ale pokud to tam není, tak to nemůže být realizováno. Je to taková nabídka využití toho území.“ (zástupce MMR)

Územní plánování obsahuje několik vhodných nástrojů pro zřízení a ochranu PP jako je zonace, regulace městského rozvoje nebo plánování zelené infrastruktury (včetně městských lesů). Zároveň umožňuje vytvoření a rozvoj širších ekologických celků, obsahujících zelené oblasti uvnitř i vně území města. Jedním ze způsobů plánování PP je zonace, která rozdělí park do jednotlivých oblastí dle jejich charakteristik a regulace. Tento nástroj pak umožní reflektovat specifické požadavky na využití území dle rozpoznaných ekologických, sociálních či ekonomických hodnot. (PERIURBAN PARKS, 2012)

Dalším významným strategickým dokumentem, který již ve své aktuální podobě dobře zachycuje „atmosféru“ oblasti soutoku jsou **Zásady územního rozvoje** hl. m. Prahy: *„Údolí dvou největších vodních toků na území Prahy Vltavy a Berounky jako výrazný krajinný fenomén ovlivňuje historický vývoj města i jeho současnou podobu. Střetávají se zde požadavky památkové ochrany, požadavky ochrany přírody a krajiny, dopravní význam řeky, omezení vyplývající ze zaplavovaného území, zájmy rekreace a s ní související aktivity a tlaky na vytváření komerčního zázemí pro tyto aktivity.“* Stavební zákon (zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu) předepisuje pravidelnou aktualizaci tohoto dokumentu nejpozději každé 4 roky, tzn. nyní do roku 2018. Zde se opět nabízí a je

doporučena snaha o začlenění PP nebo alespoň upřesnění jeho požadovaných funkcí a charakteristik do příští aktualizace zásad územního rozvoje. Aktivní roli v těchto snahách by v této fázi měl hrát IPR s podporou signatářů Memoranda o spolupráci. V případě ustavení Řídícího výboru tak, jak jej navrhuje Akční plán PP Soutok, by logicky přešla odpovědnost na tento výbor, tvořený ze zástupců samosprávy na úrovni hl. m. Prahy, MČ a města Černošice.

Začlenění PP do strategických plánovacích dokumentů (především do územního plánu) by mělo být konečným cílem projektu zřizování PP. Měl by být kladen dostatečný důraz na to, aby různé aspekty PP byly zasazeny do širšího kontextu socioekonomického rozvoje a propagace hodnot a možností území.

Koordinace (nejen) politik

Vzhledem k širší stakeholderů a jejich zájmů se předpokládají značné koordinační nároky nejen na koherentní integraci příměstského parku do stávajících strategických dokumentů, ale na koordinaci mezi různými stakeholdery vůbec.

„Teď se musí opravdu chodit a oslovit ty majitele a podobně, že jo. Tady není síly, která by to dělala.“ + „Dokud se nenastaví ta struktura a nenajme se nějaký manažer, který by toto všechno začal dělat, tak se to nehne, protože, tady jsou všichni docela vytížení.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

„...já jsem právě na tom semináři pořád nechápal, kde má vlastně být ten park, když je tam tolik různých záměrů, tady těžební prostor, skleníky, tady golf, že tam prostor pro ten park je poměrně omezený. Bude to určitě zajímavá práce vůbec to vykomunikovat s těmi vlastníky...“ (zástupce Povodí Vltavy)

Integrace a koordinace koncepcí a strategií by pro nezbytnou efektivitu měla být řízena min. regionálním či nadregionálním orgánem. Zde se nabízí role:

- Rady PP Soutok, jak je navržena v Akčním plánu PP Soutok¹⁵

„Měla by se udělat rada toho parku, která by vytipovala ty nejdůležitější úkoly, které by se... jako celkovou strategii toho parku, jak by to mělo vypadat no a potom vybrat nějaké věci, které jsou reálně možné, že jo.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

- Magistrátu hl. m. Prahy, kde by bylo vhodné zřídit novou pozici „manažera pro PP Soutok“ (pozice zřízená pro tento účel), mimo jiné i z kapacitních důvodů.

„Tam jde o to, aby to mělo nějaký systém řízení, aby tam byl jeden koordinátor, který by se o ten park staral, který by tam ty aktivity dával dohromady, který by vyjednával a nějak to projektově řídil. Tady je neštěstí tohoto města, že tady úplně absenteje projektové řízení, že

¹⁵ Rada parku, jako řídicí orgán PP Soutok, bude výsledkem participativního procesu, který bude koordinován pracovní skupinou, řídicím výborem a sdružením přátel místa „Fórum pro Soutok“.

bychom rádi, kdyby se tady na těchto dvou plánovaných příměstských parcích nějak zavedlo.“ + „...prostě tomu parku. Tady chybí ta osoba, která by se tomu věnovala na plný úvazek.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

„Jako opravdu myslím si, že tady není nikdo v kontextu jaké věci jsou rozjeté v tomto baráku, kdo by si to tak jenom vzal sám od sebe začal to tlačit a dával do toho energii.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

- Instituce v gesci ministerstva (MŽP, MMR, MZe)

Územní studie a územně analytické podklady

Vzhledem ke komplexnosti území se jeví jako nezbytné zpracování územní studie, která řekne, co se tam nachází, vyhodnotí možné střety a navrhne řešení. Je důležité, aby se území řešilo ve všech souvislostech, obzvlášť pokud má dojít ke konsenzu mezi tolika stakeholdery a vlastníky pozemků na jeho budoucí podobě.

„...tohleto území si říká o nějakou územní studii, územní studie prověřují, takže to není žádný rozhodující proces...“ + „Tohleto území je nakolik komplikovaný, že si to bez studie vůbec neumím představit.“ (zástupce MŽP)

„Já si dokážu představit, že by se tam pořizovatel, což by v tomto případě byl magistrát, zadal udělat třeba územní studii, která by prověřila tu ideu toho městského parku a právě ze všech těch souvislostí.“ (zástupce MMR)

Taková studie by se následně dostala do evidence územně analytických podkladů (ÚAP)¹⁶, čímž by se stala sice nezávazným, ale neopominutelným podkladem pro zpracovatele územních plánů (ÚAP tvoří základní zdroje informací pro územní plánování). Přestože již existují ÚAP, které se územím nebo jeho částí zabývají, z hlediska založení PP je žádoucí, aby se tento záměr dostal mezi platné ÚAP. Na Ministerstvu pro místní rozvoj (MMR) se nyní zvažuje provedení územní studie Pražského regionu, tzn. „prstenec“ území na pomezí Praha - Středočeský kraj.

„To znamená, že toto území by bylo v té územní studii, ale zatím není rozhodnuto, ale zatím není rozhodnuto o jejím pořízení. Uvažuje se o tom velice vážně, ale není rozhodnuto.“ + „...v tuto chvíli ta studie je v nějaké fázi, že máme sice zadání, ale nemáme zpracovatele, a kdy to bude to v tuto chvíli nejde říct.“ + „Náročné území z hlediska zejména veřejné infrastruktury. Chceme řešit ty vazby, protože to je prostě problém. Je to Praha a Středočeský kraj, tím jak je

¹⁶ Město Černošice jako obec s rozšířenou působností mají svoje ÚAP, středočeský kraj má ÚAP a Praha má jenom jedny ÚAP (přestože je krajem i obcí) a aktualizuje je každé 2 roky (v termínu obecních). To znamená, že by je měla aktualizovat v termínu do konce roku 2016.

Praha i kraj a Středočeský kraj, tak tyto vazby bychom tam chtěli řešit v rámci této územní studie.“ (zástupce MMR)

Vzhledem k tomu, že zpracovatelem ÚAP hl. m. Prahy je IPR, doporučujeme ve spolupráci se signatáři memoranda zvážit možnosti začlenění záměru zřízení PP do těchto dokumentů.

V rámci občanské participace na utváření podoby území by bylo vhodné, aby zde byla role vhodného mediátora, tzn. aby bylo umožněno efektivnímu proudy informací od samotných občanů (bottom-up).

„... je potřeba, aby tam byl zároveň člověk, který rozumí územnímu plánování a který rozumí práci s lidmi a dokáže to moderovat a dokáže dělat toho mediátora, aby se zprostředkovaly názory. Jaký mají občané požadavek nebo očekávání v tom území a to se zase zpětně dalo tomu projektantovi, aby on to odborně zpracoval na základě těchto nápadů. Takhle by bylo ideální, kdyby to fungovalo. Bohužel to zatím nefunguje.“ (zástupce MMR)

Koncepční dokument pro PP Soutok

Plán na správu a ochranu životního prostředí a krajiny, jehož hlavním principem by byla ochrana a posílení místních ekosystémů. Zároveň důraz na vybudování infrastruktury, která by umožnila veřejnosti využívání parku, a to bez ohrožení kvalit krajiny a přírodních hodnot. Mohlo by být součástí připravovaného Master plánu PP Soutok.¹⁷

„Tam je potřeba, než to sem přijde. I když na začátku to mohou být spolky nebo městská část nebo všichni dohromady, tak než to sem přijde, tak by se toho měla nějakým způsobem dotknout ruka profesionála.“ + „Alespoň nějakou jednoduchou studii, která bude mít hlavu a patu. Klidně to sem může jít někdo konzultovat.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Další sektorové plány a aktivity

Vzhledem ke značné šíři aktuálního využití území od rekreačních přes ekonomické až po zemědělské aktivity by bylo vhodné navrhnout na základě výsledků socioekonomické analýzy (a případného následného konsenzu na podobě PP) i další sektorové plány a aktivity, které budou v souladu se základním koncepčním dokumentem pro PP Soutok a souvisejícími strategickými / koncepčními dokumenty.

Rozšíření záplavového území a stavební uzávěra

Povodí Vltavy má již několik let připravenou novou (rozšířenou) podobu záplavového území, které se překrývá s územím zvažovaného PP Soutok. Implementace do právního řádu by se měla řešit novou vyhláškou. Bylo by vhodné, aby se IPR např. prostřednictvím magistrátu hl.

¹⁷ Vytvořen z průzkumů a analýz, participativní tvorby strategie a plánu rozvoje území a z paralelního zhotovování grafického výstupu ve formě generelu oblasti.

m. Prahy (který může dávat připomínky) zapojil do přípravy této vyhlášky, která může mít zásadní dopad na budoucí podobu území.

„ta vyhláška by mohla mít dost zásadní dopad tady na celé to území, a to zejména díky rozsahu, a u té tzv. aktivní zóny, když to zjednoduším, tak se nesmí nic - aktivní zóna je zóna, kde je velmi omezené jakékoliv stavění a vůbec využití celého toho území.“ + „No, to je návrh, o kterém se teď vede diskuze, já jsem právě dostal připomínky k návrhu té vyhlášky, které byly poslány z ministerstva a nenašel jsem tam připomínky Hlavního města Prahy.“ + „Asi hlavní to gro té nové hlášky spočívá v tom, že se ona se snaží z hlediska logiky sjednotit aktivní zónu a tady tu červenou, nejvyšší rizika, aby to bylo vymezené jako jedno území stejně.“ (zástupce Povodí Vltavy)

„No, ono ty podmínky by platili stejné jako teď, akorát je možné, já to zrovna v tom území jako je tahle červená, ty největší rizika, nevím z hlavy, kde je tam ta aktivní zóna. Ale je možné, že ta červená je širší, a tedy že by se to území se stejnými pravidly, stejnými omezeními rozšířilo. Ale pozor, bavíme se o návrhu vyhlášky, to ještě není schválené, je to v připomínkovém řízení.“ + „Čili tady tahle část v aktivní zóně není, a teď je otázka, jestli by se tahleta území, což jsou skleníky, a třeba tady, Lahovice, se nedostali do aktivní zóny, protože pokud by se měla sjednotit aktivní a červená zóna, ta červená vznikala jinak - jestli vám tam hrozí nějaké nebezpečí...“ (zástupce Povodí Vltavy)

Právě kvůli statusu záplavového území zde platí stavební úzavěra, která ale není vždy dodržována.

„A co si představujete pod pojízdním stánkem? Jakože tam bude stát maringotka s kolama? Kola za chvíli sundaj, protože se budou bát, že jim to někdo ukradne, aby jim s tou maringotkou nikdo neodjel. To je zkušenost z praxe jinde po Vltavě. Pak maringotku obijou něčím a udělají přístřešek a pak udělají terásku a v té chvíli je z toho stavba. Bez legrace.“ + „Výsledkem toho všeho je, že už nikdy nikam neodjedou a při první povodni to smete voda a zničí to nějaký jiný majetek na tom toku. Lepší varianta je ta, že tomu zůstanou kola, ale vy při povodni neseženete nikoho, a vy nesmíte šáhnout na majetek cizí osoby, protože to je jeho.“ (zástupce Povodí Vltavy)

„To mě jenom vadí, co se tam děje v tom území, které by mělo být průtočné.“ (zástupce VÚV)

Na prosazování stavební uzávěry existují samozřejmě bezpečnostní argumenty ze stran expertů.

„Jenom ještě k tomu chci říct, co to jsme asi ještě neřekli, a to je to, že z toho povodňového hlediska je, dneska se tomu říká tzv. blesková povodeň, ale Berounka umí kromě ledochodu strašně rychle stoupnout.“ (zástupce Povodí Vltavy)

„...samozřejmě odstranění staveb v inundačním území, které tam jsou a které tam nemají co pohledávat. Jako a to jsou ty radotínský, tam mají postavené baráky na místech, kde nemají ty domy co pohledávat a nikdy neměli být povolený, podle vodního zákona.“ (zástupce VÚV)

3. Efektivní správa napříč institucemi

Na začlenění všech důležitých veřejných i soukromých stakeholderů do jisté formy partnerství (dobrovolný správní orgán) by měl být kladen dostatečný důraz. Jedním z důvodů je velice široká vlastnická struktura pozemků v území zvažovaného PP Soutok. Dalším problémem by mohla být neefektivní komunikace a koordinace při tak široké paletě stakeholderů na horizontální i vertikální úrovni. Komunikační problémy napříč stakeholdery se již projevily při analýze vztahů a komunikace a podrobněji o nich pojednává příslušná podkapitola (včetně mapové vizualizace a zařazení aktérů do kategorií na škále dobrý, ambivalentní a špatný vztah) Jejich aktivní zapojení do zřizovacích a správních orgánů se proto jeví jako nezbytné, přestože sladit jejich zájmy asi nebude jednoduché.

„Tam je ten problém, že už to je jiný model, že v té správě, kdybychom tam měli jak ty vlastníky, tak třeba městské stakeholdery, tak už by ta rada nebyla tak efektivní, že by tam byl problém sladit ty zájmy těch jednotlivých stakeholderů.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

V pilotní přípravné fázi projektu by měl IPR společně se signatáři memoranda (případně již zvolený manažer) oslovit všechny stakeholdery i veřejnost s nabídkou členství ve Fóru pro Soutok, což by dle Akčního plánu pro PP Soutok mělo být volné sdružení všech organizací a osob, které se chtějí podílet na vzniku PP Soutok. Smyslem fóra bude konzultovat projektové aktivity s hl. aktéry a veřejností a zapojovat je do průběhu přípravy PP Soutok. Tento organizační rámec projektu může být posléze transformován do orgánů správy PP Soutok, např. jako Rada příměstského parku Soutok, vytvořená v rámci participativního procesu přípravy PP Soutok.

„...ty majitele je potřeba o tom přesvědčit. Zeptat se jich jestli by se do toho nechtěli nějakým způsobem zapojit. Ono problém je teda ten, že ta držba tam je extrémně roztržitá, tam je strašná spousta majitelů.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Systém správy PP závisí mimo jiné na jeho právním statutu, který buď umožní přímou správu zaměstnanců parku (např. v případě ústavu) nebo nepřímou správu skrze poskytovatele služeb (outsourcing).

Vzhledem k tomu, že předpokládané území PP Soutok se nachází na katastrálním území hl. m. Prahy, 5 městských částí, města Černošice a zároveň obsahuje z velké části pozemky

v soukromém vlastnictví, zdá se jako nejvhodnější vytvořit pro správu parku takovou instituci, kde budou zastoupeni stakeholdeři jak z veřejné tak i soukromé sféry. Takovou formu představuje např. výše zmíněný spolek, jehož členy mohou být fyzické i právnické osoby.

Zástupci správy PP by měli zároveň hrát aktivní roli v širší správě území, tzn. mít specifickou a aktivní roli v rozhodovacích procesech územního plánování a rozvoje. V tomto smyslu je zásadní začlenění PP do místních (územně) plánovacích dokumentů (např. do právě připravovaného Metropolitního plánu), které se jeví jako nejlepší možná cesta pro komplexní strategickou vizi pro místní rozvoj a zároveň prostředek komunikace dalším aktérům ve společnosti. Definice a hierarchie problémů a cílů stejně jako rozhodovací procesy by měli být podpořeny sociálně inkluzivním a participativním přístupem.¹⁸

„...místní vidí takové ty drobné problémy, které tam mají a na které my vůbec nedohlédneme, protože tam tu situaci tolik neznáme...” (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

4. Vznik PP Soutok jako dlouhodobý proces

PP se od jiných parků nebo chráněných území liší také tím, že jeho vznik je již od začátku chápán jako komplexní a dlouhodobý proces, tzn. že i po jeho formálním vyhlášení se jeho podoba nadále utváří v průběhu dalších třeba i desítek let.

„Tak z pohledu praxe je to běh na dlouhou trať. Pokud vezmu v potaz německou důslednost, dobu jak dlouho trvala revitalizace těch 8 nebo 10km (něco) v Mnichově [00:01:54] a to, že Mnichov k tomu měl podporu zemské vlády i finanční Bavorský více než 50% a to tam možná byly mnohem jednodušší majetkové poměry a trvalo to celé kolem deseti let, tak tady si myslím 30 let žádná míra.” (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Díky tomu není rozhodující vyřešit všechny konflikty a vlastnické zájmy hned na začátku procesu. Nicméně je velmi důležité, aby byli všichni stakeholdeři přizváni do tohoto procesu a aby se alespoň dohodli na společné vizi a dlouhodobé strategii o tom, jak by měl PP vypadat a kam by měl směřovat.

„...tak se začne tam, kde to jde. Ono i v těch parcích, co jsou tady v té jižní Evropě, tak se, ty parky některé existují 100 let, tak se s tím pracuje dlouhodobě. Holt těžba, tam bude nějakou dobu, tak by se pracovalo na těch oblastech, kde by se netěžilo nebo tam, kde už to bude vytěžené.” + „Tak on ten park není park typu, že si řeknu, tady je národní park a vyhlásí se národní park. Tady by to bylo, tak jako krystalizační jádro, na které by se pak nabalovali další

¹⁸ PERIURBAN PARKS - Improving Environmental Conditions in Suburban Areas, Toolkit, s. 56.

věci. Ty jednotlivé projekty.“ + „Měly by se tam dělat třeba revitalizace Krňáku, takovéhle věci. Lipanského potoka, Něco se udělat dá, že jo.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

„...já to vnímám tady v tom našem prostoru, kdyby existoval v podstatě vytvořený ideový plán, který by pracoval s urbanismem tak s krajinou tak řekněme s nějakým sběrem dat sociálních a jiných sociologických, kde by se podle toho dala vytvořit určitá vize, jak tento prostor může vypadat za 5, 10 a 30 let což znamená, že to dalece přesahuje veškeré volební období protože je těžké jít do komunální politiky s tím, že přináším vizi na takový dlouhý horizont ale kdyby tady existovala platforma, nějaký manuál, nějaký web, kde by byly tyhle horizonty diskutované tak si myslím, že by to pomohlo uvažování lidí i o hodnotě tohoto prostoru. Mám pocit, že se udělal nový kus silnice, všichni mají pocit, že super nejsou tam výmoly, ale jsou to tak krátkozraké kroky, že to nepracuje s těmi delšími horizonty. Tohle je něco, co mi tady chybí...“ (zástupce zájmového spolku)

Je třeba počítat s tím, že výkupy pozemků a řešení vlastnických vztahů budou složité, dlouhodobé a postupné.

„Takže ta vize toho, že se podaří vykoupit všechny ty pozemky a udělat tam nějaký ten příměstský park je asi prostě nereálná. Je to věc dlouhodobá a postupná.“ + „Děláte na tom (výkup pozemků) dva roky, ale jde to. A někdy musíte začít.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

„Tady ti dneska platí nějaký zemědělec za to, že tam oseje a vypěstuje, tak kdyby jim to samý platilo město za to, že tam bude mít park, těm vlastníkům to bude asi jedno a ještě by se jim o to někdo staral.“ (zástupce Povodí Vltavy)

„Vidím tam skutečně několik klíčových věcí, tak nejhorší je majetkoprávní situace.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Jak je patrné z aktivit IPRu, nějaký proces vzniku PP Soutok již nastartován byl. Nicméně budou nutná další strategická rozhodnutí klíčových aktérů, až bude na stole konkrétnější vize a nastavení základních pilířů správy a financování parku.

„...tak se asi bude muset najít nějaká jiná možná cesta než cesta výkupu. Jestli nějakého druhu partnerství. To si město přivodí trvalý závazek, že bude využívat něčí půdu, takže otázka strategického rozhodnutí a zvážení finančních dopadů jestli takovéhle rozhodnutí. Jestli město chce do takového partnerství vstoupit.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Zajímavý je pohled na postupnou realizaci jednotlivých menších projektů, které na sebe navazují, ale zároveň mají smysl sami o sobě z důvodu jednoduššího politického prosazování

v prostředí, kde je pro krátkodobé projekty v řádu max. několika let snažší nalézt podporu napříč politickými představiteli.

„Tak teoreticky je to asi jedna jediná možná cesta, ale protože samozřejmě to se najednou vyřešit nedá, ale v tom případě by se muselo určitě chystat a plánovat, tak aby každý ten jednotlivý výdobytek, tak jak za sebou půjdou, mohou existovat buď sám o sobě anebo jenom s těmi, co už byli realizované. Nesmělo by se to příliš podřizovat představě, že to jednou bude fungovat jako celek. Jako, že by to byla spíš taková polyfunkční krajina se silnějším zastoupením rekreačních prvků, které by se postupně realizovaly.“ + „...tato cesta by měla smysl, že by to byla taková postupná revitalizace toho území, protože má to tady své limity, ale má to i svůj potenciál.“ + „v žádném případě bych nedoporučoval nahodile realizovat něco, co se vidí, že jednou bude součástí většího komplexu a bez něj to nemá žádnou váhu.“ + „Jako né že to je první krok k něčemu, co bude za dlouhou dobu, ale když už uděláte toto, tak z toho dostanete toto a toto a toto.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Možnosti využití existujících nástrojů pro správu a ochranu PP

Ochrana krajinného rázu

Ráz krajiny je významnou hodnotou dochovaného přírodního a kulturního prostředí a je proto chráněn před znehodnocením. Je dán specifickými rysy a znaky, které vytvářejí její rázovitost - odlišnost a jedinečnost. Ráz krajiny vyjadřuje nejenom přítomnost pozitivních jevů a znaků, ale též kulturní a duchovní dimenzi krajiny. Celoevropsky přijatý standard předpokládá, že existuje zájem na celoplošné ochraně krajinného rázu jako součásti kulturního dědictví minulosti a příznivého životního prostředí budoucích generací. Orgány ochrany přírody mají za cíl chránit nejen zvláště chráněná území a vyjmenované druhy rostlin a živočichů, ale mají aktivně přispívat k péči o celé území beze zbytku, zejména z hlediska zachování bohatosti a pestrosti krajinných typů, jejich estetických a přírodních hodnot.¹⁹

Výsledky socioekonomické analýzy ukazují, že přírodní hodnoty (unikátní nivní krajina) je jednou ze základních zjištěných hodnot území (viz podkapitola Mapa hodnot území), proto by s tímto konceptem mohlo být pracováno i v případě založení PP.

„...myslím, že tady ta krajinná otázka je docela důležitá,...“ + „...my se v poslední době nějak snažíme tu ochranu přírody a krajiny směřovat nejen k ochraně těch přírodních fenoménů, ale taky těch funkcí, které jsou nejen pro ty živočichy a rostliny, ale taky pro člověka.“ (zástupce MŽP)

„Ta krajina je malebná údolí Vltavy, údolí Berounky je to velice malebné.“ (zástupce MMR)

¹⁹ <http://www.ochranaprirody.cz/obecna-ochrana-prirody-a-krajiny/krajiny-raz-a-vystavba/>

„A ten pocit rekreace je jiný. Někdo to vyhledává někomu to je jedno, ale je to přidaná hodnota.“ + „Určitě ta hodnota toho území je v tom, že to plynule navazuje na rekreační zázemí Prahy.“ + „Není to izolovaná lokalita v tom je ta hlavní hodnota a tady nějaká přidaná hodnota, že to má nějaký horizont nějaké kopečky kolem.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Aby ale bylo možno krajinný ráz chránit, je nutno popsat a vyhodnotit znaky a hodnoty, které krajinný ráz dané krajiny utvářejí. Dále se hodnotí vlivy navrhovaných záměrů na tyto znaky a hodnoty, tj., zásahy do krajinného rázu, nebo se provádí hodnocení území z hlediska krajinného rázu a stanoví se opatření k jeho ochraně.²⁰ Doporučujeme ve spolupráci s AOPK (případně MŽP) prozkoumat možnosti využití tohoto nástroje.

Tento nástroj již byl v předmětném území úspěšně použit.

„Tak naším záměrem bylo, hlavní město to i vyprojektovalo, zvýšit tu silnici, udělat ji na takovém náspu s propustkami, aby tam ta voda protekla v případě, že vybřeží, narazilo to právě na kolegy z IPRu a ostatní ochránce přírody, kterým to připadalo jako zničení krajinného rázu atp., jsou věci, kterým my osobně nerozumíme, ale tak skončila tahle věc.“ (zástupce Povodí Vltavy)

Územní ochrana (obecně chráněná území)

V ČR dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a jeho prováděcích vyhláškách 395/1992 Sb. a 64/2011 Sb. Mimo zvláště chráněná území²¹ definuje zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny také všeobecné podmínky ochrany pro některé útvary, přírodní objekty či úseky krajiny, přispívající k podpoře ekologické rovnováhy nebo mající významnou krajinoformující funkci. Tyto lokality nebo i větší krajinné úseky jsou v praxi označovány jako obecně chráněná území a jsou jimi přírodní parky, významné krajinné prvky (VKP) a územní systémy ekologické stability (ÚSES).²²

„Dneska tam je ochrana údolní nivy ze zákona, a ta pořád platí. Je tam ochrana vodního toku jako významného krajinného prvku.“ + „Samozřejmě existují potom některé další nástroje, jako třeba přírodní park, a to je především na ty estetické hodnoty. Na ty přírodní hodnoty jsou prostě tyhle dva instituty, který tam přímo pasují a je potřeba s nima pracovat.“ + „...jistě tam bude nadregionální ÚSES...“ (zástupce MŽP)

Zde se nabízí především možnost pracovat s již existujícími nástroji – VKP + ÚSES. Nicméně, efektivita obecné ochrany přírody, přestože je dána zákonem, je spíše nízká. Důvody mohou být různé, ale je určitě vhodné s tímto počítat.

²⁰ Tamtéž.

²¹ Na území se nachází 2 přírodní památky – Komořanské a modřanské tůně + Krňák.

²² http://portalzp.praha.eu/jnp/cz/priroda_krajina_a_zelen/prirodni_parky/index.xhtml

„...ta obecná ochrana je ta Popelka, o které jsem tady hovořil, která se nepříliš vnímá a přitom je to tak nádherný nástroj, jenom jej začít využívat.“ + „...nezájem těch úřadů nebo konkrétních osob jít do nějakého střetu, protože v tomto území to samozřejmě vyvolá konflikt. To řízení se nebude někomu líbit, bude se odvolávat, soudit, stěžovat si, vyhrožovat, tak jak už to normálně chodí.“ (zástupce MŽP)

„Většinou se napíše, že to je významný krajinný prvek a že je potřeba postupovat podle zákona číslo 114 a tím to končí. Nějakou nic neříkající obecností, která když se přinese žádost o to stanovisko, tak se tam napíše, požadujeme, aby činnost byla prováděna v souladu s ustanovením paragrafu 4, odstavec 2, zákon o ochraně přírody a krajiny, kde nesmí dojít k poškození VKP a tím to končí, ale aby tam někdo dal nějaký podmínky, co se tam může a co se tam nemůže, to je velkej sen.“ (zástupce MŽP)

Možnost vytvoření nové kategorie obecně chráněného území prostřednictvím novely zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (které jsou poměrně častým jevem)²³, by bylo nutno prověřit s příslušnými úřady (MŽP, AOPK).

Obecně závazné vyhlášky a opatření obecné povahy

V procesu zřizování i správy PP je možné využít tzv. obecně závazné vyhlášky, které mohou upravovat právní vztahy v mezích samostatné působnosti obce dle § 7 a 10 zákona o obcích, v případě hlavního města Prahy dle § 44 zákona o hlavním městě Praze.²⁴ Vyhláška musí být v souladu se zákony České republiky a obec nesmí vyhláškou ukládat povinnosti právnickým nebo fyzickým osobám, pokud k tomu není zmocněna zákonem. Dotčené MČ mohou pomocí tohoto nástroje vytvářet vhodné podmínky pro žádoucí charakter území, např. formou omezování některých činností v území.

Vedle toho je opatření obecné povahy správní akt s konkrétně vymezeným předmětem a obecně určenými adresáty, který ale slouží jen ke konkretizaci již existujících povinností vyplývajících ze zákona. Vzhledem k neexistenci právní úpravy pro příměstský park jsou možnosti využití tohoto nástroje omezené. Nicméně, jedním z typických příkladů opatření obecné povahy jsou zásady územního rozvoje nebo územní plán, jejichž využití pro vznik a správu PP je velmi důležité a je již popsáno výše.

²³ AAktuálně se např. připravuje novela kvůli invazním druhům.

²⁴ Odstavec (3) Povinnosti může hlavní město Praha ukládat v samostatné působnosti jen obecně závaznou vyhláškou c) k zajištění udržování čistoty na ulicích a jiných veřejných prostranstvích, **k ochraně životního prostředí**, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně¹³) (dále jen "veřejná zeleň") a k užívání zařízení hlavního města Prahy nebo městské části.

Územní systém ekologické stability (ÚSES)

ÚSES je podle § 3 písmene a) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Vytváření územního systému ekologické stability je podle § 4 odst. (1) zákona č. 114/1992 Sb. veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát. Na území zvažovaného PP Soutok, vzhledem ke svému přírodě blízkému stavu díky vlastnostem říční nivy ale i platné stavební uzávěře, je pravděpodobně potenciál pro posílení ÚSES, ať už budováním zelených pásů nebo podporou zelené a modré infrastruktury.

Další potenciální možnosti ochrany území

Další argumenty (a nástroje) pro ochranu přírody by bylo nutné nejdříve prozkoumat, např. druhovou rozmanitost ve spolupráci s VÚV.

R: „...určitě by to bylo zajímavé se na to podívat z hlediska toho, jestli doopravdy je to území z pohledu na vodu vázaných ekosystémů nějakým způsobem výjimečné.“

Tazatel: „Myslíte si, že váš ústav by k tomu mohl říct něco zásadního, že byste k tomu mohli hypoteticky vypracovat studii, která by mohla být relativně objektivní a která by to dovedla posoudit?“

R: „Já jsem přesvědčený o tom, že jo, protože bychom to nestavěli na argumentech pitné vody. Určitě bychom to stavěli na jiných principech ochrany přírody, kdyby tam byly. Kdyby se je podařilo najít.“ (zástupce VÚV)

„Tak já si myslím výskyty věcí nějaká druhová rozmanitost vázaná na ten specifický ekosystém toho soutoku. Ať už přímo vodní organismy nebo na vodu vázané. Na tom bych to stavěl. Pak bych tu argumentaci stavěl na krajinářské záležitosti a nikoliv na pitné vodě.“ + „z našeho pohledu jako vysloveně vodařského jsou to podle mne silně ovlivněné vodní útvary a v tu chvíli nejsou až tak úplně cenné, ale můžou být cenné ty druhy.“ (zástupce VÚV)

9. Modely sdílené správy území

Na základě předchozí analýzy stakeholderů a řešerše relevantních koncepčních a strategických dokumentů byly navrženy následující možné varianty řešení sdílené správy příměstského parku v této administrativně roztříštěné oblasti. Modely správy PP Soutok odrážejí možnou správu území, tzn. jak jsou prováděna rozhodnutí, kdo může tato rozhodnutí ovlivňovat a jakým způsobem je strukturován management území. Pro návrhy modelů správy území se obvykle používají tři základní kritéria:

1. Identita a role vlastníků území a zdrojů;
2. Zdroj příjmu pro management;
3. Typ orgánu správy a managementu.

Celkově lze rozlišit kombinace různých modelů zapojujících v různé míře státní správu (veřejný sektor), nevládní neziskové organizace nebo ziskové organizace (soukromý sektor). Na základě výše zmíněných kritérií lze dospět až k 60 různým kombinacím modelů správy (Eagles 2009). Pro potřeby návrhu modelů správy pro území Soutoku jsou navrženy 3 základní modely:

1. Model správy veřejným sektorem;
2. Model sdílené správy více subjektů;
3. Soukromý model správy.

Bez ohledu na výběr modelu správy (u některých modelů může mít tuto roli manažer pro PP soutok) se jeví jako důležité, aby v rámci občanské participace na utváření podoby území byla ustavena role vhodného mediátora, tedy člověka, který rozumí např. územnímu plánování a zároveň práci s lidmi. Doposud hrál tuto roli jaksi automaticky IPR, ale vzhledem k očekávaným nárokům na koordinaci a zprostředkování dohody mezi aktéry mohou být stávající kapacity nedostatečné.

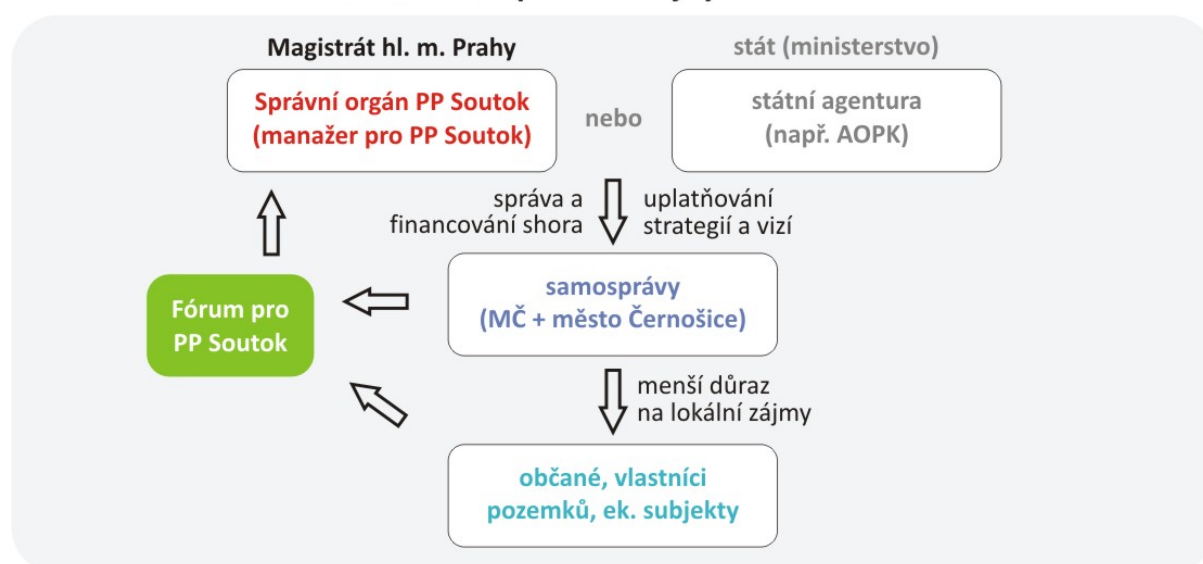
Model 1: Správa veřejným sektorem

Model veřejné správy odpovídá zajištění správy na úrovni samosprávy (státní správy), v tomto případě hl. m. Prahy. Bylo by možné zvažovat i variantu na úrovni státní správy (delegovat správu na státní agenturu nebo podobný orgán s celostátní nebo regionální působností – např. AOPK), kde by ale mohlo být obtížné zvolit, pod kterou instituci by měla tato nově zřízená jednotka spadat (např. MŽP).

Jednou z možností by bylo zřízení samostatné organizační jednotky (kanceláře) na magistrátu hl. m. Prahy. Pro tuto variantu hovoří i fakt, že z územně-správního hlediska se zvažovaný PP Soutok nachází z majoritní části právě na území hl. m. Prahy.

Role státu je zajistit dostupnost veřejných statků a ekosystémových služeb v území. Model veřejné správy je obvykle financovaný z větší části z veřejných zdrojů.

Model č.1: Správa veřejným sektorem

Výhody

- Silná orientace na cíle správy území a snadnější prosazování strategické vize i jednotlivých projektů především mezi celoměstskými stakeholdery.
- Efektivnější integrace politik a nástrojů správy PP do existujících nebo vznikajících (územně) plánovacích dokumentů a politik pro místní rozvoj.
- Snažší prosazování koherentní a koordinované dlouhodobé logiky (policy coherence), např. u územního plánování a regionální politiky
- Jednodušší technická správa území např. prostřednictvím Technické správy komunikací hl. m. Prahy

Nevýhody

- Nižší důraz na lokální zájmy (zajištění rekreačních a ostatních služeb v území). Zde by pak byl pravděpodobně prostor pro roli nějakého facilitátora (manažer pro PP Soutok?), aby nezapadly některé na první pohled minoritní či příliš lokální zájmy v území.
- Z hlediska předpokládané dlouhodobosti (řádově desítky let) procesu vzniku PP je nutno zajistit stabilitu správního orgánu, což by v budoucnu mohlo být ohroženo změnou politické reprezentace v případě, že by správní orgán spadl pod magistrát hl. m. Prahy (ale i pod jinou státní instituci ve veřejné správě).
- Financování převážně z veřejných zdrojů může sice někdy (v jednom volebním období) být výhodou, ale jindy (jiné volební období a změna politické vůle) zase naopak. Celkově je zde riziko větší nestability.

Model 2: Sdílená správa (multistakeholder model)

Efektivní správa napříč institucemi může být dosažena vznikem dobrovolného správního orgánu (např. spolek). V tzv. multistakeholder modelu je kladen důraz na začlenění všech důležitých veřejných, nevládních i soukromých stakeholderů do sdílené formy partnerství, mimo jiné z důvodu velice široké vlastnické struktury pozemků v území zvažovaného PP (řádově stovky vlastníků).

Z finančního hlediska je tento model obvykle spojen s neziskovou správou území.²⁵ Výhodou (pro reflexi všech místních zájmů) může být široké spektrum zapojení různých subjektů. Typickým prvkem je silná orientace na konsenzus, role místního společenství a větší zapojení ekonomických subjektů na financování.

Relativní nezávislost (celoměstští úředníci a experti jsou zapojeni spíše do poradních orgánů) na státních institucích lépe reflektuje vlastnickou strukturu pozemků v území, kdy stát případně hl. m. Praha vlastní řádově pouze několik procent z celkové rozlohy.

Model č.2: Sdílená správa (multistakeholder model)

Výhody

- Variabilita nastavení rozhodovacích a dalších orgánů.
- Reflexe více zájmů v komplikovaném a vlastnický roztříštěném území (vzhledem k široké paletě stakeholderů především na místní úrovni).
- Ideální participativní model.

²⁵ Viz spolek a jeho základní charakteristiky v kapitole Možnosti vzniku příměstského parku Soutok.

- Z dlouhodobého hlediska větší resilience vzhledem k možným výkyvům podpory „zhora“ (změnám politické vůle).
- Tlak na transparentnější využívání finančních prostředků.

Nevýhody

- Vyšší časové a vyjednávací nároky na dosažení konsenzu.
- Nutnost zajištění podstatné části financování ze soukromých zdrojů.

Model 3: Soukromý management

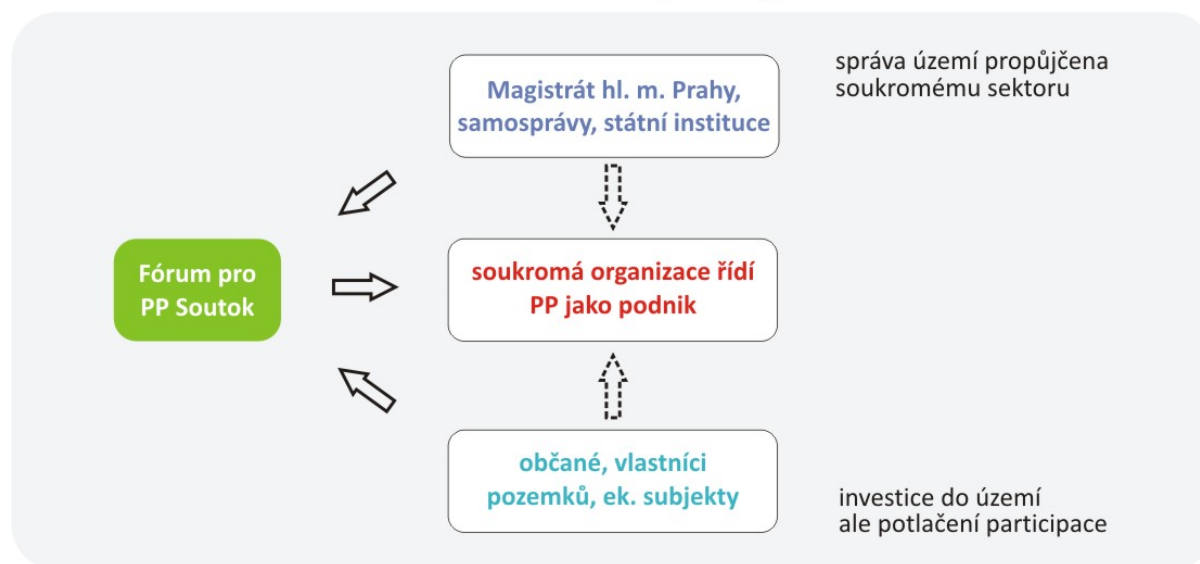
Model soukromého managementu může být nastaven několika různými způsoby. Může se jednat o neziskovou správu území, ale rovněž ziskovou správu území. Obvykle se v tomto modelu propůjčuje starost o věci veřejné soukromé organizaci (soukromé agentuře, firmě, apod.).

Rozdíl oproti modelu sdílené správy je svěření správy jednomu konkrétnímu subjektu (tento proces se označuje rovněž jako „outsourcing“). V některých regionech takto fungují regionální rozvojové agentury (RRA).

Tento model je převážně spojen s formou ziskové správy území z podnikatelských aktivit. Soukromý správní subjekt by měl být motivován k poskytování služeb příměstské krajiny pro veřejnost, který z titulu poskytovatele přináší tyto hodnoty a služby na trh. Běžným zdrojem příjmů v tomto modelu jsou například poplatky spojené s přístupem do oblasti či nějakou formou rekreační služby. Nicméně je možný i neziskový model, financovaný převážně z darů soukromých subjektů a společností.

Participace může být zachována prostřednictvím dobře nastavených podmínek fungování Fóra pro PP Soutok, které může mít nejen poradní funkci.

Model č.3: Soukromý management

Výhody

- Dostatečná podpora místních podnikatelů může znamenat dobré finanční zázemí a tudíž příslib investic
- Variabilita nastavení rozhodovacích a dalších orgánů.

- Větší nezávislost (např. na úřednické byrokracii).
- Reflektuje majetkovou strukturu pozemků v území, kdy většina je v rukou soukromých vlastníků.

Nevýhody

- Potlačení participativního prvku při správě území.
- Samosprávy a město Černošice mají omezenou působnost.
- Nutnost zajištění podstatné části financování ze soukromých zdrojů.
- Větší riziko netransparentního využívání finančních prostředků neboť cílem bude zisk.
- Vzhledem k nižší účasti aktérů ze státní správy a samosprávy mohou být vyšší nároky na integraci „záměrů“ PP do strategických a plánovacích dokumentů.

Je potřeba zdůraznit, že všechny zmíněné modely by měly uplatňovat základní kritéria dobré správy:

1. Participace veřejnosti;
2. Orientace směrem ke konsensu;
3. Strategická vize;
4. Reakceschopnost, vstřícnost;
5. Účinnost plánování;
6. Účinnost akce a produkce;
7. Odpovědnost;
8. Transparentnost;
9. Rovnost a kompletnost;
10. Respektování zákonů.

Uplatnění všech základních kritérií správy zahrnuje mj. participativní přístup při správě území. Neznamená to tedy, že by například při uplatnění modelu veřejné či soukromé správy byla vyloučena participace občanů či dalších subjektů. Zároveň je spravující subjekt odpovědný občanům, resp. instituce veřejné správy. Roli dohledu nad celkovým směřováním území by mohla mít např. Rada příměstského parku Soutok, vytvořená v rámci participativního procesu přípravy PP Soutok.

10. Návrh scénářů pro modely správy v oblasti Soutok

Návrh scénářů pro modely správy v oblasti soutok vychází z globálních trendů sdílené správy v oblasti životního prostředí, v kombinaci s názory, postoji a potřebami místních klíčových aktérů.

Lokální orchestrace

Scénář modelu správy „Lokální orchestrace“ se zaměřuje na spolupráci vedoucí ke zlepšení socioekonomických podmínek oblasti Soutoku. Hlavní aktéři si uvědomují význam ochrany životního prostředí a ekosystémů, které poskytují významné veřejné statky a služby, ale postoj k řešení environmentálních problémů je převážně reaktivní (problémy se tedy řeší, až když nastanou).

Účinné správě území překážejí různé zájmy a nerovnosti. Aktéři jsou schopni hlavní problémy diskutovat, neshodnou se však na rychlém a efektivním řešení. Například se nezlepšuje prostupnost krajiny a budovaná infrastruktura není zaměřena na zpřístupnění krajiny.

Důraz místní správy je zejména na zajištění služeb místním obyvatelům, podnikatelům a veřejné správě. Daří se směřovat dotace a veřejné prostředky na rozvoj nových projektů, které však nejsou vždy v souladu s místním prostředím. Nicméně přispívají ke zvýšení kvality života místních obyvatel, daří se držet zaměstnanost. Mírně převažují ekonomicky zaměřené projekty, daří se však prosadit i sociálně a environmentálně zaměřené projekty.

V čele stojí rada parku, tvořena zástupci samospráv, kteří delegují návrhy vlastníků pozemků a občanů. Hlavní město posuzuje různorodé zájmy zúčastněných stran na základě odborných posudků, aby ustanovilo kompromisní regulativní režim a zafinancovalo dílčí rekultivační projekty (např. Průleh po starém korytě Berounky, Lávka mezi Lipenci a Černošicemi, Radotínský jez). Město by dále usilovalo o výkupy zanedbaných pozemků a těch, které jsou v průtočné záplavové zóně. Podporou lokální ekonomiky (zachování velkotržnice, těžba, golf, pěstování řepky) bude zajištěna i finanční spolupráce podnikatelů se samosprávou (např. Hasiči, jesle nebo rekultivační projekty, kteří jsou už dnes těmito subjekty financováni), ale magistrát zde bude hrát pasivní roli. Vlastníci pozemků v čele s radou parku vůči městu vystupují jako poradci, rozhodování má centralizovaný charakter. Podmínkou je vznik jasného regulačního plánu parku, co se kde smí a co se nesmí.

Výhody: skromné a reálné cíle, volnost rozvoji a jasná pravidla daná regulací.

Nevýhody: zprůměrování zájmů kdy se „vždy najde někdo nespokojený“ riziko špatných rozhodnutí dané „vzdáleností“ magistrátu od kontextu.

Klíčovým prvkem modelu je finanční nezávislost na magistrátu; tu zajistí forma partnerství („symbiózy“) mezi podnikateli (majiteli pozemků a objektů), samosprávou a občanským

sektorem. Je nutné nastavit regulativní smlouvu mezi partnery svazku, založené na vzájemném průsečíku zájmů. Koncepce a realizace parku nevzniká předem jako celý projekt, cílem je organické rozrůstání po skocích a adaptace podmínkám, přičemž nové projekty nenarušují již proběhlé. Důležité je navázání kontaktu s finančně silným donátorem a jej přizvat do rady.

Jedním z prvních nutných kroků je změna regulativního režimu, který neumožňuje vlastníkům pozemků generovat zisk, a brání soběstačnosti. Podmínkou je i změna ÚP zajišťující zachování velkostržnice, což umožní její rozvoj. V dalším kroku by rada přistoupila k náročnějším úkolům, jako je vyjednávání o těžbě a splavnění Berounky, případně likvidaci golfu.

Např. Velkostržnice Lipence svým vstřícným přístupem k samosprávám a pochopením pro environmentální nároky území může fungovat jako donátor, tedy plnit specializovanou funkci v rámci správy parku. Donátor je takový podnikatel, který chápe, že zájem místních se slučuje s jeho zájmem a proto usiluje o symbiózu. Velkostržnice chce nabízet lokální zemědělské produkty, a společně s občany (kteří zaplatí vyšší cenu) tak motivovat samozásobení. Zisk z podnikání by donátor investoval do obcí a obnově ekosystémů, snižujících riziko ničující povodně a ztraktivnění území. Zároveň by došlo k růstu zaměstnanosti a zisku z turistiky.

Adaptivní zahrada

Scénář modelu správy „Adaptivní zahrada“ je založen na důrazu péče o životní prostředí a místních tradic. Model je založen na proaktivním přístupu k řešení environmentálních problémů (problémům se tedy společnost snaží předcházet).

V tomto modelu dochází k rozvoji projektů, které usilují o předcházení nepříznivým dopadům změny životního prostředí. Investuje se do obnovy a revitalizace ekosystémů. Obnova ekosystémů a jejich zpřírodnění probíhá ve světle environmentálních rizik, jako jsou povodně.

Důležitou součástí tohoto scénáře je důraz na lokální zemědělskou produkci a obnovu městského zemědělství. Vznikají místní produkty, daří se propojovat místní ekologické řetězce (například využití koňského hnoje pro produkci místní zeleniny).

Daří se rozvíjet projekty podporující ekologicky šetrnou rekreaci, jak pro místní obyvatele tak jakožto zázemí pražské metropole.

V první řadě by bylo potřeba vytvořit odborný orgán pro posouzení hodnoty konkrétních dílčích území a prosazení jejich ochrany, či naopak zmírnění stupně ochrany pro navržené

zásahy do území. V těchto orgánech by seděli zástupci MŽP²⁶, kteří by poskytovali expertízu na poli obecné a zvláštní ochrany území a dotčené legislativy, ale i relevantní odbory magistrátu hl. m. Prahy, IPR, případně MMR či MZe. Dále by v tomto přípravném výboru seděli zástupci Povodí Vltavy jako správci vodního toku, kteří mají důležité slovo i v konkrétních protipovodňových opatřeních, které určují možnosti využití daného území.

Tato Odborná rada by řešila návrhy Akční rady, která by byla tvořena zástupci dotčených městských částí, místních spolků, podnikatelů (zemědělců, chovatelů, podnikatelů v rekreačních službách) i obyvatel – jelikož je v dnešním stavu pro tyto potenciálně akční stakeholdery složité jakékoliv smysluplné koordinované akce uvést v život, právě na plénu pravidelné Akční rady by se o plánech za účasti facilitátora diskutovalo. Následné návrhy by se projednávaly s Odbornou radou, která by přicházela s možnostmi řešení, které Akční rada v hlasování přijímá nebo odmítá. Také složitost situace na poli správy komplikuje rozvoj parku, proto by bylo plénum Odborné rady ideálním prostředím, kde by se dotčené správní orgány potkaly a řešily reálné možnosti.

Ideálním výsledkem by bylo postupné rozběhnutí několika dílčích projektů v „méně konfliktních“ částech vznikajícího Parku – chov koní by například mohl začít symbioticky fungovat se zemědělskou výrobou, která by se mohla rozrůstat na území jiných vlastníků pozemků, kteří by získávali od zemědělců peníze pokrývající finanční náklady, které dnes mají se zanedbanými pozemky, které leží ladem. Dobrým nástrojem pro směřování k celistvému území by bylo vytvoření dílčích pracovních skupin tvořených zástupci Akční i Odborné rady, které by vytvořili rozvojové plány pro menší území.

V ideálním případě by byl výsledkem přírodně – zemědělský park průchodný cyklostezkami a pěšími stezkami, s několika málo mobilními zařízeními zajišťujícími zázemí rekreantům.

Koncepce a realizace parku tedy ideálně nevzniká předem jako velký projekt, cílem je organické rozrůstání po skocích a adaptace podmínkám, přičemž nové projekty nenarušují již proběhlé, ale můžou požadovat jejich úpravu (například lepší zpřístupnění golfových hřišť rekreantům, jejich úprava v souladu s požadavky krajinářů či ekologů) zároveň je ale zaručena podpora státních orgánů díky odborné radě (tedy lehčí překonání byrokratických překážek).

Příklad Lipenecké tržnice

Jelikož se po setkání se zástupci majitele pozemku a majitelů objektů tržnice ukázalo, že vůle k přemístění tržnice je velmi malá, bylo by možné na půdě Akční rady a následně Odborné rady přednést možnosti řešení této situace.

První možností by bylo představení všech opatření, ke kterým se tržnice v případě svého zachování zavazuje (zajištění dostatečné průtokovosti území v případě vody vyšší než

²⁶ Kteří už zájem na spolupodílení se na vytváření takového parku již prokázali, nebo jimi delegovaní další představitelé MŽP.

dvacetileté, nerozšiřování území tržnice, poskytnutí zázemí či občerstvení pro rekreanty, fungování jako klíčový soukromý donátor pro provoz parku...). V případě, že by se Akční rada na hlasování shodla, že se zachováním tržnice nesouhlasí, by se v Odborné radě pak nejednalo dál o zmíněných opatřeních, ale o legislativních možnostech vymístění tržnice (poskytnutí jiných vhodných pozemků s infrastrukturou, vyhlášení daného parkového území veřejně prospěšnou stavbou apod.).

11. Závěr

V této výzkumné zprávě jsme nastínili výsledky práce na detailním zmapování „situace Soutok“ – příměstského území, které je administrativně i majetkově rozděleno, z hlediska mnoha místních zanedbáno či zneužíváno, ale skýtající potenciál pro vyzkoušení nového přístupu ke správě. Sdílená správa, jak ji v různých obměnách představili zástupci evropské sítě příměstských parků na listopadové konferenci na pražském IPRu, vyžaduje velkou politickou vůli a schopnost jasné komunikace vize různým lidem, kteří budou ochotni přebrat iniciativu. Přebírání iniciativy bude v tomto procesu o to těžší, že jde vlastně o jednu z prvních vlašovek sdílené správy v ČR. To, aby tento proces dobře fungoval, bude vyžadovat u nás málo kultivovanou schopnost mocných vzdát se části moci, která je v běžném správním či ekonomickém provozu považována za přirozenou.

Těmto snahám o přivedení zainteresovaných stran k jednomu jednacímu stolu by měly předcházet podobné výzkumy jako tento, který, podle jednoho ze zástupců dobře fungujících evropských příměstských parků, „nejdřív mapuje bitevní pole“. Metafora bitevního pole ale může myšlení o sdílené správě zakonzervovat v poloze konfliktu – proto je pro nastavování podmínek důležité hledat i momenty, kdy se běžní názoroví oponenti v něčem potkávají. Věříme, že náš výzkum byl schopen ukázat i tyto momenty, na kterých se dá postupně vybudovat shoda, či vytvořit kompromis s únosnou měrou ústupků. Pro tyto ústupky budou muset ve snaze pohnout „zamrzlou“ situací vpřed projevit vůli různé úrovně správy, aktéři s finančními zájmy, místní obyvatelé, ale i obhájci „zájmů“ přírody. Ukázalo se, že mnozí velcí hráči jsou ideí PP nakloněni a připraveni být nápomocní tomu subjektu, který si nelehký úkol koordinace vezme na sebe.

„S velkým zájmem bychom (jako ministerstvo) to sledovali a případně bychom byli i těm našim úřadům nebo kdo se tam potom bude účastnit, nápomocni nějakou odbornou metodickou pomocí, aby oni cítili podporu, když by něco chtěli prosazovat, že to ministerstvo se na to dívá taky tak a že je bude v tom podporovat.“ (zástupce MŽP)

Naše závěry vycházejí ze znalostí IPR, samospráv, státní správy, expertů na správu přírodního bohatství, místních podnikatelů i občanů, kterým budoucnost jejich okolí není lhostejná. V rámci studie jsme udělali desítky rozhovorů, prošli mnoho oficiálních dokumentů a vytvořili a vyhodnotili dotazník, abychom zjistili, co jsou témata, o kterých je nutné se s potenciálními správci bavit, a jak by se mohla sdílená správa příměstského parku právně zakotvit.

Tato zpráva je sycena velkým množstvím přímých citací z rozhovorů, které jsme anonymizovali kvůli příslibu komfortnější pozice našim respondentům, kteří by se nemuseli cítit komfortně sdělující výzkumníkům svoje názory na témata s jistým politickým nábojem. Věříme, že i navzdory tomuto kroku jsou citace kontextuálně srozumitelné a ukazují pečlivost práce se získanými daty. Dat bylo velké množství, a věříme, že mohou být ještě

v budoucnosti přínosem, když se v průběhu tvorby modelu správy či správy samotné vyskytnou další otázky, na které se dá odpovídat právě za použití námi sesbíraných dat.

Co se týká hlavních doporučení pro další kroky, jako naprosto nezbytná se jeví **informační osvěta** zaměřená nejen na zásadní konfliktní oblasti, kde jsme narazili na informační šumy mezi různými úrovněmi správy. Vzhledem k charakteru území je důležité, aby byli do procesu vzniku PP Soutok přizváni i experti (úředníci) z relevantních institucí tak, aby byla zajištěna **koherence sektorových politik** (ochrana přírody, vodohospodářství, zemědělství, lesnictví, sociální politika a politika zaměstnanosti, místní rozvoj).

Cílovou skupinou informování o příměstském parku jako takovém jsou zde všichni stakeholderi, od místních obyvatel po zástupce správy na nejvyšší úrovni.

„To by třeba chtělo nějak informačně pokrýt, protože to tam způsobuje strašné paty. Jedna věc je pitná voda druhá věc co je to příměstský park, protože to tam lidé netuší. Což tam také vzbuzuje veliké problémy, protože lidé si myslí, že se vznikem příměstského parku oni nebudou moct si postavit dveře nebo já nevím.“ + „Oni (PP) jsou hlavně v jižní Evropě a myslím si, že ten koncept je dobrý, ale tady u nás to zatím nefunguje. Oni lidé mají strach, že to bude a bouří se ty majitelé, jak to, že to chcete, a my tam chceme hospodařit. To není o tom, že by se tam nemělo hospodařit.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

„Tak mi chybí dejme tomu pro takový velký celek, který zasahuje více do některých městských částí, asi je to nad tou lokální komunální politikou, nějaký informační portál, který by dokázal tyto věci vysvětlit. Co v jakých horizontech se chystá atd... Co platí? Co neplatí? To mi zrovna přijde, že je něco, co bych využil, že bych věděl nějakou sumu informací, které jsou pravdivé.“ (zástupce zájmového spolku)

„...někdy to je velký problém, že lidi mají nerealistické představy nebo to někdy narazí v radě, protože rada má nerealistické představy, takže a toto je řádově jiné dílo, tak to je myslím problém číslo jedna.“ (zástupce magistrátu hl. m. Prahy)

Jak vyplývá z provedeného výzkumu, IPR zvolil cestu **participativního rozvoje** příměstského parku Soutok. Jednotliví aktéři však již nyní očekávají konkrétní a hmatatelné akce a výsledky. IPR by proto měl začít s rozbíháním menších projektů, zapojujících jednotlivé aktéry a vedoucí k průkazným zlepšením stávajícího stavu.

V současnosti z provedeného výzkumu vyplývá, že IPR je mezi aktéry chápán jako klíčový aktér, který už dlouho podniká kroky k změně stávajícího stavu.

“Pokud se bavíme o tom území, tak ne, protože aktivity IPRu jsou zatím první a poslední něčí snaha se na to podívat komplexně. Podívat se na to přes všechny městské části a ono to území zasahuje i mimo Prahu. Takže na ty na části těch mimopražských okresů v tomto případě Prahy západ, tam nebylo kam nebylo kde. Toto je poprvé, kdy je nějaký partner,

alespoň to někdo deklaruje, který s tím chce něco udělat. Zatím bez zjevného efektu. Ale nenechali jsme se odradit a podklady dáváme.” (zástupce zájmového spolku)

12. Literatura

Aitken, D. (2012): „Trust and Participation in Urban Regeneration.“ People, Place and Policy Online [online] 6 (3) Sheffield: Sheffield Hallam University. Dostupné z: <http://extra.shu.ac.uk/ppp-online/trust-and-participation-in-urban-regeneration-2>

Boltanski, L, Thévenot, L. (1999): The Sociology of Critical Capacity. European Journal of Social Theory 2(3): 359–377.

Boltanski, L., Laurent Thévenot. (2006): On Justification: Economies of Worth. Princeton, Oxford: Princeton University Press.

Boltanski, L. (2011). On Critique: A Sociology of Emancipation. Cambridge: Polity Press.

Brander, L.M. and Koetse, M.J. (2011) The value of urban open space: meta-analyses of contingent valuation and hedonic pricing results. Journal of Environmental Management, 92: 2763-2773.

Chan, K. M. A., Guerry, A. D., Balvanera, P., Klain, S., Satterfield, T., Basurto, X., ... Hannahs, N. (2012). Where are Cultural and Social in Ecosystem Services? A Framework for Constructive Engagement. BioScience, 62(8), 744–756.

Chenail, R.J. (1998): Jak srovnat kvalitativní výzkum do latě? Biograf, 15-16.

CMP (2013). Open Standards for Practise of Conserrvation. Version 3.0, Conservation Measures Partnership, 47 pp.

Daniel, T. C., Muhar, A., Arnberger, A., et al. (2012) Contributions of cultural services to the ecosystem services agenda, Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America 109 (23): 8812-8819.

Disman, M. (2000). Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolinum, str. 284-303.

Eagles, P.F.J. (2009). Governance of recreation and tourism partnerships in parks and protected areas. Journal of Sustainable Tourism 17:2, 231—248.

Fischer-Rosenthal, W. & Rosenthal, G. (2001): Analýza narativně-biografických rozhovorů. Biograf (24): 34 odst.

Healey, P. (1997): Collaborative planning. Shaping Places in Fragmented Societies. London, MacMillan.

Kaufmann, J.-C. 2010. Chápající rozhovor. Praha: Sociologické nakladatelství SLON.

Klain, S. C., & Chan, K. M. A. (2012). Navigating coastal values: Participatory mapping of ecosystem services for spatial planning. Ecological Economics, 82, 104–113.

Klocoková, J. (2010): „Možnosti a limity účasti verejnosti v environmentálnom rozhodovaní: Prípád Tatranského Národného Parku.“ Pp. 465-495 in Jana Plichtová (eds.). Občianstvo, Participácia a Deliberácia Na Slovensku: Teória a Realita. 1. vyd. Bratislava: Veda.

Lafaye, C, Michael Moody, Laurent Thévenot. (2000): „Forms of Valuing Nature: Arguments and Modes of Justification in French and American Environmental Disputes“ Pp. 229-272 in Michéle Lamont, Laurent Thévenot (eds.). Rethinking Comparative Cultural Sociology. Repertoires of Evaluation in France and the United States. Cambridge: Cambridge University Press.

MA (Millennium Ecosystem Assessment) Hodnocení ekosystému k miléniu (2005). Ecosystems and Human Well-Being: A Framework for Assessment. Report of the Conceptual Framework Working Group of the Millennium Ecosystem Assessment. Island Press, Washington, DC.

Maxwell, Joseph A. (2005): Qualitative Research Design: An Interactive Approach. London: Sage Publications.

PERIURBAN PARKS - Improving Environmental Conditions in Suburban Areas: Toolkit. (2012) Dostupné z: www.periurbanparks.eu/storage/files/5051b3e638136.pdf

Rapošová, I., Apolónia Sejková, Csaba Szaló. (2013). „Zabúda Brno na Zbrojovku? Praktiky formovania urbánnej pamäti prostredníctvom individuálnej angažovanosti aktérov“ Sociální studia 10 (4): 79-105.

Reed, M.S., 2008. Stakeholder participation for environmental management: A literature review. Biological Conservation 141, 2417–2431.

Reed, M. S., A. Graves, N. Dandy, H. Posthumus, K. Hubacek, J. Morris, C. Prell, C. H. Quinn, and L. C. Stringer. 2009. Who's in and why? A typology of stakeholder analysis methods for natural resource management. Journal of Environmental Management 90:1933-1949.

Seale, 2002, C. (2002): Kvalita kvalitativního výzkumu. Biograf (27).

SurfNature (2011) Zelená Infrastruktura: Trvale udržitelná investice pro lidi i přírodu. 36 s., dostupné na: http://www.surf-nature.eu/fileadmin/SURFNATURE/Publications/Green_Infrastructure_Booklet_CZ.pdf

Špoula, Š., Fišer, M.: Volná krajina v příměstských a metropolitních oblastech. Současné perspektivy, koncepty a nástroje. Dostupné na: <https://vp.fa.cvut.cz/wp-content/uploads/D05.pdf>

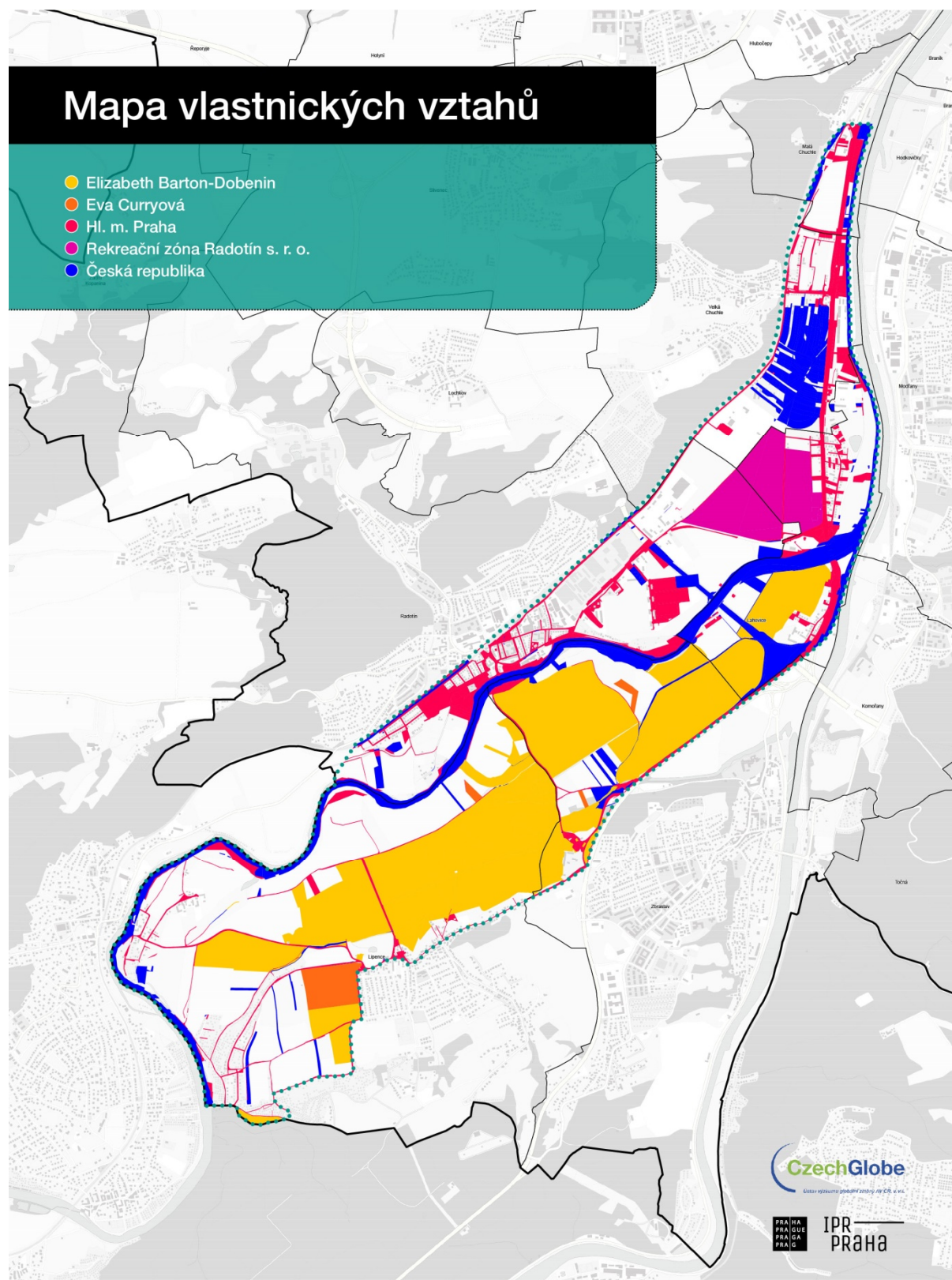
Švaříček, R., Šedřová, K. (2008): Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál.

UrbanAdapt (2015) Adaptace na změnu klimatu ve městech: Pomocí přírodě blízkých opatření. 84 s., dostupné na: <http://urbanadapt.cz/cs/publikace-adaptace-na-zmenu-klimatu-ve-mestech>

Wheeler, Stephen M., Timothy Beatley (eds.). (2004): The Sustainable Urban Development Reader. London: Routledge.

13. Přílohy

Příloha č. 1: Mapa vlastnických vztahů

Příloha č. 2: Protokol polo-strukturovaných rozhovorů

Výzkumné otázky

Obecně je výzkumným záměrem rozhovorů získat přehled o současném nastavení klíčových stakeholderů a jejich zájmů v předmětném území a zmapování vzájemných vztahů, především na institucionální úrovni. Rozhovory budou směřovány tak, aby informanti ukázali míru svého dosavadního zapojení do sporů v území, moc, kterou ve své strukturální pozici vzhledem k řešenému území disponují a zároveň své zájmy, které pomohou odhadnout míru a podobu možného kompromisu, který by klíčoví aktéři mohli společně dosáhnout.

Cílem designu modelových otázek je získat nejen objektivní, ale i narativní a subjektivní popis území z hlediska ekonomických, sociálních a přírodních statků a rizik, které těmto kategoriím hrozí. Tázaný je v průběhu polo-strukturovaného rozhovoru dotazován formou otevřených otázek směřovaných postupně na tato tři témata:

1. Identifikace pozice aktéra
2. Postoj k území
3. Vztah k ostatním aktérům

Jelikož jsou stakeholdeři vybíráni záměrně tak, aby reprezentovali důležité názorové/zájmové skupiny, jsou i otázky během rozhovoru modifikovány tak, aby se týkaly primárně relevantních aktivit a zájmů, sekundárně však, aby odrážely širší pojetí příměstské krajiny jako celku.

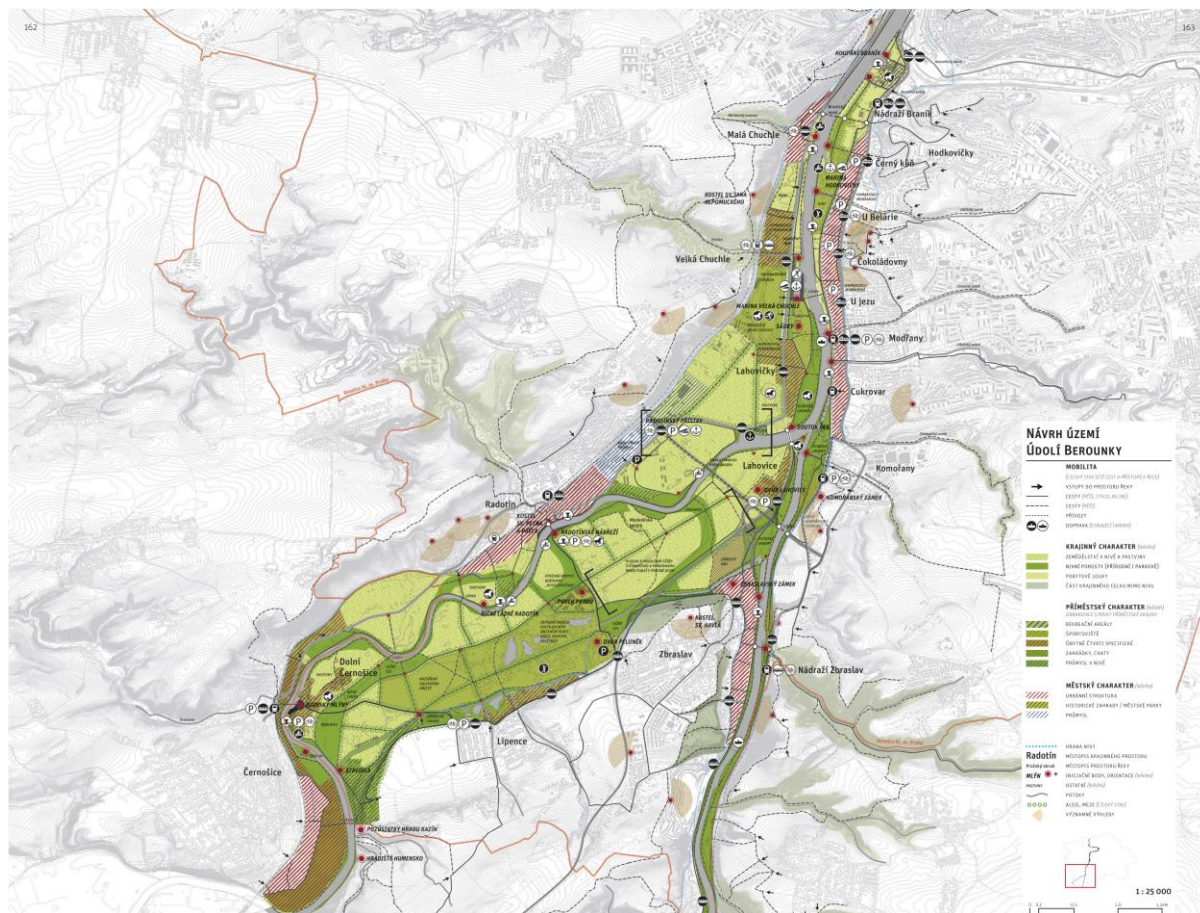
Vzhledem k tomu, že (pilotní) projekt příměstského parku Soutok, který byl jako možné řešení správy příměstské krajiny v oblasti soutoku Vltavy a Berounky představen veřejnosti již v roce 2014, je citlivé a již nějakou dobu diskutované téma, výzkumník se vyvaruje zmiňování strategických záměrů, které v oblasti probíhají. Cílem je zachytit perspektivu respondenta na jednotlivé aspekty území v co nejsyrovější podobě, jeho hodnotové rámce, diskurz, v jehož rámci o území uvažuje a jak se vymezuje vůči ostatním stakeholderům. Design rozhovorů je koncipován jako strukturovaná, ale ne uzavřená hloubková interview, kdy výzkumníci vědí, jaké informace jsou pro analýzu potřebné, a proto se informantů spíše jen doptávají, než aby rozhovor pevně vedli.

Průběh rozhovoru

Kontext rozhovorů

Ideálně by šlo o prostředí prázdné kanceláře úřadu městské části/místní školy/tichého salóнку kavárny. Rozhovory by měly probíhat nad vytištěnou mapou daného území, a nad

další, schematičtější (slepu) mapou, kam budou informátoři později zakreslovat zájmy a potenciální oblasti konfliktů.

Obr. Mapový podklad používaný při rozhovorech byl převzat z materiálu Koncepte pražských břehů (2014).

Výzkumníci budou mít před sebou dokument “protokol rozhovoru” s předtisknutými otázkami a místem na psaní poznámek, důležitých jmen apod. Pro zachycování okruhu hodnotových argumentů bude k dispozici tabulka, kam v případě nahrávání zapíše čas, kdy se o daném hodnotovém argumentu mluvilo, v případě nenahrávaného interview udělá poznámku, kterou po rozhovoru rozvine (co nejpřesnější citace).

Rozhovor začíná

a. Představení projektu – mapa území

b. Shrnutí průběhu rozhovoru

c. Připomenutí, že se jedná o vědecký průzkum, tudíž neexistuje žádná správná nebo špatná odpověď

d. Podepsáním informovaného souhlasu s nakládáním s daty pro účely výzkumu a zachování anonymity

Výzkumník se představí, představí svůj projekt a předem respondentovi poděkuje za jeho čas. V případě souhlasu respondenta zapne nahrávací zařízení pro záznam zvuku.

Začátek rozhovoru

Informátorovi bude po představení projektu předložena mapa řešeného území. Nad touto mapou se nejdříve výzkumník ptá na základní atributy informátora – formální vztah k území, potvrzení toho, proč byl jako klíčový stakeholder zvolen (sebeidentifikace).

Identifikace aktéra

- Jaký vztah máte k území z hlediska Vaší pozice? Žijete tady, podnikáte, věnujete se koníčku? (doptávání se)
- Jaký je váš vliv na rozvoj území? Máte pocit, že území svými rozhodnutími ovlivňujete?

Postoje k území

- Jaké aktivity/místa, určující současnou podobu a využití daného území, vnímáte jako klíčové?
- Kam území spěje teď? Schvalujete to? Co se vám na směřování líbí/nelíbí? (asi hlavní otázka pro odhalování hodnotové argumentace)

Slepá mapa (něco jako strengths, weaknesses, opportunities, threats):

Zakreslete na mapě modrou místa, kde vidíte potenciál pro (pozitivní) rozvoj.

Můžete tyto změny popsat? (<- doplňující, v případě strohé odpovědi) Víte o někom, kdo by už podnikal kroky tímto směrem?

A jak by to bylo v ideálním případě? Kdybyste měli kouzelnou hůlku, jak by území vypadalo? Co by se na něm dělo? Kdo by ho spravoval?

Zakreslete na mapě červenou místa, která vidíte jako zdroj problémů či konfliktů (minulých, současných či budoucích).

Vidíte tady překážky pro tyto pozitivní změny? Kde?

Můžete tyto konflikty blíže popsat? Kdo jsou/byli/mohli by být aktéři tohoto konfliktu? Zasáhli jste/ Jak byste mohli do konfliktu zasáhnout vy? Kdo jiný by mohl zasáhnout?

- Chtěli byste se na rozvoji území podílet?

- Chcete získávat další informace? Jaké zdroje informací považujete za nejvíce relevantní?

Vztah k ostatním aktérům

- Které aktéry v této oblasti vnímáte jako klíčové pro rozvoj území, kdo podle vás teď reálně rozhoduje? Dokážete jmenovat několik nejdůležitějších aktérů? (pokládá se pouze v případě, že se toho moc nedotkli v předcházejícím oddílu)
- Je někdo, s kým jste už úspěšně či míň úspěšně na téma řešení území komunikovali či spolupracovali, někdo, s kým si naopak spolupráci neumíte představit?
- Doporučíte nám někoho dalšího, s kým bychom oblast mohli diskutovat? Komu na tom záleží? (opinion maker?) (Někoho, kdo se problému aktivně věnuje s titulu své funkce či svého zájmu?)
- Existuje nějaký dokument či odkaz na informace z oblasti, který by nám neměl uniknout?

Shrnutí

- Chcete ještě něco doplnit, k něčemu se vrátit?
- Děkuji za Váš čas.

Kontaktování respondentů

Metoda, která má za daných okolností zajistit nejvyšší účast je telefonické kontaktování, které je sice velmi náročné pro větší vzorek, ovšem zcela optimální pro zde popisovanou studii (optimální vzorek je 30 respondentů). Oproti oslovení dopisem nebo e-mailem má telefonát tu výhodu, že respondent nemůže zůstat pasivní a je pro něj mnohem obtížnější se tazateli vyhnout (musí vymýšlet výmluvy).

Tazatel se telefonicky představí, představí svou instituci a stručně i téma výzkumu (mapování hlavních aktérů a záměrů v území). Důležité je se osoby na druhém konci zeptat zdali je ochotná se na výzkumu podílet sama případně ať doporučí někoho, kdo se k danému tématu bude ochoten vyjádřit. Stručně se zmíní, co výzkum obnáší (interview, délka cca hodina) a poprosí respondenta, zdali by si na interview našel čas s tím, že tazatel dojde na místo vyhovující respondentovi. Konkrétní místo navrhuje respondent, případně se obě strany dohodnou; lze předpokládat, že interview se odehraje v kanceláři, na pracovišti případně v kavárně. Termín dohodnuté schůzky by neměl být příliš časově vzdálen od samotného sjednání telefonem (max. dva týdny), aby respondent na věc nezapomněl nebo neztratil ochotu participovat.

Příloha č. 3: Design dotazníkového šetření

Cílem dotazníkového šetření je získat konkrétní obraz o využití a perspektivách ze strany “minoritních” stakeholderů (jedná se o uživatele ale už nikoliv majitele pozemků v lokalitě); konkrétně jsou to školy, rodiče, knihovny, zájmové skupiny (zahradkáři, architekti) a místní obyvatelé. Jde o plošný, kvantitativní sběr pro ověření a doplnění některých závěrů z kvalitativního šetření rozhovory, zejména na názorovou typologii respondenta.

Výzkumné otázky:

- a) Zjištění využití lokality (rekreace, sport)
- b) Vize představy o poslání lokality
- c) Reflexe přírodních hodnot
- d) Překážky pozitivního rozvoje

Vlastní design otázek:

1) Využití lokality (identifikace aktéra)

Navštěvujete území soutoku Vltavy a Berounky? Jak často? (0 – 5; 0 = nikdy, jednou za rok, jednou za měsíc, jednou týdně, několikrát týdně, bydlím zde)

2) Reflexe současného stavu území

Ohodnoťte sérii výroků dle pravdivosti. (0 - 5; 0 = zcela nepravdivý, 5 = zcela pravdivý)

- Území je zanedbané a místy znečištěné odpadky
- Prostupnost územím je špatná, chybí kvalitní stezky pro pěší a cyklo
- Existující komunikace jsou přetížené návštěvníky, zejména o víkendu
- Je zde jen málo míst ke koupání, ty stávající trpí nedostatkem kapacity
- Chybí zde záchytná parkoviště pro návštěvníky z širšího okolí
- Privátní subjekty zabírají značnou část území a vylučují tak veřejnost z užívání
- Nemožnost stavět a provozovat malopodnikání (např. občerstvení) brání ekonomické udržitelnosti pozemků a vede k jejich zanedbávání

3) Názorové clustery

Jaké aktivity jsou dle Vás žádoucí v území soutoku a jaké ne? Označte libovolné množství stanovisek, se kterými se ztotožňujete.

- Těžba štěrkopísků přinese prostředky umožňující rozvoj městských částí
- Vodní tělesa, vzniklá po těžbě, by znamenala vznik vhodných lokalit pro koupání
- Vodní tělesa, vzniklá po těžbě, by znamenala vznik vhodných lokalit pro přírodní rozmanitost
- Těžba štěrkopísků znehodnotí přírodní ráz krajiny
- Těžba štěrkopísků zatíží okolí nákladní dopravou na desítky let
- Velkotržnice Lipence je žádoucí pro rozvoj městských částí z hlediska zaměstnanosti
- Velkotržnice Lipence je žádoucí pro rozvoj městských částí z hlediska zásobování místních obyvatel
- Zásoby podpovrchové vody v území jsou strategické, proto by se neměly ohrozit těžbou štěrkopísku
- Veškeré podnikatelské aktivity by měly být vymístěny kvůli rozlivové funkci území (tržnice, golf, těžba)
- Splavnění Berounky a stavba ochranného přístavu je žádoucí, protože zlepší možnosti rekreačního využití údolí řeky Berounky
- Množství chovaných koní je nadměrné a zatěžuje krajinu (např. znečištěním)

4) Žebříček priorit

Jaké krajinné kvality území soutoku jsou dle Vás nejdůležitější a jaké nejméně? (ekosystémové služby) Přiřaďte každé kategorii v řádku hodnotu od 1 - 5 dle priority (1 - nejvíce preferovaná; 5 - nejméně).

- Ekonomický zisk z těžby surovin
- Zásoba pitné vody
- Přírodní charakter a environmentální vzdělávání
- Sport a rekreace; plavání, cyklistika, in-line brusle
- Pastva a chov koní, jízda na koni
- Lokální zemědělství, samozásobitelství
- Možnost nákupu ve velkotržnici, zásobování a zaměstnanost
- Rekreační plavba (scootery, jachty)
- Pocit komunity a společná péče o okolí

5) Překážky, status quo

Jaké jsou dle Vás největší překážky v pozitivním rozvoji území soutoku? Označte libovolné množství stanovisek, se kterými se ztotožňujete.

- Konfliktní sociální klima, osočování a neochota spolupracovat
- Lhostejnost magistrátu a úřadů k problémům místních
- Vliv lobbingu a klientelismu nerespektující zájmy místních
- Extrémní názorové pozice bránící jakýmkoliv změnám
- Nejasný resp. dosud nevyřešený územní plán
- Stavební uzávěrka v rozlivové zóně

6) Demografické údaje (vyberte jednu z možností)

Věk

- 18 – 24
- 26 – 32
- 33 – 39
- 40 – 46
- 47 – 53
- 54 – 60
- 61 – 67
- 68 a více

Zaměstnání

- Student
- Zaměstnaný / živnostník
- Nezaměstnaný
- Důchodce
- Rodičovská dovolená

Vzdělání

- Základní
- Výuční list
- Vyšší odborné
- Středoškolské
- Vysokoškolské

Počet osob v domácnosti

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7 a více

Z toho do 10-ti let

- 1
- 2
- 3
- 4 a více

Vaše e-mailová adresa (Nepovinné; v případě zájmu o zaslání shrnutí výsledků výzkumu)